1r

fogli 152

IV.

Statuta Vetustissima

Communitatis et Populi

Terre Crevii

nunc primum ex antiquo Codice membra-
naceo gotico eruta, atque ad commodiorem
lectionem redacta

ANNO DOMINI MDCCCXXII.

Nobilibus Civibusque omnibus

Civitatis Trevii

Antonius Canonicus Santelli

Sñi D. N.i Cubicularius

Si in tanta rerum vicissitudine, et oblivione semper fuit in Votis Eruditorum Hominum, ut Scriptores inferioris ævi: vel de historica re: vel diplomatica: vel scientifica: e codicibus deprompti ad veram lectionem consignentur. Quas gratias habere possumus amplissimis illis Viris, qui Civitati Trevii presunt quod consilium inierint transcribendi Codicem Membranaceum Seculi XV. qui Majorum suorum opera felicitas, et decus fuisse videtur.

Testor (pro mea ingenuitate) non esse raritatis nota Codicem hunc pregelarissimum: Ast vero quæ in eo continentur: Acta scilicet nonnullorum Cardinalium, qui a Patere vocantur: Sancte Sedis aliqua decreta pro tranquillitate cohibenda: De Guelphis, ac Ghibellinis reprimendis: leges nonnulle pro tuenda Religione et defendenda: usus: vitia: reformationes: omnia hæc mutuam luminis illi civitati donant, et conferunt.

Ast Trebanæ Civitati Statuta hæc sunt preclarissima, et expectenda. Documenta hæc sunt hominum nobilissimæ illius Civitatis clarissimorum: de Religione: De patria: de justitia inter Cives administranda: de publica utilitate promovenda: benemeritorum. Quapropter non modo juniores Cives ad utilitatem, et veramen illi uti debent; verum etiam sicuti pregelarum Patrum suorum monumentum in

publico patatio asservare—

Meo labore depromsi hec ex autographo gotico-barbaro: partim lacerato: partim ex vetustate consumpto: partim vero novis litteris, et atramento deturpato: ex integro tandem ab imperita manu conscripto. Meum fuit ingenium interpretari notas, ac scribere omnia, ut in membrana conspiciuntur. quare non modo idiotismi latine dictionis, verum etiam sensus involuti, ac barbare locutiones continuo apparent: ut nemo dicere possit, quod etiam leviter Codex ille sit immutatus, vel castigatus. Id vero non ingratum fore, pro certo habui, lectoribus

Tandem valete, Optimi Cives, et propriam vestram humanitatem ac in me benevolentiam servate—

STEMMA GENTILITIVM NOBILISSIMÆ CIVITATIS TREVII

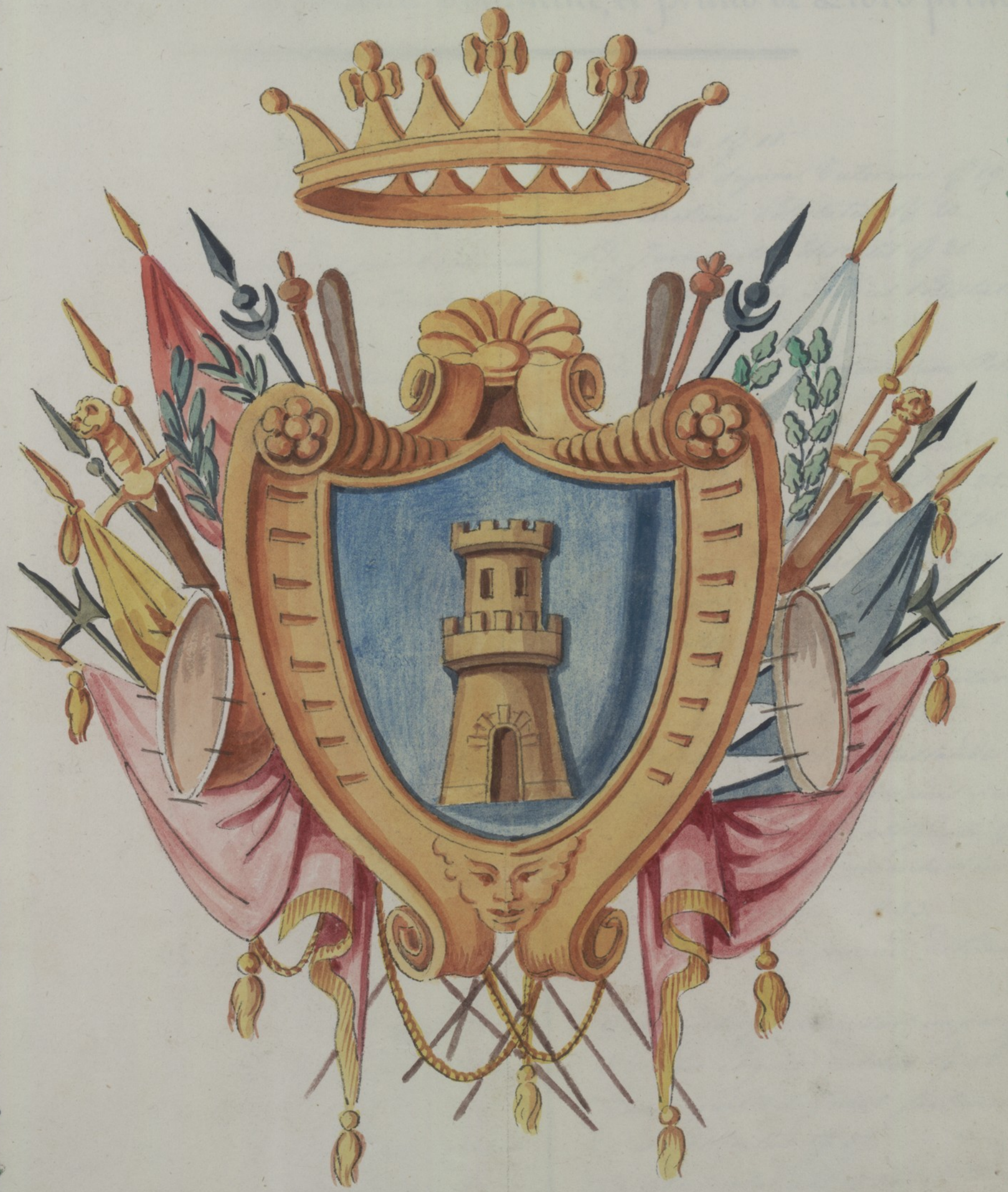

Incipit Tabula, sive Rubricæ omnium Statutorum scriptorum in presenti Volumine, et primo de Libro primo.

De Festivitatibus celebrandis Rub.a 1.a
De Semosinis fiendis per Commune Ebrii 1ß 2.=
De Sanctuariis eligendis per Commune Ebrii pro conservatione Ecclesiarum ß 3.=
De Sacramentis non accipiendis, neque prestandis Fraternitatibus ß 4.=
De modo, et ordine reformandi, renovandi, eligendi, imbussulandi, extrahendi officium magnificorum Priorum et XVIIIx et eorum arbitrio ß 5.=
De electione, et extratione, et juramento, et Offitio Camerarii ß 6.=
De electione, et imbussulatione consilii majoris extimationis ß 7.=
De electione, et juramento consilii generalis, et ejus offitio ß 8.=
De electione vexilliferorum, et Trebentorum, et eorum offitio ß 9.=
De Capitaneis eligendis ß 10.=
De modo, et forma eligendi Offitiales Communis ß 11.=
De Inventario Potestatis ß 12.=
De electione Massarii sive Notarii Camere ß 13.=
De electione Massariorum grani Communis conservandi ß 14.
De electione Senatorum ß 15.=
De electione Magistri Grammatice ß 16.=
De electione Medicorum ß 17.=
De electione Notariorum Camere et eorum Salario ß 18.=
De Offitio Supra Tutorum ß 19.=
De electione Potestatis ß 20.=
De Juramento Potestatis ß 21.
De Juramento Judicis Potestatis ß 22.=
De Juramento Notariorum Potestatis ß 23.=
De electione Scindici ß 24.=
De Scindicatu Potestatis ß 25.=
De electione Cancellarii ß 26.
De electione Bajulorum ß 27.
De electione Arconum ß 28.
De catastis Communis Ebrii ß 29.
Quare possessiones sint tributarie Communis Ebrii ß 30.=
De possessionibus accatastandis ß 31.
Quare habentes possessiones juxta forenses teneantur assignare ß 32
Quare Molendina ponantur in catasto Communis ß 33.
De modo, et ordine ponendi dativas ß 34.
Quare dative habeantur imposite ß 35.
De modo eligendi dativas ß 36.
Quare quilibet faciat factiones ubi est adibratus ß 37.
De libro foculariorum ß 38.
Quare forenses teneantur facere custodiam, et solvere focularium, et dativam ß 39.
De Ambasciatoribus Communis ß 40.

De Ambassiata Janua expensis peten-
tis ℔ 41.
De Statutis renovandis ℔ 42.
De suspensione Statutorum ℔ 43
Quare Camerarius possit expendere
℔ 44.
Quare Statuta, et ordinamenta ar-
tium contra auctoritatem Statuto-
rum non valeant ℔ 45.
De Congregatione Artium ℔ 46.
De Cereo artium ℔ 47.
Quare ordinamenta artium Commu-
nis Trevii sint firma ℔ 48.
De vexillo Trecentorum ℔ 49.
De Navibus portarum ℔ 50
De picturis portarum ℔ 51.
De impedimento non ponendo in Ec-
clesia S. Johannis ℔ 52.
De electione Scindici S. Johannis ℔
℔ 53.
De Inventario faciendo bonorum S.
Johannis ℔ 54.
De Domibus, et bonis Sancti Johannis
℔ 55.
De domibus Sancti Johannis non
vendendis ℔ 56.
Quare Potestas non habeat pannos
hospitalis Sancti Johannis ℔ 57
Quare majores septuaginta annorum
non graventur ℔ 58.
De portionibus accipiendis per Pote-
statem, et ejus Officiales ℔ 59.

Secundus Liber civilium causarum incipit

De citationibus faciendis in civilibus
causis ℔ 60.
De modo, et ordine procedendi contra pu-
pillos, vel adultos, vel hereditatem
jacentem ℔ 61.
De non contrahendo cum filiis fami-
lie, et minoribus viginti quinque
annis ℔ 62.
De executione instrumentorum, et
laudorum ℔ 63.
De bonis non alienandis per mu-
lieres sine Procuratoribus nisi
certis solemnitatibus observatis
℔ 64.
De modo, et ordine Mulierum dotate
℔ 65.
De quarta parte debita viro de bonis
uxoris. ℔ 66.
De emancipationibus registrandis
℔ 67.
De alimentis prestandis filiis fa-
milias ℔ 68.
De modo decidendi civiles causas
℔ 69.
De donatione non facienda alicui fo-
rensi ℔ 70.
Quare foris conveniatur principa-
lis, quam fide jussor tam in civi-
libus, quam in criminalibus ℔ 71.
Quare principalis liberet fidejus-
sorem ℔ 72.
Quando quis velit hereditatem capere
cum beneficio legis, et inventarii
℔ 73.
De prescriptione ℔ 74.
De Sapiente ponendo in civilibus
causis ℔ 75.
De compromissis inter conjunctos
faciendis ℔ 76
De conductionibus Communis pro-
ventium fiat jus Summarium
℔ 77.

De questionibus pour Priores terminandis inter certas personas vertentibus § 78.

Quare quilibet cogatur ad petitionem Camerarie § 79.

De rebus non alienandis in potentiori bus § 80.

Quare creditor libro Mercatorum § 81.

De Diebus solleponibus, et festivitatibus custodiendis § 82

De Festo Sancti Nicolai, et Clementis § 83.

De muro fiendo expensis communium § 84.

Qualiter murus veniri debeat vicino § 85.

De modo vendendi arbores, et terram vicinis § 86.

Quare minores possint petere divisionem bonorum § 87.

Quare habentes possessionem prospe domum alicujus teneantur vendere § 88.

Contractus facti Officialibus Trevii non valent § 89.

Ad petitionem Scindici hospitalis S. Johannis cogantur debitores § 90

Quare Pater teneatur pro filio, vel filia condemnata, et frater pro fratre § 91.

Quare servetur constitutio que incipit Aegidius contra (1) appellantur § 92.

Quare facientes fornacem calcine teneantur solvere duas nervio § 93.

Quare quilibet portans junctas res solvere teneatur Camerario Communis § 94.

Tenor

Quare nullus extrahat extra Terram Trevii inscriptas Salmas § 95.

De poena portantis mercantias, et animalia ducentes non solventes pedagium § 96

De poena forensis seu terrigenae portantis mercantias, et animalia ducentes, et aliis rebus § 97.

De poena forensis vel terrigena portans res forensium § 98.

De poena fraudantis pedagium in rebus predictis § 99.

Capitula pedagii § 100.

Quare passagerius non possit aliquid accipere portantibus licteras seu bullas Domini Nostri Papae Camerarii, vice Camerarii Tesaurarii &c. § 101.

Quare non possit similiter aliquid exigere a Cardinali nec Segretario, sive familiari &c. § 102

Quare non possit etiam aliquis exigere ab Oratoribus Venetorum, Florentinorum, Dominorum de Camereno de Urbino Dominorum Priorum Perusinorum § 103.

Quare non possit similiter aliquid exigere de Sale, et grano Camerae Ecclesie § 104.

Quare passagerius teneatur retinere supradicta capitula § 105 (1)

Quare vie omnes Terre Trevii, et plabia aperiantur quolibet septimana § 106.

Quare omnes vie terre Trevii, et plabia dicantur pro patronos, et habitatores Domorum, et possessores circumstantium § 107.

(1) Errore dell'amanuense nell'originale T. V.

(1) Ma qui in più la numerazione delle rubriche non corrisponde più con quella che è nel testo

Quare omnes vie extra Terram Trevii per adjacentes et patronos et coloni possessionum simul in mense emundare C 108.
Quare flumen molendinorum Sportella marrogie Ciucciani et Tatarene caventur et actentur per Commune Trevii C 109.
Quare via nova actetur C 110.
Quare pontes molendinorum, et marrogie Sportelle Tatarene et Ciucciani per Commune manutenentur et conservenetur C 111.
Quare vie Communis a Strata publica in versus flumen actentur C 112.
Quare Terre hominum Terre Trevii a Strata infra per quam itur fulgines, et passignanum versus planum quilibet laborator teneatur actare C 113.
De arboribus porrectantibus impedimentum domo vel in possessione alicujus vicini C 114.
De pontibus, et cisternis, et puteis C 115
De pena extrahentis vel portantis granum vel aliud genus bladi C 116.
De capris non retinendis C 117.
De porcis non retinendis C 118.
De pena non permictentis se gravari C 119.

Incipit Liber maleficiorum

De inimicitiis investigandis, et pace fienda C 120.
De citationibus faciendis in maleficiis, et causis criminalibus C 121
De pena blasphemantis Deum Beatam Virginem Mariam vel Sanctos C 122.
De conspiratoribus, et prodictionibus non fiendis C 123.
De rumore non fiendo in platea et in Terra Trevii C 124
De pena homicidium committentibus C 125.
De pena conducentis vel detinentis res sive bestias derubatas C 126.
De pena confitentis vel fieri mandatis falsum instrumentum C 127.
De pena producentis falsos testes et testis qui falsum testimonium tulit C 128.
De pena facientis furtum vel robariam C 129.
De pena committentis incendium seu combustionem C 130.
De re non emenda ab aliqua persona infama C 131.
De insultu sine armis, et cum armis C 132.
De percussione cum manu vacua sine sanguine, vel cum sanguine et de pena percutientium cum armis C 133.
Quare domini pro eorum servitoribus tenentur C 134.
De pena offendentis vel injurantis facto vel dicto priores sive potestatem, et Officiales Massarium, vel Cancellarium Camerarium vel Officialem Communis C 135.
De pena corrumpentis potestatem, et suos Officiales C 136.
De pena committentis scelus sodo-

Sodomiticum ℔ 137.
De poena cognoscentis Virginem vel maritatam ℔ 138.
De poena extortiantis vel de Monasterio extrahentis Moniales ℔ 139
De poena venenantis vel maleficia facientis ℔ 140.
De poena negantis fidium maritum, vel aliquem officialem vel Notarium ℔ 141.
De novitate, et lapidibus non ponendis in platea, et viis communis ℔ 142
De non apprehendendo vias communis vel Vicinales auctoritate propria ℔ 143.
De poena edificantis juxta muros communis ℔ 144.
De poena dequastantis clausuram molendinorum ℔ 145.
1 De poena prohicientis lapides vel alia arma contra aliquem ℔ 146
2 De poena prohicientis lapides, vel alia arma contra aliquem ℔ 147.
De poena prohicientis lapides in domum alicujus ℔ 148
De poena exterminantis possessionem ℔ 149.
De poena turbantis aliquem in possessione sua ℔ 150.
De poena apprehendentis possessionem Communis Trevii ℔ 151.
De poena Sepejurantis ℔ 152
De poena reponentis arma alicui in apotecis diebus festivis ℔ 153.
De poena arma portantibus ℔ 154
De poena ludentibus ad ludum taxillorum ℔ 155.
De poena interficientis, sive vulnerantis bestias grossas, sive minutas ℔ 156

De poena dicentis alicui: Notarium falsum ℔ 157.
De poena dicentis alicui verba injuriosa, et reimproperantis injurias ℔ 158
De poena committentis vindictam in personam alterius ℔ 159.
De poena ponentis cornua, vel alia inhonesta ad domum alicujus ℔ 160.
De poena intrantes alienve, quam per portas, et rumpentes muros ℔ 161.
De poena mulieris intrantis in palatium Communis ℔ 162
Quare filii familiæ possint in maleficiis respondere ℔ 163.
Quare mulieres possint testificari in maleficiis ℔ 164.
De poena carcerantis, vel confinantis aliquem ℔ 165.
De maleficiis commissis inter mulieres, et mulieres ℔ 166.
De poena non observantis pacem ℔ 167.
De poena facientis affigliatos baciniaglias ℔ 168.
Quare filius carceretur ad petitionem Patris ℔ 169.
De poena facientis in Strata scalas, vel poltastrum ℔ 170.
De poena cunctis post tertium sonum Campane ℔ 171.
De poena potentis debitum solutum ℔ 172.
De poena forensis percutientis trebarium ℔ 173.
De poena laborantium possessiones forensium non solventium Datias ℔ 174.

De eo qui declinavit jurisdictionem Communis Crevii C 175.
Quare potestas non possit aliquem gravare in pignoribus C 176.
De poena facentis Ostium quod aperiatur versus viam C 177.
De Sententiis dandis in consilio generali C 178.
Quare nemo cogatur ad se excusandum nisi prius accusatio sive inquisitio fuerit registrata C 179.
Quare committens maleficium cogatur ad confitendum C 180.
De domibus, et muris non destruendis C 181.
De poena forensium ementium de proventibus Communis C 182.
Quare Potestas possit punire de similibus ad similia C 183.
De diminutione poenarum C 184
De duplicatione poenarum C 185.
Infra quantum tempus debeant terminari processus. C 186.
De illis, qui non tenentur ad poenam in maleficiis C 187.
De testibus cogendis in maleficiis C 188.
De poena imponenda per Officiales C 189.
De poenis exigendis sine sententia latae C 190
De arbitrio Potestatis puniendi maleficia non punita C 191.
Quare Potestas valeat procedere per inquisitionem diebus feriatis, et non feriatis et non vitietur processus, sive sententia ratione solemnitatis obmisse C 192
De reconsignatione librorum Potestatis C 193.
De poena frangentis carceres communis C 194.
De poena aperientis ostia Domorum occulta C 195.
De poena dicentis, vel facientis aliquid inhonestum alicui mulieri C 196
De poena turbantis officium Domini Potestatis vel suorum Officialium C 197.
De poena facientium aliquam cohadunationem, et arma capientium C 198.
De bonis hospitalis Sancti Johannis non fraudandis C 199.
Quare Officiales non faciant novitatem in Palatio C 200
Quare nullus presentet Potestati C 201.
Quare nullus detur, aut donetur Potestati C 202
Quare Potestas teneatur facere custodire carceres C 203.
De cassecto petitionum C 204.
Quare potestas teneatur facere inquisitionem de rebus communis C 205.
Statuta contra inquisitoris officium non tenetur C 206.
Quare Potestas et sui Officiales teneantur observare omnia Statuta C 207.
Quare contumaciter condemnatis solventibus infra X dies condemnationis diminuatur quarta pars C 208
Quare platea Communis sit libera, et expedita C 209.
De trabacchis, et impedimentum non fiendum in platea Communis C 210.
De poena tenentis latrinas circum circa plateam Communis Crevii C 211.

De turri Communis aptanda § 212.
De apotecis Communis locandis § 213
De Marcho et Ponderibus Communis § 214.
De ponderatione fenorum § 215
De poena non mensurantis cum passo Sigillato Communis Sigillo § 216
De poena mensurantis, nisi cummensuris Sigillatis Sigillo Communis § 217.

Extraordinariorum Liber IV.

De poena tabernariorum vinum vendentium cum mensuris non Sigillatis § 218
Quare vinum non vendatur nisi certis conditionibus § 219
De poena vendentium vinum diebus Veneris Martii ad Sanctum Mariam de pede Trevii § 220.
De poena facientis tabernam in molendino § 221.
De poena Macellariorum carnes vendentium § 222.
De assectatione carnium § 223.
De poena Pizzicajolorum non habentium ponderi, et mensuras justas § 224
De poena Fornariorum panem non bene coquentium § 225.
De poena Sessitricium non texentium pannum certo pretio § 226.
De poena Mactonariorum non jurantium et facientium mactones certo pretio § 227
De poena Mensuratorum Sapidum § 228
De poena Mensurantium diebus festivis § 229.
De poena Victoratium non habentium barilia Sigillata § 230.
De poena Cestajolorum non portantium cestas ad terram § 231.
De poena habentis foveas juxta muros Communis § 232
De poena ingombrantium vias § 233
De foveis et letaminibus non tenendis in certis viis § 234.
De poena projicentium letamen in foveis § 235.
De poena projicientis, et escorticantis bestiam morbosam § 236.
De poena mensurantis terras, et domos nisi per suos recepto juramento § 237.
De poena euntis cum corpore mortuo extra terram Trevii § 238.
De poena extrahentis aliquid de capite mortui § 239
De poena non euntis ad laboritia Communis Trevii § 240
De poena ~~non~~ euntis ad quaitam de nocte § 241.
De poena Molendinariorum non dantes vicem § 242
De impedimento servando de viis § 243.
De non prohibiendo impedimentum in viis § 244.
De poena incomborantibus vias olim Massaricie § 245.
De Pizicarolis vendentibus in platea Communis § 246.
De modo vendendi animalia § 247
Quare fiat fones bestiarum § 248
De modo vendendi calcinam § 249
De muro Communis fracto reparando § 250.
De aqueductus cohoperiendo § 251.

De via aqueductis communis C 252
Quare quindecim Dies de mense Maii,
et quindecim de mense Augusti
sint feriati C 253.

Damnorum datorum

Liber Vr

De arbitrio Officialis damnorum data=
rum C 254.
Quare Notarius damnorum datorum
puniat de facto C 255.
De qualitatis eligendis pro damnis
datis portandis C 256.
De poena damnum dantis in orto C 257
De poena damnum dantis in soco per=
sonaliter vel cum bestiis C 258
De poena damnum dantis in Olivis
personaliter vel cum bestiis C 259
De poena damnum dantis in vineis
vel pergulis C 260.
De poena damnum dantis in vinea
et aliis fructibus C 261.
De poena portantis extra districtum
uvas, vel amindolas C 262
De poena portantis Uvas, vel amin=
dolas in Crevio C 263
De poena damnum dantis in arbo=
ribus, et vineis stondes faciendo
C 264
De poena facientis stondes in suco
suo vel alieno C 265
De poena dantis Damnum in vineis
a Mense Martii usque ad me=
dium mensem Octobris C 266.
De poena portantis postos vines
C 267.
De poena prohicientis lapides in pos=
sessione alicujus C. 268.
De poena damnum dantis in pratis
C 269
De poena pascientibus in montibus
custarum C 270.
De poena damnum dantis in pas=
quis communis C 271
De poena rapientis fienum vel
pasteam da paliare C 272
De poena auciupantis cum laccio C 273
De poena capientis columbos C 274
De poena retinentis canem dissolu=
tum C 275.
De arbore forestante inspiciamentum
elevando C 276.
De poena incidentis arborem domes=
ticam C 277
De poena dantis damnum in sylva
vel Sepali C 278
De damno dato per Familiam
Potestatis C 279.
De poena damnum dantis in
vineis cum bestiis C 280
De poena dantis damnum cum
jumentis et bestiis C 281.
De poena dantis damnum in
Sylva incisa cum bestiis C 282
De poena dantis damnum cum pecu
dibus, et castratis C 283
De poena dantis damnum cum pullis
C 284
De poena euntis per possessionem
alterius cum bestiis C 285.
De poena appronantis bestias C 286.
De poena ponentis mondriam in
Districtu Crevii C 287
De poena retinentis bestias ad pas=
ckurandum duos dies C 288
De poena retinentis capras in Senaita
C 289.

De poena retinentis capras vel porcos ℂ 290
De poena non custodientis bestias caprinas ℂ 291.
De accusantis bestias non habentibus ℂ 292
De poena notificantis Notario ℂ 293
Quare quilibet possit accusare damnum dantis ℂ 294.
De beccariis quibus liceat retinere capras ℂ 295.
Quare quilibet liceat ducere bestias inventas in possessione ipsius ℂ 296.
Quare pater teneatur pro filio ℂ 297
Quare quilibet possit accusare bestiamen ℂ 298.
Quare quilibet possit accusare damnum dantis ℂ 299.
De accusis factis per Filium Familias in damnis datis ℂ 300.
Quare credatur relationi Notariorum Damnorum Datorum, et suę Familię ℂ 301.
Quare Notarius possit punire delinquentibus ad similia ℂ 302.
Quare Notarius Damnorum datorum debeat interesse laboritiis ℂ 303.
Quare Notarius Damnorum Datorum sit superstis operum ℂ 304.
Quare Notarius damnorum datorum possit imponere poenam ℂ 305
Quare dictus Notarius non faciat assignod depositum ℂ 306
Quare pignus assignet Camerario ℂ 307.
De auxilio dando superstitibus communis ℂ 308.
Quare quilibet homines possessionem a strata in ea teneatur ponere foveam ℂ 309
De Gualdariis eligendis per homines de plano ℂ 310.

Reformationum Liber
VI.

Contra blasphemantes ℂ 1.
Contra non servando festivitates ℂ 2.
Contra Macellarios ℂ 3.
Contra Tabernarios ℂ 4.
Contra Aromatarios ℂ 5.
Contra Barbitonsores, Cerdones, Sutores, et alios Artifices ℂ 6.
Contra laborantes diebus festivis ℂ 7.
Contra ludentes ℂ 8.
Reformatio contra Molinarios ℂ 9
Contra Judeos ℂ 10.
Reformatio contra Molinarios ℂ 11.
Contra receptantes ex bannitos ℂ 12
Nota, quod credatur Patrono accusanti usque ad quantitatem viginti solidorum ℂ 13.
De compromissis fiendis, et qualiter procedatur ℂ 14.
De modo procedendi inter non conjunctos ℂ 15.
Quare nullus dicat viva la parte Guelfa, ne Ghebellina ℂ 16.
Quare nullus possit vive jubere pro Potestate, et ejus Officialibus ℂ 17.
Reformatio contra Meretrices ℂ 18.
Pro hominibus ℂ 19.
Capparum reformatio ℂ 20
De poena perjurantis ℂ 21
De poena retinentis ultra duos porcos ℂ 22.
Quare Cancellarius teneatur scribere

omnes condemnatos, et fide justos
res in libro condemnatorum § 23
Quare Sacristanus Sancti Francis
ci assignatur per Dominos priores
§ 24.
Qualiter extrahantur Notarii
banco ad civilia, et qualiter imbus
sulentur § 25
Quare Massarii Camnerg non ser
viant per substitutum § 26.
Quare sportule non debeantur
§ 27.
Quare mercatores teneantur exigere
infra terminum sex annorum
§ 28.
De poena ponentis lapides, vel aliud
impedimentum in Platea et
viis, et aliis ut infra § 29.
De poena portantis ofem, vel
consilium malefitio § 30.
Quare quilibet prioratus teneatur
fabricari facere duas portichas
muri § 31
In quanta quantitate creditur
Officiali damnorum datorum
§ 32
De poena damnum dantis in pratis
personaliter § 33.
De poena damnum dantis cum
jumentis et mulis § 34.
Additio Statuti de electione
Cancellarii § 35.
Quare Camnerarius non possit
aliquid solvere sine licentia ma
gnificorum dominorum Priorum
§ 36.
Quare suspitio semel perdita
in Consilio amplius proponi non
possit, et de aliis ut infra § 37.

De poena euntis cum peccubus in
saisuris, et majesis, et ut infra
§ 38.
Quare nullus condemnatus in crimi
nalibus possit appellare, sed solum
recurrere ad Dominos Priores § 39.
De poena offendentis dicto, vel facto
homines castri Sancti Johannis
comitatus Eugubii occasione jam facte
separationis § 40.
De poena tenentis, vel procurantis
auferre, vel separare castrum S.
Johannis a Communitate Eugubii
et ejus obedientia, et pro ut infra
§ 41
De poena plorantium in funeralibus, et vociferantium extra domum
defuncti, et pro ut in integro conti
netur § 42
De arbitrio magnificorum Domino
rum Priorum § 43.
Quare Domini Priores teneantur
manutenere aqueductum Commu
nis Eugubii sumptibus Communis:
et ipsi, et Dominus Potestas tenean
tur ipsum ire ad videndum semel
singulis duobus mensibus § 44
Quare eminentes eminentes vinum vel mustum te
neantur sigillare, et sciamare ba
rilia sigillo Communis, et ut infra
§ 45.
Quare credatur catastis novis de
Terreniis Scultis § 46
Qualiter fiant cavatine flumi
num et de modo ea manutenendi
§ 47

In Nomine Sanctissimae, et Individuae Trinitatis Patris, et Filii, et Spiritus Sancti

Amen

Ad honorem, laudem, et reverentiam Omnipotentis Dei, et Beatissimae Mariae Virginis Matris ejus, et beatorum Petri, Pauli Apostolorum, et ad honorem, laudem, & gloriam Beatissimi Emiliani Martyris, et Beatissimi Apostoli Sancti Bartholomei Protectoris, et Gubernatoris Terre Trevii, nec non omnium Sanctorum, et Sanctarum Dei, et totius Coelestis Curie triumphantis: et etiam ad honorem, et exaltationem, et magnificentiam Sacrosancte Romane Ecclesie, et Summi Pontificis Domini Martini Divina Providentia Pape Quinti, et suorum fratrum Cardinalium: et ad reverentiam, et honorem Domini Rectoris Spoletani Ducatus, et sue Curie, et omnium eorum, et cujusque eorum Successorum bonum Statum, popularem pacificum, et tranquillum Communis, et Populi Terre Trevii, ejusque fortie, et districtus, et specialium personarum ejusdem, et omnium Amicorum Communis, et Populi dicte Terre Trevii

Prohemium

Hec sunt Statuta, ordinamenta provisiones, et municipales Communis et populi Terre Trevii facta, edita, et compilata, ac composita per infrascriptos Statutarios: videlicet per egregios viros rectos et bonos Gregorium Domini Johannis de Sambardis, ser Franciscum Johannis de Terserio Castri, ser Petrum, ser Angeli: Angelum Francisci de Terserio Matidie: ser Antonium, ser Bartoli: et ser

Antonium, ser Andree de Terserio potani positos, et electos per dictum Commune Trevii, et consilia opportuna dicte Terre ad reficiendum, condendum, reformandum, et ordinandum statuta, ordinamenta, leges municipales Terre predicte ex auctoritate, potestate, et balia eis concessis, et attributis per dictum Commune dicte Terre, et de predictis auctoritate, potestate, et balia eis concessis. Costat ex reformatione scripta, et publicata manu circumspecti viri ser Lodovici Ambrosii de Fabriano notarii, et Cancellarii reformationum dicti Communis.

Hec est prima pars voluminis statutorum, et ordinamentorum Communis, et populi Terre Trevii: Incipiens de celebratione sanctorum, et de elemosinis faciendis

De Elemosinis

Quoniam universa ex divino nutu reguntur, et gubernantur, et omne datum optimum, et omne donum perfectum desursum est, et omnes gratie generale, et generande a Summo Creatore capiunt exordium, et principium; et ideo ab ipsa Divinitate faciendum est principium, et origo: et in nomine Domini nostri Jesu Christi ad singulos actus nostros progrediamur, ad hoc ut ipsa Divinitas in singulis prosequendis sit principium, medium, et finis, et hanc Communitatem Trevii per prosperum statum ipsius terre perpetuo in bonum dirigat, et conservet ab ipsa Divinitate, et sanctis ipsius principium faciamus

De Festivitatibus celebrandis

Rubrica 1a

Item statuimus, et ordinamus quod Potestas et domini Priores, qui pro tempore fuerint teneantur ad pecuniam viginti quinque librarum denariorum pro quolibet ipsorum, et qualibet vice facere solemniter celebrari in platea Communis in Cappella, et Altari ipsius Communis divina officia cum clericis, et Fratribus omnibus ipsius Terre cum solemni Missa, predicationibus et fraternitatibus cujuslibet in festivitatibus Beatorum Marii sancti Jacobi, et Philippi: Ascentionis, et festum Corporis Christi: et in festo sancti Bartholomei Apostoli de mense Augusti; et quod Camerarius dicti Communis teneatur solvere de pecunia dicti Communis pro quolibet festo

pro cera, et aliis expensis XXX. solidos denarios. Addicientes quod in vigilia Beati Emitiani, Sancti Bartholomei Apostoli, Sancte Reparate vadant alluminaria solemniter, ut fuit actenus consuetum

De Elemosinis fiendis per Commune Trevii

Rubrica 3a

Item statuimus, et ordinamus quod prefati Domini Potestas atque Priores antepositi sub poena predicta teneantur, et debeant de pecunia dicti Communis dare ac offerre in festo Beati Emitiani infra Missarum Solemnia duos dupleros ponderis sex librarum cere: Sancti Bartholomei quatuor libras cere: Sancte Reparate quatuor libras cere: Sancti Venture quatuor libras cere: Sanctarum Marie Magdalene et Lucie et Clare tres libras cere pro quolibet cum armis pictis dicti Communis, et Ecclesie, ac in festo Beati Marci solidos viginti denarios. Insuper declaramus, ac etiam ordinamus quod Fratres Sancti Francisci de Trevio habeant in festo Sancte Marie de Augusto, et Camerario dicti Communis, pro tunicis ipsorum Fratrum libras viginti quinque denarios anno quolibet, et pro carnibus et Nemo Sinis habeant in festo Paschalis et Nativitatis Domini XL. solidos denarios pro quolibet festo anno quolibet. Addicientes quod tamen Palatii Potestatis sit dictorum Fratrum Sancti Francisci sine aliqua ex-

ceptione D

De Sanctuariis eligendis per Commune Trevii pro Conservatione Ecclesiarum

Rubrica 3a

Item statuimus, et ordinamus ad hoc, ut negotia Ecclesiarum bene tractentur, et disponentur, et ne dissipentur per aliquos, ut semper huic Communitati ipse Ecclesie Sancti eorundem continue faveant, quod anno quolibet in Kalendas Januarii fiant per ipsam Commune, videlicet magnificorum Dominorum XVIII. in dicto

consilio tres Sanctuarii bone condicionis vite et fame unus videlicet pro quolibet item qui habeant administrare, et revidere facta, et negotia Ecclesiarum Sancti Emi liani, Sancti Francisci, Sancti Johannis de platea Communis Trevii, et Sancti Thome ac hospitale leprosorum de ponte Trevii, et Fraternitatum omnium dicte Terre Trevii sub poena XXV. librarum denariorum pro quolibet dictorum dominorum Tria rum antepositorum, qui pro tempore fuerint. Qui Sanctuarii teneantur facere Inventaria, et librum introitus, et exitus, ita quod nulla possit esse fraus in dictis Ecclesiis penes ipsorum Sanctesium negligentium infamie, et C. librarum denario rum pro quolibet, qui super hiis Ecclesiis habeant plenam auctoritatem videndi, et disponendi pro ipsorum libito voluntate: et quod Potestas qui pro tempore fuerit de neatur, et debeat ipsis Sanctuariis vista utilitate facti sine strepitu, et figura judi cii, et de facto justitiam ministrare, et realiter, et personaliter cogere debitorum ipsa rum Ecclesiarum sub poena perjurii, et XXV. librarum denariorum pro quolibet vice: et quod dicti Sanctuarii faciant manu tenere, et conservare hospitale Sancti Johannis de Trevio et dicti Communis Trevii: et prefati Sanctuarii faciant in Ecclesia Sancti Johannis novi celebrari Missa in die Jovis, et Dominico poena C. solidos denarios pro quolibet vice: et quod dicti Sanctuarii habeant pro eorum salario solidos XL. anno quolibet eorum: et finito eorum officio sindicentur, et sindicari debeant per Potestatem sive per Judicem Terre Trevii, qui Potestas, sive Judex faciat co ram se portare eorum libros introitus, et exitus dictarum Ecclesiarum, et si reperiuntur comisisse aliquam fraudem, vel negligentiam incidant in poenam librarum X. denariorum pro quolibet vice, et quolibet eorum, et fraudem restituant, de ne gligentia vero in solidis Quadraginta pro quolibet eorum incurrant, de quibus tertia pars sit Potestas, alia Communis si devenire fecerit in Communi cum effectu, et aliter non: et quod nullus qui ad dictum officium electus fuerit val leat renunciare aliquo modo sub poena, et ad poenam librarum X. denariorum pro quolibet renunciante sibi auferenda per dictum Potestatem de facto, de qua poena Potestas habeat quartam partem

De parramentis non accipiendis, neque prestandis Fraternitatibus

Rubrica 42

Cum multa, et quam plura bona fuerint, et sint relicta Fraternitati bus terre Trevii ad salutem animarum, que per nonnullos de dictis Societatibus in

indebite detinentur, et in eorum negotiis dispendantur, et negotientur, et loca eorum careant paramentis, caticibus et librorum, et in celebratione divinorum officiorum sibi paramenta porrecta faciant comprestari. Volentes dicta bona dictis Fraternitatibus sic relicta in honorem Omnipotentis Dei dictorumque locorum, et salutem animarum minime dispensari, idcirco hac lege, et sancimus, statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujuscumque status, conditionis existat, tam terrigena, quam forensis audeat, vel presumat aliquo modo, vel quesito colore sibi comprestare facere aliquod de dictis paramentis ab aliqua persona Ecclesiastica, vel seculari, vel loco religioso pro divinis celebrandis indictis locis, sive Fraternitatibus ad poenam, et sub poena librarum XX. denariorum pro quolibet vice, et quolibet contrafaciente: et quilibet possit accusare, et credatur ei cum uno teste fidedigno, et nomen ejus teneatur secretum et habeat quartam partem dicte poene, et alia quarta sit domini potestatis quia porrecta devenire fecerit in Communi. Residuum vero sit communis Trevii ac etiam quod nullus Sanctuarius, sive alia persona audeat vel presumat aliquo quesito colore porrectis Fraternitatibus, sive hominibus, et personis ejusdem aliquod de dictis paramentis comprestare, vel comprestari facere sub dicta poena, et de testibus, et Judex, qui pro tempore fuerint, teneantur, et debeant diligenter perquirere, et repertos culpabiles punire, et condemnare secundum formam Statuti: quod si non fecerint, et negligentes fuerint incidant in poenam librarum XX. denariorum, quam poenam Camerarius Trevii, et Sindicus auferant de facto eidem tempore sindicatus.

De modo, et ordine reformandi, renovandi, eligendi, imbussulandi, et extrahendi Officium magnificorum Priorum, et XVIII, et eorum arbitrio

Rubrica 5.a

Cum enim circa centesimum annum ad salutem Reipublicæ populariis Status Terræ Trevii officium magnificorum virorum XVIII. solemniter exiterit ordinatum, arbitriumque in mente potentiæ eisdem concessum, et attributum merito probis, atque fidelibus, tamen ut periret malitia, floreret, innocentia, vigeret justitia, scelera destruerentur, timerent pessimi, et boni sub placida tranquillitate requiescerent, et subsequenter perpetuo obtentum, affirmatum, et consecutum. Vos itaque volentes eorum saluberrima vestigia prosequi, discernentes quod ad infirmorum auxilium, et potentum frena jura publica, et municipalia sunt amanda, quia certissime sunt

humane vite solatia; ideo et regimen prefate Reipublice terre Trevii populoris
Status sub bono pacifico, et tranquillo Statu pacis, et unionis ejusdem perpetuo va-
leat gubernari. Statuimus, et ordinamus quod in electione, reformatione, et renova-
tione magnificorum virorum popularium **XVIII.** Terre Trevii talis ordo servetur,
videlicet quod magnifici domini Priores antepositi Terre Trevii ultimi qui in fine bus-
suli in officio prioratus, tunc permanebunt ante exitus eorum officii per unum
mensem faciant eorum consilium magnificorum **XVIII.** qui pro tempore erunt so-
lemniter congregari, in quo proponatur ex eorum parte per eorum Cancellarium de
renovatione, electione, et reformatione magnificorum **XVIII.** pro tempore venturo fi-
enda, et reformanda. Qui magnifici **XVIII.** sic cohadunati, et convocati habeant
plenum arbitrium, potestatem, et baliam eligendi, renovandi, reformandi, et im-bus-
sulandi officium magnificorum virorum **XVIII.** Terre Trevii pro illis temporibus
quibus eis videbitur, et placebit saltem ad minus per tempus trium annorum, et ultra
prout videbitur eis fore conveniens necessarium, et opportunum eligendo, nominando de
quolibet terzerio, et balia eorum nomina illorum bonorum virorum, quorum ad dictum
officium magnificorum **XVIII.** discernerint eligendorum, et fide dignorum, et tatis ad
minus **XXV** annorum, et allibratorum ad minus incatastato Communis libro **CC.** scilicet
in terzerio Castri de Populo Sancti Emiliani, de balia Pladii, de balia Bovarie, et de
balia Spidie. In terzerio Matidii de balia Sancti Martini, de balia Sancte
Marie ad Vallem: de Balia Matidii, et de balia custarum: In terzerio plani
de populo Sancti Angeli de Fabri, de balia Sancti Luce de Fracta Mercatello, et
poicichis, et de Sancto Johanne, et de Sancto Laurentio modo, et ordine hactenus con-
suetis tot nomina, quot sufficiant ad regimen terre Trevii pro illis tempo-ribus, et
temporibus ut ipsis videbitur: et inter ipsos solemniter extiterint reformatum:
que nomina **XVIII.** uniusquisque pro terzerio, et balia, suos in dicto eorum
consilio. Sic solemniter convocato, et cohadunato eligant, avocent, et propo-
nant, et sic electis, propositis, et nominatis inscutrinentur inter ipsos
magnificos **XVIII.** ad palluctas, et pistides, et obtinenti-bus sive obtinentibus pro duas
partes dictorum magnificorum **XVIII.** valeant, et debeant describi, et im-bussula-
ri de numero magnificorum **XVIII.** pro tempore futuro, et si contingeret ali-
quem, vel aliquos de scutrinatis non obtinere, quod illis qui nominaverant,
et elegerant, licitum sit alios noviter eligere, et nominare de eorum terze-
riis, et baliis, pro ut, et sicut de eorum processerit voluntate totiens quotiens
prefati scutrinati pro duas partes ipsorum magnificorum **XVIII.** ad mi-
nus obtinebuntur inter eos, et de scutrinatis inter eos nominatis, et non
obtinentis vinculo juramenti, et poenam librarum Centum dicti Commu-
ni Trevii applicandorum, aliquo modo ullo tempore non debeant, nec valeant ali-
cui persone per aliquos de dictis Prioribus, et **XVIII.** revelare: et ipsis dominis Pri-
oribus, et **XVIII.** priusquam per Cancellarium Communis Trevii, et cujuslibet ipsorum

de prædictis Secretis tenendis perpetuo, et de aliis Corporale juramentum solemniter
deferatur: Ita nullus valeat, neque possit eligere aliquem de Domo, et familia Sua, insi-
mul existenti, et de una eadem Domo, et familia morantibus insimul denumero ma-
gnificorum virorum XVIII.a, nisi unus tantum modo esse valeat anno illo, et quod
duo fratres simul in eodem officio eodem tempore esse non valeant, neque eligi, et
si fierit electio non valeat, neque teneat ipso jure: qui si electi sustrinati, et ob-
tenti indicto eorum officio consilio magnificorum XVIII.a describantur, et acco-
plentur nomina eorum sic obtinentium in carta membranea, et fiant brevia per
prædictos magnificos XVIII.a vel saltem per dominos Priores tunc in officio re-
sidentes si eis erint permissum, et concessum, videlicet sex pro quolibet terzerio
et XVIII.a pro quolibet breve. Qui omnes esse debeant populares, et in quolibet breve
magno ponantur sex brevicelli pparvi, in quibus brevicellis describantur omnia no-
mina dictorum magnificorum XVIII.a existentia, et permanentia in dicto breve
magno descripta, scilicet tria nomina dictorum magnificorum XVIII.a pro quo-
libet brevicello de quolibet terzerio unum: et si contigeret quod ex carentia homi-
num vel ex morte, vel ex alia causa superveniente in aliqua terzaria, sive balia
aliqui deficerent, vel post modum carerent in confectione dicti bussoli, vel post
confectionem ipsius. Prædicti magnifici XVIII.a qui tunc in officio persistebunt
valeant aliam de dicta domo carente, vel terzeriis sive baliis honestiores fide digniores,
et meliores eligere unum vel plures secundum quod necessarium erit, et videbitur
convenire quæ nomina de quolibet terzerio, et balia sic in numero sufficienti in dic-
tis brevibus descripta accoplata, composita, et ordinata imbussolentur, et reponan-
tur, videlicet brevia hominum terzarii Castri: brevia hominum terzarii Matidii,
et brevia hominum terzarii Plani de baliis, et villis superius descriptis et nomi-
natis in quadam bussula, quam modo bussula sigilletur cum cera, et sigillo Comma-
nis apte, et commode postquam reponantur, et reponi debeant in quadam capsec-
ta clausa cum tribus seraturis, et clavibus, de quibus una clavis detineatur per
magnificos dominos Priores terræ Trevii, alia per Potestatem, et alia per Sacris-
tanum Sancti Francisci de Trevio, quæ capsecta deponatur in sacristia Fratrum
Sancti Francisci de Trevio, et Fratribus dicti loci recommendetur, quam sub bona,
et fida custodia debeant detinere: quæ bussula aliquo modo vel quæsito colore non va-
leat removeri nisi de anno in annum videlicet XV.a dies ad minus ante exitum officii do-
minorum Priorum tunc dicti anni in officio residentium, qui in dicto tempore debeant
consilium generale coadunare, et capsectam prædictam in dicto generali consilio
portari facere cum magna, et honorabili comitiva, et in dicto generali consilio
aperiatur, et modo, et ordine actenus consueto unum breve in fine dicti anni, vel circa
de dicta bussula per unum fratrem minorem extrahatur. In quoquidem breve des-
cripta erant nomina magnificorum XVIII.a Virorum, qui pro tempore alii anni
venturi in officio debeant residere, quæ nomina per Cancellarium Communis Trevii

publice, et alta voce in dicto generali consilio legantur, postquam immediate brevicelli
parvi existentes in dicto breve magno, in quibus, et super quolibet eorum descripta
sunt nomina tria predictorum magnificorum XVIII. Sic extractorum misceantur
insimul, et casu extrahatur unus de dictis brevicellis per unum fratrem minorem
et nomina illorum, que descripta erunt in dicto brevicello alta voce legantur
in dicto Consilio: et illi qui in dicto brevicello erunt descripti, et nominati vint, et
essedebeant Priores, et antepositi Terre Trevii produobus mensibus proximis secu-
turis. Alii vero quinque brevicelli recondantur in quadam alia bussula sub-
dicta fida custodia, et in dicta Sacristia dictorum fratrum detineantur, et circa
finem duorum mensium predictorum domini Priores antepositi, qui pro tempore in
officio prioratus ante exitum eorum officii per XV. dies faciant eorum consilium
generalem solemniter coadunari in quo quidem consilio coram se portare faciant
dictam cassectam cum honore maximo, que aperiatur palam, et publice coram
dictis consiliariis et de dicta cassecta extrahatur bussula illa in qua recondi-
ti permanent dicti brevicelli parvi, et per unum fratrem minorem de dicta
bussula extrahatur unum brevicellum, et nomina que descripta erunt in
dicto brevicello per Cancellarium Communis in dicto consilio legantur, et sint
et essedebeant pro aliis duobus mensibus Priores, et antepositi Terre Trevii,
et sic de duobus mensibus in duos menses, et de anno in annum fiat dicta extrac-
tio, ut supra in dicto consilio usque ad determinatum temporis imbussulationis
predicte, et finito dicto tempore in renovatione, et reformatione magnificorum priorum
XVIII. pro temporibus venturis modus, et ordo dictus perpetuo observetur. Qui magnifici
domini Priores, et antepositi Terre Trevii continue die nocteque in Palatio eorum solite re-
sidentie durante eorum officio Prioratus debeant residere sub poena XXV. librarum
denariorum eis per Camerarium Communis Trevii de eorum Salario auferendorum,
quod si non fecerint de suo proprio reficere teneantur, et de predictis percipue sin-
dicetur, et quod predicti magnifici Priores habeant, et habere debeant pro eorum
Salario duorum mensium inter ipsos omnes florenos XXVII. ad rationem Bolo-
gninorum quadraginta pro quolibet floreno eorum sumptibus, et expensis, et ha-
beant, et habere debeant famulum unum Salariatum a Communi sumptibus
tamen ipsorum magnificorum Priorum antepositorum Terre Trevii, et valeant
predicti magnifici Domini Priores antepositi expendere quolibet die pro evidenti
utilitate Communis si contingeret solidos quadraginta denarios de pecuniis
Communis, quam pecuniam Camerarius Communis cum apodissa sine alia
contradictione predictis magnificis Dominis Prioribus antepositis dare debeat
cum effecta, et numerare. Consilia vero publica, specialia, et generalia de tem-
pore in tempus prout erit necessarium, et opportunum ad salutem regiminis
Terre Trevii faciant prout tenentur ex forma Statutorum, et ordine Terre predic-
te solemniter congregare sub poena perjurii, et libras X. pro quolibet vice, quod

in predictis exequendis fiant negligentes: precipue, et nominatim omni hebdomada in quolibet die dominico consilium magnificorum dominorum **XVIII**. sono campane vo cemque preconis, ut moris est super negotiis communis peragendis in eorum palatio fa ciant convenire ac etiam in quolibet die dominico in principio cujuslibet mensis consi lium magnificorum **XVIII**. virorum tunc in officio existentium, et permanentium nec non aliorum **XVIII**. qui in officio predicto anni proximi preteriti permanserunt fa ciant modo, et ordine dicto in eorum palatio cohadunari, in quo quidem consilio faciant pre posita generalia super evidenti utilitate populari Status communis Trevii ordinan da, et omnia que in dicto eorum consilio sic congregato fuerint ordinata, et reformata per ipsos vel saltem per duas partes eorum consiliariorum executioni mandetur, et valeant, et teneant, ac si per totum generale consilium fuisset solemniter constitutum, qui magnifici **XVIII**. subito post pulsationem campane cuilibet consilio, durante eo rum officio ipso stanti personaliter in palatio magnificorum dominorum Priorum in teresse sine aliqua condictione sub poena, et ad penam solidorum **X**. denariorum. Si fuerint inobedientes teneantur quam penam solvant magnificis dominis Prioribus tunc in officio residentibus, et plus usque ad quantitatem solidos **XX**. expendendos prout ipsis dominis Prioribus videbitur, et placebit, reservato tamen quod in materi ciis nullam habeant jurisdictionem proponendi, consulendi, dicendi, vel arrenga ndi quod alicui condempnato, vel condempnando fiat gratia liberalis, nisi prius solutum fuerit per ipsum, vel ipsos condempnatum, vel condempnandos solidos duos pro qualibet libra poena vel condempnatoris eorum Camerario Communis Trevii pro ipso Communi recipien ti integraliter cum effectu, nec quod deveniat dicta proposita nisi solutum fuerit dictos duos solidos pro ut supra declaratur in aliquo consilio generali sive majoris extimet proponentis, et consulentis, ac aliter disponentis incidant in poena librarum **XXV**. denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua contrafactum fuerit Communi Trevii applicandorum: et Potestas, sive Judex Terre Trevii nullo modo valeat in aliquo consi lio predicta proponere sub dicta poena, et quod prefati magnifici **XVIII**. qui tunc in officio permanebunt, et qui pro temporibus retroactis in dicto officio **XVIII**. per manserint per tempus annorum quatuor valeant die et nocte libere, et impune durante dicto tempore per terram Trevii, ejusque comitatus fortia et districtus arma offendibilia et defendibilia prout de ipsorum processerit voluntate portare, et occulte portare non obstante aliquo statuto, lege vel reformatione facta vel facienda in contra rium disponente, et prohibente arma portare, quod in predictis minime intelliga tur, et nullus officialis Terre Trevii, tam Potestas, quam alii contra predictos dictis temporibus arma portantibus contra eos, vel aliquem eorum officium aliquod va leant exercere, et magnifici domini Priores ac tepositi Terre Trevii, nec non ma gnifici **XVIII**. in officio permanentes, vel aliqua alia persona cujuscumque con ditionis existat non audeant, vel presumant aliquo modo, vel quesito colore turbare, inquietare, aut se in aliquo intromittere de officio, et officium Potestatis Terre Trevii

et molestanti, et inquietanti minime consentire, Sed omnimode vinculo juramenti,
et poena librarum Centum denariorum Communi Trevii applicandorum tene-
antur; et debeant eidem Potestati, et Suę curię si fuerit opportunum pro dicto
suo officio exequendo esse favorabiles, nec non eidem domino Potestati, et Suę
curię porestare auxilium, consilium, et favorem ad omnem ejus requisitio-
nem contra omnem, et quamlibet personam, ut justitia non pereat, et ut po-
pularis Status Terrę Trevii augeri valeat, et conservari. et propace, et justitia
conservanda, manutenenda, et augenda in dicta Terra Trevii prefati magnifici
XVIII. ut supra electi, nominati, et descripti in dicto breve tempore, quo in offi-
tio residebunt possint durante eorum officio provvidere, Statuere, ordinare, Stantiare.
reformare pro bono, et pacifico Statu Communis, et populi Terrę Trevii omne id,
et totum quod eis videbitur, et placebit dummodo obtentum fuerit inter ipsos
ad minus per duas partes ipsorum, et non fuerit contra libertatem Eccle-
Romane constitutum, et habeant prefati magnifici **XVIII.** in predictis, et circa
predictam potestatem, et omnimodam potestatem baliam auctoritatem, et juris-
dictionem providendi, Statuendi, ordinandi, Stantiandi, et reformandi ut supra pro-
ut, et sicut habet totus populus Trebanus, et provisa Statuta ordinata, Stan-
tiata, et reformata per eos vel saltem per duas partes ipsorum firma sint, et
perpetuo observentur, et executioni mandentur sine aliqua condictione aliquibus
Statutis legibus reformationibus, et ordinamentis non obstantibus in contra-
rium disponentibus, quę quidem leges, Statuta, reformationes, et ordinamenta in
contrarium disponentia tam penalia, quam non ex nunc sint, et esse intelligan-
tur irrita cassa vana, et nullius valoris, et momenti roboris, vel virtutis, et quod
Potestas, Cancellarius, et alii officiales Terrę Trevii illa servare debeant, et invio-
labiter teneantur sub poena perjurii, et Centum librarum denariorum pro quoti-
bet ipsorum non servantium predicta, et si contingerit aliquem ex dictis magni-
ficis Prioribus ante positis Terrę Trevii, mori in officio Priorates, quod omnes **XVIII.** tunc
in officio residentes teneantur interesse sepulturę dicti defuncti sub poena **XX.** So-
lidorum pro quolibet eorum nisi fuerint ex legittima causa impediti ipsi, vel aliquis
ipsorum, et Priores, qui pro tempore erunt teneantur, et debeant vinculo juramenti, et
poena librarum **XXV.** denariorum expendere de pecuniis Communis, expensis Comma-
nis pro. corpa, et aliis necessariis ad sepolturam, et honorem dicti defuncti libras **XV.**
denarios. Teneantur namque dicti magnifici Priores antepositi Terrę Trevii, et dic-
ti magnifici **XVIII.** in introitu eorum officii in manibus Cancellarii dicti Comma-
nis pro ipso Communi stipulantis, et recipientis juramentum ad Sancta Dei
Evangelia corporaliter manibus tactis Scripturis esse perpetuo fideles, et de-
votos Ecclesiae Romanę Sanctę, et non adesse in aliquo consilio, arrenga, cerna,
vel colloquio, ubi tractaretur aliquod obnoxium contra Statum prefate Romanę
Ecclesię, et bonum, et pacificum Statum Popularem dicti Communis Trevii, et

eorum officium Prioratus bene, fideliter, et legaliter exercebunt, et vigilanti studio operabunt, et conabuntur pro posse suo, quod pacificus, et tranquillus Status, et regimen prospulare dicte Terre Trevii de bono in melius augeatur, et conservetur, et erunt prompti, et solertes, quod malefitia, que eorum tempore Prioratus evenerint in terra, atque Communitate Terre Trevii debite puniantur, et omnibus, et singulis sine alla distinctione personarum equo libramine facient justitiam ministrare, omnes namque, et singulos introitus, et proventus ad dictum Commune Trevii spectantes, et pertinentes in ipso Communi liberaliter facienti provenire pecunias, et introitus Communis dicte Terre Trevii non expendent, neque permictent expendere inutiliter, et indebite, nisi tamen modo in rebus evidentibus utilibus, et necessariis dicto Communi Trevii, jurisdictiones jura immunitates, actiones, gratias, et previlegia dicti Communis conservabunt, et manutenebunt, et facient conservari toto posse: Viduas, pupillos, orphanos, et alias miserabiles personas, Loca Pia, et eorum jura, et bona propitio quovam affectu defendantur de pecunia Communis predicti, neque alterius singulis persone nil recipient, vel attentabunt, nisi id, quod eis legittimum concessum erit. Semetipsos, nec aliquem ex eis durante eorum officio bimestri, non eligent ad aliquod officium dicti Communis Trevii credentias, que eis imponentur ad tempora, et perpetuales in perpetuum sub sigillo credentie retinebunt, et generaliter dicere, et facere, et observare omnia, et singula, que tenentur, et debent secundum formam Statuti, et ordinamenti dicte Communis Trevii, remotis hodio, amore, timore, pace, et pretio, et omni alia humana gratia: prefatique magnifici Domini Priores, et **XVIII**a. in fine cujuslibet anni in ultimo mense de mense Decembris annuatim in eorum officio **XVIII**a. eligant, et eligere debeant Camerarius Communis Trevii tres: videlicet unum pro quolibet terzerio, qui sint bone conditionis, vite, et fame aetatis ad minus annorum triginta, et allibratis in catastis Communis libras **CCC**a.: qui Camerarii sic electi imbussolentur in cassecta Dominorum Priorum Trevii, et de quatuor menses casu extrahatur unus ipsorum, qui durante dicto tempore dictorum quatuor mensium sit, et esse debeat Camerarius Communis Trevii cum salario hactenus consueto, dummodo non valeant semetipsos vel aliquem ipsorum eligere, nec aliquem de domo, sive familia eorum, et si aliter fieret electio, non valeat ipso jure: consilium vero majoris extimationis similiter eligere teneantur pro uno anno annuatim, quod si sint decem Consiliarii: videlicet de terzerio castri, et populi Sancti Mitiani de Batia polacij, de batia bovarij et de batia lapidie: et decem alii Consiliarii videlicet de terzerio Matidie, de batia Sancti Martini, de batia Sancte Marie ad Vallem, de batia Matidie de batia Manciani, et de batia Cirstarum de terzerio Sancti decemvalii Consiliarii: videlicet de populo Sancti Angeli de Arsicciatibus de populo Sancti Angeli de Fabri, de batia Sancti Pauli de contracta Fracte Mercatelli picticarum Sancti Donati, et Sancti Johannis, et Sancti Laurentii, modo, et ordine consueto

qui sic electi describantur nomina eorum in charta membranea, et fiant brevia: que quidem brevia recondantur in capsecta prefatorum magnificorum dominorum priorum, et de quatuor mensibus extrahatur casu unum breve de dicta capsecta, in quo quidem breve descripta sint de quolibet terserio nomina decem Consiliariorum, que nomina legantur publice, et alta voce in consilio per Cancellarium Communis, et sint, et esse debeant durante dicto tempore dictorum quatuor mensium de consilio majoris existentia Communis Terre Trevii, et allibrati sint ad minus libras CCC., et sic successive de quatuor mensibus in quatuor menses fiat dicta extractio usque ad annum completum. qui quidem Consiliarii jurare teneantur in manibus Cancellarii dicti Communis, et interesse debeant omnibus consiliis magnificorum XVIII. dum fuerint requisiti, et aliter non, et in qualibet electione officialium forentium fiendam sub poena et ad poenam solidorum X. denariorum pro quolibet Consiliario non intervenienti auferendorum ejusdem de facto ad petitionem dominorum priorum tunc in offitio residentium, et expendendorum pro ut ipsis dominis videbitur, et placebit: ac etiam consilium generale Communis Trevii de anno in annum, annuatim eligere teneantur: videlicet XX. Consiliarios de quolibet terserio pro uno anno prout supra de quolibet populo, et balia dividendo, qui similiter in manibus Cancellarii Communis jurare teneantur interesse omni consilio expensarum approbandarum factarum per magnificos dominos Priores, et XVIII. et datiarum imponendarum, et electionem fiendarum Notariorum banca civilium Communis Trevii Sanatatium, et Notariorum Senatatium, et Superstitum Cavatinarum sub poena superscripta: eligantur namque, et eligere teneantur pro uno anno quolibet annuatim tres bonos idoneos, et sufficientes Vexilliferos: videlicet de terserio castri, et populi Sancti Miliani, unum de terserio Matidii, alium et de terzerio Blani alium nec non eligant, et eligere teneantur pro uno anno annuatim. Sex capitaneos pro quolibet terserio per populos, et balias superdescriptas, et nominatas dividendo, ac etiam depositarium grani Communis Trevii, et Rationatorii Camerarii Communis, et dicti Depositarii, et etiam Conestabiles ad custodiam, et superstites si necessarium fuerit, et opportunum librum vero custodie Capitaneorum Conestabilium, et aliorum Officialium eligendorum in Communi fieri faciant cum effectu et Cancellarius nec Officialis custodie, nec aliquis alius Officialis Trevii possit, nec debeat sine licentia magnificorum dominorum Priorum de dicto libro aliquos removere ad poenam librarum X. denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua contrafactum fuerit Communi Trevii applicandorum, ac etiam Sanctuarii Ecclesiarum eligant modo, et ordine in statuto de sanctuariis eligendis ordinato; ac etiam eligant, et eligere teneantur tres bonos, idoneos, et sufficientes viros Trebanos de quolibet terserio unum et Notarium eorum in Sindicos, appellationum coram quibus de quolibet sententia lata, tam per officium Potestatis Trevii, quam aliorum valeat appellari: nec non eligant, et eligere teneantur anno quolibet annuatim super

tutores tutorum, et tutricium curatores, et curatricium Terre Trevii, et Notarios eorum, videlicet unus pro quolibet terserio boni conditionis, vite, et fame etatis ad minus XL. annorum, et allibratus in Catasto Communis libras CCC^m. pro quolibet eorum coram quibus super tutoribus, omnes tutores et tutrices curatores, et curatrices debeant anno quolibet de mense Decembris se personaliter in eorum audientia presentare hostensuri de juribus introitus, et exitibus dictorum pupillorum, et adultorum bene juste, legaliter, et sine fraude, et omni machinatione remota sub poena, et ad poenam librarum XXV. denariorum pro quolibet, qua per dictos tutores, et tutrices, curatores, et curatrices fuerint contrafactum auferendorum de facto per dominum Potestatem Terre Trevii: de quibus tertia pars sit Communis alia tertia sit dictorum super tutorum, et alia tertia Domini Potestatis, qui de superdictis executionem fecerit. Magnifici vero domini Priores antepositi Terre Trevii finito eorum officio dictorum mensium de gestis, et administratis per eos vel alterum eorum indicto officio debeant per judicem Potestatis Trevii omnino de sindicari sub poena, et ad poenam librarum XXV. denariorum pro quolibet dictorum Priorum recusantium dicto modo, et ordine sindicari, de qua poena tertia pars sit Potestatis, residuum vero deveniat in Communi: et habeat Judex pro suo salario pro quolibet sindacatu solidos XX. denarios, et Notarius X., et Judex Potestatis Terre Trevii, qui pro tempore erit vinculo juramenti teneatur, et debeat contra eos processus sindicatum, et quemlibet eorum cum effectu formare bampnimenta que per Terram Trevii mittere, et omnia facere que in predictis, et circa predicta requiruntur, quod si non fecerit, et negligens fuerit in predictis, incidat in poenam librarum X. denariorum Communi Trevii applicandorum sibi per sindicum Communis in ejus sindicatu auferendorum de quibus precipue debeat sindicari: et nullus qui non fuerit suppositus jurisdictioni Communis Trevii indicto Communi aliquod officium habere possit, neque valeat nec per aliquem aliquo modo eligi, et sufficiat probatio trium testium fide dignorum de publica fama, et si eligeretur non valeat ipso jure, et eligens incidat in poenam librarum X. denariorum de facto per dominum Potestatem auferendorum pro Communi Trevii, et similiter nullus Trebanus non faciens factiones Communis: pro et sunt custodie, et alia onera necessaria ullo modo officium in Communi habere valeat, neque eligi: et si eligeretur ejus electio sit, ipso jure, nulla, et si acceptaret aliquod officium sibi deputatum incidat in poenam librarum decem denariorum: de qua tertia pars sit per Potestatem residuum vero Communis Trevii. Ordinentes quod nullus qui inhebrietur, vel non solvat datium in Communi Trevii, et alii de Trevio ad dictum officium Prioratus vel XVIII. assumi, vel eligi possit, et valeat, et si eligeretur talis electio sit nulla ipso jure, et poena predicta tam eligens, quam acceptans de facto polectatur, et quod nullus de predictis magnifici Dominis XVIII. possit, nec debeat vocem suam alicui committere

nisi tantum sit rogatus, et illi de terserio suo. si aliter fiat non valeat ipso jure.
Qui magnifici Domini **XVIII**. toto illo anno ab omni factione custodiarum sint
exenti et liberi: et quod nullus dictorum magnificorum **XVIII**. possit vel valeat assumi
vel eligi ad aliquod officium pro anno futuro nec eligere, nec eligi facere aliquem de sua
domo insimul morantem ad officium videlicet Camerariatus, et Capitaniatus, et si
fieret talis electio et assumptio ipso jure, sit nulla, et nullius valoris, et per **XVIII**. pro-
ximos futuros de electione nova talium, sic contra pro dictam electorum provideatur:
et tale Statutum per dictos **XVIII**. vel aliquod consilium tolli vel suspendi
non possit nisi per totum generalem arrengam populi Terre Trevii: et simili-
ter dictum Statutum locum habeat in electione Massarii Camerarii grani
Communitatis predicti

De electione, et extractione, et juramento, et Officio Camerarii

Rubrica 6ª

Quia omnes quidem utilitas publica fideli de actione compleri, ideo Statuimus
et ordinamus quod anno quolibet de mense Decembris per magnificos Dominos
Priores, et **XVIII**. Terre Trevii annuatim in eorum consilio scrutinentur ad paltue-
tas et poistides, et liganter tres boni, idonei, et sufficientes viri in Camerarios, et ad
officium Camerariatus terre Trevii pro uno anno de quolibet terserio, unus aeta-
tis **XXV**. annorum, et allibratis in catastis Communis libras **CCC**. ad minus pro
quolibet eorum, qui sic electi debeant nomina eorum describi per Cancella-
rium Communis in tribus brevicellis: videlicet unum nomen pro quolibet brevicello, et
descriptum in dictis brevicellis in capsecta Dominorum Priorum antepositorum Terre
Trevii recondantur, et de quatuor mensibus in quatuor menses in Consilio Generali ex-
trahatur publice casu, fortuna unus ex dictis brevicellis, et nomen illius in dicto bre-
vicello descriptum sit, et esse debeat Camerarius generalis Communis Trevii per
quatuor menses, qui Camerarius sic extractus ad dictum officium immediate si-
ne aliqua conditione sub poena librarum **XXV**. denariorum Communi Trevii appli-
candorum dictum officium Camerariatus debeat acceptasse, et in manibus Cancella-
rii dicti Communis Trevii corporaliter manibus tactis scripturibus ad sancta Dei
Evangelia jurare teneatur, et debeat ejus officium Camerariatus bene, et lega-
liter, et sine fraude exercere, et pecunias ipsius Communis diligenter custodire,
et eas nisi pro evidenti utilitate Communis non expendere de mandato tamen
magnificorum Dominorum Priorum Terre Trevii, et voluntate magnificorum **XVIII**.

in casu necessario cum apodissa Sigillata Sigillo Communis, et munita, et omnia facere, et exercere diligenter, prout teneatur, et debet ex forma Statutorum, et ordine terre Ere-vii: et prestito dicto juramento teneatur, et debeat dare tres bonos idoneos, et sufficien-tes fidejussores per Cancellarium Communis, nomina illorum fidejubentium in libro reformationum describendos, et immediate teneatur facere, et ordinare librum unum in bona, et ordinata forma in quo quidem omnis introitus, et exitus Communis Trevii per manus Cancellarii dicti Communis describatur, et nulla alia persona cujuscunque con-ditionis existat audeat, vel presumat in dicto libro exitus, et introitus modo aliquo describi, nisi per manus ipsius Cancellarii ad poenam, et sub poena librarum Centum denario-rum Communi Trevii applicandorum, reservato tamen in casibus evidentis necessitatis, vel infirmitatis ejusdem, qui tunc, et eo casu provideatur, et provideri debeat per ma-gnificos dominos Priores Terre Trevii tunc in officio residentes de quodam Nota-rio forense, et non Civi bone conditionis, et fame propredictis scribendis, et nullus Cam-merarius Communis Trevii audeat vel presumat ab aliquo alio scribi facere in dicto ejus libro introitus, et exitus dicti Communis nisi per Cancellarium perdictum ad poenam su-perscriptam, et dictus Camerarius, vinculo juramenti, et sub dicta poena librarum Centum denariorum audeat, vel presumat aliquas pecunias Communis expendere, nisi provident utilitate Communis demandato Dominorum Priorum antepositorum Terre Trevii, et voluntate magnifiorum **XVIII**, et cum apodissa, sive bullecta sigillo Communis Trevii sigillata, et manu Cancellarii subscripta, et si aliter fieret de suis propriis pecuniis Communi Trevii restituere teneatur: teneantur nam-que magnifici domini Priores antepositi terre Trevii sigillare, et sigillari facere cu-juscunque petenti dummodo constet pecuniam contentam in dicta bullecta dictum petentem habere, et recipere debere juxte, et debite vinculo juramenti ad poenam li-brarum **X** denariorum dictis Dominis Prioribus contrafacientibus de eorum salario per Camerarium Communis auferendorum, et quod omnes pecunie in Communi solven-de non valeant, neque debeant aliquo modo, vel quesito colore per aliquem alicui perso-ne solvi vel depositari nisi solummodo dicto Generali Camerario Communis Trevii sub poena, et poenam librarum Centum denariorum Communi Trevii applicandorum totiés, quotiés esset per aliquem vel aliquos contrafactum teneatur namque dictus Camerarius Communis Trevii, qui pro tempore erit de omnibus et singulis pecu-niis ad ejus manus perventis ad petitionem, et voluntatem magnifiorum Domi-norum Priorum antepositorum Terre Trevii libere et sine fraude rationem reddere, et assignare totiés quotiés perdictis magnifiis Dominis Prioribus tunc in officio residentibus placebit, et de eis videbitur convenire: quod si non fecerit dictus Cam-merarius incidat in poenam librarum **XXV** denariorum vice qualibet qua contra fecerit, et fuerit inobediens, et recusaverit mandato magnifiorum Dominorum Prio-rum in predictis obedire auferendorum de facto per Dominum Potestatem Terre Trevii: de quibus quarta pars sit ipsius domini Potestatis, residuum vero Communis Trevii si

cum effectu in Communi, predictos denarios sive poenam solverè fecerit, et devenire
Qui Camerarius per aliquem forensem Terre Trevii maxime per Potestatem, et
officiales ipsius Terre occasione officii sui Camerariatus, ut eis officialibus vel ali-
cui eorum det, vel solvat aliquas pecunias ex predictis, nullo modo valeat detineri nisi proce-
derent de mandato magnificorum dominorum Priorum antepositorum Terre Trevii tunc in
officio residentium sub poena, et ad poenam librarum quinquaginta denariorum pro quo-
libet eorum, et decorum salario auferendorum per Camerarium Communis Tre-
vii in eorum sindicatu, toties quoties per eos vel aliquem ipsorum exliterit con-
tra factum et teneatur dictus Camerarius vinculo juramenti, poenam librarum
decem denariorum Communi Trevii applicandorum nisi in casu necessitatis om-
nibus Consiliis Generalibus, et majoris extimationis terre Trevii interesse, et in
omni, et quolibet consilio protestari, quod nulla persona cujuscunque conditio-
nis existat audeat, vel presumat in dicto consilio aliquo quesito colore proponere,
dicere, vel arrengare aliquid, quod sit, vel devenire possit contra utilitatem Com-
munis Trevii, et pacificum statum, et populorem ejusdem, et proponentes, de-
centes, consulentes, iniidant in poenam dictam, et habeat, et habere debeat Camme-
rarius Communis Cameram unam pro ejus abitatione durante dicto tempore sui Cam-
merariatus in palatio Populi juxta Cameram Notarii reformationum: et Priores, qui
pro tempore erunt debeant eidem Camerario pro dicta sua abitatione, et residentia fa-
cienda dictam Cameram eidem assignare, et habeat dictus Camerarius pro suo sta-
lario dictorum quatuor mensium libras **XV.** denarios, et stare debeat contentus omnimo-
de subpoena dicta dicto salario omni exceptione remota, et mandatum magnificorum
dominorum Priorum, et antepositorum Terre Trevii in omnibus, et per omnia die, et
noctuque debeat obedire, et de Terra Trevii, et ejus districtu sine eorum licentia discedere
non valeat sub poena librarum quinque denariorum Communi Trevii applicando-
rum toties quoties esset perdictum Camerarium contrafactum, et quod nullus Cam-
merarius sub dicta poena ire valeat, neque mitti per aliquem in Ambasciatorem
in aliquo loco ex parte Communis pro aliqua dicto Communi, vel speciali persona spec-
tanti, vel pertinenti, et sit, et esse debeat dictus Camerarius ignarus literarum,
et omnes expense facte per dictum Camerarium debeant adminus omnimode per
Cancellarium Communis de duobus mensibus in duos menses in consilio generali
legi, et approbare, prout ipsi consilio videbitur convenire, et finito ejus officio
quatuor mensium de gestis, et administrationibus per eum in dicto ejus officio Cam-
merariatus modo, et ordine hactenus consueto debeat sindicari. Teneatur namque
dictus Camerarius in officio residentie nostram facere Potestati de ejus officiali-
bus et familiaribus ad minus bis in mense sub poena librarum **X.** denariorum,
de dicta nostra mensio fiat semper in libris Communis per Cancellarium
Communis predicti

De electione et imbussulatione Consilii majoris extimationis

Rubrica 42.

Cum ad ornatum Palatii credimus pertinere personas dignitatibus actas, quia de caritate serventium crescit fama, et utilitas populorum: ideo Statuimus, et ordinamus quod anno quolibet de Mense Decembris in fine dicti mensis magnifici domini Priores, et antepositi terre Eresii, qui tunc in officio Prioratus residebunt faciant consilium magnificorum virorum **XVIII.** in eorum Palatio sono Campane voceque preconis solemniter convocare: et coadunato dicto consilio fiat solemnis proposita de consilio majoris extimationis eligendo pro anno proximo venturo. Quidquid magnifici Domini Priores, et **XVIII.** tunc in officio residentes habeant potestatem, et baliam dictum consilium majoris extimationis eligendi, et id quod per eos vel majorem partem eorum erit in predicta electione factum, et ordinatum valeat, et teneat, ac si per totum Commune Eresii esset ordinatum. Inqua quidem electione talis ordo servetur: videlicet quod prefati magnifici domini Priores, et **XVIII.** unusquisque pro terterio, et populo suo eligant **XXX.** consiliarios pro uno anno, qui in summa totum capiunt **LXXXX.** videlicet de terterio Castri, et populi Sancti Emiliani, et balia Bladii, de Balia Bonarii, de Balia Vapidi **X.** consiliarii, de terterio Matidii, et balie Sancti Martini de balia Sancte Marie ad Vallem, de balia Matidii, de Balia Mancianni, et balie Custarum **X.** alii consiliarii de terterio plani de populo Sancti Angeli de Corsicellibus, de populo Sancti Angeli de Fabri, de balia Sancti Suce, et contractus factus Mercatelli Ciccicharum Sancti Donati, Sancti Johannis, et Sancti Laurentii **X.** alii consiliarii, de quibus consiliariis de dictis terteriis, et populis sic electis fiant tria brevia, in quolibet breve describantur **XXX.** nomina dictorum consiliariorum: videlicet de quolibet terterio, et populis, et baliis, ut supra **X.**: que brevia recondantur in capsecta magnificorum dominorum Priorum antepositorum Terre Eresii, et de quatuor mensibus in quatuor menses extrahatur unum breve, casu, et fortuna usque ad annum completum. Que quidem nomina existentia in dicto breve legantur in consilio generali alta voce per Cancellarium Communis, et sint, et esse debeant consiliarii majoris extimationis Terre Eresii per quatuor menses qui sint, et esse debeant allibrati ad minus **CCC.** librarum in Catasto Communis pro quolibet eorum, et aliter esse non valeant, et in introito eorum officii jurare teneantur ad Sancta Dei Evangelia corporaliter manibus tactis Scripturis sibi deferendis per Cancellarium Communis consiliis necessariis

et opportunis interesse, et in ipsis juxte dicere, et consulere omnia ea, que ipsis vel alteri ipsorum pro utilitate Communis videbitur convenire, et omnia facere ea, ad que tenentur ex forma Statutorum, et ordinamentorum Terre Trevii, qui sic juraliter teneantur, et debeant vinculo juramenti, et poena solidorum X. pro quolibet consiliario consiliis magnificorum dominorum Priorum, et XVIII. in electionibus officialium forentium fiendis omnimode interesse videlicet Potestatis Cancellarii custodie Medici, Magistri Grammatice, et aliorum sub poena predicta solvenda, et expendenda pro ut magnificis dominis Prioribus Terre Trevii videbitur, et placebit, et id quod per ipsos, vel majorem partem ipsorum gestum obtentum ordinatum, et reformatum erit valeat, et teneat ac si per totum Commune Trevii esset solemniter ordinatum, et reformatum: nec non teneantur, et debeant sub poena intervenire omni consilio generali dicte Terre Trevii, ut res dicti Communis bene, et moderate valeant disponi, et habeant, et habere debeant durante eorum tempore quatuor mensium illam auctoritatem baliam, et immunitatem pro ut, et sicut habent alii consiliarii Terre Trevii, et quod nullus ex dictis Cancellariis durante suo officio possit, nec sibi dicat aliqua causa, vel quesito colore vocem suam alicui committere, poenam centum solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice Communi Trevii applicandorum, et Potestas, qui pro tempore erit, sub poena predicta faciat observare.

De Electione, et Juramento Consilii generalis, et ejus officio.

Rubrica 8ª.

Cum enim majoris laudis sit regnum juxte modestieque regere quam feliciter adipisci, ideo duximus statuendum quod magnifici domini Priores anteposite Terre Trevii, et magnifici XVIII. qui pro tempore erunt de mense decembris anno quolibet annuatim in fine dicti mensis consilium pregatorum magnificorum XVIII. faciant ut supra in electione consilii majoris extimationis solemniter coadunari: et indicta coadunatione, et consilio stizantur inter eos de quolibet terserio populis, et baliis ut supra in alio Statuto descriptis, et nominatis XX. consiliares dividendo pro quolibet terserio populis, et baliis pro uno anno in totum LX. consiliares summam capientes. Qui quidem sic electi sint, et esse debeant consiliares consilii generalis Communis Trevii, et similiter, et eodem modo et forma in introitu eorum officii pro ut supra in alio Statuto omnino de jurare

teneantur, et prestito dicto juramento omnia consilia expensarum approbandarum fa-
ctarum per magnificos dominos Priores, et XVIII. Terre Trevii et dativarum imponendarum
et sectionum fiendarum Notariorum banca civilium caudarum Communis Trevii, et
Senatalium, et Notariorum Senatalium dicti Communis superstitum cavatarum, et
aliarum sectionum fiendarum in dicto consilio generali interesse debeant subpoenam
ad poenam solidorum decem denariorum pro quolibet eorum, et qualibet vice auferendorum
de facto ad petitionem dominorum Priorum antepositorum Terre Trevii tunc in offi-
tio residentium expendendorum, ubi ipsis dominis Prioribus videbitur, et placebit:
et ad hoc, ut pecunia Communis non fraudetur, sed potius conservetur, et Commu-
nis negotia sine suspitione procedant in dicto consilio generali legantur, et legi
debeant per Cancellarium Communis Trevii omnes expense facte per Cammera-
rium Communis Trevii de pecuniis ipsius Communis de mandato magnificorum
dominorum Priorum antepositorum Terre Trevii, et magnificorum XVIII. tunc re-
sidentium in offitio super quibus reddantur, et reddi debeant per nonnullos ex dic-
tis consiliariis consilia eorum saluberrima, et opportuna per Potestatem, sive ejus
judicem in dicto consilio proponenda, et cuilibet consiliario in dicto consilio per-
manenti per turbatores Communis palluctas reddendas per quemlibet eorum
super consiliis redditis toties quoties fuerit necessarium eisdem deferantur, qui
consiliarii in reformatione cujuslibet redditi pro vocibus eorum del sic vel del
non reddere volentibus in pisside alba vel rubea eis, et cuilibet ipsorum deferendum
per dictos turbatores secrete ambabus manibus in dictis pissidibus imponendum sub
poena X. solidorum denariorum eorum palluctas reddere teneantur, de quibus pis-
sidibus una sit alba, et alia rubea, et ambe sint Fillatro foderate, et reddenti
vocem ejus del non in pisside rubea palluctam ejus modo, et ordine superdicto
debeat intus mitti, et sic in omni, et quolibet alio consilio in quo esset aliquid
ordinatum, vel reformatum modo, et ordine predicto cum dictis pissidibus, et
palluctis semper debeat observari, et si aliter fieret non valeat ipso jure: que
quidem palluctе de dictis pissidibus per turbatorem Communis Trevii tam
del sic, quam del non reddite palam, et public extrahi debeant, et numerari,
et per Cancellarium annotari. In quo quidem consilio generali sint, et esse
debeant minus LX. consiliarii, et omnes proposite fiant, et proponantur
in dicto consilio de voluntate domini Potestatis Terre Trevii, et magnificorum do-
minorum Priorum antepositorum, tunc in offitio prioratus existentium, et consilia
reddita predictos consiliares super propositis eis antepositis divisim, et separa-
tim de per se cum dictis pissidibus recolligantur, et nulle expense possint limi-
tari in aliquo alio consilio dicti Communis Trevii, nisi in ipso consilio generali:
et si aliter fieret non valeat ipso jure, et consulenti aliter vel disponenti, incidat
in poena librarum XXV. denariorum pro quolibet, et qualibet vice, de quibus quarta
pars domini Potestatis sit, residuum vero Communis Trevii: et omnia, et singula

jus erunt in dicto consilio generali per ipsos consiliarios vel saltem per majorem partem ipsorum gesta facta approbata ordinata reformata et constituta valeant et teneant pleno jure ac si esset per totum Commune Trevii solemniter constitutum et hoc locum non habeant in expensis approbatis et limitatis per magnificos XVIII. que si apparerent approbate et limitate per dictos magnificos XVIII. una cum dominis Prioribus Terre Trevii talis limitatio et approbatio expensarum factarum in Communi Trevii de eorum voluntate valeat et teneat pleno jure: et nullus qui non sit electus et juratus consiliarius nomine alicujus tam Patris quam Fratris ad aliquod consilium sub poena solidorum XL. denariorum pro quolibet et qualibet vice valeat pervenire et cuilibet sit licitum accusare et habeat quartam partem banni et credatur sacramento ipsius accusatoris quam poenam teneatur Potestas a dicto tali accusato solvi facere de facto ad dictam et Potestas qui nunc est et pro tempore fuerit sive jus officiales non possint neque debeant ducere ad aliquod consilium aliquem seu aliquos homines qui non sint consiliarii electi et juratj poenam librarum L. denariorum Communi Trevii applicandam ei vel eis auferendorum tempore sindicatus de quibus previse debeant sindicari et nullus consiliarius nec aliquis alius de Trevio sive jus districtus in aliquo consilio vadat arrengandum sive ad consulendum super aliqua proposita postquam fuerit super ea per quinque consultores dictum et arrengatum poena solidorum quinque pro quolibet solvendorum de facto; et quod proposita semel admissa in ipso vel alio consilio dicte Terre tempore illorum Priorum amplius non valeat proponi per ipsos Priores vel alios sub poena prestiti juramenti et sive eis fieret non valeat ipso jure: et quotiescumque contigerit aliquam propositam fieri in consilio Communis Trevii de mantenendo jura et jurisdictiones Communis predicti quod particium consultoris consulentis super dicta proposita mittatur de lavando ad sedendum et quidquid deliberatum fuerit in dicto consilio valeat et teneat pleno jure ac si missum fuisset vel esset ad bussulas et palluctas et Potestas et Priores qui pro tempore fuerint teneantur predicta observare et observari facere poena prestiti juramenti et librarum XXV. denariorum pro quolibet vice qua contrafecerint Communi Trevii applicandorum capitulo aliquo in contrarium loquente non obstante: et quod nullus consiliarius tam in isto consilio quam in aliis audeat vel presumat consulere extra propositam factam in dicto Consilio poena XX. solidorum et nichilominus non valeat ipso jure quod consulerit in predictis

De Electione Vexilliferorum, et Trecentorum et eorum officio

Rubrica 9a

Ne nefarii homines non essent amariis supplitiis trucidati eis daretur materia delinquendi: ideo ad evitandum predicta statuimus, et ordinamus quod anno quoliebet de mense Decembris in fine dicti mensis tempore quo fient alie electiones: videliicet Camnerariorum consilii majoris extimationis, et generalis teneantur magnifici Priores et XVIII. qui tunc in officio residebunt vinculo juramenti eligere tres Vexilliferos idoneos, et sufficientes de quolibet terserio: unum videlicet de terserio castri, et populi Sancti Miliani, unum de terserio Matidie, alium et de terserio plani: alium actos ad dictum officium exercendum. Qui sic electi sint, et esse debeant Vexilliferi dicti Communis Trevii pro uno anno inchoando die prima mensis Januarii, mensis tunc sequentis. Quibus Vexilliferis detur, et dari debeant per prefatos magnificos XVIII. sub eorum custodia homines Trecentos actos ad arma portandum videlicet cuilibet Vexillifero centum, et plus si videbitur dicti magnificis XVIII. convenire dividendo, et eligendo pro quolibet terserio populi, et balii dictos trecentos ut supra in aliis statutis descriptis, et nominati, et de numero dictorum trecentorum fiant, et eligantur pro quolibet terserio quatuor Constabiles actiores et dignores, et habeant quilibet Constabiles in curam XXV. armigeros de numero dictorum Trecentorum, et in quolibet actu necessario, et opportuno omnes ad domum Vexilliferi eorum congregari teneantur, et omnes ad mandata domini Potestatis obedire teneantur. Qui Vexilliferi, et Trecenti sic electi debeant in principio dicti mensis in platea Communis cum eorum armis unusquisque sub vexillo Communis se actualiter presentare, et sic presentati teneantur, et debeant omnes in brana Potestatis Terre Trevii, qui nunc est, et pro tempore erit corporaliter tactis scripturis ad Sancta Dei Evangelia ipsi Vexilliferi, et dicti trecenti omni requisitione Potestatis Trevii die, et noctuque pro bono statu pacis, et unionis popularis status dicte Terre venire, stare, et parere mandatis ejusdem totiens quotiens videbitur dicto Domino Potestati convenire, et maxime quando campana Communis ad starmum pulsaretur, vel ad arma, et hoc sub poena, et ad poenam librarum centum denariorum pro quolibet Vexillifero, et librarum X. pro quolibet Constabile, et solidorum XL. pro quolibet Armigero totiens quotiens fuerint, et essent inobedientes, de quibus poenis quarta pars sit Domini Potestatis, alia vero Communis Trevii si cum effectu devenire fecerint in Communi: et valeant dicti Vexilliferi durante dicto tempore die, et noctuque arma offendibilia, et defendibilia per terram Trevii ejusque Comitatus impune, libere, portare, non obstante alique

statuto in contrarium disponente: et sint, et esse debeant dicti Vexilliferi armati totis armibus, videlicet celatis panseriis, spatis, brachialibus, cosciabilibus et schenerio, et constabiles eorum similiter, et alii armigeri sint, et esse debeant pro quolibet terserio comportitii: videlicet XXV. balestrerii armati bonis balistis, vereclonibus, celatis brachialibus et schenerio, et XXV. Pavesarii armati bonis pavesis, vel rotellis spatis, celatis schenerio, brachialibus et panseriis, et XXV. cum lanciis longis celatis, spatis, brachialibus et schenerio: residuum vero armati sint, et esse debeant celatis brachialibus rotellis, et panseriis, pro ut melius poterint: et sic semper venire, et comparere teneantur in omnem casum, et eventum rumoris, vel monstre fiende, et Potestas Terre Trevii in introitu sui Offitii: videlicet ipso mense teneatur, et debeat facere venire coram sedictos Vexilliferos, et Trecentos armatos modo, et ordine superscripto in platea Communis et ipsis facere monstram postquam ipsos jurare faciat in manibus ejus, quod ipsi, et quilibet ipsorum cum eorum armis die noctuque ad mandata ipsius Potestatis erunt proni, et prontj pro bono statu pacis, et unionis dicte terre Trevii eidem Potestati obedient sub poena, et ad poenam superscriptam, et nulla persona cujuscumque status vel conditionis existat, audeat, vel presumat dicto, vel facto offendere vel impedire aliquem de dictis Trecentis venientibus, vel venire volentibus armatis ad mandata Domini Potestatis, nec stantibus, vel redeuntibus ad poenam, vel sub poena librarum CC. denariorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice exigendorum de facto per dominum Potestatem Terre Trevii sine aliqua diminutione Communi Trevii applicandorum, quod si non fecerit, et negligens fuerit incidat in poena librarum C. denariorum de suo salario retinendorum sui tempore sindicatus, qui Vexilliferi pro toto illo anno a factionibus custodiarum penitus sit exemptes.

De Capitaneis eligendis

(Rubrica 18.)

Statuimus, et ordinamus quod magnifici domini Priores, ante positi Terre Trevii, qui pro tempore erunt in offitio prioratus de mense Decembris anno quolibet faciat consilium magnificorum XVIII. in eorum palatio convocari, et cohadunari: et cohadunato dicto consilio per ipsos dominos Priores, vel alterum ipsorum fiat proposito de Capitaneis contratarum eligantur duo Capitanei, qui sint Capitanei dicte contrate, et balie per totum annum. Ita quod in qualibet terseria sint X. Capitanei, tamen, et dilectatione predicta, et ordine, et modo eligendi, et confuendi remaneat, et siti in arbitrio prefatorum magnificorum dominorum Priorum, et XVIII. qui Capitanei sic electi jurent, et jurare debeant in manibus

Cancellarii Comunis officium eorum sibi commissum legaliter et sine fraude de-
rante dicto tempore unius anni sollicite facere, et exercere, et omnibus consiliis ge-
neralibus fiendis in Trevio interesse et eorum vices, et consilium valeat et teneat sicut
aliorum Consiliariorum, et vadant ad omnia officia sicut alii Consiliarii, et officia-
les dicti Comunis, et tamque Consiliarii habeantur, et quod nullus possit esse electus
in Capitaneum, nisi in illa contrata, in qua esset allibratus, vel accatastatus, et
si aliter fieret non valeat: et quod dicti Capitanei sint exentes, et immunes
sicut alii consiliarii: et quod dicti Capitanei inter alia preciso speciatiter, et
nominantium teneantur, et debeant jurare, et denuntiare Potestati Terre Trevii
vel ejus curie omnia, et singula maleficia maleficia, que committentur quocunque,
et qualitercunque in eorum contratis in secundam diem adie commissi malefi-
cii sub virtute prestiti juramenti, et librarum X. denariorum pro quolibet
eorum Comuni Trevii applicandorum. Qui Capitanei de mense Decembris, vel
Januarii eligere teneantur secrete unum Valdarium pro quolibet ipsorum, qui
non sit allibratus libras L. in catastis Comunis Trevii, et in illa contrata ubi
habitat dictus Valdarius, et aliter non valeat ipso jure: qui Valdarii singulis
dominicis diebus coram officialibus damnorum datorum, et maleficiorum se de-
beant presentare poena XX. solidorum pro quolibet ipsorum non comparenti,
qui teneantur, et debeant denuntiare omnia damnata que viderint dari per
bestias, vel per personas, et Valdarii fiant descripti per manus officialis
damnorum datorum, et jurare predicta penitus observare sub poena predicta,
et denuntiare omnes blasphemantes Deum, vel sanctos ejus, et ludentes ad
ludum prohibitum procul dubio teneantur infra sanctam diem sub poena
prefata. Quibus Valdariis credatur usque ad XX. solidos abinde supra
cum uno teste fide digno cum sacramento ipsorum

De modo, et forma eligendi Officiales Comunis

Rubrica 11.

Statuimus, et ordinamus quod omnes sectiones omnium officialium Comunis
Trevii fiende ex forma statutorum, vel aliter fiant, hoc modo, videlicet quod omnia

nomina consiliariorum scribantur in brevibus, et quoniam contingerit aliquem Officialem fieri mictantur in quodam galero nomina officialium cum brevibus officiorum, tot quot sunt inter nigra, et alba, propter que trahitur mictantur in alio galero, et extrahantur nomina consiliariorum per quemdam pueorum, ac etiam extrahatur ipse, vel aliter pro ipso consiliario breve de alio galero, ubi sunt Officiales, et si aliter fieret non valeat ipso jure. Salvo quod electio Potestatis Priorum Notariorum reformatorum Camerariorum, et ipsorum Notariorum Sindicii, qui erit ad Sindicandum Officiales dicti Comunis &c.: Sindicii qui erit ad dandum peticionem ipsis officialibus fiant secundum formam Statutorum electionem dictorum officialium, videlicet predictorum magnificorum Dominorum XVIII. in Priorum consilio solemniter congregato

De Inventario Potestatis

Rubrica 12.

Statuimus, et ordinamus quod Massarius sive Notarius Camere Comunis Trevii faciat inventarium de bonis, et rebus, atque Massaritiis sedentibus in Palatio Comunis Trevii, ubi Dominus Potestas Trevii moratur. Prima die, qua ipse Dominus Potestas interfuerit ad suum officium exercendum, et ipsas res, et Massaritias assignare dicto Domino Potestati, vel ejus Officiali, et quod ipse Potestas teneatur reassignare ipsas res ipsi Massario, sive Notario secundum formam dicti inventarii in fine sui officii et proquolibet re quam non reassignaverit quatruplum valoris dicte rei non reassignate eidem Massario emendare teneatur pro dicto Comuni recipienti et dictum inventarium dictus Massarius facere teneatur, et assignare Sindico, qui fuerit ad Sindicandum dictum Dominum Potestatem: et idem modus servetur de rebus Massaritiis palatii Dominorum Priorum, et etiam Notariorum reformatorum et Camere dicti Comunis tam in assignando, quam etiam in aliis superdictis

De Electione, Massarii, sive Notarii Camere

Rubrica 13.

Statuimus, et ordinamus quod electio Massarii sive Notarii Camere Comunis Trevii, in qua sunt libri, et Massaritie dicti Comunis fiat quolibet anno finito officio precedentis anni precedentis Notarii Camere superdicte in Consilio majoris extimationis ad magnificos dominos XVIII. in quo consilio sint ad minus XX. Consiliarii majoris extimationis: et quod obtentum fuerit in ipso consilio valeat et teneat pleno jure cum salariis pactis, et conditionibus ordinatis: et quod quotiescumque contingerit in consilio sive consiliis dicte terre proponi, et tractari de nova electione Notarii sive Massari Camere dicti Comunis, et in ipso consilio sive consiliis obtineretur per duas partes de aliquo Massario sive Notario de novo eligendo ad dictum officium secundum formam Statuti predicti, quod ille Notarius et Massarius camere superdicte, qui tunc temporis dicte nove electi nes fiende, et quoniam de ipsa nova electione tractaretur erit, remaneat, et sit, et esse debeat Notarius et Massarius dicte Camere pro illo tempore, et per illud tempus contentum, et de quo continetur, et tractaretur in ipsa nova electione fienda, et tractanda cum salario consueto

De Electione Massariorum grani Comunis conservandi

Rubrica 14

Statuimus, et ordinamus quod magnifici domini Priores anteposite terre

Trevii et XVIII. teneantur, et debeant eligere Massarios tres grani Comunis conser-
vandi per eos, videlicet pro quolibet terserio unum bonos, idoneos, et sufficientes quo-
rum officium duret per triennium, videlicet quod presens electus sive deputatus
sit et esse debeat Massarius Comunis grani predicti conservandi pro uno anno finito
dicto anno dominus deputetur, et pro alio secundo anno, et tertio pro tertio, qui
Massarius durante eorum officio teneatur, et debeat dictum ejus officium bene lega-
liter sollicite, et sine fraude exercere, et granum sibi datum, et consignatum juxta
posse suum in bono statu diligenter conservare: et non possit, nec valeat aliquo mo-
do, vel quesito colore durante ejus officio dicto grano alicui persone tradere prestare
scambiare, vel scomputare, aut unum granum pro alio dare, vel accipere nisi solumo-
do granum proprium molture sibi date sine licentia Dominorum Priorum antepo-
sitorum Terre Trevii tunc in officio residentium poena librarum XXV. de quibus
medietas sit Comunis alia Potestatis si cum effectu devenire fecerit in Comuni su-
per quibus habeat Potestas terre Trevii sive ejus Judex, qui nunc sunt, et pro
tempore erunt plenam, et omnimodam potestatem inquirendi procedendi, et cul-
pabilem puniendi totiens quotiens reperiisset contra factum: et ut in predic-
tis aliquod fraus committi non possit nec valeat prefati magnifici Domini Pri-
res antepositi Terre Trevii, qui nunc sunt pro tempore erunt de dicto granario Co-
munis habeant, et habere debeant clavim unam de per se, cum qua dictum gra-
narium, bene claudatur, et dictus Massarius clavim aliam de per se similiter ha-
bere teneatur, et debeat, et dictus Massarius sine presentia, et voluntate dictorum
Dominorum Priorum, vel saltem duorum ipsorum, et dicti Domini Priores vel sal-
tem duo ex ipsis sine presentia dicti Massarii valeant numquam aliquo modo,
vel quesito colore in reponendo, vel extrahendo granum et dicto granario ex qualicum-
que de causa sub poena superdicta pro quolibet, et qualibet vice, qua contra factum
fuerit dictum granarium aperire, et Potestas, qui nunc est, et pro tempore erit
sive ejus Judex in predictis, et contra predictos contra facientes, vel alterum ipso-
rum procedendum ut supra habeat omnimodam potestatem, et medietatem dicte
poene si cum effectu devenire fecerit in Comuni: et si contingerit aliquam gra-
tiam fieri de predictis per consilium generale alicui persone, quod in ipsa gratia
intelligatur intervenire valeat portionem dicto Potestati spectantem, et perti-
nentem, et si fieret non valeat ipso jure et tamen si de licentia et voluntate
ipsius Potestatis, sive Judicis liberaliter processisset, et habeat dictus Mas-
sarius pro labore et mercede sua a Comuni pro uno anno cuppas X. grani, et
finito ejus officio teneatur granum sibi consignatum reddere Comuni ad illam
mensuram modo, et ordine hactenus consuetam, et de gestis per eum in dicto officio
de dicta ejus administratione debeat per Potestatem sive ejus Judicem solemni-
ter sindicari, et plenariam reddere rationem in Comuni predicto

De Electione Senatalium

Rubrica 15.

Statuimus, et ordinamus quod in consilio generali Terre Trevii eligantur ad sortes inquabibet tersaria duo Seynatores, qui cognoscant de seynatiis, et confinibus, de quibus esset discordia inter aliquas personas de Trevio, et districtu acetiam inter forenses, qui haberent possessiones in districtu Trevii, et de confinibus viarum personarum vicinalium, ac etiam publicarum: qui singuli duo debeant dictum offitium exercere in eorum tersaria, quorum offitium duret per totum annum, et jurent dictum offitium bona fide et sine fraude, et omnes questiones definire positas coram eis de ipsis Seynatis: hi modo accedendo ad boum questionis personaliter, et Summarie sine potestate, et solemnitate juris si per se cognoverint debeant mictere terminos, et precipue per tibus, quod ipsi observent sub poena X. librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, et vice qualibet, quod si per se facere nollent, quod possit facere citari vicinos per Bayulum vel alios quos partes nominaverint, et eos jurare compellere de veritate dicenda de ipsa Seynata: et secundum quod partes melius probaverint, ita terminent, et diffinient inter ipsas partes, et sicut terminatum fuerit uterque possideat, et eorum diffinitiones sint firme: et nichilominus eligantur indicto consilio ad sortes tres Notarii de quolibet tersaria unus, qui redigat in actis ea que dicti Seynatores fecerint, et Potestas, et sui offitiales prestare debeant eis si opus fuerit auxilium, et favorem, qui Seynatores pro quolibet Seynata pro ipsorum salario, et viatico habeant a qualibet parte VI. bõos, et Notarius pro suo viatico habeat a qualibet parte VI. bõos pro scriptura, et quolibet termino a qualibet parte III. bõos quod miserint de pretium voluntate Sunper autem precipiant quod sit justum: et predicta boum habeant inter speciales personas, et quod dicti Seynatores possint pro eorum offitio exercendo poenam, et bannum impone re cuilibet predicta Seynata facienda X. solidos denariorum, et quilibet eis debeat obedire sub poena librarum X. denariorum

De Electione Magistri Gramma

tice

Rubrica 16a

Statuimus, et ordinamus quod Potestas qui erit pro tempore una cum Prioribus dicti Comunis qui pro tempore erunt ipsi, et quilibet ipsorum teneantur, et debeant de mense septembris procurare, et invenire ac etiam de mense octobris ad terram Treviiducere, et tenere quemdam hominem, quem voluerint in Grammaticalibus doctum, et expertum Magistrum, qui doceat scholares volentes esse secum summarie sine ulla alia deliberatione, et reformatione consilii, et quicquid per eos vel majorem partem ipsorum factum fuerit valeat, et teneat pleno jure sicut factum fuerit legittime per consilium dicti Comunis. cui Magistro promictatur, et detur ac etiam solvatur de pecunia, et avere dicti Comunis ad terminum, et petitionem dicti Magistri, pro suo salario, labore, et mercede quotlibet anno, quo steterit sive docuerit dictam artem Grammatice in dicta terra Trevii illud salarium quod deliberatum fuerit per dictos Potestatem, et Priores: et solvere pensionem domorum, in quibus scholę retinebuntur per Camerarium qui tunc erit in dicta terra Trevii, qui Camerarius teneatur, et debeat sub virtute prestiti juramenti dare, et solvere dicto Magistro de pecunia, et avere dicti Comunis, ut supra dictum est summarie sine alia deliberatione, vel auctoritate alicujus consilii super dicti salarium nominatum, et dictam pentionem sub poena XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum, et quod Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat predicta omnia et singula, et quolibet predictorum observare, et executioni mandare sine ulla alia deliberatione, et auctoritate alicujus consilii sub virtute prestiti juramenti et sub poena XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum, qui Magister teneatur, et debeat continue morari, et moram facere in terram Trevii ad docendum artem Grammatice per totum annum integrum incipiendo in festo omnium sanctorum, et de hoc det idoneos fidejussores Camerario dicti Comunis pro ipso Comuni recipienti: et si toto anno integro non steterit solvant sibi salarium pro rata temporis, et hoc casu tabum sit precisum, quod tolli non possit consilio, vel arrengha

De Electione Medicorum

Rubrica 17.

Statuimus, et ordinamus quod anno quolibet in consilio Magnificorum Dominorum XVIII. et majoris estimationis fiat solemnis proposita de electione Medicorum eligendorum, et deputandorum in Terra Everii ad medicandum infirmos et sempes, et cum omni instantia eligantur, sive eligatur unus, vel duo boni Medici experti in artibus pro illo pretio pacti, et salario, quod erit in dicto consilio stabilitum reformatum, et ordinatum. Qui Medici, sive Medicus teneatur bene et sollicite die et nocteque infirmos Terre Everii curare, et omnes secundum qualitatem et possibilitatem eorum recommissos habere: et Camerarius Comunis Everii teneatur et debeat omni exceptione remota de pecuniis Comunis dictum Medicum, vel Medicos de tersaria in tersaria prout erit ordinatum diligenter dare, solvere, tradere, et numerare eidem ad sui petitionem poenam librarum XXV. denariorum super ipsum Camerarium esset contrafactum. Et personaliter visitare tam in terra Everii, quam in districtu, et Comunitatis ejusdem poena eidem Medico visitare personaliter nolenti XL. solidos vice qualibet de suo salario retinendorum

De Electione Notariorum Bance et eorum Salario

Rubrica 18.

Statuimus, et ordinamus, quod Potestas in principio sui officii faciat eligi in consilio generali XII. bonos Notarios, qui sint Notarii bance cum Domino Potestate, vel Vicario, et curia Domini Potestatis ad scribendum Scripturas opportunas in civilibus causis ventilantibus in Curia Comunis Everii, et singuli duo esse debeant in officio duobus mensibus tantum, et illi qui primo electi

fuerint esse debeant ante in principio regiminis Potestatis usque ad duos menses: alii duo secundo electi sint aliis duobus mensibus, et sic de singulis. Quibus Notariis satisfiat pro scriptura in hac forma scilicet: pro citatione solidum unum, et etiam si duo essent in citatione: si vero a duobus supra usque ad sex solidos **II**. si vero ultra usque ad **XII**. et vide supra ad voluntatem Judicis, et pro presentatione, et licentia pro termino a qualibet parte solidum **I**.: et pro contestatione litis, et libello ponendo in actis, et juramento calumnie a qualibet parte solidos **II**. denarios sex pro exceptione, sive protestatione a protestante denarios **VIII**. pro qualibet portione Comune apponente denarios **IV**., et rendente ad quam rendebit denarios **IV**. pro qualibet, pro precepto denarios **XII**. pro apertura testamenti et qualibet parte denarios **XII**. a producente si ultra tres articulos continuerit bolum unum: pro prima scriptura testium a producente bolum unum: pro sententia interlocutoria bolum unum: pro appellatione inscriptis bolos duos, tamen de aliis scripturarum satisfiat eis ad voluntatem Judicis: si vero ipsa acta aliqua pretium ipsarum voluerint publica possint accipere duos bolos pro qualibet charta computando pro una parte, et non plus: et nullus Notarius ultra dicta salaria accipiat, vel accipi faciat sub poena prestiti juramenti, et **XL**. solidorum denariorum pro qualibet, et qualibet vice, quas poenas Potestas, vel Judex de facto solvi facere teneatur sub poena **L**. librarum denariorum Potestati, et Judici predicta facere negligentibus: et nullus Notarius possit se eligere, nec esse in dicto officio nisi semel in anno: et bacrum ipsorum qui simul erunt sic Comune inter ipsos: et nullus qui non exercuerit artem Notariorum pro unum annum, et plus publice possit esse electus ad dictum officium, et si electus fuerit ipsa electio non valeat ipso jure: et qui electus ad dictum officium hanc dictum officium non valeat per aliquem Notarium exercere, nisi per illum, qui electus fuerit, nisi justo impedimento impeditus, quo casu possit substituere alium loco sui meliorem, et sufficientiorem, semper voluntate Judicis Comunis, et licentia Rectorum artis Judicum, et Notariorum dummodo ipse substituens, et dicti Rectores jurent ad sancta Dei Evangelia coram dicto Judice substitutum esse meliorem, et sufficientiorem substituentem. Alias nisi servata fuerint predicta ad substituendum nullatenus admittantur: et quod si fieret, non valeat: et si ille, qui electus fuerit ad dictum Officium adesse non potuerit personaliter conditione aliqua adveniente, quod alter Notarius in consilio generali eligatur: et quod Notarii hanc debeant facere eorum expensis omnes sindicatus pertinentes ad Comune predictum: et quod nullus Notarius dum erit ad officium hanc in causis civilibus debeant facere aliquam procurationem vel advocationem pro aliqua persona ad poenam **XXV**. solidos pro qualibet vice pro primam auctoritatem causam possit defendere, et tractare: et quod omnes, et singuli Notarii de Trevio vel ejus

districtu exercentes artem Notarie teneantur, et debeant sub virtute prestiti juramenti et poene XXV. librarum denariorum pro quolibet contrafaciente, quolibet modo, et qualibet vice, omnes, et singulos contractus: instrumenta, testamenta, et quascunque alias ultimas voluntates, et qualibet ipsarum, et ipsorum statim cum a contrahentibus fuerint rogati cum omnibus, et singulis sbatalitatibus pactis, et conventionibus habitis inter contrahentes clare, et aperte scribere in eorum quaterno, vel libro, et ipsos, ipsas, et ipsa sic descriptos, descriptas, et descripta contrahentibus presentibus testibus legere: et teneantur, et debeant predicti Notarii, et quilibet ipsorum infra XV. dies a die rogationis predictorum numerandos ipsos contractus, instrumenta, testamenta, et alias ultimas voluntates in eorum libro protocollorum extendi ponere cum predictis sbatalitatibus conventionibus, et pactis, et ampliare secundum naturam contractus ipsorum, vel alicujus eorum substantia in aliquo non mutata, et possint, et valeant predicti Notarii, et quilibet ipsorum pro quolibet contractu stipulatione testamento sive ultimavoluntate convenit, quod vel quam rogaverint eo tempore quo rogati fuerint pro eorum labore accipere usque in XXX. denarios a parte qualibet exceptis quod deliberationibus, et procurationibus, de quibus, et ipsarum qualibet liceat eis accipere congruam mercedem sicut hactenus consueti fuerint, accipere et non ultra de salario Notariorum statuentes, et ordinantes sub dicta poena quod contrahentes ad quos dicti contractus instrumenta, testamenta, sive ultime voluntates spectabunt teneantur, et debeant ipsos, ipsas, ipsa, et quemlibet ipsorum infra sex menses a die rogationis predicte numerando: et postquam ires sumpserunt in publica forma a Notariis repetere, et ipsis congruum pretium pro ipsorum labore cum effectu solvere: quod pretium, et salarium debeat cum dubium, et questio fuerit inter partes decidi per Judicem Comunis, et Rectoris Notariorum, et Potestas, et Judex, qui nunc sunt, et pro tempore fuerint sub virtute prestiti juramenti, et poena XXV. librarum denariorum pro quolibet ipsorum teneantur, et debeant super predictis inquirere, et solemnem inquisitionem facere, et repertos culpabiles in predictis, et quodlibet predictorum in poena predicti punire, et condemnare, qui Notarii sint, et esse debeant omnes matriculati, in matricula Notariorum Comunis Trevii alias incurrant poena X. librarum denariorum Camerario notarie artis persolvendum, et quod nullus Notarius forensis possit, nec valeat in Terra Trevii ejusque Comunitatis fortie, et districtus esse rogaturos nisi habitaverit continue in Terra Trevii per quinque annos ad minus vel in ejus districtu de aliquo contractu, testamento, codicillo, donationibus, vel aliis scripturarum spectantibus ad homines, et personas de Trevio, vel ejus districtu subpoena XXV. librarum denariorum pro quolibet Notario, et qualibet via et etiam contrahente quolibet, et nihilominus talis contractus, testamenti donationis, codicillus, vel alia scriptura nonvaleat, nec teneat ipso jure, et ipso facto exceptis Notariis Offitialium Terre Trevii, qui durante ipso offitio possint suum offitium exercere prout supra, et infra in instantiis continetur

De Offitio supra Tutorum

Rubrica 19a

Statuimus, et ordinamus quod supra Tutores Comunis Ereyii anno quolibet de mense Novembris teneantur, et debeant vinculo juramenti, et poena librarum XXV. denariorum Comuni Ereyii applicandorum facere coram se venire omnes Tutores, et Tutrices, Curatores, et Curatrices et negotiorum gestores pupillorum, et adultorum Terre Ereyii, et ejus districtu in loco honesto per eos deputato cum eorum inventariis, quibus super Tutoribus dicti Tutores, et Tutrices, Curatores, et Curatrices sub dicta poena eorum manc datis coram eis venire, et obedire teneantur, et dicti supra Tutores primo, et ante omnia dicta eorum inventaria inspicere diligenter, et Notario eorum legi facere teneantur postquam teneantur, et debeant cum omni sollicitudine, et industria eos, et eas examinare, et introitus, et exitus predictorum quilibet de per se dicto eorum Notario sibi faciant, et denotare in quodam ejus libro publico, et autentico et in publicam, et autenticam formam reduci facere scribi, et denotare prout, et sicut fuerit alii contractus expensis dictorum Tutorum sive Curatorum, et valeant dicti supra Tutores judicare, et sindicare, et in predictis, et circa predicta, et quolibet predictorum dedictis rationibus eis assignatis prout, et sicut eis videbitur de jure convenire, que acta sive summe eorum per dictum eorum Notarium in dicto ejus libro publico, et autentico reduantur, et describantur. Ita, et taliter quod semper valeant in bona, et autentica forma reperiri, et haberi quotiescumque fuerit necessarium, et opportunum: et habeant dicti supra Tutores pro eorum labore et mercede de qualibet ratione visa a dictis Tutoribus sive Curatoribus solidos X. denarios: si hereditates dictas fuerit a quatuorcentis libris infra, ab indevero supra usque VII. libras habeant solidos XX. denarios, ab indevero supra in omnem quantitatem solidos XL., et Notarius eorum habeat pro mercede, et labore suo de premiis scripturis in dicto suo libro in publicam formam prius redacto tantumdem prorata de secundis vero, scripturam in publicam formam redactam ad petitam partem petentis habeat pro suo salario, et mercede a dicta parte petente pro ut, et sicut erit a dictis supra Tutoribus declaratum, et ultra accipi valeat nec possit sub poena librarum X. denariorum de quibus mediatas sit Testatis alia Comunis. Teneantur namque dicti supra Tutores si contingeret aliquem mori relicto filiis, sive filiabus pupillis ipso stante mistere eorum Notarium ad domum dicti defuncti, et omnium bonorum mobilium facere fieri descriptionem

criptionem expensis heredum, sive hereditatis poredicte solvendis dicto Notario, prout, et sicut dictis Supratutoribus videbitur convenire, quam descriptionem bonorum, mobilium poredictorum dictus Notarius solemniter, ne fraus aliqua comicti valeat describere teneatur: et habeant supradicti Tutores plenam, et omnimodam potestatem, auctoritatem, et baliam puniendi, condemnandi quascumque personas quas aliqua de bonis dictorum pupillorum reperirentur fraudasse ante dictam descriptionem, vel inventarium fiendum, et nulla persona cujuscumque conditionis existat tam Mater, quam Avia, et tam ascendentes, quam descendentes audeant, vel presumant aliquo quesito colore in hereditate alicujus pupilli, vel pupillorum ante dictam descriptionem fienedam, sive inventarium solemniter, et similiter fiendum, et cum decreto Judicis interponendo subpena, et obbligatione in Statuto de modo, et ordine procedendi contra pupillos, vel adultos continetur: et Potestas Terre Trevii, et ejus Judex, et omnes officiales ejus, qui nunc sunt, et pro tempore erunt, teneantur, et debeant simulo juramenti, et subpena librarum XXV. denariorum pro quolibet eorum Comuni Trevii applicandorum poredictis supra Tutoribus prebere auxilium, consilium, et favorem ad omnem eorum requisitionem: et si erit necessarium, et opportunum cogere, et detinere Tutores, et Curatores, Tutrices, prout sicut de voluntate dictorum supra Tutorum processerit.

De Electione Potestatis

Rubrica 20.

Statuimus, et ordinamus, et hac salubri provisione firmamus nos Statutarii, et deinceps electio cujuslibet novi Potestatis Terre Trevii spectet, et pertineat ad Consilium majoris extimationis Communis Trevii, quod pro tempore fuerit, et ad Decem, et octo bonos viros positos, et deputatos super bono statu Terre Trevii illos videlicet, qui erunt in officio XVIII. tempore quo electio celebrabitur, et ad Priores terre Trevii, qui tunc tempore electionis in officio residebunt, et quod insuper ipsos vel duas partes ipsorum factum, gestum, seu ordinatum fuerit circa electionem novi Potestatis, vel novorum Potestatum valeat, et teneat plenojure, ac si factum et ordinatum esset per totum, et universale Comune dicte terre Terre. Volumus tamen in ipsa electione, seu in ipsis electionibus talem ordinem observari: videlicet quod primo mense regiminis cujuslibet Potestatis dicte terre Trevii Potestas, et Priores dicte terre, qui pro tempore fuerint subpena prestiti juramenti, et centum

librarum denariorum Potestati, et XXV. librarum denariorum cujuslibet ex Prioribus tenantur, et debeant per bajulum, seu bajulos dicti Comunis facere requiri omnes et singulos Consiliarios majoris extimationis, qui tunc erunt, et omnes de officio XVIII. qui tunc erunt personaliter, id ad domum una die pro alia, vel pro sequenti die post citationem compareat coram domino Potestate, et etiam faciat per proconem, seu banitorem Comunis bandiri una die pro alia, quod dicti Consiliarii, et XVIII. debeant venire ad consilium, in quo tractari debeat de electione novi Potestatis ad poenam XX. solidos pro quolibet, in quibus XX. solidos denarios non venientes, Dominus Potestas debeat condemnare nisi legittimam habuerint excusationem, et ipsis venientibus die deputata ipse dominus Potestas ipsos faciat congregari in Palatio populi in quo Priores morari trahunt in absentia ipsius domini Potestatis, et suorum Officialium, et ipsis in dicto Palatio congregatis qui ad minus esse debeant numero XL. proponantur inter ipsos per propositum seu antepositum XVIII., qui tunc erunt, quid videtur eis, et placeat providere, et ordinare super electionem novi Potestatis pro futuris sex mentibus incipiendis post finem officii Potestatis, qui tunc erit, et quod per ipsos, vel duas partes ipsorum deliberatum fuerit, seu factum valeat, et teneat, et teneat, et executioni mandetur: et volumus quod facta electione novi Potestatis infra XV. dies post factam electionem, electio denuo debeat presentari per sindicum Communis, qui est, et esse debeat unus ex tubatoribus Communis Trevisii mitti in Ambaxiatorem eligendum in consilio generali dicti Comunis, qui non possit esse nobilis, vel de numero nobilium terre Trevisii vel districtu ejusdem, nec pro Ambaxiatore eligi, vel nominari, et si eligeretur, vel nominaretur talis electio, vel nominatio non valeat, nec teneat ipso jure: et dictus talis in potestatem electus, cui fuerit dicta electio per sindicum dicti Comunis presentata debeat acceptare, vel renunciare infra secundam diem postquam sibi electio fuerit presentata: alias sed dictam electionem infra dictum terminum non acceptaverit, vel renunciaverit, ut est dictum, dicta electio evanescat, et viribus careat, et non possit ad dictum regnum Potestarie eligi, vel assumi a liquis exbannitus, vel exitivus sue terre, vel de qua est oriundus, nec secum habere, ducere, vel tenere aliquem Officialem, vel familiarem exbanditum, vel exitivus sue terre, et si eligeretur non valeat, nec teneat ipsa electio ipso jure: et ex tali electione, seu electo tali, seu presentatione jus aliquod non queratur, et dum dictus dominus Potestas eligendus est, qui officium acceptabit ipse cum omnibus Officialibus, et familiaribus, et equis ad terram venire personaliter duobus diebus ante initium sui officii, alias ejus officium evanescat in totum, et sibi nullum jus in salario acquiratur, et quod interim donec venerit alter Potestas si officium Potestarie dicta occasione, vel alia quacumque vacaret Priores qui erunt pro tempore una cum antepositis XVIII. possint officium Potestarie exercere cum illo Notario, quem voluerint conducere, vel habere; et habeat dominus Potestas

secum conducere in dicta terra Ervii, et ejus districtu continue dicto tempore sex
mensium habere, et tenere prodicto suo officio exercendo unum bonum, et legalem, suf-
ficientem, et expertum Judicem juris peritum unum militem praticum, et expertum,
duos bonos, et sufficientes expertos Notarios aetatis ad minus XX. annorum pro
quolibet, decem bonos, et sufficientes, et aptos ad arma portandum, et bene armis
munitos famulos aetatis ad minus XVIII. annorum pro quolibet: et duos equos
quorum unus sit valoris, et extimationis XXV. florenorum auri ad minus, et al-
ter sit valoris, et extimationis XV. florenorum ad minus, et teneatur, et debeat
de ipsis familiaribus, et officialibus, et equis monstram, et consegnationem face-
re qualibet septimana semel ad minus, et ultra quoties fuerit requisitus co-
ram Camerario Comunis Ervii, et suo Notario, et coram quibuscunque officialibus
vel Officiali ad hoc pro dicto Comuni Deputato, vel deputando in Consilio generali vel
in platea Comunis prout placuerit dicto Camerario, vel aliis Officialibus ad hoc
deputandis, vel deputatis ad poenam dicto domino Potestati dictam monstram face-
re recusanti, vel non facienti centum librarum denariorum de suo salario pro
qualibet vice, ingum ipso facto incurrat et Camerarius dicti Comunis de salario
dicti Potestatis debeat retinere ad introitum dicti Comunis mittere, alias de suo
proprio solvere compellatur. Et si dictus Dominus Potestas, dictos Officiales, fami
liares, et equos in dictis monstris, et consignationibus, vel aliqua ipsorum non
habuerit, vel non consignaverit ipso facto poenas dictas incurrat, quas dictus Came-
rarius dicti Comunis Ervii, qui pro tempore fuerit absque aliqua alia condemna-
tione vel sententia de salario dicti Domini Potestatis debeant retinere, et ad
introitum Comunis poni facere teneatur sub poena L. librarum denariorum: vi-
delicet pro Judice non invento pro qualibet vice XXV. librarum denariorum: pro
Notario quolibet, et milite non invento, et qualibet vice X. librarum denariorum:
pro quolibet famulo non reperto, et qualibet vice V. librarum denariorum: et
quolibet equo V. librarum denariorum. Quas monstras, et consignationes saltem
qualibet septimana semel ad minus Camerarius Comunis, qui pro tempore fuerit,
et ejus Notarius, et quilibet alius ad dictas monstras, et consignationes faciendas de-
putatus, vel deputandus facere teneatur sub poena prestiti juramenti, et X. li-
brarum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, que predicta neglexerint observa-
re, in quas poenas ipso facto incurrant, et presumantur non fecisse, non docuerint
per instrumentum, vel scripturam publicam ipsas fecisse, et quilibet ipsorum offcia-
lium per se dictam monstram facere possit, et Potestas ad petitionem cujuslibet co-
rum facere teneatur sub poena predicta: et habeat, et habere debeat dictus Po-
testas sic electus, et qui dictum potestarie officium acceptabit ut dictum, et
pro suo dictorumque officialium familie, et equorum salario, et mercede, et
pro omnibus eorum, et cujuslibet ipsorum expensis predicto tempore toto, et pro-
veniendo stando, et redeundo omni eorum, et cujuslibet ipsorum vicio, periculo, et

fortuna, et etiam cujustibet casus furtuiti, vel alio casu de quibus dictum Comune nullatenus teneatur, et etiam pro charta, et atramento mille librarum denariorum monete currentis; alias **CLXXX** florenorum auri ad rationem **IV.** librarum et solidorum **XVI.** pro floreno quolibet, et non plus modo aliquo occasione, vel causa aliquo quesito colore: et ultra dictum salarium nihil possit percipere, vel habere a dicto Comuni, vel aliqua alia speciali persona directe, vel indirecte aliquo quesito colore. Quod salarium eidem Domino Potestati per Camerarium dicti Comunis de pecunia dicti Comunis Ervii quibuslibet duobus mensibus sui offitii pro rata temporis persolvantur, salvo quod tertia paga debeat per Camerarium predictum retineri, et ipsam non solvere donec fuerit completus Sindicatus ejusdem, et fuerit per Sindicum Comunis, qui eum Sindicabit sententialiter absolutus ipse Potestas, et alii sui Offitiales et familiares predicti et donec satisfecerit Comuni, et speciabilibus personis de omni eo et toto, quod eis, vel alicui ipsorum aliqualiter teneretur, et donec fecerit dicto Comuni Ervii legittimum generalem finem quietationem, et remissionem de omni eo et toto, quod petere, vel exigere posset a dicto Comuni, vel speciatibus personis ejusdem occasione offitii supradicti, ipse vel alicui, seu aliquis ejus offitialis, vel familiaris: et si aliter, vel altra solvere et Camerarius antedictus de suo proprio intelligatur solvisse, et debeat Dictus Potestas finito offitio suo stare ad Sindicatum coram Sindico deputando ad Sindicandum eundem cum omnibus suis Offitialibus familiaribus, et equis in terra Ervii per totum tempus in Statuto loquenti de Sindicatu ejusdem contentus: et in suo adventu debeat dictus dominus Potestas aportare unum pallium explicatum super quadam alta valoris, et extimationis **XX.** librarum denariorum offerendum in Ecclesia Sancti Miliani Martyris Protectoris terre Ervii ad ejus laudem, et honorem, nisi aliud per dictos Rectores fuerit declaratum de modo asportando dictum pallium, vel alibi offerendo, et jurare teneatur, et debeat dictus Potestas observare et observari constitutiones Ducalia, et omnia Statuta, et reformationes, et ordinamenta Comunis Ervii facta, et facienda que non essent contra Ecclesiasticam libertatem, et constitutiones Duatalia curie sub poena in Statutis, ordinamentis seu reformationibus dicti Comunis contentis, et suum offitium bona fide, et sine fraude facere, et exercere, et facere, et observare, et observari facere omnia et singula que in Statuto et juramento Potestatis continentur antequam descendat de equo ipse, et dicti sui offitiales, et nihil aliud ipse per se vel dicti sui offitiales, vel familiares per se, vel aliam interpositam personam, vel personas recipiet de bonis dicti Comunis vel speciatium personarum ultra salarium supradictum aliquo modo, vel curia, et quod nec Potestas ipse, nec aliquis offitialis Comunis Ervii proponet, vel proponi faciet quod ipse, vel aliquis offitialis Comunis Ervii possit absentare a terra Ervii, et districtu contra voluntatem dominorum Priorum, vel **XVIII.** nec

proponi consentietur tacite, vel expresse, nec quod ipsi Potestati vel alicui suo officiali, vel familiari, vel alii pro eis vel ipsorum aliquo aliquid detur, vel donetur de bonis dictis Comunis vel specialium personarum ultra salarium suprad[ic]tum: et volumus quod si Dominus Potestas proponeret, vel proponi faceret, vel Priores, vel aliquis Consiliarius consuleret in centum librarum denariorum pro quolibet, et qualibet vice condemnetur per Sindicum, qui erit ad Sindicandum eosdem et sit semper infamis: et quod nec ipse, nec aliquis ex suis consanguineis qui sibi attinent usque ad quartum gradum possit de cetero habere aliquod offitium in terra Trevii vel districta: et ipse Potestas, vel aliquis suus officialis, vel familiaris, quando tractabitur de electione Potestatis in ipso consilio, vel ipsa electione non stet, nec intersit nec in palatio in quo dicta electio fiet, vel celebrabitur, nec in scalis dicti palatii. Volumus etiam quod nullus de Trevio vel districtu ejusdem aliquo modo, vel causa possit eligi, vel nominari, vel assumi in Potestatem vel pro Potestate terre Trevii, et si secus fieret electio, assumptio, nominatio nullius sit roboris, vel momenti si careat viribus, et effectu, nec ad aliquod Comune, vel terram mitti possit vel debeat, quod ad Potestariam, vel ad aliquod regimen dicte terre mictatur aliqua specialis persona: et debeat dictus dominus Potestas in fine sui offitii dare, et assignare Camerario dicti Comunis Trevii pro ipso Comuni recipienti in Consilio generali dicte terre duos pavesos ad sua arma desiectos bonos, et sufficientes valoris, et extimationis decem librarum denariorum pro qualibet duas balistas bonas cum cinctis cordis, et mastracordis valoris, et extimationis XX. librarum denariorum: et si dicti pavesi, et balista reciperentur per dictum Camerarium vel alium officialem Communis predicti minoris extimationis quod superdictum sit de suo proprio dicto Comuni solvere, et satisfacere teneatur: et quod dictus dominus Potestas, qui erit pro tempore teneatur, et debeat simulo juramenti et poenae L. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum infra XV. dies post introitum sui offitii sindicare omnes, et singulos Priores, qui fuerint pro dicto Comuni, in sex mensibus tunc proxime preteritis dummodo quod non intelligatur de Prioribus, qui fuerint in offitio prioratus suo tempore, et de ordinibus, et singulis porcos factis commissis, et neglectis, et de propositis porcos factis contra formam Statutorum Comunis Trevii, et specialiter de libro quem debent facere, et secum tenere, et habere, ut in ipso scribantur nomina accusatorum, et inquisitorum et de omnibus statutis ad ipsorum offitium pertinentibus sive spectantibus, et eos repertos culpabiles punire, et condemnare secundum formam statutorum Comunis predicti, et hoc capitulum sit precisum, quod tolli non possit vel sus pendi consilio, vel arrenghia salvis semper et reservatis offitio, potestate auctoritate, et balia offitii XVIII. positorum, et electorum predictum Comune super bono statu Comunis Trevii, quibus vel alicui ipsorum, vel alicujus eorum offitio Potestati, et baylie per presens statutum non sit, nec intelligatur in

aliquo detractum, vel derogatum: et teneatur ipse Potestas ad petitionem Camerarii toties quoties dicto Camerario videbitur, et placebit facere monstram de se, et officialibus suis ejusque familiæ, et equis: et si contingerit dictum dominum Potestatem, Judicem, Notarios et familiares non interesse dictæ requisitioni quilibet ipsorum incurrat in poenam superscriptam denarios de quibus tempore sindicatus per sindicum, qui venerit ad sindicandum ipsum, et suos officiales, et familiares debeat condemnare tam pro se quam pro suis officialibus et familiaribus, et pro quolibet equo non invento, et apprezentato in poena predicta: excepto quod infra tres dies valeat officialem, seu officiales, et equos reassignare a die dictæ requisitionis factæ, et similiter si aliquis famulus abjugaret in dicto termino remittere teneatur, et debeat sine poena: qui Potestas, et officiales, et famuli distent ad minus a terra Trevii per XX^x^ miliaria alias electio evanescat, nec ipse Potestas, Judex, officiales, et familia possint ad prefatum redire officium usque ad V^e^ annos a die depositionis officii poena C^n^ librarum denariorum pro quolibet.

De Juramento Potestatis

Rubrica 21^a^

Statuimus, et ordinamus quod quicunque erit ad regimen potestariæ terræ Trevii quod in principio sui officii juret, et promittat hoc modo„ Ego Potestas Comunis, et populi Terræ Trevii juro ad Sancta Dei Evangelia manibus tactis scripturis, et corporaliter tacto libro, et jurando promicto tibi, qui mihi computas Sacramentum recipienti nomine, et vice Comunis, et populi terræ Trevii predictæ, et proipso Comuni manutenere toto meo posse, et defendere Comune, et populum predictum, et juro ipsius tempore mei officii, et officium potestariæ in dicta terra meo durante officio bene, et legaliter facere, et agere jura dicti Comunis, et manutenere jura possessiones, et bona dicti Comunis, et custodire, et custodiri facere castrum, et pladiam terræ Trevii, et servare, et servare facere omnia, et singula capitula reformationes, et ordinamenta in hoc statuto contenta, et facta, et facienda juribus, et libertatibus Ecclesiæ Romanæ, et Ducatalis curiæ non contraria, vel repugnantia ullo modo: et Juro quod pignora quæ venient penes me, et meos officiales Camerario Comunis fuerint deposita

non vendenda, nec vendi faciam, nisi ille cujus fuerint pignora prius condemnatus fuerit, et jure quod postquam ipsa condemnatio soluta fuerit pignora ipsa restitui faciam sine mora, vel eam absolute: et quod non recipiam, nec recipi faciam aliquod depositum in pecunia, vel re aliqua, alia aliqua ratione vel causa sub poena XXV. librarum De meo Salario Comuni Trevii applicandorum, et virtute presentis juramenti, et non expendere, nec expendi facere de pecunia dicti Comunis contra formam Statutorum, et reformatione dicti Comunis, et scribi faciam per Notarium ad hec deputatum omnes, et singulos introitus, et proventus dicti Comunis proveniendos ad manus Camerarii Comunis predicti in uno libro, et omnes expensas in alio libro, et de ipsis introitibus, et expensis reddi faciam integram rationem per dictum Camerarium in consilio generali dicti Comunis singulis duobus mensibus circa finem mensis vel duobus diebus circa principium futuri Mensis, quod si non fecerim precepta de meo Salario vie qualibet XXV. florenos denarios Communitatis Trevii Comuni applicandorum: et punire et condemnare, et puniri facere omnes et singulos malefactores secundum formam Statutorum loquentium de ipso malefitio secundum qualitatem criminis postquam mihi constiterit, de nequitia eorundem, et singulos falsarios, fures, rubatores, et exbanditos Ducalis Curie, et Comunis Trevii in principio mei offitii faciam publice exbandiri de Trevio et districtu: et quod infra XXX. dies postquam accusatio facta fuerit sive inquisitio, vel incepta super ipsam sententiam promulgabo, et ipsam sententiam executioni mandabo infra XXX. Dies post latam sententiam: et si non fecerim predictam de meo Salario L. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum nisi juxta steterit impedimento: et nihilominus processus in sui roboris firmitate permaneat, et testes infra X. dies recipiam, et dicta ipsorum publicabo: et credentias tamen impositas secrete tenebo, et eas nicum aliquod ab aliqua persona de Trevio, vel ejus districtu non recipiam, nec recipi permictam, nec ab aliquo forense coram me, vel mea curia causam aliquam habente civilem, vel criminalem, et non retinere nec servare aliquod quod esset acceptum meo mandato, et meorum officialium, sed ipsum pignus acceptum assignare, et assignari facere Camerario dicti Comunis infra secundam diem post acceptationem ipsius pignoris sub dicta poena: et juro quod de predictis finito meo offitio reddam integram rationem coram Sindico, qui me erit ad Sindicandum, et Comuni predicto, ipsi Comuni et specialibus personis et solvere de meo Salario me reperto culpabili, aut meis officialibus, vel familiaribus ipsi Comuni poenas superius declaratas: et juro, et jurando promicto quod ero contemptus per me, et meos officiales familiam, salario mihi concesso, ordinato per hoc Statutum, et ultra non petam, nec recipiam, nec peti nec recipi faciam, vel permictam per me, vel aliam personam occasione alicujus offitii mihi, vel alicui de mea Familia concessi, nec per modum Donationis, nec per aliam viam, vel modum, qui dici, vel excogitari posset: et non

permictam quod proponatur: et si esset deliberatum, illud non accepitabo, quod si contrafecerim promitto solvere Camerario Comunis Trevii L. librarum denariorum cortis: et nihilominus depingantur in palatio dicti Comunis pro infami, et malo homine per Camerarium Comunis Trevii, qui pro tempore fuerit, quod teneatur executioni mandare sub poena XXV. librarum denariorum de meo salario, et quod donatio data, et concessa non valeat ipso jure. et Constitutum qui contra hoc capitulum consuleret, vel arrengat in centum librarum denariorum Comuni Trevii condemnabo, et juro et promicto esse continue in Trevio et districta, cum officialibus meis ad dictum officium operandum, et non dimittam aliquem pro Vicario loco mei, nec me absentabo sine licentia dominorum Priorum et utilius, et sanius consilium quod cognovero dabo pro ipsi Comuni, et specialibus personis. et furtum non commictam de pecunia dicti Comunis. Si vero commisero infra tertiam diem revelabo in consilio Generali, et illud furtum, et dupplum restituam, et restitui faciam cum effectu: et officium XVIII. bonorum hominum electorum per dictum Comune ad bonum statum dicte terre presentium, et futurorum, et omnia ordinamenta, Statuta, et reformationes per ipsos facta, et facienda manutenere, et defendere observare, et augere juxta meum posse, et non patiar directe. vel indirecte quod eorum, vel alicujus ipsorum officium, jurisdictio, vel balia in aliquo ledatur, vel diminuatur, vel debilitetur: et si contra fecero centum librarum denariorum nomine poene, vel alias poenas ordinatas dicto Comuni Trevii persolvam: et ero fidelis, et devotus Sancte Romane Ecclesie: et quod omnes constitutiones generales Reverendissimi Patris, et Domini Domini Egidii Sabinensis. Episcopi Cardinalis sedis Apostolice legati olim in partibus Italie in terris Ecclesie Vicarii Generalis firmiter observabo, et contra eas non faciam, nec fieri consentiam quoquo modo: et quod omnia Statuta, et ordinamenta Comunis Trevii approbata per dictum Rectorem Provincie, aut per Comune Trevii servabo que juxta, et equa fuerint, et non obstantia Ecclesiastice libertati. Observabo enim prius omnia Statuta, et reformationes Comunis Trevii, ubi loquuntur, et si esset aliquis casus, ubi non loqueretur observabo constitutiones Sancte Matris Ecclesie in Provincia Ducatus vigentes, alias observabo jus Comune loquens in casu obmisso a Statuto et constitutionibus antedictis faciam quod in Palatio mee residentie arma mea depingi, alias solvam X. librarum denariorum de meo salario Comuni predicto

De Juramento Judicis Potestatis

Rubrica 22

Statuimus et ordinamus quod Judex, qui erit cum Potestate in consilio generali dicte terre infra octo dies juret corporaliter ad Sanctas Dei Evangelia corporaliter tacto libro, ac etiam promicto tibi, qui mihi computas sacramentum stipulanti, et recipienti vice, et nomine dicti Comunis Crevii, et specialium personarum facere, et exercere officium judicatus in Crevio, et districtu ejusdem bona fide et cognoscere, et definire omnibus litibus, et controversiis positis, et ponendis coram me tam in civilibus, quam in criminalibus Comunis et in ipsis pronuntiare secundum formam Statutorum Comunis Crevii; et ubi Statuta non loquerentur secundum constitutiones Provinciales, et ubi non loquerentur secundum jus Comune. Item juro observare Statuta Comunis, et ordinamenta facta, et fienda, et non demittere jus Comunis, nec specialium personarum pro aliquo dono, vel ensenio, et donum, vel ensenium non recipiam ab aliqua persona et stabo contentus meo salario, et Potestatis promisso, et super causis civilibus infra L. dies post litem contestatam sententiam dabo nisi juxta steterit impedimento, vel de pretium voluntate: et credentias mihi impositas et imponendas tenebo, et utilius, et sanius consilium, quod cognovero pro Comuni dabo, ac etiam specialibus personis, et nullam fraudem cominctam de avere Comunis, et non advocabo, nec patrocinium aliquod dabo, nec prestabo alicui contra Comune Crevii: et quod horis congruis mane, et sero sedebo ad banchum juris ad jus reddendum in palatio dicti Comunis ad petitionem cujuscumque petentis: et si contra aliquod predictorum faciam XXV. librarum denariorum cortis Camerario Comunis Crevii dabo in utilitatem dicti Comunis convertendas, et non me absentabo a terra Crevii, et districtu ejusdem aliquo colore quesito sine licentia Dominorum Priorum, et si contra faciam vice qualibet Camerario dicti Comunis, predicto Comuni Crevii recipienti XXV. librarum denariorum persolvam; et juro manutenere defendere, et augere juxta posse meum officium XVIII. bonorum hominum electorum, et Deputatorum ad bonum Statum Terre Crevii, et ordinamenta, statuta, et reformationes per ipsos facta, et facienda observare, et non pati quod eorum officium jurisdictio, et balia presentium, et futurorum in aliquo ledatur tollatur, vel debilitetur, et si contrafecero centum librarum denariorum pro qualibet vice Camerario Comunis Crevii pro ipso Comuni recipienti persolvam: et ero fi-

delis

delis, et devotus sancte Romane Ecclesie, et quod omnes constitutiones Generales Reverendi Patris, et Domini Domini Egidii Sabinensis Episcopi Cardinalis Apostolice Sedis Legati olim in partibus Italie in terris Ecclesie Vicarii Generalis firmiter observabo, et contra eas non faciam, nec fieri consentiam quoquo modo, et quod omnia Statuta, et ordinamenta Comunis Trevii approbata per dominum Rectorem Provincie aut per Comune Trevii servabo, que juxta, et equa fuerint, et non obviantia Ecclesiastice Libertati„

De Juramento Notariorum Potestatis

Rubrica 23.

Statuimus, et ordinamus, quod miles Notarii Comunis Trevii qui erunt cum potestate in consilio superdicto generali jurent in hac forma„ Ego talis Notarius Comunis Trevii juro ad sancta Dei Evangelia tacto libro ac tibi qui mihi computas Sacramentum stipulanti, et recipienti vice, et nomine dicti Comunis ac specialium personarum promitto bona fide sine fraude recte scribere, recte legere omnes scripturas ad dictum officium mihi computandum pertinentes, et dicta testium recte scribam, et nemini revelabo donec fuerint publicata: et sententiam recte scribam, et legam, et nichil pro scripturis primis, vel secundis recipiam a Comuni, vel speciali persona: et ero contentus salario mihi a potestate promisso, et non recipiam aliquod estenium ab aliqua persona, et credentias mihi impositas, et imponendas tenebo: et utile consilium dabo pro Comuni, et stabo continue ad banchum horis debitis cum Judice vel potestate ad scribendum scripturas ad hoc officium pertinentes, et servabo omnia, et singula Statuta Comunis Trevii, et ordinamenta facta, et facienda, et furtum de bonis Comunis, vel specialium personarum non committam, nec non juro, et promicto in publicam formam extrahere omnes scripturas necessarias pro Comuni, que mane apparerent vel processore totiens quotiens juro requisitus pro Comuni predicto sine precio aliquo, vel mercede: et si in aliquo contrafaciam X. librarum denariorum currentium dabo Camerario Comunis Trevii pro ipso Comuni recipienti, et omnia faciam, que ad meum officium pertinebunt: et quod omnia, et singula indicto capitulo contenta effectualiter

observabo sub dicta pœna, non me absentabo a Terra Trevii, et districtu ejus aliquo colore quesito sine licentia Dominorum Priorum; et si contra faciam vicè qualibet Camerario dicti Comunis XXV. librarum denariorum persolvam.

De Electione Scindici

Rubrica 24

Statuimus, et ordinamus quod in electione Sindicorum forentium ad sindicandum Potestatem, et suos offitiales, et familiares, talis ordo in posterum debeat observari; videlicet quod ante finem cujuslibet Potestatis saltem per octo dies ad minus Priores terre Trevii, qui pro tempore fuerint teneantur congregari facere consilium XVIII. et in ipso facere eligi ad brevia sex homines, videlicet duos per tersariam, et primi duo quilibet brevia obvenerint eligantur duos de tersaria Plani Castri: secundi duo eligantur de tersaria Matidii: alii de tersaria Plani, qui sex homines sic electi statim ipsis electis venire cogantur coram Prioribus, et coram eis jurent ad sancta Dei Evangelia eligere bona fide, et sine fraude tres Judices de aliqua terra seu aliquibus terris distantibus a terra Trevii saltem per septem milliaria: videlicet primum, secundum, et tertium in Sindicos ad sindicandum Potestatem et suos offitiales, et familiam, et statim ipsis electis et nominatis Priores dicte terre mictant litteras dicto Judici primo electo ex parte Comunis Trevii per quemdam nuntium quem voluerint, quod placeat sibi venire ad servitia dicti Comunis ad sindicandum Potestatem, offitiales suos, et familiares secundum formam Statutorum Comunis Trevii pro quinque vel sex diebus cum salario injuncto videlicet XL. solidorum denariorum pro quolibet die quo steterit: die accessionis, et reditus computato: et si primus dictum offitium acceptabit aliorum electio evanescat: et si renuntiaret mictatur pro tertio: et si nullus acceptaret cogantur dicti electores alios tres eligere, ita quod unus omnino habeatur, qui venire debeat ad Terram Trevii una die ante initium sindicatus. Qui sindicus finito sindicato Potestatis, stare debeat ad sindicatum si videbitur Prioribus, et XVIII. una die ad reddendum rationem sui offitii coram sindico per dictos Priores, et XVIII. eligendo et eligantur, et eligi teneantur, et debeant dicti sex homines unum Notarium de Trevio, qui sit Sindicus Comunis ad dandum petitionem generalem contradictum Potestatem suos offitiales, et familiares:

et unum alium Notarium, qui scribat scripturas in dicto Sindicatu occurren=
ti cum salario injuncto: videlicet Judex, Sindicus forensis habeat, et habere de=
beat XL. solidos denarios. per diem quantlibet, quia steterit die accessus, et reditus
computatis: et Sindicus terrigina habeat, et habere debeat de pecunia dicti Comunis
pro suo salario Sindicatus prædicti XX solidos denarios: et Notarius habeat, et habere
debeat pro dicto suo officio, et labore in totum XXX. solidos denarios, quas pecu=
nie quantitates ejusdem Camere Comunis Trevii solvere teneatur, et debeat: et non
possit esse, vel eligi ad Sindicandum aliquem Potestatem, vel aliquos officiales foren=
ses. aliquis officialis, qui tunc esset ad aliquod officium in terra Trevii poena
tam eligenti, quam acceptanti L. librarum denariorum Comuni Trevii applic=
candarum, et nihilominus electio, et quod fieret non valeat, nec teneat ipso jure: et
si Priores in prædictis, vel aliquod prædictorum essent negligentes, vel prædicta non fe=
cerint observari ipso facto poena XXV. librarum denariorum incurrant: quos
proximus saturnus Potestas exigere teneatur sub poena L. librarum denario=
rum, et prestito juramento: et eadem forma, et modus serventur in electione Sin=
dici ad Sindicandum Notarium reformationis, et damnorum datorum, salvo quod non
debeat esse judex, et habeat pro suo salario XXV. solidos denarios pro quolibet die,
qua steterit ad sindicandum secundum formam suæ electionis: et dictus Sindicus
Trebanus dare debeat petitionem contra Potestatem, ejusque officiales, et famicia=
res omnes, et alios officiales contra quos fuerit electus sub poena XXV. libra=
rum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, et prædicta omnia, et Potestas observa=
ri facere teneatur sub poena L. librarum denariorum. Qui Sindici forenses te=
neantur, et debeant sindicari secundum formam Statuti, et etiam ex suo officio
procedere, et inquirere contra ipsos, et quemlibet ipsorum, tam de contentis in petitio=
nibus contra ipsos oblatis, quam aliis omissis, et neglectis, vel commissis, et repertos
culpabiles punire, et condemnare secundum formam Statuti, ubi Statuta lo=
quantur, et ubi Statuta non loquentur secundum constitutiones alias: si non lo=
quentur secundum jura Comunia, et data petitione, seu libello contra Potestatem
officiales, vel familiares, vel officiales forenses retrahi, detrahi, vel assumi, vel
riassumi non possit, scilicet super ipsa procedere ad condemnationem, vel absolutio=
nem, ut jure fuerit, et teneantur, et debeant Potestas suique officiales, et fami=
liares, et alii officiales forenses stare in terra Trevii personaliter ad Sin=
dicatum coram Sindico sic eligendo toto tempore eorum Sindicatus, et inde non
discedere, et super petitione, et libello, qui velque porrigerentur contra ipsos
vel aliquem ipsorum lis contestetur, et de calumnia juretur, et in judicio pro=
cedatur contra ipsos officiales, et quemlibet ipsorum omni jure solemniter obmisso,
et summarie, et de plano sine strepitu, et figura judicii: et non obstantibus petitio=
nibus teneatur, et debeat dictus Sindicus examinare contra dictum Potestatem, alios
officiales, et familiares, et alios officiales forenses super petitionem, et inquisitionem

generalem illos testes, qui iidem dabuntur, vel assignabuntur per Priores Comunis Trevii, vel Sindicum dicti Comunis: quos testes dicti Priores, vel Sindicus dare, et assignare teneantur, et debeant sub poena XXV. librarum denariorum pro quolibet: et si dictus Sindicus in predictis, vel aliquo predictorum fuerit negligens, vel remissus poenis in Statutis Comunis Trevii contentis incurrat, possit, et debeat alios testes, quos sibi per Priores, vel Sindicum assignatos examinare pro ut sibi utilius videbitur pro Comuni: et possit dictus Sindicus, et alii Sindicii eligendum ad Sindicandum Vota-rium reformationum Comunis, et quilibet ipsorum in dictis Sindicatis, et quodlibet eorum procedere summarie omnis juris, et judiciorum solemnitatibus, et ordinamentis, et Notabilitatibus obmissis, et omni tempore feriato, et non feriato: et ea que fecerint teneantur, et valeant pleno jure non obstantibus solemnitatibus vel juris ordinamenta pretermissis: et ita summarie procedatur, quod infra sex dies prefatus Testas, et dicti Officiales condemnentur, vel absolvantur, alias elapso dicto termino ipso facto sint absoluti: et si dictus Sindicus non fecerit, et observaverit omnia, et singula super, et dicta incurrat poenis in Statutis contentis, et Comune indemne servare teneatur, sed super petitionibus in cassecto, quod est videlicet in loco Fratrum Minorum repertum, et reperiendum dictus Sindicus procedere teneatur, et debeat, et in veritatem investigare, et repertos culpabiles debita poena punire, et condemnare Comuni Trevii applicandorum, et nulla persona de Trevio vel districta cujuscumque conditionis existat audeat, vel presumat dare, vel prestare auxilium, consilium, vel favorem publice, vel occulte, nec aliquo quesito colore Potestati, vel alicui suo Officiali, vel familiari, vel alicui Officiali dicti Comunis tempore Sindicatus in damnum vel prejudicium Comunis Trevii, vel Speciatim personarum: et qui contrafecerint in L. librarum denariorum Comuni Trevii summarie, et de plano, et de facto per Potestatem dicti Comunis condemnetur, et stetur sacramento accusatoris cum probatione legittima facta, et teneatur in credentia cujus poena medietas sit Comunis, et altera medietas sit accusatoris: et nullus de Trevio, vel districtu possit, nec debeat facere aliquam procuram, vel advocationem pro aliquo, qui fuerit vel fuisset officialis dicti Comunis tempore Sindicatus ipsius, vel aliquem impedire, vel injuriam facere illi, qui vellet aliquid petere ab ipso Officiali tempore sui Sindicatus poena L. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum: et Potestas infra octo dies proxime subsequentes post introitum sui officii, vel regiminis teneatur de predictis inquirire, et repertos culpabiles punire, et condemnare sub poena centum librarum denariorum de suo Salario Comuni Trevii applicandorum: et quod Potestas, et sui Officiales, et familiares, et alii Officiales dicti Comunis tempore ipsorum, et cujuslibet eorum Sindicatus possint citari ad hospitium sive domum ubi morantur in castro Trevii, sive ad palatium ad peticionem, et voluntatem dicti Sindicii, et Speciatim personarum, et dicte citationes facte valeant, et teneant pleno jure

non obstantibus, quod juris ordo fuerit in aliquo pretermissus

De Scindicatu Potestatis

Rubrica 25.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Communis Ervii, et Officiales, et familiares, et Camerarius, et Notarius reformationum Communis Ervii teneantur, et debeant finito tempore eorum officii stare, et morari in Ervio tribus diebus continue personaliter ad reddendum rationem coram Sindico seu rationatore eligendo per Commune Ervii vel consilium vel Priores, vel alios Officiales dicti Communis de eligendo jurisdictionem habitantium de administratione ipsorum officii tam Communi, quam specialibus personis de omni, eo quod ab eis vel aliquo ipsorum peteretur ratione ipsorum officii, et teneatur Potestas per se, et suis Officialibus, et familiaribus, et dare debeat idoneos fidejussores de solvendo totum id in quo essent ipse vel aliquis ipsorum condemnati, et durantibus dictis tribus diebus non debeant bibere, nec comedere cum aliquo Ervano nec ensennium recipere ab aliquo Ervano intus, vel extra hospitium ubi dictus Potestas, et sui Officiales ospitati fuerint, et si infra dictos tres dies petitio non data fuerit per specialem personam, quod elapsis dictis tribus diebus absolvantur, vel condemnentur, et si aliqua petitio fabitur sibi, vel alicui ipsorum infra sex dies computatis dictis tribus diebus ipse Potestas cum tota familia sua, et Officiales prædicti per ipsum tempus sex dierum stare debeant ad Sindicatum, et solvere si fuerint condemnati: et si ipse Potestas fuerit inventus, vel ejus Officiales, vel familia, aut aliquis ipsorum Officialium, quod furtum, vel baractariam commiserint, vel commiserit, seu fecerint, vel fecerit, vel aliquid acceperint ultra Salarium teneantur duplum restituere illius quod acceperint: et quoniam contigerit ipsos, vel quemvis ipsorum ire coram dicto Sindico ad reddendum rationem, administrationem ipsorum officii nullus de Ervio vel districtu audeat ipsos, vel ipsorum aliquem associare ad poenam XXV. denarios in quibus per Potestatem qui erit pro tempore contrafaciens quilibet debeat condemnari Communi prædicto et non possit proponere, vel proponi facere in consilio, vel arrenga dicti Communis de licentia ipsis Officialibus danda, et nullus consiliarius, vel Prior Communis prædicti debeat consulere, nec proponere in ipso consilio, vel arrengha contra prædictam ad poenam XXV. librarum denariorum, in quibus

qui contra fecerit in aliquo casuum predictorum per Potestatem qui pro tempore fuerit Comunis Ervii condemnetur: et si quis Consiliarius, seu Prior, vel aliqua alia persona consuleret vel arrengharet, quod ipse Potestas, vel aliquis dictorum Offitiatium absolveretur de hiis, de quibus fuerint condemnati, vel quod eis, vel alicui ipsorum licentia concedatur antetempus quo stare debent ad Sindicatum predictum in centum librarum denariorum per dominum Potestatem, qui pro tempore erit Comunis Ervii condemnetur: et si Sindicus qui erit ad Sindicandum predictos Offitiales aut aliquem ipsorum fuerit negligens, vel remissus, aut dolum, vel fraudem in condemnando, vel absolvendo ipsos Offitiales contrafacientes contra Statuta, vel ordinamenta dicti Comunis commiserit obmittendo faciendo, vel faciendo, non faciendo in L. librarum denariorum per Potestatem dicti Comunis, qui pro tempore fuerit condemnetur: et ad hoc dandum, et interesse dicti Comunis, et quilibet possit eum accusare et habeat medietatem banni: et quod Potestas, qui pro tempore fuerit debeat procedere super hiis ad petitionem cujuscunque petentis pena centum librarum denariorum de suo salario Comuni Ervii applicandorum. Volumus etiam, et presenti Statuto firmamus, quod si Potestas, vel aliquis ejus Offitiales, vel familiares ipsius absentaverit se a Terra Ervii tempore Sindicatus ipsorum per centum libras denariorum qui debeant remanere penes camerg de salario ipsius Potestatis non possint peti vel haberi: scilicet dicte centum librarum denariorum remaneant in Comuni: nihilominus volumus, et presenti Statuto firmamus, quod pro quolibet die, quo ipse vel aliquis ipsorum, vel aliquis Offitialis Comunis ipsius se absentaverit tempore Sindicatus ipsorum a terra Ervii in X. librarum denariorum per ipsum Sindicum Comuni Ervii debeat condemnari: et ad probandum dictam absenticam sufficiat dictum unius testis testificantis de visu vel dictum, et testificatio trium testium testificantium de publica voce, et fama, vel quod dictus Offitialis, vel familiaris non comparuit in termino assignato in citatione vel precepto coram Sindico, qui esset ad Sindicandum Potestatem ejusque Offitiales, et familiares

De Electione Cancellarii

Rubrica 26.

Statuimus, et ordinamus quod quando contingerit aliquem Cancellarium

ligè in Comuni Trevii, quod in electione Cancellarii servetur, et servari debeat in omnibus
et per omnia modus, et forma, qui servatur, et tractatur in electione Potestatis Terre
Trevii de qua electione rogatus esse debeat Notarius Camere Comunis Trevii, et ha-
bere debeat abipso Cancellario, qui acceptabit pro suo labore florenum unum ad minus
qui Cancellarius sic electus teneatur, et debeat in termino unius diei a die electione
sibi presentate acceptare, vel renuntiare, et ejus acceptationem seu renuntiationem per
litteras dicto Comuni Trevii notificare: et in introitus ejus officii in manibus Domino-
rum Priorum antepositorum terre Trevii jurare debeat ad sancta Dei Evangelia corpo-
raliter manibus tactis scripturis officium ejus Cancellariatus bene, juste, legaliter, et
sine fraude, vel machinatione aliqua durante ejus tempore facere, et exercere, et secreta
sibi imposita in perpetuum perpetuo tenere, et ad tempus pro tempora similiter tenere
dummodo non essent contra Statum Romane Ecclesie, et populatem Statum terre Trevii:
et in introitu dicti sui officii teneatur et debeat dare idoneos, et sufficientes, et bonos fide
jussores usque in quantitatem ducentarum librarum denariorum: et omnes, et singulos
introitus, et exitus dicti Comunis pervenientes ad manus Camerarii Comunis per dictis qui pro
tempore fuerint scilicet unusquisque Camerarius per se bene legaliter, et sollicite par-
ticulariter, et distincte sine fraude autentice scribere poena centum denariorum de
suo salario Comuni Trevii applicandorum totiès quotiès esset contrafactum: et nullus
alius Notarius de dicta Terra Trevii seu aliunde possit seu debeat ipsos introitus
et exitus scribere, nisi ipse Cancellarius Comunis, qui pro tempore fuerit. salvo, et
reservato si in casu sive casibus expresse, et evidentissime necessitatis per domi nos
Priores, et **XVIII**. terre Trevii in ipsis casibus esset aliter reformatum, et si aliter
fieret, vel scriberetur, nisi pro ut supra dictum est non valeat ipso jure, nec dictis
scripturis fides aliqua adhibeatur, et scribenti aliter in poena superius decla-
rata incidat ipso facto, de qua tertia pars sit Potestatis Comunis Trevii, qui ipsam
cum effectu exigerit, et in Comuni Trevii devenire fecerit, residuum vero Comuni Trevii
applicetur: et simili in eadem poena incidat Camerarius si aliter, quam supra
dictum est in suis libris describi permicteret: et teneatur dictus Cancellarius omnes
propositas, et reformationes proponendas, et faciendas in consilio **XVIII**. in consilio
generali speciali majoris extimationis, vel aliorum hominum autentice scribere
in quodam libro reformationum publicandum, et ordinandum per manus ipsius
Cancellarii, ut moris est et non per alium nisi in casu, sive casibus expresse neces-
sitatis esset per consilium **XVIII**. aliter reformatum constitutum, et ordinatum
ad poenam, et sub poena statuta: et omnes scripturas, que fierent per ipsum Can-
cellarium tam ad petitionem Comunis, et Camerarii, quam etiam Specialium
personarum spectantium, et pertinentium ad dictum librum reformatio-
num, sive introitus, et exitus Camerarii sine aliqua pretio sub dicta poena des-
cribere teneatur, nec valeat tamen, et nec possit de secundis scripturis specia-
li persone, vel personis petenti, vel petentibus sibi solvi facere quoquo modo

scilicet suo salario stare debeat tacitus. De scripturis vero Comuni spectantibus vel pertinentibus illaterus nec ullo modo alicui de pretium habere possit nec valeat nisi solummodo ejus salarium sibi deputatum sub poena Statuta. Volumus etiam quod dictus Cancellarius secum ducat, et ducere teneatur, et toto ejus tempore durante in dicto officio Cancellariatus continue die, et noctuque suis sumptibus, et expensis tenere unum bonum, et expertum Notarium ad custodiam diurnam, et nocturnam dicte Terre Trevii, qui etiam teneatur, et debeat ipse Notarius exercere officium Damnorum datorum laboreriorum cavatarum, pontium, et aliorum exercitiorum Comunis, tam de jure, quam de consuetudine, et omnes delinquentes punire, et condemnare secundum formam statutorum, et ordinamentorum dicte Terre Trevii, de tali materia disponentium, et loquentium, et teneatur, et debeat in qualibet hebdomada durante ejus tempore semel ad minus ire ad videndum ripas omnium fulmenum dicti Comunis, et pontes, et pontes: et si invenerit eos in aliquo devastatos seu lesos facere, et capitari ad poenam X. librarum denariorum pro qualibet vice, quam contra fecerit in non eundo, et refutando facienda dicto Comuni applicandum de quibus precise se debeat per Sindicum dicti Comunis tempore sui Sindicatus sindicari: et similiter dictus Cancellarius teneatur, et debeat habere, et tenere durante ejus officio unum famulum aptum ad arma portandum et cum dicto Notario circum circa eundem si et in quantum dicto Comuni Trevii placuerit, et videbitur: et habeat, et habere debeat dictus Cancellarius pro se et sua familia de pecunia, et avere dicti Comunis pro suo salario semestri, et pro suo adventu, reditu, et tempore sui Sindicatus illud salarium, quod per Comune Trevii erit Statutum ordinatum, et deliberatum, quod salarium, et familiam retinendam semper in electione ejus describatur, et plus petere non possit, neque valeat quo quo modo, vel aliquo alio quesito colore sub poena, et ad poenam librarum duecentum denariorum Comuni applicandorum, si per ipsum Cancellarium esset aliter contrafactum: et habeat, et habere debeat carthan ceram oleum, et candellas pro Comuni custodia terre Trevii ultra predicta si per consilium XVIII. esset sic deliberatum, et aliter non, et finito ejus officio de gestis, et administrationibus per eum suumque officialem, et familiam ad Sindicatum coram Sindico eligendo per Priores, et XVIII. qui tunc in officio residebunt per tres dies stare teneatur: et non possit nec valeat dictus Cancellarius ejusque Notarius, et familiares accipere durante eorum officio ab aliqua persona terrigena vel comitatino aliquod censennium, neque bibere, vel comedere cum ipsis sub poena, et ad poenam librarum X. denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua esset contrafactum, nisi interdum pro officio Notarii per eum exercendo in comitatu, quod eo casu sine poena, et bando comedere, et bibere valeat honeste in casu refrigerii sui, et antequam de dicta terra discedat refutationem facere dicto Comuni Trevii

per publicum instrumentum rogandum per alium Cancellarium subsequentem, vel per alium Notarium dicte terre Trevii, et omnes scripturas per eum, et per Notarium ejus factas tam Comuni spectanti, quam aliarum specialium personarum sine aliqua contradictione, et sine aliquo pretio libere relaxare sub poena statuta: et durante tempore sui offitii non possit scribere, neque ponere ad exitum in libris dicti Comunis aliquam pecuniam, et quantitatem preter, et contra formam Statutorum dicti Comunis, et si aliter fieret non valeat ipso jure, ac etiam teneatur, et debeat durante dicto ejus offitio habere librum unum in bona, et evidentiforma carthar um bombicinarum, et in eo describere teneatur omnes homines, et personas custodiam diurnam, et nocturniam facientes, et cogere teneatur omnes Capitaneos contractarum Terre Trevii, et ejus districtu cum juramento ad sibi dari faciendum omnes masculos a **XIV.** annis supra ascendentes, et ipsos in libro dicte custodie describere teneatur, et ipsis custodiam fieri faciat sub poena, et ad poenam **X.** librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, quia fuerit negligens in predictis: et nullus de dicto libro cassari valeat vel possit absque licentia Consilii Comunis Trevii, nisi esset a Statuto permissum sub dicta poena, et teneatur, et debeat in principio sui offitii post introitum ejus infra unum mensem renovare omnes, et singulos capuddicinos terre Trevii quandocumque ei prodicto Comuni videbitur utilius convenire: et predicta observare teneatur poena librarum **XXV.** denariorum de suo Salario Comuni Trevii applicandorum: et quod majores **XIX.** annis se scribi faciant in libro capuddicinarum Comunis Trevii post bandimentum fiendum de predictis, et ad poenam, et sub poena librarum duarum denariorum: Et Notarius dicti Cancellarii de predictis solemnem inquisitionem facere teneatur sub poena librarum X. denariorum, et repertos culpabiles punire sine strepitu, et figura judicii

De Electione bajulorum

Rubrica 27.

Statuimus, et ordinamus, quod bajuli Comunis Trevii sint, et esse

debeant numero sex: scilicet quatuor pro Potestate, et duo pro Notario damnorum
datorum, et reformationum, qui fiant, et fieri debeant hoc modo: scilicet quod Po-
testas Comunis Trevii, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat sub vinculo
juramenti infra XV. dies post introitum sui officii faciat poublice bandiri
per preones Comunis Trevii, quod quicumque de Trevio vult esse bajulus Co-
munis Trevii, et officium bajulatus in Trevio, et districtu exercere voluerit
veniat coram ipso Domino Potestate, et faciat se scribi cum salario inferius de-
notato: et si aliquis non comparuerit ad dictum officium bajulatus exercendum teneatur,
et debeat dare bonos, et idoneos fide jussores de administratione sui officii, qui non sit
de nobilibus, sive de capitaneis, ac etiam de tubatoribus, nec esset de ipsis bajulis. qui,
et quilibet ipsorum promictant dictum eorum officium fide, et sine fraude exercere:
et omnia pignora, que ad ipsorum manus pervenerint conservare, et assignare illi,
vel illis personis quibus fuerint accepta: et quod promissionem, vel fidejussorem
eorumdem Notarius Potestatis, et reformationum, qui pro tempore fuerit teneatur
et debeat in actis publicis dicti Comunis scribere, ita, et taliter quod semper pu-
blice in Comune possit provenire poena XXV. librarum denariorum: et sub vin-
culo prestiti juramenti, et quod si aliquis predictorum contra dixerit supra dicta
pignora per ipsos bajulos accepta illi, vel illis personis quibus accepta fuerint
quod Potestas qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat vinculo juramenti, et poe-
na centum librarum de suo salario que in Comuni deveniant summarie, et de facto
cogere ipsos bajulos, et fidejussores eorum ad restitutionem dictorum pignorum,
De quibus pignoribus, et acceptatione stetur sacramento illius, vel illorum cujus,
vel quibus pignoribus accepta fuerint dicta pignora: et quod dicti bajuli, et qui-
libet ipsorum habeat, et habere debeat de pecunia, et avere dicti Comunis XVIII.
libras denarios pro eorum salario pro uno anno proximo futuro incipiendo in
kalendis mensis Januarii proximi preteriti, et fiendo ut seguitur in aliis Kalen-
dis Januarii proximi sequentibus: videlicet pro quolibet mense XXX. solidos
denarios, et plus pro ut in consilio XVIII. fuerit ordinatum: et quod Camerarius
qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat singulis mensibus dare, et solvere
dictis bajulis ipsorum salarium, et mercedem ad petitionem ipsorum bajulorum,
vel alterius ipsorum poena X. librarum denariorum de suo salario Comuni Tre-
vii applicandorum, et Potestas Comunis Trevii, qui pro tempore fuerit te-
neatur, et debeat dari facere de pecunia Comunis Trevii ipsis bajulis, et cui-
libet ipsorum super dictum salarium summarie sine aliqua deliberatione,
et auctoritate consilii nullo Statuto, et ordinamento obstante. Quibus bajulis
et cuilibet ipsorum satisfiat pro eorum salario a speciabus personis
scilicet per totam contratam Castri, et Ville pro citatione II. denarios:
pro tenuta in dictis locis IV. denarios: ad burgum in pede Trevii pro citatio-
ne IV. denarios: pro tenuta sex denarios: ad inaunanum, et ad terniolem

et in palatio Trevii pro citatione sex denariis pro tenuta VIII. denariis, et in bovaria, et ad Sanctam Donatum de Colle pro citatione IV. denariis pro tenuta VIII. denariis, et si ultra unum hominem citaverit bajulum habeat pro quali- bet persona II. denarios, et hoc intelligatur extra castrum vel poladiam: et Cotes- tas, Judex, et Notarius, vel Vicarius Communis, nec aliquis Officialis possit, nec debeat concedere ipsi bajulo ultra dictum salarium, et si contra fecerint dicti bajuli, vel aliquis ipsorum solvat nomine poene V. solidos denarios volumus etiam quod si ipse bajulus poterit probare per unum testem bone conditionis, et fame, quod ipsum pignus restituere Camerario Communis Trevii, quoad res- titutionem ipsius pignoris minime teneatur, vel quod restituere voluerit ipsum pignus illi cui acceptum fuerit, et per eum non steterit, et postea sine sui culpa pignus perdiderit, et quod si infra tempus regiminis Rectorum, vel Offitia- lium cujus mandato pignus acceptum fuerit vel post finem regiminis infra XV. dies ipsum pignus ille cui acceptum fuit non recolligerit, aut non repeti- rit, quod a dicto termino in antea ipse bajulus ad restitutionem dicti pignoris nullaterus teneatur. quod capitalem bandiatur ad hoc, ut nemini pretendat ignorantiam: et volumus quod ipsi Consiliarii speciales eligant bajulum de sua tersaria: et quod nullus possit esse bajulus, qui sit adlibratus in libro Communis Trevii XXX. librarum, dummodo bona adlibrata sint propria ejus cui adlibrata sunt vel illorum, de quibus infra fit mentio sine dolo: et quod si porsit libere suę uxori, et aliorum de domo sua, dummodo quod si- mul habitent ad unum ignem, et nullus ipsorum valeat pignorare pannos de dorso, sive de lecto poena solidorum XX. denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua contrafactum fuerit: et nullus audeat separare dictis bajulis quo- niam vellent pignorare, aut pignora accepta reaccipere vi poene XXV. li- brarum pro quolibet, et qualibet vice, et stetur sacramento ejus

De Electione Preconum

Rubrica 28.

Statuimus, et ordinamus quod electio Tubatorum Communis Trevii

fiat in consilio majoris extimationis, et XVIII. et si cum pactum, et deliberatum fue-
rit in ipso consilio valeat, et teneat pleno jure tam de electione ipsorum, quam etiam
de salario, et vestimentis: et dicti tubatores, qui electi fuerint teneantur, et debeant
facere omnia, et singula bandimenta in terra Trevii, et jus districtus ubi eis vel
alterum ipsorum erit impositum per dictum Potestatem terre Trevii ejusque offitia-
les, vel per dominos Priores terre Trevii sine aliqua mercede, vel aliquo alio salario
sibi dando, ultra eorum salarium a dicto Comuni sibi deputatum, et teneantur, et
debeant ad petitionem dominorum Priorum ire in quacunque parte extra distric
tum Trevii si erit necessarium, et opportunum tamen sumptibus Comunis: et si
contigerit aliquem eorum eligi in Sindicum ad porgsentandum aliquam electio-
nem offitialibus Comunis Trevii tunc et eo casu eorum sumptibus vadant: et
si aliquod lucrum pervenerit ad manus ipsorum, vel alterius eorum occasione dicti
Sindicatus sit, et esse debeat inter ipsos Comune: et quilibet teneatur contribuere
in expensis quas fecerit ille qui iverit per offitialibus porgdictis in tanta parte:
et quod Priores, qui erunt porgtempore possint mittere illum quem voluerint ex
dictis porgconibus cum Sindicatu porgdicto: et quod eorum citationes, et relationes
valeant, et teneant sicut aliorum bajulorum dicti Comunis Trevii in civilibus,
et criminalibus: et debeant accipere porgquolibet bannimento facto ad petitionem
specialium porgsonarum solidum I. denariorum, et nomplus, in aliis vero solutionibus
servetur eis ille modus, qui hactenus consuetus est: et si tubg Comunis porgnes eos, vel es-
rum aliquem, eorum culpa lederentur, vel devastarentur, vel perderentur quod
ille porgnes quem vel cujus culpa talis casus acciderit teneatur, et debeat ipsam
tubam, vel ipsas tubas de suo proprio reficere reaptare, et emendare, quas tubas ipsi,
et ipsorum quilibet diligenter custodiant: et hoc capitulum, et inviolabiliter observa-
ri: et quod nullus ipsorum valeat facere custodiam nocturnam, vel diurnam alicui
porsong porgna solidos XL. denariorum, et offitiali custodig admictenti porgna
librarum X. denariorum

De Catastis Comunis Trevii

Rubrica 29.

Statuimus, et ordinamus quod catasta, et libra Comunis Trevii sint, et

esse debeant in Camera Comunis Trevii penes Massarium dicte Camere, et quod ipse Massarius possit levare, et ponere cuilibet vendenti, et ementi terras dicti catastis dummodo quod non possit levare de catasto alicujus, qui fuerit suppositus jurisdictioni ipsius Comunis, et ponere illi, qui non fuerit suppositus dicte jurisdictioni, nec possit levare terrigeng, et ponere forensi nisi satisfecerit desolvendo datum. Qui Massarius habeat pro suo salario, et labore a parte qualibet unum bologninum, ac etiam pro qualibet petia terre: et quod possit reducere ad unum catastum illius quod haberet plura catasta, et concordare, et revidere catastum cum libra, et ad concordiam reducere: et quod quilibet qui emerit aliquam possessionem, sive possessiones, sive juxto titulo acquisiverit teneatur, et debeat infra unum mensem post dictam emptionem, sive acquisitionem ipsas possessiones sibi poni facere in suo catasto poena C. solidorum denariorum Comunis Trevii applitiandorum, qui Massarius habita prius licentia a venditore, sive viso instrumento, sive titulo dicte emptionis, vel acquisitionis aut habita alia legittima probatione possit et debeat ipsas possessiones in catasto dicti talis ostendentis, et petentis ponere, et scriber, et hoc bandiatur pubblice per Terram Trevii infra octo dies post pubblicationem presentis Statuti: et quod si aliqua possessio reperiretur in territorio castri Trevii, que non esset adcatastata in catasto Comunis Trevii, quod per Massarium camerg dicti Comunis adcatastatur, et ponatur in catasto dicti Comunis secundum extimationem factam de terra, et possessione posita juxta ipsam possessionem adcatastandam. Volumus quod Potestas et Priores qui nunc sunt et pro tempore erunt infra octo dies post aperturam dicti Statuti teneantur, et debeant sub virtute prestiti juramenti, et poena X. librarum denariorum pro quolibet eligere et vocare quilibet in sua tersaria duos bonos, et legales homines pro quolibet populo ipsis tersariis, qui assignent, et assignare debeant poena XL. solidorum denariorum pro quolibet ipsorum, et vinculi juramenti omnes, et singulos terentes, et possidentes bona, et possessiones illius persone de suo populo, que absens fuerit, vel etiam personaliter inveniri non possit, et dicti tales possidentes scribantur, et registrentur per dictum Notarium prope eos infra librum dicti talis absentis, que libra scribatur per ipsum Massarium, ita, et taliter quod dicti possidentes juxta eam comode scribi, et assignari possint, qui tales possidentes solvere teneantur in dicto Comuni pro dicta libra omnes, et singulas datias impositas, et imponendas pro dicto Comuni: et quod Potestas, et Priores qui pro tempore fuerint teneantur, et debeant predicta facere observari, videlicet Potestas poena L. librarum denariorum, et quilibet Prior X. librarum denariorum: nec non dicti duo homines teneantur, et debeant assignare dicto Massario omnes, et singulas terras, et possessiones, que non essent allibrate, et catastate in catasto dicti Comunis secundum veram, et juram conscientiam suam sub virtute prestiti juramenti, et ipsas terras, et possessiones ipse Massarius teneatur, et debeat

in dicto catasto ponere, et adcatastare; videlicet possessionibus eorum ut supra dictum est

Quod Possessiones sint tributarie Comunis Trevii

Rubrica 30.

Statuimus, et ordinamus quod omnes, et singule possessiones, et omnia, et singula bona immobilia sita, seu posita in districtu Trevii infra quecumque latera, vel confines, vel etiam in terra Trevii posita seu descripta in catasto Comunis Trevii, et que inposterum describentur sint, et esse intelligantur censuarie, et tributarij dicto Comuni Trevii in omnibus, et singulis datiis, et collectis inposterum imponendis dicto Comuni Trevii, et pro ipsis datiis, et collectis imponendis sint, et remaneant obnexa, et obligata Statutis in aliquo in contrarium non obstantibus, et quod nulla persona possit dictas possessiones, et terras alicui dare concedere, vel obligare, quoniam de ipsis datiis, et collecte impositis, et inposterum imponendis solvantur in Comuni predicto, alias donatio, concessio, alienatio, legatum, vel alius titulus sit nullus ipso jure, et ipso facto

De possessionibus accatastandis

Rubrica 31.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas terre Trevii, qui nunc est, et qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat vinculo juramenti, et pena L. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum poni, et describi facere in catasto, et libro Comunis Trevii omnes homines, et personas de Trevio, vel districtu ejusdem, et omnes, et singulos forenses habitantes in Terra Trevii vel districtu ejusdem, seu

qui habitaverunt in dicta terra vel districtu a V. annis citra, et ipsorum, et cujuslibet ipsorum possessiones, et bona, que habent in castro Trevii, vel districtu ejusdem allibrentur, et adcatastentur pro ut alii trebanii: et dativas, et collectas solvant impositas, et imponendas ad petitionem Domini Potestatis, et sue curie, vel alterius cujuslibet officialis vel executorum dicti Comunis Trevii: et quod quicumque de Trevio, vel ejus districtu non reperiretur ad catastum seu allibrationem ipse, vel pater, vel avus ejus non possit habere aliquod officium in dicto Comuni Trevii, nec ad aliquod officium dicti Comunis eligi, assumi, vel nominari, et si eligeretur assumeretur, vel nominaretur ipsius electio, vel assumptio, vel nominatio non teneat ipso jure, et nichilominus tam ipse electus si officium acceptaret quoquomodo quam esset eligens sive electorem acceptaverit, vel non poena XXV. librarum denariorum, et quilibet eorum ipso incurrant, in quas poenas Potestas, qui pro tempore fuerit de facto exigi possit, et faciat, et in Comuni Trevii devenire sub dicta poena

Quod habentes possessiones juxta forenses teneantur assignare

Rubrica 32

Statuimus, et ordinamus quod Potestas terre Trevii, qui pro tempore fuerit, qui de mense Aprilis teneatur, et debeat vinculo juramenti, et poena L. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum facere bandiri in locis publicis, et consuetis dicte Terre, et facere fieri per Capitaneum omnium contratarum dicte terre, in quo banno, et adunantiis declaretur, et bandiatur ad hoc ut ignorantia aliqua non pretendatur quod quelibet persona de Trevio, et districta habens, tenens, et possidens in districta Trevii quacumque de causa juxta possessiones alicujus forensis, in quibus aliqui fructus existerent teneatur, et debeat infra XV. dies post dictum bandimentum assignare dicto domino Potestati, vel suis officialibus sub poena C. solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua debeat fieri inquisitio, et repertos culpabiles punire, et condemnare in dicta quantitate sub poena L. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum ipsis possessionibus assignatis non repertis de ipsis fore solutum dativis hactenus per

per dictum Comune impositi cum poenis debitis, quod Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat executionem predictam dativarum facere de dictis possessionibus non repertis solutis, quod si non fecerit de suo salario dicte dative pecuniatus excomputentur per Camerarium dicti Comunis: et si dictus Camerarius aliter solverit de suo proprio solvisse intelligatur, et ad hoc ut dictus Camerarius ignorantiam non pretendat assignatis dictis possessionibus scribantur per Notarium dicti Camerarii expensis Comunis predicti, et teneantur dare copiam dictarum possessionum assignatarum dicto Domino Potestati in presentia dominorum Priorum dicte terre.

Quare, Molendina ponantur in Catasto Comunis

Rubrica 33.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque de Trevio, vel forensis habuerit Molendinum in totum, vel in partem in Territorio, vel districtu Trevii, quod ponatur in Catasto seu libra Comunis Trevii, et si habuerit unum Molendinum quod ponatur C. librarum Denariorum, et qui non habuerit ponatur pro rata pro quibus teneatur solvere Dativam pro dicta libra Comunis predicto, sic de aliis rebus in predicto catasto accatastatis, ut superius est expressum, et qui vel aliquis ipsorum recusaverit predicta omnia, et singula facere habentes dicta Molendina, vel partem ipsorum, quod quilibet, qui iverit ad inacinandum ad dicta Molendina, vel ad aliquem ipsorum teneatur, et debeat pro quolibet, et qualibet vice, et pro qualibet salma qua contrafecerit solvere Camerario Comunis Trevii pro ipso Comuni recipere XL. solidos denariorum: et cuilibet sit licitum accusare, et habeat terciam partem banni, et credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu, et teneatur in credentia: et Potestas qui nunc est, et pro tempore fuerit post aperturam dicti Statuti teneatur, et debeat predicta omnia, et singula facere fieri, et observare sub virtute prestiti juramenti, et sub poena L. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum, et per sindicum dicti Comunis tempore sindicatus debeat sindicari specialiter sub virtute prestiti juramenti, et sub poena

XXV. librarum Denariorum Duntaxat exceptis molendinis ecclesiasticarum personarum, et si quis iverit ad macinandum ad alia Molendina extra territorium dicti Castri solvat poena X. librarum denariorum Comuni Trevii, et nihilominus muttavam coptimajoris proventuum dicti, Comunis: videlicet molendinorum reddere compellatur, et quilibet possit accusare, et habeat tertiam partem banni cum uno Custode de visu credatur sacramento accusatoris, et teneatur in credentia: et Potestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur predicta observare, et observari facere sub poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et speciatiter per Sindicum dicti Comunis tempore sui Sindicatus debeat Sindicari

De Modo et Ordine ponendi Dativas

Rubrica 34

Statuimus, et ordinamus quoniam decens ist, quod qui honores habent in honoribus contribuant, quod Dative in posterum imponende in Terra Trevii vel in Comuni dicte Terre imponantur, et imponi debeant per libram, et non per focum: et si aliter fieret non valeat ipso jure, et dicte dative habeantur pro impositis illo die, quo Camerarius Comunis Trevii incipit officium suum etiam si in aliquo consilio non fuerint deliberate, quas quilibet solvere compellatur secundum formam Statutorum Comunis Trevii Statuto aliquo non obstante

Quod Dative habeantur impositis

Rubrica 35

Statuimus, et ordinamus quod quotiescumque apparuerint in numero C. vel L. hominum de Trevio vel sui districtus solviste aliquam dativam, sive Dativas in Comuni Trevii, quod dicta dativa, sive Dative habeantur pro impositis, et deliberatis in dicto Comuni non obstantibus si impositis et deliberatis

non inveniretur indicto Comuni, et quilibet tenetur infra ter-
minum Statutorum, et ad poenam in Statutis contentam, et locum habeat
in presentibus, preteritis, et futuris auctoritate presentis Statuti

De Modo exigendi Dativas

Rubrica 36

Statuimus, et ordinamus, quod quelibet persona de Trevio, vel ejus dis-
tricta vel etiam aliunde, que est vel in futurum erit adlibrata seu adcatastata in
libro seu catasto Comunis Trevii pro bonis seu possessionibus ejus in Territorio seu
districtu Trevii in catasto seu libra dicti Comunis Trevii descripta, vel etiam in
libro focatoris dicti Comunis, que reperiretur dativas, vel collectas indicto Comuni
impositas non solvisse teneatur, et debeat ipsas dativas, sive collectas non solutas
solvere Camnerario Comunis Trevii pro suo Comuni recipienti cum poenis incursis
in ipsis dativis, et quartumplus de dictis dativis et poenis incursis sine diminutione
et si dicti allibrati, seu accatastati, vel in focatoribus Comunis descripti, vel aliquis eo-
rum esset mortuus, quod ad solutionem ipsarum teneantur successores eorum, et cu-
jslibet ipsorum, et predicta non intelligantur, nec locum habeant, nisi in allib-
bratis, seu accatastatis in presenti catasto, seu libra nunc vigenti vel in focato-
ribus nunc vigentibus: et volumus quod pro catasto veteri, vel de dativis tempo-
re dicti veteris catasti impositi nulla possit, vel debeat exactio fieri, seu inquie-
tatio, vel vexactio: et volumus, et presenti lege firmamus, quod pro solutione
dativarum impositarum tempore presentis catasti sint et esse intelligantur
obligati dicto Comuni Trevii tam possessiones, et bona adcatastata indicto ca-
casto descripta, quam alia bona ipsorum ad catastorum: et quod pro ipsis dati-
vis exigendis teneantur, et cogi possint possessores ipsorum bonorum, et etiam
laboratores, et coptinatores tam pro impositis non solutis, quam etiam pro impo-
nendis dum ipsas, vel ipsa laborabunt: possint tamen dicti laboratores, et quilibet
ipsorum ipsas possessiones, et bona tandiu tenere, et fructare donec recaperaverint
totum id quod solverint dicto Comuni pro dativis, et collectis, et poenis incursis,
et non possint de dictis fructibus, vel detentione ipsarum possessionum moles-
tari, vel inquietari ab aliqua persona usque quo eisdem laboratoribus fuerit in-
tegrum satisfactum de omni eo quod solverint dicto Comuni, vel postea quandocum-
que usque ad concurrentem quantitatem per eos, vel aliquem ipsorum solutam

et volumus quod non solventes dativas Comuni predicto solvere debentes non audian-
tur in aliquo eorum jure civiliter, vel criminaliter, et quod licitum sit uni cuique
dare damnum in eorum bonis, et possessionibus personaliter, et cum bestiis sine
poena, et banno: et quod exceptio non solutarum dativarum opponi possit in
quolibet judicio civili, et criminali dummodo declaret, et exprimat collectam
seu collectas, quas dicit non solutas, et per quemlibet officialem debeat admitti
possint tamen dicti malsolventis aliter non solventes solvere, et solutio-
ne facta audiantur in eorum in re civiliter, et criminaliter non tamen quod
dantes damnum in eorum possessionibus possint puniri de damnis datis an-
te solutionem. Item volumus, quod nulla persona audeat, vel presumat cole-
re et laborare aliquam possessionem alicujus forensis stantis in districtu
Crevii sine expressa licentia dominorum Potestatis et Priorum Terre Cre-
vii, et nisi primo se scribi fecerit per notarium reformationis Comunis in
actis et libris dicti Comunis, et satisfecerit legittime de solvendo omnes col-
lectas impositas, et imponendas in dicto Comuni Crevii pro tota libra dicti
forensis: et quicumque aliter, vel alio anno laboraverit aliquam possessio-
nem alicujus forensis in districtu Crevii ipso facto in poena XXV. librarum dena-
riorum incurrat, et nihilominus dativas, et collectas impositas, et imponendas
pro tota libra dicti forensis solvere teneatur, et Potestas Terre Crevii, qui nunc
est, et pro tempore fuerit de predictis omnibus, et singulis quolibet mense so-
lemnem inquisitionem facere teneatur et super ipsa examinare testes de qua-
libet baylia districtu Crevii, et repertos culpabiles punire, et poenas exigere
et etiam collectas predictas non solutas exigere a quibuslibet solvere debentibus
et in Comuni Crevii cum effectu facere devenire sub poena prestiti juramenti
et poena C. librarum denariorum de suo salario in quolibet, et pro quolibet
casu, quo in predictis, vel aliquo predictorum fuerit negligens, vel remissus:
et volumus, et presentes leges firmamus, quod quotiescumque contigerit, vel
opportunum fuerit dicto Comuni Crevii aliquam collectam, vel dativam im-
ponere, quod quicumque persona esset allibrata, seu accatastata in libra seu ca-
tasto dicti Comunis teneatur, et debeat solvere Camerario dicti Comunis pro
ipso Comuni recipienti dictam dativam, vel dativas collectam, vel collectas prout
imposite fuerint, vel fuerit infra XXX. dies a die facti bannimenti de dicta da-
tiva solvenda, et post factam dictam impositionem sub poena quarti inquam
poenam quarti incurrat ipso facto post dictum tempus XXX. dierum decursum
et Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat de predictis, et quolibet
predictorum facere executionem et ad manus dicti Camerarii facere devenire, et
introitibus dicti Comunis mittifacere sub poena superdicta Comuni Crevii ap-
plicandorum, et habeat, et habere debeat dictus Potestas de omni eo quod per-
venire fecerit in Comuni occasione sue executionis condemnationibus per eum factis

dumtaxat exceptos Duos Solidos Denarios pro libra: et ab eo, qui solvere debeat
Dictas Dativas, et de bonis ejusdem: videlicet solummodo de dativis veteribus impos-
tis antea principium sui officii Duos solidos per libras de condemnationibus veteribus
Duos solidos per libras de damnis datis industria sua, vel suorum officialium inventis,
et factis, quartam partem, et non de aliis rebus: et si aliter acciperet quatruplum
illi cui acceperit solvere compellatur sui tempore Sindicatus, et Denarios XXV.
librarum poena nomine pro quolibet, et quolibet vice de suo salario solvere, et
condemnetur: et hoc modo intelligatur de illis dativis, que solverentur infra dictum
terminum XXX. Dierum, de quibus volumus ipsum Potestatem aliquid non recipere vel
habere: et teneatur dictus Potestas exigere cum effectu omnes dativas preteritas, et sui
temporis impositas, et ad minus Camerario dicti Comunis facere, quod si non fecerit
in suo salario computentur, et debeant computari: et volumus quod tempore Sindicatus
de predictis fiat solemnis investigatio per Sindicum, qui sindicabit eundem poena
Sindico predicta facere obmittenti L. librarum denariorum: et ad hoc nullam possit
Potestas de predictis excusationem preterire teneatur, et debeat quilibet Notarius
Camerario infra decem dies post lapsum dictorum XXX. Dierum prefixorum ad
solvendas dativas dare, et assignare in publicam formam dicto domino Potestati
extractum omnium, et singulorum non solventium dativam infra terminum XXX.
Dierum sub poena XXV. librarum denariorum dicto Notario, in quam poenam
incurrat ipso facto sine aliqua condemnatione, et exigi possit, et debeat per
dictum dominum Potestatem: et nihilominus dictus dominus Potestas statim
dictis V. diebus elapsis dictum Notarium personaliter, et realiter cogere te-
neatur ad dandum, et assignandum sibi dictos non solventes, sub poenis predictis
qua si non fecerit predictam ipso facto incurrat: et si Potestas de predictis dativis
executionem non fecerit, quod Priores terre Eresii, qui pro tempore fuerint, et
XVIII. qui pro tempore essent, vel erunt de mensibus Martii, et Septembris
teneantur et debeant sub poena XX. librarum denariorum dicto Comuni
applicandorum mittere pro uno executore expensis dictorum non solventium
dictas dativas, qui dictas dativas exigat, et exigere teneatur, et volumus, et
presenti lege firmamus, quod pro possessionibus accatastatis seu allibra-
tis in Catasto Comunis Eresii non possessis per accatastatos, vel allibratos; sci-
licet per alios teneantur laboratores, et possessores, et domini ipsorum bono-
rum, et pro ipsis dativis solvendis cogi possit per quemlibet officialem
dicti Comunis ad hoc deputatum, vel deputandum quamdiu laboraverint,
et possiderint bona, seu possessiones predictas, visa apodissa manu Notarii
Camere de summa dativarum non solutarum, et quantitatem denariorum
restituenda illi, qui dictas dativas solvit pro possessionibus antedictis.

Quod quilibet faciat factiones ubi est allibratus

Rubrica 37.

Statuimus, et ordinamus quod quilibet de Crevio, et districtu teneatur, et debeat facere factiones, et subire onera illius contrate, et in illa contrata inqua allibrata est, et in populo unde recipit sacramenta, et non alibi.

De Libro Foculariun

Rubrica 38.

Statuimus, et ordinamus quod quilibet, qui non est scriptus in libro Focularii Comunis Crevii faciat focum in dicta Terra Crevii, vel ejusdem districtus, vel per se habitans teneatur se scribi facere in dicto libro focularii infra XV. dies post bandimentum faciendum de predictis per Massarium Comunis, et Notarius cause, qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat facere bandiri per terram Crevii infra decem dies post aperturam presentis Statuti ad poenam XXV. denariorum de suo salario Comunis Crevii applicandorum, et virtute prestiti juramenti: et nihilominus omnes impositas, et imponendas per focum solvere teneatur ad dictam poenam

Quare forenses teneantur facere custodiam, et solvere foculariun et Dativam

Rubrica 39.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque forensis habitaverit in Crevio

et districtu a V. annis citra, cujus bona sint valentia C. librarum denariorum, vel supra, vel juxta: cujuscumque quantitatis, vel rei, et etiam quod quilibet, qui habitaverit in castro Trevii, vel ejus districtu, vel qui habitat, et stat ab uno anno citra teneatur, et debeat facere custodias in terra Trevii, et omnia foculatia solvere prout solvunt alii Trebani, et solvere Comuni Trevii teneantur pro illa quantitate, quam habent in castro Trevii, et districtu tam in pecunia quam in rebus immobilibus sicut solvunt alii Trebani: que bona sint, et esse debeant allibrata, et posita in catasto Comunis Trevii, et exigant ab eis per libras, vel aliter sicut ab aliis Trebanis non obstante statuto aliquo, vel reformatione, seu ordinamento consilii, quam in hac parte sint casta: de quibus bonis reinveniendis Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur infra unum mensem post introitum sui officii solemnem facere inquisitionem per contratam, et Notarium terre Trevii, vel saltem per publicam famam quinque testium, quam habeatur pro legittima probatione, et quicumque dictis forensibus facere recusaverit superdicta in centum librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur pro vice qualibet: et idem modus servetur in terrigenis, et qui custodiam in terra Trevii facere, et foculatia solvere recusaverit in centum solidos denariorum dicto Comuni debeat condemnari

De Ambasciatoribus Comunis

Rubrica 40.

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque Ambasciator Comunis Trevii, sive missus fuerit pro Comuni per totam vallem Spoleti habeat pro qualibet die de pecunia Comunis si iverit eques solidos XXV. denarios, si vero pedes XV. solidos denarios, et si aliquis Ambasciator iverit pro Comuni predicto ad Romanam Curiam, vel alio quocumque extra vallem Spoleti habeat pro qualibet die eques de pecunia Comunis XV. solidos denarios, et non plus, et quod quicumque consule re quod plus habeat, vel quod plus sibi daretur in X. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et ipsi Ambasciatores ire non compellantur nisi prius eis sit satisfactum in denariis, vel pignoribus per Camerarium Comunis, et si aliquis in sua ambasciata fraudem comiserit in centum libris denarios condemnetur, cujus poena medietas sit Romane Ecclesie, alia medietas Comu-

Crevii applicetur, et quod Potestas, Judex, vel Vicarius teneantur, et debeant dare ipsis Ambasiatoribus ipsam ambasiatam inscriptam, quod si non fecerit idem Potestas de suo salario L. librarum denariorum Comunii Crevii persolvat, et quicumque iverit in aliquam ambasiatam pro Comuni predicto, et duxerit duos equos habeat pro suo salario quolibet equo, et die XXX. solidos denarios. Salvo quod si redierit ipsa die, qua iverit habeat XX. solidos pro quolibet equo, et non plus, et si non retraxerit illo loco, vel sequenti die demane ante tertiam in consilio, vel Prioribus, vel Potestati, vel Vicario ambasiatam, vel majori parte Priorum priveter ipso facto suo salario si non accesit poena centum solidorum denariorum teneantur restituere: et quod dictum est in ambasiata locum habeat in Potestate Comunis Crevii quando iverit in ambasiatam: salvo quando iverit ad terram suam ultra tres dies non possit nec habere debeat ambasiatam aliquam, et quod quicumque electus fuerit pro Ambasiatore teneatur, et debeat se facere Scribi per Notarium Camere, qui pro tempore fuerit primum diem quo iverit indicta Ambasiata, et diem sui reditus, et etiam jurare ad sancta Dei Evangelia facere suam ambasiatam bona fide sine fraude sollicite, et attente, et nullam moram trahere ex qua sibi plus de avere dicti Comunis debeatur nisi tamen pro ambasiata predicta: et quod si ambasiatam modo predicto, et cum salario sibi attributo ex forma dicti capituli acceptare recusaverit quod nullam aliam habere possit, nec sibi liceat ad unum annum, nec aliquid de avere dicti Comunis percipere occasione alicujus imbasiate nisi justo steterit impedimento: et quod ipsi debeat scribi per Notarium reformationum Comunis Crevii, et quod si Camerarius, qui nunc est, vel pro tempore fuerit solverit ultra, vel preter salarium contentum indicto capitulo alicui ambasiatori, vel alteri pro eo modo aliquo perdat de suo salario vice qualibet centum solidos denarios attribuendo Comuni predicto: et nihilominus ad restitutionem ejus, quod solverit ipsi Comuni teneatur: et quod idem Camerarius de predictis debeat sindicari, et repertis contrafacientibus condemnari per ipsum Sindicum, qui cum sindicabit ipsi Comuni ad poenam predictam, et restitutionem faciendam de predictis non obstantibus quam id quod solverit fuerit per tres bonos homines approbatum pro legittimis expensis: et si Potestas contigeret ire per aliqua ambasiata predicto Comuni si iverat cum uno equo habeat pro suo salario XXX. solidos denarios per diem si vero cum duobus equis, vel pluribus habeat per diem XL. solidos denarios: et idem modus servetur contra dictum Camerarium excederet solutionem predictam

11

De Ambassiata danda expensis petentis

Rubrica 41.

Statuimus, et ordinamus quod si contigerit, quod aliquis peteret aliquam ambasiatam in Comuni, quod cuilibet detur expensis petentis, dummodo quod in tali ambasiata non possit peti Potestas, nec aliquis suus Officialis, vel familiaris, nec in ipsam ambasiatam ire: et si Potestas iverit, vel aliquis suus Officialis, vel familiaris pro vice quacibet in XXV. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et quod Priores qui nunc sunt, et protempore erunt teneantur, et debeant vinculo juramenti, et poena X. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum dare ambasiatam secundum formam dicti Statuti, dummodo quod ambasiata sit competens, et justa.

De Statutis renovandis

Rubrica 42

Statuimus, et ordinamus, et tollendum expensas superfluas, quod in principio mensis Novembris, vel Decembris proponatur in consilio generali de Statuto, quod anno futuro renovando, vel confirmando, vel addendo vel minuendo: et quod deliberatum, et reformatum extiterit, vel executioni mandetur: et Potestas qui pro tempore fuerit predicta faciat observari sub poena L. librarum denariorum de suo salario: et quod Statutarii electi ad renovandum sive faciendum Statuta Comunis teneatur, et debeant stare, et morari in Domibus Comunis Trevii de die, et de nocte et inde non discedere quo usque Statum fuerit perfectum: et qui contra fecerint XL. solidos denarios Camerario Comunis Trevii integre solvat pro quolibet vice: et quod omnia capitula, et Statuta que fierent per Statutarios dicti Comunis debeant mitti, et mictatur ad bussulas, et ad palluctas inter ipsos, et optineri per duas partes ipsorum Statutorum, alias non valeant ipso jure: et Potestas, qui

pro tempore fuerit teneatur requisitus de dictis Statutariis bis in die quolibet die quo steterint ad dictum Statutum condendum, et compilandum subito semel ante pulsandum, et semel post sonum Campane tertium, et statim repertum cuilibet eorum in dictis superius XL. solidos denarios punire de facto teneatur, et ipsos XL. solidos sine aliqua mora ad manus Camerarii pervenire faciat: et quod quilibet Statutarius habeat, et habere debeat de pecunia, et avere dicti Comunis Trevii pro toto dicto tempore XXX. solidos denarios: et quilibet Notarius, qui steterit ad scribendum Statutum predictum habeat, et habere debeat de pecunia, et avere dicti Comunis XL. solidos denarios pro prima scriptura computato in dicto salario, omni alio salario Statutariis stabilito: et quod nullus possit esse Statutarius Comunis Trevii, qui non sit adlibratus in libra Comunis Trevii CCC. libras denariorum, ipse vel pater ipsius, vel habuerit libram communem cum aliquo in dictis CCC. libras et si aliter fieret non valeat ipso jure: et si Camerarius tali electioni contra dictam formam et contra formam Statuti dicti Comunis solverit aliquid salarium quod dictus Camerarius dicti Comunis restituere teneatur de suo salario, et poena C. solidorum denariorum: et qui talem eligerit contra dictam formam in X. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur per Potestatem, et hoc capitulum in dicto consilio vulgari sermone legatur, et quod Notarius reformationis, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat poena C. denariis Comuni Trevii applicandis reformationem factam, et scriptam per eum de modo, et forma renovandi sive faciendi Statutos Comunis, et formam datam Statutariis per consilium generale in fine Statuti dicti Comunis scribere, et publicare.

De Suspensione Statutorum

(Rubrica 43)

Statuimus, et ordinamus quod quoniam contigerit tractari de suspensione, et cassatione alicujus capituli Statutorum dicti Comunis, aut quod ipsum capitulum tollatur, vel suspendatur in totum, vel in partem per priores, qui erunt pro tempore teneantur, et debeant jurare in consilio generali dicti Comunis, in quo sunt ad minus LX. Consiliarii quod ipsa suspensio sive cassatio sit, et fieri debeat pro evidenti utilitate et emergenti necessitate dicti Comunis: et quod postmodum proponatur de suspensione, et cassatione ipsius capituli, vel partis in consilio majoris extimationis dicti Comunis, qui debeant de novo

jurare capere melius partitum pro dicto Comuni et obtineri debeat perduas partes ipsorum: et si obtineri contingerit mictatur similiter ad consilium generale ipsius Comunis, in quo sint ad minus LX. Consiliarii, qui denovo jurent capere melius partitum pro dicto Comuni, et quod obtentum fuerit modo predicto valeat, et teneat auctoritate presentis Statuti, aliter non: et quod Potestas, Priores, et Notarius reformationis dicti Comunis teneantur, et debeant predicta omnia et singula observare, videlicet Potestas poena Co librarum denariorum Priores poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii attribuendorum, et consiliarius, qui consuleret contra predicta in XXV. librarum denariorum Comuni Trevii debeat condemnari, quam suspensionem, et cassationem Statuti facere possit et valeat pleno jure: Consilium magnificorum dominorum XVIII. solemniter, et in sufficienti numero congregato pro evidenti comodo, et utilitate Comunis predicti.

Quod Camerarius possit expendere

Rubrica 44

Statuimus, et ordinamus quod Camerarius Comunis Trevii, qui erit pro tempore auctoritate presentis Statuti habeat licentiam, et potestatem habita semper prius licentia, et potestate a Prioribus in casu solvendi omnes expensas in hoc Statuto contentas, et alias deliberatas, et deformatas in Consilio dicti Comunis secundum formam Statutorum, et pro expensis legitimis habeantur nec non pro evidenti utilitate Comunis Trevii, quoniam fuerit opportunum cum licentia dicti Potestatis, et Prioris possit expendere in qualibet hebdomada de pecunia Comunis XL. solidos denariòs, et non plus dummodo hoc intelligatur de occurrentibus expresse in novo facto, et pro expensis legitimis habeantur: et volumus quod de pecunia, et avere Comunis ultra dictam summam Camerarius plus expendere non possit, et quod aliqua remissio, vel suspensio vel concessio aut donatio alicujus condemnationis, seu alicujus processus, aut aliquid de avere Comunis fieri non possit, nec debeat nisi primo fuerit deliberatum per duas partes arbitrales, et pallectas hominum de numero extimationis majoris, et postmodum per duas partes consilii generalis Comunis Trevii, in quo sint ad minus LX. Consiliarii jurati, et si aliter fieret non valeat ipso jure: et quod Potestas dicti

Comunis teneatur ipsum capitulum observare, et observari facere pena Cs librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum: et quod illi intelligatur esse majoris extimationis, et libre qui plus solvunt pro datiis dicto Comuni aliter non. Qui XXX. debeant apparere in libro reformationum Comunis predicta, et jurata ipsorum, salvis semper baylia auctoritate, et potestatis concessis Dominis Prioribus, et XVIII. dicte terre, vel alicui seu aliquibus ipsorum que semper firma sint, et maneant in sui roboris firmitate.

Quod statuta, et ordinamenta artium contra auctoritatem Statuti non valeant

Rubrica 45.

Statuimus, et ordinamus quod omnia, et singula ordinamenta, et ordinamentorum capitula cujuslibet artis sequentia contra libertatem, et auctoritatem Statutorum, et ordinamentorum Comunis Trevii, et speciatim personarum: et libertatem eorumdem sit cassa, et irrita, et cancellata, et nullius valoris vel momenti auctoritate presentis Statuti.

De Congregatione Artium

Rubrica 46

Statuimus, et ordinamus quod quelibet ars de Trevio secundum judicum, et Notariorum, et ars Calzolariorum, lignorum, pignorum, et quelibet alia ars que alias fuerit solita habere Rectorem ante ruptaram Castri Trevii possit et debeat se addinare, et facere unum Rectorem: salvo quod ars judicum, et Notariorum habeat duos Rectores, qui possint interesse omnibus consiliis generalibus Comunis Trevii tamquam alii Consiliarii: et predicta electio fiat tempore quo ipsi Officiales, et alii Consiliarii Comunis Trevii renovabuntur

Volumus etiam quod nulla ars, que non facit nisi unum cereum in festo Sancti Miliani habeat necpossit habere nisi unum Rectorem excepta arte judicum, et Notariorum, et quod dicte artes contra predicta non faciant poena X. librarum denariorum pro qualibet arte Communi Trevii applicandorum, et quod Potestas faciat observare predicta sub dicta poena Comuni Trevii applicanda: et quod Notarius reformationum aliter vel preter dictam formam scribere in libro Comunis Trevii non debeat poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum

De Cereo artium

Rubrica 47

Statuimus, et ordinamus ad honorem, et reverentiam beatissimi Miliani Ducis, capitis, et Protectoris Comunis, et Populi terre Trevii pro Cereo habendo in dicto festo, et ad honorem artium judicum, Notariorum, et Medicorum dicte Terre, quod omnes, et singuli Notarii de Trevio, et districtu ejusdem exercentes artem Notarie per spatium unius anni debeant solvere Camnerario dicte artis pro ipsa ante recipienti X. solidos denarios propter Notarios, pro quolibet ipsorum hinc ad X. dies proxime subsecutores post aperturam presentis Statuti ad poenam XX. solidos denarios pro quolibet contrafaciente, vel non solvente eu jus poena medietas sit, et esse debeat dicte artis, et alia medietas Comunis Trevii: et nihilominus dictos X. solidos solvere teneatur, et quod Potestas, qui nunc est et pro tempore fuerit teneatur, et debeat ad petitionem cujuscumque petentis ad poenam XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum, et virtute prestiti juramenti facere preconizari dictum Statutum, et facere congari judices, Notarios, et Medicos dicte terre in Ecclesia Sancti Francisci de Trevio, et in ipsorum Congregatione, et Adunantia eligantur duo Rectores, et unus Camnerarius de dicta arte per dictos judices, Notarios, et Medicos, ad manus cujus Camnerarii dictos denarios faciat pervenire. Qui Rectores sic electi debeant eorum officium exercere per unum annum, et arbitrium, et Potestatis habeant imponere poenam, et banna dictis Notariis, et cuilibet ipsorum usque in quantitate XX. solidos denarios pro quolibet ipsorum, et ad manus Camnerarii dicte artis facere pervenire: et si dicti Notarii, vel aliquis ipsorum recusaverint, vel recusaverit aliqua de causa observare predicta,

et Dictos X. Solidos Dicto Camerario non solverint officium aliquod in Comuni Trevii habere non possint, nec ad ipsa, vel ipsorum aliquod eligi, et si eligeretur non valeat ipso jure, nec sue scripture fides aliqua adhibeatur: et Potestas qui nunc est, et pro tempore fuerit omnia, et singula superdicta, et injuncta observare debeat, et observari faciat sub poena superius Declarata, et tempore sui Sindicatus per Sindicum Dicti Comunis, qui erit ad Sindicandum eundem de omnibus contentis in dicto capitulo debeat Sindicari, et repertum culpabilem condemnare et ad manus Camerarii Dicti Comunis facere pervenire sine aliqua diminutione

Quod ordinamenta artium Communis Trevii sint firma

Rubrica 48.

Statuimus, et ordinamus quod omnia ordinamenta per artes de Trevio vel aliquam ipsorum manus cujuscumque Notarii apparerent sint rata, et firma dummodo non sint contra jurisdictionem Romane Ecclesie, et constitutiones Papales, et contra Comune Trevii; et quod Potestas, et alii officiales Comunis Trevii teneantur ipsa totaliter observare, et executioni mandare ut in ipsis ordinamentis continetur poena X. librarum Denariorum Dicto Comuni applicandorum ad petitionem cujuscumque petentis

De Vexillo Trecentorum

Rubrica 49.

Statuimus, et ordinamus ex baylia, et auctoritate predicta pro bono Statu Dicti Comunis, quod expensis Comunis Trevii fiat unum vexillum de

sindone ad arma Comunis Trevii: quod vexillum sit ex nunc deputatum dictis trecentis hominibus, et conservari debeat per Massarium dicti Comunis, et reponi in Camera Comunis Trevii quod vexillum cum casus eveniret quod servaretur, vel extraheretur occasione aliqua semper probari debeat per capitaneum trecentorum predictorum de tersaria Castri, vel illum cui ipse deferendum comiserit. Qui Massarius dictum vexillum non det nec assignet sine licentia Domini Potestatis, qui pro tempore fuerit, et duorum ex dictis Capitaneis sub poena quingentarum librarum denariorum per Potestatem exigendos, et admanus Camerarii facere devenire condemnatione primo facta, nisi pro evidentissima causa, et pro scandalis evitandis.

De Clavibus Portarum

Rubrica 50.

Statuimus et ordinamus ex baylia et auctoritate predicti pro bono et pacifico Statu terre Trevii, quod in qualibet porta terre Trevii sint et esse debeant tres serrature et tres boni claves et sufficientes, que continue de sero claudi et serrari debeant, quarum clavium una semper debeat esse et serrari per Priores terre Trevii, qui pro tempore fuerint, alia sit et teneri debeat per Potestatem terre Trevi, qui pro tempore fuerit et alia tertia clavis sit, et esse debeat et teneri penes aliquem fidum hominem de Trevio habitatem prope portam more solito: que porte postquam clause fuerint aperiri non debeant sine licentia Potestatis, et Priorum in presentia aliquorum de familia Potestatis, et saltem presente uno vel duobus ex Prioribus poena X. librarum denariorum contrafaciens pro quolibet, et qualibet vice per Potestatem terre Trevii exigendum post condemnationem factam: et quod Potestas infra XV. dies a die publicationis presentis ordinamenti serraturas fieri facere teneatur: et Camerarius dicti Comunis dictam pecuniam necessariam pro predictis solvere possit, et debeat sine aliqua licentia, vel approbatione ad poenam X. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum.

De Picturis Portarum

Rubrica 51

Statuimus, et ordinamus quod Camerarius Ervii teneatur, et debeat expensis Comunis Ervii facere coperiri, et reactari omnes, et singulas picturas, vel figuras beatissime Virginis Marie, et aliorum Sanctorum, qui sunt supra portas Comunis Ervii: et hoc ante festum dicte beate Virginis Marie de mense Augusti ad poenam centum Solidos denarios: et quod Potestas, qui pro tempore erit teneatur facere fieri dictum opus expensis Comunis poena L. librarum denariorum de suo Salario

De impedimento non ponendo in Ecclesia Sancti Johannis

Rubrica 52

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona de Ervio, vel ejus districtu, nec forensis audeat, vel presumat facere, nec ponere in Ecclesia Sancti Johannis de Ervio aliquod impedimentum, nec in ipsa habitare, nec aliquid mercatum de aliquibus rebus facere in ipsa, nec in ipsa vendere sub poena C. Solidorum denariorum: et Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur ipsam Ecclesiam facere excombuari et omnia et singula superdicta observari sub dicta poena, et prestiti juramenti Sindicus dicti hospitalis teneatur contrafacientes accusare sub poena predicta

De Electione Scindici Sancti Johannis

Rubrica 53

Statuimus, et ordinamus, quod Potestas, et Priores dicti Comunis, qui

pro tempore erunt infra octo dies post aperturam presentis Statuti teneantur, et debeant congregare, et congregari facere in Palatio Comunis Trevii consilium majoris extimationis in quo Consilio sint ad minus XX. Consiliarii, et in ipso consilio eligi facere ad scrutineum unum bonum, legalem, et sufficientem hominem de Trevio in Sindicum, et procuratorem, et conservatorem hospitalis Sancti Johannis novi de Trevio qui sit Sindicus, et Procurator hospitalis, et conservator omnium bonorum dicti hospitalis, et unum Notarium bonum, et sufficientem, et legalem, qui sit Notarius ad scultandum omnes, et singulos introitus, et exitus ipsius hospitalis quorum officium duret per unum annum, et debeat obtineri per duas partes dictorum Consiliariorum in dicto Consilio. Quibus sic electis mictantur post monitum in consilio dicte terre, in quo sunt ad minus LX. Consiliarii, et in ipso Consilio obtineri debeat per duas partes ipsius Consilii ad bussulas, et palluctas. qui Sindicus teneatur, et debeat finito dicto tempore reddere plenariam rationem dicto Comuni, sive illis hominibus pro eundum per dictum Consilium, et administratione sui officii, et de introitibus, et exitibus ipsius hospitalis ad poenam CC. librarum denariorum, et ad restitutionem omnium illorum bonorum dicti hospitalis, que perverterint ad ipsius manus, et habeant, et habere debeant pro ipsorum salario et mercede omne id quod per Consilium terre Trevii extiterit ordinatum: Que omnia dicti Domini Potestas, et Priores teneantur executioni mandare ad poenam C. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, quotmodo futuri Sindici fiendi modo supradicto, officium incipiant in Kalendis mensis Januarii proximi venturi.

De Inventario faciendo bonorum Sancti Johannis

Rubrica 54.

Statuimus, et ordinamus, quod in Consilio majoris extimationis Comunis Trevii infra octo dies post introitum novi Potestatis eligantur ad brevia tres boni, et legales homines, qui una cum Sindico hospitalis Sancti Johannis novi de Trevio debeant reinvenire omnia bona dicti hospitalis, et de ipsis facere publicum, et solemne inventarium, quod registretur per Notarium reformationis dicti Comunis Trevii sine aliquo salario, et ipse Sindicus teneatur, et debeat XXV.

librarum denariorum ipsa bona sic registrata manutenere, guardare, et custodire bona fide sine fraude: et finito tempore sui offitii reassignare in eo statu, quo tunc erant vel meliori si essent tempore restitutionis predicte facienda illi persone sine sindico eligendo per dictum Comune pro hospitali predicto: et quod ipse Sindicus sub poena predicta, hospitali predicto applicanda teneatur, et debeat tempore sui sindicatus assignare sindico qui fuerit ad sindicandum ipsum Sindicum omnes locationes factas de bonis dicti hospitalis, et res per eum percepitas de ipsis bonis cum sacramento recepto ab eo: et reddere rationem de introitibus, et exitibus hospitalis predicti bonorum residuum restituere ipsi hospitali: et potestas qui erit pro tempore teneatur predicta facere observari poena **XXV.** librarum denariorum de suo salario Comuni Ebredii applicandorum: et quod superdictus Sindicus superdicti hospitalis possit teneatur, et debeat Ecclesiam Sancti Johannis predicti crescere usque ad murum domus ipsius hospitalis, et ipsam Ecclesiam altam facere ut juxtum fuerit; videlicet domum positam juxta claustrum ipsius hospitalis sumptibus omnibus et expensis ipsius hospitalis: et expense que in predictis fierent per dictum Sindicum habeantur pro legittimis expensis ipso jure

De Domibus et bonis Sancti Johannis

Rubrica 55.

Quia utilitas publica debetur preferri privatę, ideo statuimus et ordinamus quod abinde in antea omnes, et singule res Comunis Ebredii, et hospitalis Sancti Johannis dicti Comunis que contuserunt locari, sive dari, vel que poterunt dari sive locari ad pentionem ad optimum laboritium sine affictum, vel alterum majorum predictorum. Sindicus Comunis, et Sancti Johannis predicti teneantur, et debeant ipsi, et quilibet ipsorum ipsas res, et quamlibet ipsarum tribus vicibus, in diebus Dominicis, vel festis diebus in platea Comunis ante palatium Comunis Ebredii residentię Dominorum priorum ante traditionem, vel concessionem facere subastari, et melius laboranti, sive plus offerenti, et danti ad petitionem dari, et locari: et quod nulla persona de Ebredio, vel districtu, vel alunde audeat, vel

presumat aliquam Domum, vel aliam rem dicti Comunis, vel hospitalis tenere, vel habita-
re nisi modo predicto, et nisi congruam pentionem, vel mercedem solverit dictis Sindicis
sive Sindico: et si quis, et si qua contrafecerit in predictis, vel aliquo predictorum ipso
facto cum habitaverint sive tenuerint per octo dies saltem, et non relaxaverint in-
currant poena **XXV.** librarum denariorum, et Sindicus, qui coptinuaverit, vel locave-
rit in futurum preter dictam formam similem poeniam incurrat, tam locans, quam
conducens, sive tenens alio modo: et predicta locum habere volumus in habitan-
tibus, qui percipiunt salarium a Comuni ratione artis, vel alterius eviden[t]is
utilitatis Comunis: et Potesta, et Judex, qui nunc sunt, et pro tempore fuerint
singulis tribus mensibus teneantur solemnem inquisitionem facere poena
XXV. librarum denariorum pro quolibet ipsorum, et repertos culpabiles in poenis
predictis punire, et condemnare

De Domibus Sancti Johannis non vendendis

Rubrica 56.

Statuimus, et ordinamus quod considerato quod quedam Domus dicti
Comunis Trevii posita in dicta terra Trevii juxta vias publicas a duobus lateri-
bus Sancti Johannis Ecclesiam palatium dicti Comunis Trevii rem hereditа-
riam Heritii Marocti Domum olim Miliani Alevecte, et alter latus, et qua-
dam Domus posita in dicta terra Trevii juxta vias publicas a tribus lateribus,
et rem hereditariam Mocti Altunelli, et alia latera fuerunt antiqua con-
structa, et hedificata predictum Comune Trevii a tanto tempore citra in termi-
num contrarium hominum memoria non existit pro evidentibus utilitatis, et
emergentibus necessitatibus Comunis prefati: et considerato quod Domus pre-
dicte cum adjacentiis, et pertinentiis eorum temporibus retroactis fuerint non so-
lum utiles, imo etiam necessarie Comuni predicto: et esset considerato quod in-
terest Comunis predicti ipsas Domos cum earum pertinentiis, et quod adjacen-
tiis conservare perpetuo predicto Comuni quo ad dominium proprietatem, et
possessionem: et non per aliquem in futurum possit in contrarium attentari in
damnum, et prejudicium Comunis predicti, et volendo utilitati dicti Comunis
salubriter providere, et auferre materiam volentibus contrarium attentare, si

videtur, et placet dicto consilio, et hominibus in eo existentibus providere, et ordinare, et reformare pro evidenti bono et utilitati dicti Comunis, et pro bono pacifico et tranquillo Statu dicti Comunis, et singularibus personis et hominibus dicti Comunis in posterum conservandis. Quod domus predicta cum earum adjacentiis, et pertinentiis perpetuo quoad dominium proprietatem et possessionem pro dicto Comuni conservientur: et quod nullo modo possint vendi, donari, alienari seu quovis titulo, jure modo, vel causa in alium seu alios trasferri: et quod in contrarium super predictis in futurum in Comuni predicto, et per officiales ipsius nullum possit fieri ordinamentum deliberatio promissio Statutum, seu lex aliqua, seu aliquid in contrarium reformari: et si fieret non valeat nec teneat ipso jure, et nihilominus facientes tale ordinamentum Statutum seu provisionem seu legem aliquam, et etiam ordinantes aliquam fieri propositam, et proponentur arrengantes, seu consulentes in contrarium predictorum ipso jure perpetuo sint infames, et privati omni officio Comunis predicti, et omni honore, et comodo predicti tales et sui descendentes in perpetuum: et nihilominus predicti tales, et quilibet ipsorum ipso facto incurrant, et incurrat poenam quingentorum florenorum auri ipso facto applicandorum camere Romane Ecclesie pro medietate, et pro alia medietate Comuni Trevii, et quod hoc ordinamentum sit perpetuo in dicto Comuni Trevii ratum, et firmum, et quod nullo modo tolli, cassari, irritari seu aliquo modo infringi possit vel valeat in totum, vel in partem, nec aliquo modo interpretari nisi pro ut, et sicut supradicta verba, clare sonant per aliquod consilium dicti Comunis seu essent arrengam Comunis prefati, et nihilominus cum summa instantia procuretur, quod presens ordinamentum per dominum Rectorem dicte Provincie solemniter approbetur, et extunc dicta approbatione secuta, vires habeat, et non ante: et si per ipsum Rectorem secundum formam dictarum constitutionum fuerit approbatum ex tunc incontinenti publicetur manu Cancellarii dicti Comunis, et sic publicatum in volumine Statutorum Comunis predicti alligetur in ipso volumine perpetuo remansurum: et nihilominus post ipsam approbationem secutam in consilio generali dicte terre per Cancellarium dicti Comunis legatur de verbo ad verbum vulgarizetur, et postmodum publica, et alta voce sono tube premisso in scalis dicti palatii bandiatur, ut ad noticiam hominum dicte terre perveniat, et nullus possit inde ignorantiam allegare.

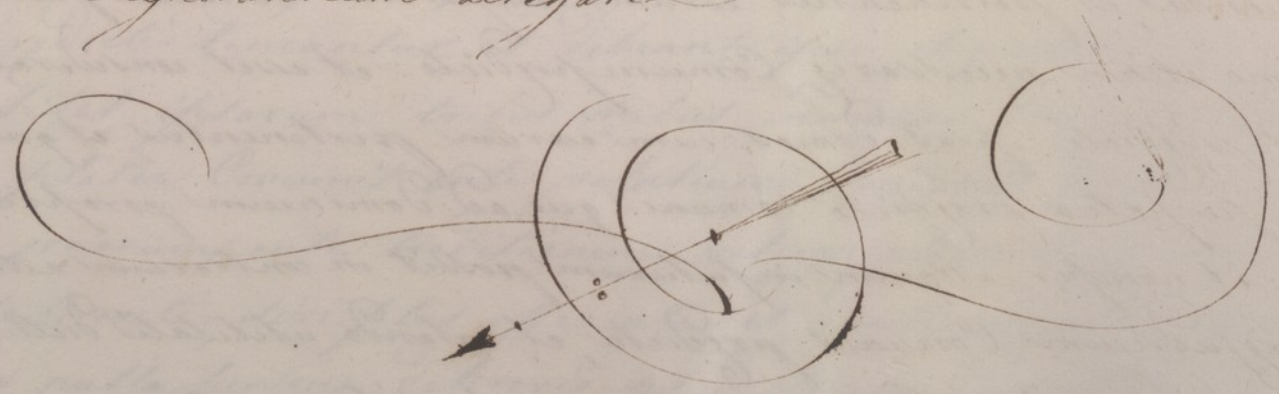

Quod Potestas non habeat pannos hospitalis Sancti Johannis

Rubrica 57

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, nec aliquis Sunus Officialis seu famiciarii possit, nec debeat petere, vel habere aliquod mactaratium, vel cutriam vel aliquos pannos hospitalis Sancti Johannis novi de Crevio, et si contra fecerit perdat de suo Salario C. libras Denarios in quibus per subsequentem Potestatem debeat condemnari: et nihilominus Sindicus hospitalis, qui pro tempore fuerit non possit, nec debeat comodare nec permictat alicui persone extrahi, vel portari extra dictum hospitale poena L. librarum denariorum per Sindicum dicti hospitalis condemnandum exceptis pannis causa lavandi quos ipsa die debeat reportare.

Quod Majores septuaginta annorum non graventur

Rubrica 58

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque de Crevio, vel ejus districtu fuerit major LXX. annorum, vel haberet aliquod impedimentum in sua persona propter quod onera personalia facere non possit; videlicet qui pateretur morbum caducum, vel quod visu careret volumus ab oneribus personalibus ipsius Comunis relevare hoc modo, et via; videlicet quod primo probet per duos testes ad minus fide dignos, ut ipse sit major LXX. annorum, vel quod patiatur dictum morbum, vel quod careret visu: et de his notario custodie dicti Comunis, qui nunc est, et pro tempore erit faciat fieri publicum

instrumentum, et coram dicto Notario fiat de prædictis talis probatio. Salvo, et reservato, quod quicumque non haberet aliquem hominem in domo sua ad faciendum onera prædicta teneatur facere masium dummodo quod sit allibratus in libra Comunis, vel catasto L. librarum supra: et Dictus Notarius teneatur, et debeat vinculo juramenti, et pœna C. solidos denarios de suo salario Comuni Trevii applicandorum facere bandiri post introitum sui officii infra XV. dies, quod quicumque habet aliquod instrumentum immunitatis infra octavam diem debeat assignare eidem Notario ad pœnam XX. solidorum denariorum pro quolibet: et si infra dictum terminum non assignaverit prædictum instrumentum non intelligatur, et non admittatur: et si Dictus Notarius non observaverit quod per Sindicum, qui erit ipsum ad sindicandum finito tempore sui officii condemnetur in supradicta quantitate: et quod Dictus Notarius dicta instrumenta, quæ coram eo producerentur teneatur assignare massario Comunis Trevii, qui nunc est, vel pro tempore fuerit infra alios octo dies subsequentes. Qui Massarius teneatur ipsa instrumenta, sive instrumentum registrare in libro, sive registro emancipationis dicti Comunis: et accipere pro suo salario, et labore pro quolibet instrumento sex denarios, et non plus, et ipsis registratis legere dicta instrumenta in consilio generali dicte terre infra alios octo dies subsequentes

De portionibus accipiendis per Potestatem, et ejus Officiales

Rubrica 59.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, et ejus Officiales in executionibus Datiorum, et aliorum proventium ad cameram pertinentium, ac etiam causarum civilium contra formam Statutorum morum, et formam excesserint quod nullus Potestas, vel alter officialis ejus possit aliquid percipere de executionibus fiendis ab aliqua persona de Trevio vel ejus districtu tam per commissionem Sanctissimi Domini nostri quam de alia causa, nisi solummodo de datiis veteribus, et condemnationibus impositis, et factis tempore suorum antecessorum de quibus possit percipere, et habere duos solidos per libram, ut hactenus extitit consuetum: et nihilominus teneatur facere omnes executiones pertinentes ad dictam cameram, et ad alias

speciales personas, et poena XXV. librarum denariorum pro quolibet, et quatibet vice, quam contrafecerint: et si aliquid injuste perceperint teneantur ad restitutionem in duplo, et quartam partem damnorum datorum factorum, et inventorum industria sua, vel Suorum Officialium: De accusis autem inquisitoribus, quas damnorum datorum factis per speciales personas nil habere, vel participare possit aliquo quesito colore adicientes, quod si quis accusans, vel dans informationem super damnis datis possit ipsam quamcunque usque ad solutionem exclusive retrahere, et abolitionem petere, et solutum per apodissam Camerario Comunis Trevii V. solidos pro quolibet accusato, vel inquisito ipsam abolitionem admictere teneatur poena predicta: in maleficiis autem de materia abolitionum formam constitutionum ducatium de tali loquentium materia sequi penitus compellatur de executione autem intelligantur, quod predicti habeant solum de omni eo, et toto quod cum effectu, et in pecunia numerata ad manus Camerarii fecerint pervenire

Secundus Liber civilium causarum incipit

De Citationibus fiendis in causis civilibus

Rubrica 60.

Quoniam ab invitis vocando judicium inchoatur: est de citationibus in causis

civitibus faciendum: et ordinem in ipsis causis civilibus observandum plenius inteream
dum: idcirco ac provida ordinatione statuimus, et ordinamus, quod quicunque citatus
fuerit per bayulos, sive bajulum Comunis Trevii, in causis civilibus una die pro alia
ad petitionem alicujus si personaliter inventus fuerit, teneatur, et debeat in termino
citationis comparere coram curia dicti Comunis ad respondendum suo adversario de jure
et preventorie. Si vero non comparuit talis citatus, et de presentatione actorum costi-
terit talis citatus habeatur pro contumace, et data citatione petitione per actorem
in qua petitione contineatur utrum habeat instrumentum, vel non et si aliter fieret
non valeat ipso jure, procedatur per Sotestatem, vel Judicem, vel aliquem ex No-
tariis Sotestatis contra ipsum hoc modo: scilicet quod juramento prestito per acto-
rem quod ipsum debitum sit verax et quod ipsum non petit animo calumnie, et
quod non est sibi vel alicui pro ipso dicto debito in aliquo satisfactum: et solutus
primo duobus denariis pro libra pro salario dicti Comunis, et missis in cippo sala-
rium ipsius Comunis indicatur actor in tenuta, et possessione bonorum dicti debitoris
per aliquem bajulorum dicti Comunis sibi executorem datum, et juratum per senten-
tiam interlocutoriam alicujus dictorum officialium pro mensura debiti declarati, et
expensis legittimis: quam tenutam ipse actor si non fuerit suspecta persona, et te-
nuta fuerit de bonis mobilibus teneat penes se per **XV.** dies infra quos si reus
venerit possit suam purgare contumaciam, et refectis expensis contumacie, et
totius processus facti exinde, et dato fide jussore idoneo de judicio sisti, et ju-
dicato solvendo audiatur de jure suo. Si vero tenuta data fuerit de bonis immobi-
libus possideatur per ipsum actorem usque ad **XV.**, et si reus infra dictos
XV. dies non satisfecerit de expensis, et suam non purgaverit contumaciam
sicut dictum est talis contumax in quolibet casuum pro dictorum pro vero debi-
tore habeatur, et pro confesso, et convicto de debito petito, et suam contumaciam pur-
gare non possit nec dictam tenutam recuperare nisi solverit dicto actori quan
titatem petitam, et expensas legitimas, et post **XV.** dies elapsos factis tribus sub-
astationibus spatio trium dierum pro quolibet de dicta tenuta vendenda dicto acto
ri per aliquem exdictis officialibus licentia concedatur, et si non fuerit emptor
inventus adjudicetur per Sotestatem, vel Judicem dicto Actori ipsa tenuta insso-
lutum, et pagamentum pro ipso debito petito, et expensis ex secundo decreto fac
ta primo extimatione dicte tenute per duos bonos viros, et convicinos dicte te-
nute ponendo unum pro parte dicti Actorum, et alterum pro parte dicti rei,
et judex in contumacia dicti debitoris possit, et valeat, vel debeat ipsum
extimatorem ponere pro parte dicti rei: qui extimatores jurare primo tenea-
tur, et debeant ipsam extimationem facere legaliter, et bona fide, et illud quod
ultra debitum, et expensas valuerit dicta tenuta secundum extimationem pre-
dictam debitori restituatur. Si autem citatus non fuerit inventus personа-
liter citetur secundo expensis suis una die pro alia, ita tamen quod citatio-

vj

nes facte ad domum veniant ad noticiam familie domus citati, vel ad noticiam vicinorum ad minus duorum presentium ipsi citationi: et si in secunda citatione non venerit data petitione per actorem procedatur contra ipsum per dictos officiales vel alium quem ipsorum ad petitionem actoris secundum formam superius denotatam, et predicta observentur ut superius est expressum. Si autem aliqua persona citata fuerit in platea, aut ubicumque a muris intus teneatur, et debeat comparere ipsa die ante vesperas coram judice ad banchum, et si non venerit, et actor comparuerit procedatur contra ipsum contumaciter prout superius est expressum: scilicet si reus citatus comparuerit, et actor non comparuerit solvat de facto antequam recedat de palatio dicti Communis dicto reo citato quinque solidos denarios, et quod forenses citentur sono tube per preconem Communis, et citari debeant bis in scalis palatii dicti Communis et vicii una die pro alia in casibus quibus possunt forenses vicii convenire de jure, et ipse citationes omnes valeant, et teneant, et processus inde fiendus: et si tales forenses non comparuerint in terminis citationum, et actor comparuerit quod habeantur pro contumacibus, et procedatur contra ipsos, et superius dictum est: et quod tenuta capta de bonis forensium infra octo dies a die capite tenute debeat notificare sono tube in scalis palatii dicti Communis; et si aliter fieret ipse processus, et tenuta non valeat ipso jure: et quod heredes alicujus defuncti citentur bis ad domum defuncti diversis diebus per bajulum, seu bajulos dicti Communis vicinis audientibus, et bis sono tube premisso per preconem ipsius Communis in scalis dicti palatii: que citationes teneant, et valeant pleno jure tamquam ipsi heredes personaliter citati essent, atque requisiti: et hoc locum habeat in processibus factis, et faciendis: et si in ipsis terminis, vel aliquo ipsorum ipsi heredes non comparuerint, vel aliquis volens ipsos defendere, vel pro heredibus respondere, quod habeantur pro contumacibus, et contra ipsos procedatur pro ut superius est expressum: si vero reus comparuerit vel aliquis ejus procurator vel aliquis volens ipsum defendere, et debitum ab eo petitum confitebitur percipiatur sibi per aliquem ex officialibus quod ipse solvat ipsi actori: si fuerit a X. solidos infra inde ad tres dies: si fuerit a X solidos supra inde ad quinque dies: in ipsis diebus citato primo ipso debitore si vult contra ipsum preceptum exceptionem solutam opponere, quam exceptionem opponere possit, et non aliam, quod si ipse reus non venerit, aut ipsam exceptionem non opposuerit infra terminum sibi datum, quod ex tunc per lotestatem, vel judicem ipsum preceptum mandetur executioni contra reum procedendo contra ipsum realiter, et non personaliter, si debitum fuerit a XL. solidis supra, et si inveniretur tenuta sufficiens de bonis suis in qua executioni juretur, et solvatur salarium pro Communi ab ipso actore, ut dictum est: si autem debitum fuerit a XL. infra ipse reus cogatur personaliter, et realiter ad petitionem dicti actoris non obstante quod inveniretur tenuta de bonis suis si autem ageretur actione reali, et citatus fuerit contumax modo predicto

tunc data petitione per Actorem inducatur ipse Actor in possessum rei petite per aliquem bajulorum dicti Communis executorem sibi datum, et juratum: et si res fuerit mobilis pro extimatione ipsius etiam liceat reo purgare contumaciam suam infra
XV. dies ut supra dictum est: et super aliis contumaciis preceptis et instrumentis solvatur salarium pro Communi: videlicet duos denarios pro libra, ut superius est expressum. Si autem citatus venerit ad judicium, et actio fuerit personalis, et actor non habuerit instrumentum, sive actio fuerit realis, tunc procedatur ordinaria via hoc modo: quod detur petitio et terminus statuatur a judice ad respondendum dicte petitioni et sic ordinate procedatur, et tempore litis contestande solvatur salarium pro Communi: videlicet ab actore, et reo communiter, et mictatur in cippo salariorum Communis Ebredii, et si aliter fieret processus non valeat ipso jure, et juretur de calumnia, post calumnie juramentum statuatur terminus partibus a judice vel Cotestate ad probandum de jure ipsorum **XV.** dierum utilium infra quem possint de jure eorum probare per testes per instrumenta vero et positiones possint probare usque ad conclusionem cause, quibus elapsis ad probationem non admictatur. Sta demum procedatur in causa ipsa, quod infra quinquaginta dies, a die litis contestationis, sententia proferatur nisi justo steterit impedimento, vel fuerit de partium voluntate. Volumus etiam quod citationes facte per bajulos sive tubatores Communis Ebredii in civilibus causis et criminalibus valeant, et teneant pleno jure, et citare possint sine commissione Cotestatis, et judicis vel Notarii, et citationes valeant, et teneant ut supra dictum est: et quod tenuta capi debeat infra octo dies a die pronuntiationis facte aliter non teneat, neque valeat: et qui cepit tenutam contra aliquem, vel aliquos teneatur, et debeat ipsam tenutam facere notificare per Bastitum, sive nuntium juratum Communis Ebredii ad domum ipsius rei vel solite habitationis, si personaliter ipsum inveniretur infra octo dies a die capte tenute in antea dummodo quod si tenuta fuerit de bonis forensibus notificetur, et notificari debeat sono tube, ut superius dictum est ipsamque notificationem facere scribi in actis Communis Ebredii, quod si aliter fieret non valeat ipso jure: et si de bonis debitoris inventum non fuerit pro tenuta capienda, quod tunc loco ejus ipse debitor debeat exbandiri in certa quantitate pecunie pro Communi predicto ut judicii videbitur, et inquantitate petita, et expensa, et terminum assignari
reo **X.** dierum: et si infra dictum terminum exbanditus comparuerit possit suam purgare contumaciam sui exbandimenti refectis expensis legitimis, et dato fidejussore legitimo de judicio sisti, et judicato solvendo, et si infra dictum terminum talis exbanditus non comparuerit, et suam contumaciam non purgaverit, ut dictum est a dicto termino exbandimenti citato primo ipso exbandimento si aliquid vult opponere contra ipsum exbandimentum, qui opponere possit executionem solutione, sive falsitate, aut nullitate, quas, vel aliqua ipsarum, si non opposuerit et non probaverit tunc exbandimentum mandetur executioni contra dictum exbandimentum ad petitionem dicti creditoris per dictum Cotestatem, vel ejus Officiales personaliter cogendo

eum ad solutionem debiti petiti, et expensarum legitimarum: et Potestas vel sui Officiales predicta faciat observari poena XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Ereyii applicandorum, et quod familia ipsius dictum Potestatem habeat, et habere debeat pro quolibet exbandimento pro civili causa, quam cepit in castro Ereyii, et Padia, et in portiam Comunis duxerit pro suo salario si fuerit exbanditus infra X. libras denarios infra tres solidos denarios, et a X. libris denariis super quatuor solidos denarios: et si ceperit aliquem exbandimentum extra Padiam, et Castrum habeat pro quolibet milio infra X. libras infra tres solidos denarios, et ab inde supra quatuor solidos denarios, et si aliquis debitor recuperaverit, vel reaphrenderit aliquam possessionem alicui intenutam datam de bonis suis per Curiam Comunis Ereyii et primo decreto pro aliqua quantitate quacumque occasione quod dominus talis debitor personaliter cogatur per Potestatem, et Officiales terre Ereyii ad petitionem dicti creditoris ad solvendum illam quantitatem pecunie pro qua captaverit dicta tenuta, et expensis legitimis: et si quis appellaverit ab aliquo gravamine pro cepto, sive sententia, quod talis appellans debeat dictam appellationem prosequi secundum constitutionem ducatem ante, si, quod si contra fecerit in X. librarum denariorum per Potestatem vel Judicem summarie condemnetur, qui deveniant in Comune ad petitionem Potestatis. qui Potestas sive Judex debeat predicta executioni mandare poena X. librarum denariorum Comuni Ereyii applicandorum. Volumus etiam, et presenti Statuto firmamus, quod positionibus possit, et debeat renderi usque ad conclusionem cause exclusive; et quod ipsis positionibus debeat renderi tam pro parte actoris, quam pro parte rei infra terminum assignatum ad rendendum ipsis positionibus predictum Potestatem Judicem, vel Notarium dicte terre Ereyii ipsi reo, vel actori alias si infra dictum terminum ipsis positionibus responsum non fuerit per illum cui talis terminus datus fuerit, ipse positiones habeantur pro confessione, quem terminum ipse Potestas, judex, vel Notarius virtute prestiti juramenti, et poena X. librarum denariorum Comuni Ereyii applicandorum pro ut sibi videbitur, prefigere debeat ad petitionem petentis: et volumus quod forensibus fiat illud jus in curia dicti Comunis, quod fit forensibus in illa terra, unde est ipse forensis, qui agere vellet in dicta curia Comunis Ereyii tam civiliter quam criminaliter, quod jus ipse forensis probare debeat, et si aliter fiat, non valeat ipso jure

De Modo et ordine procedendi contra pupillos, vel adultos, vel hereditates jacentes

Rubrica 61.

Statuimus, et ordinamus, quod si quis vellet agere contra minores, vel minorem non habentem tutorem, vel tutricem sive curatorem prius et ante omnia faciat ad domum solite habitationis defuncti citare per preconem Comunis alta voce sono tube promisso habita prius, et obtenta licentia a Potestate, sive ejus judice, quod quicunque vult esse heres, vel heredibus rendere talis defuncti veniat, et comparcat infra tertiam diem proximam venturam coram dicto Potestate, vel ejus Judice remansurus de jure dicto, vel dictis suis creditoribus. Si vero aliquis legitime comparuerit tunc et eo casu procedatur secundum formam juris porrigendo libellum sive petitionem, et juridice procedendo usque ad sententiam inclusive. Si vero nullus comparuerit in dicto termino trium dierum accusata contumacia petat coram domino Potestate, vel ejus Judice dictis minoribus sive minori carentibus tutoribus, vel tutori, sive curatori nominando proximiores in gradu secundum formam juris dari debere: et si aliquis, vel aliqua ex dictis nominatis a jure, et de jure excluderentur tunc cogatur alius, vel alia persona proximior in gradu succedens secundum formam juris per Potestatem, vel ejus Judicem omnimode ad acceptandum tutelam sive curam, et cum, vel eam de palatio sive ecclesia si fuerit femina ad poenam, et sub poena XXV. librarum denariorum solvendorum Camerario Comunis Trevii discedere non permictant donec cum effecta dictam curam sive tutelam acceptabunt: et predicta intelligantur de ascendentibus, vel descendentibus a latere paterno, et si non reperiretur aliquis tunc citentur proximiores ex latere materno procedendo secundum formam juris, et cogendo ut supra sub poena predicta: et si non reperiretur aliquis tunc citentur proximiores ex latere materno procedendo secundum formam juris, et cogendo ut supra sub poena predicta: et si non reperiretur aliquis tunc citentur proximiores ex latere materno procedendo secundum formam juris, et cogendo ut supra sub poena predicta: et si non reperiretur aliquis in dictis casibus, tunc detur, et provideatur per dominum Potestatem Comunis Trevii tunc in officio residentis, et eligantur sive unus, vel plures pro ut erit expediens in predictis: et sic electus per eum reconfirmetur per dictum Potestatem, et ejus judicem interponendo eorum auctoritatem, et

observata predicta velint, vel nolint cogantur pro ut supra per dictum Potestatem
sub dicta poena donec acceptaverint: et hoc facto immediate fiat inventarium bo-
norum dictorum pupillorum sive adultorum procedatur postquam secundum formam
juris et Statuti Terre Trevii usque ad sententiam definitivam: et si aliter
fieret processus factus non valeat ipso jure: et aliter faciens sive procedens incidat
in poenam XXV. librarum denariorum, et similiter Potestas, et judex si aliter per-
mitterent in predictis procedi, et aliqua acta coram eis, vel altero ipsorum aliter
fieri: et si aliquis, vel aliqua persona reperiretur se in aliquo immisisse in bonis
aliquorum pupillorum, vel adultorum quorumcumque et qualitercumque im-
misisset, et inventarium solemnem cum decreto judicis immediate de bonis dic-
torum pupillorum sive adultorum non fecissent predicti qui sic se ingerendo
immiserunt, vel aliquem habuerunt cogantur per ipsum Dominum Potestatem,
et Judicem ad acceptandam dictam tutelam sive curam sub dicta poena: et
nihilominus cogatur, et cogi valeat ad solvendum de suo proprio ex forma pre-
sentis Statuti per Potestatem, et Judicem Comunis Trevii ad peticionem dicto-
rum creditorum, sive creditor de jure habere debentes aliqua tali defuncto, sive
ab heredibus ejus omnem, et totam quantitatem quam dictus, vel dicti creditores
recipere tenerentur, et contra eos, vel eum procedi debeant, et valeant ac si ipsi
met per solemnem stipulationem obbligati essent dictis creditoribus factis
primo solemnibus stipulationibus coram dicto Potestate, vel ejus Judice, qui
in dictis hereditatibus se immiscuerent, vel immiscuit, vel aliquam habuerit
vel haberet de dictis bonis: et omnia jura, et actiones quas dicti creditores ha-
berent contra dictos heredes valeant contra predictos negotiatores, et eorum bona
exibi, agi, et produci pro ut, et sicut contra principales, et si contra eos exhibe-
rentur, vel producerentur occasione predicta Potestas, et ejus Judex teneatur, et
debeat procedere contra tales negotiatores, et sententiam ferre, ac si actio esset
contra principales, et talis sententia valeat, et teneat pleno jure excepto quod
si Mater, vel Avia sive Patrnus inventarium fecerint infra unum mensem
a die sepultii defuncti, et nichil de bonis defuncti, et heredibus ejus defrau-
daverint, quod dos, et bona eorum teneantur, et contra eos procedi possit per
creditores modo, et ordine superscripto in hereditate, sive hereditatibus jacen-
tibus vel jacenti, creditor habere debentes talis ordo servetur: videlicet quod facta
petitione sive narratione coram Judice Comunis Trevii, et obtenta licentia
ab eo citentur, et citari debeant in scalis palatii. Si quis vult esse heres vel
pro heredibus renderi talis hereditatis jacentis compareat, et comparere debeat
coram Domno Potestate Terre Trevii, vel ejus judice romansurus de jure creditori vel
creditoribus predictis infra tertiam diem proximam secuturam: et si non repe-
riretur aliquis, et nullus comparuerit in dicto termino accusata prius contuma-
cia citentur in scalis palatii agnati, et cognati generaliter, et si aliquis

comparuerit legitime in termino triu̇m Dierum procedatur ordinarie cum pro-
ductione libelli, sive petitionis producende coram ipso Potestate, vel Judice usque
ad sententiam inclusive: et si nullus comparuerit indicto termino tunc pe-
tatur prędictum sive dictos creditores coram ipso domno Potestate, vel Judice
dari debere duos bonos, et sufficientes viros in curatores dicte hereditatis jacen-
tis, de quibus unum videlicet per Potestatem eligatur, alium per domnos Priores
Terre Trevii, qui electi, et nominati omnino de voge debeant remediis opportu-
niis per ipsum Potestatem, vel Judicem ad accceptandum dictam curam sub
poena superscripta XXV. librarum Potestati, et Judici, si non cogerit cum
effecta: et in omnibus, et per omnia in pronuntiando dictos curatores forma
juris servetur cum auctoritate Judicis interposita, et dato eis corporaliter jura-
mento procedatur via juridica, et ordinaria inpetendo, et agendo coram ipso Po-
testate, vel Judice per dictos creditores, et curatores usque ad sententiam di-
finitivam, et si aliter fieret non valeat ipso jure: et habeant, et habere debeant
dicti curatores de dicta hereditate jacenti visis, et ante omnia antequam ju-
dicentur ex secundo decreto dictis creditoribus a dictis creditoribus, vel creditori
denarios duodecim pro quolibet libra de summa, et quantitate petita per
ipsos creditores

De non contrahendo cum filiis familiaribus, et minoribus viginti quinque annis

Rubrica 62.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona valeat contrahere cum
aliquo filio familias, nec cum aliquo minore XXV. annis, sive consensu, et pręsen-
tia Patris Avi, sive Curatorum, et si careret prędictis, sive consensu duorum
proximiorum in gradu a latere paterno cum auctoritate Judicis, et decreto inter-
posito, et aliter non, et si careret prędictis tunc cum consensu duorum proximiorum
a latere materno cum auctoritate Judicis interposita sententia, et si aliter fieret
non valeat ipso jure: et non obstantibus, quod renuntiasset dictus minor dicto Statuto,

et quod juraßet in supplementum aetatis, et nulla molestia fieri valeat per potestatem Eresii vel ejus curiam tali minori aliter obligati in hoc, vel persona poena XXV. librarum denariorum dicto molestanti pro quolibet, et qualibet vice qua contra factum fuerit Comuni Eresii applicandorum, et tempore sui Sindicatus auferendorum: et similiter nulla obligatio intervenire valeat inter minorem et minorem XXV. annis nisi servato modo, et ordine superscripto

De Executione instrumentorum, et laudorum

Rubrica 63.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque habet, vel habuerit aliquod instrumentum publicum contra aliquem vel aliquos alicujus debiti consistentis in pondere, numero vel mensura ipsum debitum patierit in Curia Comunis Eresii potestas vel Judex, vel Notarius Comunis prefati, et quilibet ipsorum viso, et producto dicto instrumento, sive libello litis contestationis, et calumnie juramento summarie statuat, et assignet terminum ipsi debitori, contra quem ipsum instrumentum producitur trium dierum utilium ad recipiendum copiam dicti instrumenti, et ad opponendum contra ipsum si vult dicti instrumenti copiam, et quinque aliorum dierum utilium ad probandum contra ipsum instrumentum quidquid vult cum effectu, et peremptorie: si autem infra dictos terminos aliquid non opposuerint, et non probaverint extunc dictum instrumentum mandetur executioni per curiam dicti Comunis contra ipsum debitorem, et cogatur ipse debitor realiter, vel personaliter sicut suo creditori vel suis heredibus placuerit si tenuta sufficiens inveniatur de bonis dicti debitoris, si autem tenuta sufficiens non inveniatur de bonis ipsius, pro ipso debito, et expensis ipsius ipse reus rogatur personaliter ad petitionem ipsius creditorum, et suorum heredum, donec solverit debitum petitum, et expensis recepto primo juramento a creditore vel suis heredibus quod non petat animo calumnie, et soluto salario pro Comuni duobus denariis pro libra ut dictum est, dummodo quod si ipsum debitum fuerit a XL. solidos infra, quod ipse debitor cogatur realiter, et personaliter ad petitionem dicti creditoris sui: et quod tenuta data actori de bonis rei ob executionem alicujus instrumenti, quod ipsa tenuta non possit recuperari nisi ipse reus satisfecerit dicto actori de debito petito, et expensis legittimis, et

super tenuta capta occasione dicti debiti de bonis rei procedatur ad bandimenta, et extimationem et ad sententiam in solutum. Si emptor inventus non fuerit ut supra in capitulo de citationibus continetur, et idem modus teneatur in instrumentis laudi continentur pondus, numerum vel mensuram, vel super aliquo alio liquido ex consensu partium, vel sententia testamento, vel codicillo donationis vel alio instrumento, quod capitulum locum habeat tam in instrumentis juratis consistentibus in numero, pondere vel mensura, quam in aliis non obstante confessione, que fieret de debito in ipsis inserto per aliquem Procuratorem ipsius debitoris, et quod Potestas, Judex, vel Notarius teneantur, et debeant virtute prestiti juramenti et poena **XXV.** librarum denariorum pro quolibet ipsorum Comuni Ytrevii applicandorum predictum capitulum, et contenta in ipso totaliter observare, et si aliter fieret non valeat ipso jure aliquo capitulo Statuti in contrarium loquente non obstante. Volumus etiam quod in instrumentis que excedunt tempus **XX.** annorum ultima exepta testamenta, instrumentis dotalibus non habeat locum Statutum predictum, Scilicet super dictis instrumentis detur petitio, et procedatur ordinario judicio, in quibus testamentis, instrumentis dotalibus, locum habeat presens Statutum

De bonis non alienandis per Mulieres, sive eorum Procuratores, nisi certis solemnitatibus observatis

Rubrica 64.

Statuimus, et ordinamus quod nulla mulier sive ejus procurator valeat, neque possit alicui persone vendere, permutare, donare, vel aliquo alio modo alienare aliqua ejus bona immobilia sine consensu patris et matris ejusdem, et si carentibus predictis sine consensu, presentia et voluntate Duorum suorum proximiorum consanguineorum a latere paterno, et si caret predictis Duorum suorum proximiorum a latere materno, et cum presentia auctoritate, et decreto judicis terre Ytrevii interposito, et si aliter fieret non valeat ipso jure, que de predictis prius certioretur per Notarium talia stipulantem quid sit, et quid dicat, quid faciat, et quid importet renuntiatio beneficii veleiani fienda: et si aliter aliqua venditio, permutatio, sive alienatio fieret sit nulla, et nullius

valoris, et similiter sit, et esse intelligantur si predicta, vel aliquod predictorum fierent per aliquas mulieres trebanas extra districtum Crevii, nisi postmodum acta per eam, vel eas approbarentur, et confirmarentur infra unum annum proximum secuturum a die celebrationis dicti contractus in dicta terra Crevii a supradictis Patre, et Matre, vel aliis proximioribus superius nominatis coram Judice Potestatis Crevii interponentis suam, et dicti Comunis auctoritatem, et decretum: et si predicta non fierent in dicto termino talis contractus sit ipso jure nullus de mulieribus vero trebanis stare, vel habitare nequentibus in dicta terra Crevii vel ejus districtu similiter intelligatur, et observetur excepto quod in loco judicis Potestatis Crevii sufficiat presentia, auctoritas, et decretum judicis illius terre, in qua esset, vel celebraretur talis contractus alienationis, venditionis, et permutationis, vel donationis superscripte, et aliter, nec alio modo fieri valeat, et si aliter fieret talis contractus sit ipso jure nullus, et nullius roboris, virtutis, vel momenti: et si contingeret quod predicta omnia superscripta observarentur, et talis qui vendidisset, permutasset, donasset, vel alienasset postquam staret in possessione predictorum bonorum sic alienatorum per tres menses continue, vel postmodum transacto dicto tempore quicumque per annum continue tale instrumentum venditionis permutationis, donationis, vel alienationis sit, et esse intelligatur fictitium, et simulatum. Testari autem, et donationem causa mortis facere possint predicte mulieres quantumcumque, et ubicumque eis visum fuerit, et quomodocumque eis placerent sine consensu, et presentia predictorum tamen secundum formam juris canonici, et civilis Statuto seu constitutionibus non obstantibus quibuscumque

De Modo, et ordine, Mulierum dotatarum

Rubrica 65.

Statuimus, et ordinamus quod si aliqua mulier fuit, vel fuerit, vel esset dotata ab Avo, a Patre, et a Matre fratre Paterno vel ab Avunculo, que dotes sibi date, vel promisse aut ordinate, vel relicte sit, et esse, et stare debeat contenta, ita quod non possit perse, vel aliam personam, vel successorem habere recursum ad hereditatem Avi, Patris, Matris, Fratris, Sororis, Patrui, et Avunculi, vel alicujus eorum dummodo fuerit dotata ab aliquo ipsorum aliqua ratione, vel causa, dummodo remanserit aliquis masculus de progenie ipsius Avi, Patris, vel Matris, vel Fratris, vel Sororis, avunculi, vel Patrui possit

tamen eis, et cuilibet ipsorum ex testamento succedere, et non aliter, et si contra face-
rent non audiantur per dotestatem Judicem, vel alium Officialem posena Cr librarum
denariorum dictis Officialibus contrafacientibus, vel iis jura reddentibus, et nihilominus
quod actum foret non valeat ipso jure, et prefati petentes contra dictum statutum
posena mille librarum denariorum incurrant ipso facto, et infamie.

De Quarta parte debita viro de bonis Uxoris

Rubrica 66.

Statuimus, et ordinamus, quod si qua mulier fuerit maritata, et steterit pe-
nes virum suum, et postea contigerit ipsam mori, seu decedere sine filiis legitimis ex
eis ex dicto Matrimonio natis, quod Maritus debeat habere quartam partem sue dotis
Marito date, vel promisse ad cujus quarte partis dotis restitute ipse Maritus, vel ejus
heredes nullatenus teneantur.

De emancipationibus registrandis

Rubrica 67.

Statuimus, et ordinamus quod omnes emancipationes, que facte essent
per quoscumque de Trevio, vel ejus Districtu a X. annis citra manu cujuscumque
Notarii appparent, que registrate non essent in actis Comunis Trevii debeant regis-
trari per Massarium Comunis, qui pro tempore fuerit in quodam libro ad hec
deputato infra unum mensem a die publicationis presentis Statuti, et etiam omnes
emancipationes, que fierent in futurum similiter infra unum mensem debeant
registrari in dicto libro hoc modo; videlicet ponendo in dicto registro annum, diem,
et mensem, indictionem, et pontificatum, quibus emancipatio appparet facta:
nomen et pronomen emancipantis, et emancipanti, et nomen Notarii cujus
manu dicta emancipatio scripta appparet, et nomina testium scriptorum in

emancipatione; et nisi modo predicto emancipationes registrentur presumentur fictiæ, et simulatæ, et in fraudem factæ, et non valeant, nec teneant ipso jure, et predictam registrationem dictus Massarius facere teneatur sine aliquo salario, vel mercede ad petitionem cujuscumque petentis ad poenam XXV. librarum denariorum

De alimentis prestandis filio familias

Rubrica 68.

Statuimus, et ordinamus quod si quis filius familias uxoratus propter Novercam ejus non possit habitare cum ejus patre, et vellet de per se in alia domo tam patri spectanti, quam non cum uxore sua habitare, quod dictus ejus pater teneatur dicto ejus filio et uxorem dicti sui filii, et filios eorum alimenta præstare: similiter eidem dicto filio suo assignare omnia sua onera sibi spectantia, et pertinentia, et predicta locum habeant inspecta conditione, et qualitate patris, et filiorum. Teneantur insuper ad poenam predictam quilibet Potestas, vel officialis ad petitionem patris filium capere detinere, carcerare, et in compedibus ponere ad voluntatem dicti patris totiès quotiès patri visum fuerit de facto: et ibidem filium detinere donec patri visum fuerit expedire pro quacumque causa ipsi patri videbitur, et placebit

111

De modo decidendi civiles causas

Rubrica 69.

Statuimus, et ordinamus quod omnes causæ civiles a Lx. Solidis infra decidantur, et determinentur per jus jurandum secundum arbitrium Potestatis Judicis, vel militis sotii a quinquaginta Solidis supra usque ad Solidos Centum Denarios non detur petitio, nec lis contestetur: scilicet in ipsa causa sufficiat unius testis probatio summarie recepta a Potestate, sive ejus judice partibus presentibus, et dicto ejus stetur, et secundum ejus dictum procedatur ad preceptum possit tamen actor si voluerit probare dicto modo per unum testem a Lx. Solidis infra, et si actor voluerit dictam causam decidere per jus jurandum cogatur reus subire

vel referre antequam recedat de palatio juramentum cujuscumque quantitatis, vel cu-
juscumque fuerit generis, vel conditionis, vel rei, ipsa causa civilis alias habea-
tur pro confesso debitum petitum ab eo, et sibi fiat preceptum per judicem de
solvendo infra terminum competentem: et quod actor teneatur, et debeat facere
mentionem a centum solidis supra in suo libello sive petitione porrigenda per
eum contra reum coram Domino Potestate sive ejus Judice Trevii: utrum ha-
beat instrumentum nec ne de dicto debito. quod si non fecerit debitor non teneatur
rendere super eodem libello partito, vel petitione dummodo quod reus non possit
cogi ad rendendum ipsi libello partito, vel petitione, nisi apparcat debitum
quod petitur ab actore causam propter quam, et tempus dicti debiti contracti

De Donatione non fienda alicui forensi

Rubrica 70.

Statuimus, et ordinamus quod nemo de Trevio, vel districtu ejusdem, seu
habitator dicti castri, vel ejus districtu audeat, vel presumat facere aliquam con-
cessionem seu donationem de aliqua quantitate pecunie alicui forensi contra
aliquam personam de Trevio, vel ejus districtu, nec debeat vendere, vel donare, legare
vel aliquam concessionem facere de suis bonis, vel parte ipsorum bonorum alicui fo-
rensi, vel alicui persone non suppposite jurisdictioni Comunis Trevii sub poena XXV
librarum Denariorum Comunis Trevii applicandorum, et quod nullus Notarius
de Trevio vel ejus districtu debeat scribere, nec in rogatione deducere dictas donatio-
nes, venditiones, concessiones, legatum seu legata, et seu cessiones sub dicta poena
et si venditio, donatio, legatum, seu concessio aliqua appareret in contrarium
facta ipsam donationem, venditionem, concessionem, legatum, et cessionem, et
instrumentum nullam volumus ipso jure obtinere roboris firmitatem: Se-
cundum ipso jure sint nulla, et nulle, et nullius valoris, et nihilominus tales
vendentes, et concedentes legantes sive donantes in contrarium ipsa bona pro
ipsis bonis dativas, et collectas solvere teneantur dicto Comunii capitulo aliquo
in contrarium loquente non obstante, et quod instrumentis cujuscumque con-
ditionis, vel cause ac etiam voluntatibus ultimis: quam per alium Notarium
quam per illum, qui sit suppositus jurisdictioni Comunis Trevii facte appa-
rerent fides minime aliqua adhibeatur, et ea instrumenta volumus non vale-
re ipso jure

Quod prius conveniatur principalis, quam fide jussor, tam in civilibus, quam in criminalibus

Rubrica 71

Statuimus, et ordinamus quod si apparuerint duo vel plures ad petitionem alicujus in solidum obligati ex aliquo instrumento, et alter ipsorum alios sive alium ex ipsa obligatione promiserit conservare indemnem vel confessus fuerit debitum esse suum, qui principalis debeat prius conveniri, quam fide jussor pro debito pro quo sunt in solidum obligati: et hoc locum habeat in preteritis presentibus, et futuris volumus quod in criminalibus causis principalis prius conveniatur quam fide jussor si habilissime haberi, et conveniri potest reus, alias cogatur ipse fide jussor personaliter donec satisfecerit id pro quo satisdedit, et fide jussit; et idem modus servetur in criminalibus quam ad pignum in civilibus

Quod principalis liberet fide jussorem

Rubrica 72

Statuimus, et ordinamus quod quicumque fuerit obligatus pro aliqua persona alicui pro aliquo debito, vel quacumque de causa, et de ipsa obligatione apparuerit seu constiterit per instrumentum conservationis indemnitatis vel alio legitimo modo, vel per suam confessionem, quam ille ad cujus petitionem fuerit obligatus teneatur, et debeat ipsum ab ipsa obligatione liberare et absolvere, et liberari facere omnibus suis sumptibus, et expensis ad petitionem ipsius obligati et sotestas teneatur precise predicta facere observari sub poena XXV. librarum denariorum Communi Trevii applicandorum

Quando quis vult hereditatem capere cum benefitio legis et inventarii

Rubrica 73r

Statuimus, et ordinamus quod si quis comparuit in judicio tanquam heres alicujus et dixerit se velle esse heredem alicujus cum benefitio inventarii, quod judex statuat ipsis terminum ad faciendum, et producendum inventarium superdictum in forma publica octo dierum utilium, infra quem dictum inventarium faciat, et producat, alioquin lapsis dictis octo diebus facto, vel non facto inventario possit tanquam heres a quolibet conveniri, et rendere cogatur lege, vel constitutione aliqua non obstante

De prescriptione

Rubrica 74r

Statuimus, et ordinamus quod si qua persona de Trevio vel ejus districtu tenuerit, et possederit aliquam rem immobilem pacifice, et quiete spatio X. annorum inter presentes, et XX. annorum inter absentes quod habeatur pro vero, et legitimo possessore proprietario, atque domino, et eam alicui revendicare non liceat nec per Potestatem Judicem, vel alium officialem dictus actor superdicta possessa, vel repossessa ut supra ullo tempore audiatur sub pena centum librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, si Potestas Judex, vel alius officialis contra fecerit in predictis: et hoc locum habeat in presentibus, preteritis, et futuris

De Sapiente ponendo in civilibus causis

Rubrica 75r

Statuimus, et ordinamus quod in causis civilibus, que in Curia Comunis

Tresii devolventur inter speciales personas semper detur sapiens si petatur et pensis prudentiis super quolcbet puncto: salvo quod si judex medius senserit aliquam partium jus habere, et pro ea parte senserit tunc detur sapiens expensis illius qui dicto judici stare noluerit, nec alia pars aliquid dare compellatur: et si causa fuerit XL. solidos ab inde infra quod pars solvat pro consultore quatuor solidos denarios, et minus arbitrio judicis: si vero X. libras, vel ab inde infra, usque in XL. solidos solvat similiter denarios: si vero a X. libris supra quantumcumque fuerit quantitas solvat pars L. solidos, et minus arbitrio Judicis, et in quolibet casuum predictorum solvatur salarium consultorum plus, et minus arbitrio Judicis, et Judex secundum formam consilii procedere teneatur: et volumus quod Potestas qui erit pro tempore teneatur, et debeat sub vinculo prestiti juramenti, et poena L. librarum denariorum de suo salario Comuni Tresii applicandorum predicta integraliter observare, et observari facere.

De Compromissis inter conjunctos fiendis

Rubrica 76

Statuimus, et ordinamus quod conveniens est inter conjunctos materias litigandi in quantum possibile est amputare, quod quotiescumque contigerit aliquam causam, controversiam, litem, questionem, seu contentionem esse, vel oriri inter aliquos affines, vel affinitate conjunctos seu consanguineos usque in tertium gradum consanguinitatis quacumque de causa, vel occasione Potestas, sive Judex Comunis Tresii, qui pro tempore fuerint vinculo juramenti, et poena XXV librarum denariorum de suo salario Comuni Tresii applicandorum teneantur ipsos tales litem, vel causam, vel questionem, controversiam, vel contentionem, habentes cogere personaliter in palatio Comunis Tresii, et non permittere ipsos vel aliquem ipsorum inde discedere, donec compromiserint, vel compromissum fecerint de jure, et de facto in aliquem seu aliquos ipsorum consanguineorum, vel comunes amicos, vel affines: qui arbitri, et arbitratores sic eligendi teneantur ipsas questiones lites, vel controversias, seu contentiones definire inter ipsas partes infra terminum competentem eis assignandum per dictos officiales, vel ipsorum aliquem, qui terminus intelligatur statutum partibus per tres menses ad plus, et super dictum terminum, et ultra ipsum per aliquem Potestatem Judicem, vel alium officialem pertransiri non possit sub dicta poena nisi fuerit de partium voluntate pro rogatione sub poena X. librarum Denariorum Comuni Tresii applicandorum: et quod dicti controversores teneantur observare quidquid per dictos arbitros

seu arbitratores inter ipsos laudatum fuerit super ipsis poena XXV. librarum denariorum dandos, et solvendos de facto a parte non observante, parti observanti pro medietate et pro alia medietate Comuni predicto per Officiales, vel ipsorum alterum auferenda et subpoena etiam in compromissis apposita.

De Conductionibus Comunis proventium fiat jus summarium.

Rubrica 77r

Statuimus, et ordinamus ad hoc ut jura Comunis Trevii non fraudentur, scilicet ab occupantibus illa dicto Comuni penitus relabsentur: quod Potestas terre Trevii qui nunc est, et pro tempore fuerit, ejusque officiales, et quilibet eorum teneantur et debeant diebus feriatis, et non feriatis ad petitionem cujuscunque conditionis juriurn seu proventuum Comunis, vel Sindici dicti Comunis facere summarium jus sine strepitu, et figura judicii contra omnes, et singulos dictas jurisdictiones vel jura, vel aliquod, vel aliquem ipsarum indebite tenentes. Quod si non fecerit dictus Potestas, et quilibet alius Officialis Comunis Trevii in hoc negligens, vel delinquens fuerit in L. libris denariorum Comuni Trevii debeat condemnari per Sindicum, qui erit ad sindicandum eosdem addiens, quod nulla bona Comunis Trevii mobilia et immobilia vendi, vel alienari possint, nisi factis tribus solemnibus bandimentis, et si aliter fieret non valeat ipso jure de dando, vel concedendo ipsius offerenti.

De questionibus per Priores terminandis infra certas personas ventilibus.

Rubrica 78r

Statuimus, et ordinamus, quod quicunque forensis de terra unde est Potestas Comunis Trevii aliquam questionem habuerit cum aliquo Trebano civilem, quod ipsa questio ventilletur, audiatur, et terminetur per Priores Comunis Trevii qui erunt tunc temporis, et non coram Potestate, et suis Officialibus, cui

forensibus jus debeat reddi diligenter, reddatur, et reditur aliis Erebanis secundum jus et formam Statutorum Comunis Erevii, et dicti Priores habeant jurisdictionem, et Notarium possint ponere, quem voluerint recipiendo salarium secundum formam Statuti Comunis Erevii ad scribendum super ipsa questione, et si aliter fieret non valeat ipso jure

Quod quilibet cogatur ad petitionem Camerarii

Rubrica 79.

Statuimus, et ordinamus, quod quicunque teneretur aliquid dare, et solvere aliquibus hominibus de Erevio, qui emerunt fructus, et proventus Comunis aut Camere Comunis Erevii occasione alicujus emptionis, emptorum ipsorum proventuum, vel occasione camerariatus officii, quod Potestas, et judex qui pro tempore fuerit, et quilibet eorum teneatur, et debeat poena prestiti juramenti et centum librarum denariorum de suo salario Comunis Erevii applicandorum ad petitionem Camerariorum, et cujuslibet ipsorum cogere, et constringere, et cogi, et constringi facere in palatio dicti Comunis ipsos debitores, et quemlibet ipsorum summarie et de facto sine strepitu, et figura judicii omni jure solemnitate, preterminis diebus feriatis, vel non feriatis, et ipsos debitores detinere constrictos ut dictum est donec ipsi Camerario, totius, quod ei deberetur ut dictum est fuerit integre satisfactum

De rebus non alienandis in potentio-

ribus

Rubrica 80

Item quia frequenter fieri et facta fore comperimus alienationes fictitias, et simulatas per quam plures de Erevio, et districtu de rebus litigiosis, vel que prius eos pacifice non sunt, vel in eis jus non habent, et de quibus lites et questiones sunt vel esse sperantur: et per nobiles, et potentes de Erevio, et alibi, et aliquando in advocatos, et procuratores, et alias personas pro fu-

que jura debitum subvertuntur, et oppriuntur indebite: et ideo volentes hujus
modi fraudibus et injustitiis ovviare statuimus et ordinamus quod nulla persona
de Erevio, vel districtu ejusdem cujuscumque status, vel conditionis existat au-
deat, vel presumat donare, vendere, vel permutare, seu quomodocumque alio alie na-
tionis titulo transferre aliquam seu aliquas res, seu bona mobiles, seu im-
mobiles, jura, vel actiones ei, vel eis competentibus, vel spectantibus, vel compe-
turas in quibuscumque bonis, vel hereditatibus seu juribus, de quibus, vel ipsorum
aliquo sit, vel esse poro vero similiter lis, vel questio, seu controversia, vel conten-
tio inter aliquos, vel cum aliqua persona Collegio, vel Universitate, quorum,
seu cujus pacificam possessionem penes se non habuerit in aliquem, seu aliquos
nobilem seu nobiles seu potentes, vel alias personas de Erevio, vel ejus districtu
vel esset aliunde, seu qui vulgariter pro nobilibus habentur, vel pro nobili
progenie, seu non subjectam jurisdictioni Comunis Erevii, seu alium, vel alios
ad ipsorum, vel alicujus eorum petitionem sine expressa licentia Potestatis Terre Erevii
qui nunc est vel pro tempore fuerit, et consilii generalis dicte terre in quo intersint ad
minus **LX.** Consiliarii, quorum nomina debeant in licentia apparere, que licentia
apparere debeat, vel obtineri debeat ad secretum scrutinium ad bussulas, et pallue-
tas per duas partes dicti Consilii et nisi prius deliberatum, et obtentum fuerit
in dicto consilio modo et ordine predicto, et per officium **XVIII.** qui tunc erunt dic-
tam alienationem non fore fictitiam, et simulatam, vel dolosam, nec etiam possint
alienationes fieri de rebus litigiosis in advocatos, et procuratores, vel alias personas
vel personam, vel aliquem eorum per aliquem, seu aliquos nisi servata forma
predicta. Si quis autem contrafecerit in predictis, vel aliquo predictorum, vel aliter
seu alio modo alienaverit ipso jure contractus non valeat scilicet sit nullus, et
nullius roboris vel momenti, et ex ipso contractu jus aliquod non acquiratur, imo
ipso facto vendens, donans, vel alienans aliquo titulo alienationis ab omni jure,
et actione, quod et quam haberet, seu pretenderet in ipsis, vel in ipsa totaliter
cadat, et sit privatus, et applicentur adversario, seu adversariis, contra quem, seu
quos dicta machinatio, vel contractus fuerit attentatus, vel factus: et nihilominus
tam vendens, quam alienans, quam emens, vel alio titulo alienationis recipiens
ipso facto poena **L.** librarum denariorum incurrat per Potestatem, et ejus curiam
de facto exigendam ex suo officio, et ad requisitionem cujuscumque persone.

Quod credatur libro Mercatorum

Rubrica 81.

Statuimus, et ordinamus quod credatur, et stetur scripture librorum, sive

et banno: et quod Potestas faciat bandire in vigilia cujuslibet festivitatis poena X. librarum de suo Salario Comuni Trevii applicandorum pro quolibet festo et vice qualibet, quidies omnes sint feriati, et in eis jus reddi in civilibus non debeat, nec aliquis actus hiis diebus factus in civilibus causis valeat ipso jure. Sint etiam prefati Officiales obligati servare ferias vendemiarum pro ut deliberatum fuerit in consilio generali Dicti Comunis: Si etiam feriatum a prima die Julii inclusive usque ad festum beate Marie de mense Augusti, quibus diebus, et feriis in civilibus causis omnis judiciorum strepitus conquiescat, excepto quod forensis, et suspectus, et fugitivus hiis diebus jurari possit secundum formam juris, et non aliter, nec alio modo, quod autem factum fuerit contra predictam formam in dictis feriis appositam non valeat, nec teneat ipso jure

De festo Sancti Nicolai, et Clementis

Rubrica 83.

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona de Baitia Matidie cujuscunque conditionis existat audeat, vel presumat in diebus festivitatis beati Nicolai, et beati Clementis vel aliquo ipsorum laborare, nec sarcinare, vel aliquod laboritium facere sub poena X. Solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, et quilibet possit contrafacientem denuntiare, et accusare, et habeat tertiam partem banni, et Stetur, et credatur sacramento accusatoris

De Muro faciendo expensis Communium

Rubrica 84.

Statuimus, et ordinamus quod si quis de Trevio, vel ejus districtu habuerit aliquam domum divisam cum aliqua persona, que non esset clausa inter eos

eos, quod fiat murus communiter, et communibus expensis inter eosdem de dicta domo
inter eos ad petitionem petentis: et si aliquis ipsorum habuerit talem domum, et no-
luerit facere fieri dictum murum modo predicto, et unus ipsorum dictum murum face-
re voluerit, quod ille qui voluerit dictum murum facere, et edificare in Casaleno, seu
terreno Comuni facere possit, et expensas quas fecerit alius consoris debeat facienti
dictum murum reficere et satisfacere medietatem expensarum secundum extima-
tionem faciendam per duos Magistros communiter ponendos infra mensem postea-
quam factus fuerit dictus murus, et ipsam medietatem teneatur reficere dicto fa-
cienti infra dictum terminum declaratum: et Potestas observet predicta, et obser-
vari faciat ad petitionem cujuscumque petentis de facto sine strepitu, et figura
judicii sub vinculo prestiti juramenti, et ad poenam L. librarum denariorum
de suo salario Comuni Ebredii applicandorum

De modo vendi debeat vicino

Rubrica 85.

Statuimus, et ordinamus, quod si aliqua persona voluerit edificare aliquam
domum in castro Ebredii platea, vel ejus districtu juxta domum alicujus teneatur vicinus
suus habens murum in fra domum suam, et domum predictam aedificandam vende-
re medietatem ipsius muri dicto aedificanti pro justo pretio secundum extimatio-
nem fiendam per duos homines ab eis communiter eligendos: ita quod super ipso muro
aedificare possit ut sibi fuerit opportunum

De modo vendendi arbores, et terram vicinis

Rubrica 86

Statuimus, et ordinamus quod quicumque habet aliquam arborem seu
arbores super terreno alicujus teneatur vendere domino terre pro justo pretio fa-
ciendo extimando per duos vicinos communiter electos unum pro parte Domini ar-
boris, et alterum pro parte Domini terre aliad ipsam, vel ipsas incidere teneatur:

et quicumque habet arbores ponderes sub terreno alicujus teneatur ipsam arborem, vel arbores incidere ad petitionem Domini terre, quod si non fecerit a dicto termino assignato per Dominum terre competentem, quilibet possit ipsam, vel ipsas incidere, et desiccare sine poena, et banno: et quicumque habet staria terre, vel infra in loco in quo vicinus teneat sive possideat a tribus lateribus, quod tali, qui habet dicta tria staria terre, vel minus teneatur, vel etiam debeat dare, vendere, et tradere illi, qui a tribus lateribus, vel pluribus possidet pro justo precio secundum extimationem dictorum hominum ponendorum communiter per ipsos, et sotestas teneatur, et debeat predicta facere observari vinculo juramenti.

Quod minores possint petere divisionem bonorum

Rubrica 87.

Statuimus, et ordinamus quod minores etate possint petere divisionem bonorum quorumcumque cum auctoritate suorum tutorum, vel curatorum, et ipsam divisionem bonorum facere si judici videbitur fore utilem pro dicto minore.

Quod habentes possessionem prope domum alicujus teneatur vendere

Rubrica 88

Statuimus, et ordinamus quod quicumque habet aliquam possessionem prope domum alicujus extra terram Eresii juxta domum alicujus, et dominus dicte possessionis non habuerit domum in dicta possessione, quod dominus dicte possessionis teneatur, et debeat vendere habenti domum juxta ipsam possessionem medium starium, aut plus juxta domum ipsius, qui habet dictam domum secundum extimationem fiendam per duos homines eligendos videlicet unum pro parte domum habentis, et alterum pro parte possessionem habentis: et si dicti duo homines sic electi non essent concordes, quod per Judicem, vel Notarium terre Eresii ponatur

tertius et Potestas teneatur facere observari predicta ad petitionem cujuscumque petentis ad poenam L.ti librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum

Contractus facti ab Officialibus Trevii non valeant

Rubrica 89.

Statuimus, et ordinamus quod instrumenta facta, sive contractus facti ab Officialibus Comunis, vel alicui persone dum esset in officio camerariatus Comunis Trevii tam depositi, quam mutui per aliquam personam a XX. annis citra, et per ipsum tempus mandato Potestatis, vel alicujus Officialis Comunis Trevii aut causa accusationis, vel inquisitionis alicujus quam fieret contra eum, unde appareat aliqua solutio, vel processus, qui non apparent in actis sint cassa, et irrita auctoritate presentis Statuti, et talis Camerarius, vel ejus heredes nullam actionem habeant accusationem dicti contractus: et Potestas, Judex, et Notarius, vel alius Officialis Comunis super tali instrumento non audiatur; imo ipsum instrumentum ad petitionem cujuslibet petentis debeat facere cancellare, et cogere Notarium ad ipsum instrumentum cancellandum

Ad petitionem Scindici hospitalis Sancti Johannis cogantur debitores

Rubrica 90

Statuimus, et ordinamus ad hoc ut bona, et jura hospitalis Sancti Johannis nostri de Trevio non fraudentur, et quod Sindici dicti hospitalis dicta jura sollicite procurent, quod Potestas qui nunc est, vel pro tempore fuerit, sive ejus Judex teneatur, et debeat vinculo juramenti sacramenti, et poena L.ti librarum denariorum Comuni dicto Trevii applicandorum ad petitionem dicti Sindici

cogere, et constringere realiter, et personaliter omnes, et singulos homines, et personas debentes, aliquid dare de jure in dicto hospitali quibuscumque de causis, et ipsos detinere ad voluntatem dicti Sindici donec satisfecerit dicto Sindico integraliter recipienti pro ipso hospitali totum id, quod de jure dicto hospitali solvere teneretur: et predicta omnia et singula predicti dominus Potestas, et Judex observent, et faciant summarie sine strepitu, et figura Judicii, et oblatione libelli: et de predictis dictus dominus Potestas, vel Judex sindicetur per Sindicum, qui eos sindicabit et repertos culpabiles punire et condemnare teneatur secundum formam capituli superdicti: et quod Sindicus dicti hospitalis, qui nunc est, vel pro tempore fuerit non possit, nec debeat de bonis dicti hospitalis incoptinare, et incoptinare facere nisi pro uno tantum absque licentia consilii generalis Comunis Trevii et consilii majoris extimationis, et antequam dicta bona incoptinentur banniantur ipsa bona pluribus vicibus, et diebus

Quod Pater teneatur pro filio, vel filia condemnata, et frater pro Patre

Rubrica 91.

Item Statuimus, et ordinamus quod si quis, vel si qua persona fuerit condemnatus, vel condemnata in curia Comunis Trevii vere, vel ficte quomodo sit condemnata, seu condemnatus secundum formam Statutorum Comunis Trevii seu reformationum ipsius Comunis, quod Pater teneatur pro filia, vel filio, filius, vel filia pro Patre: frater pro fratre, vel sorore: soror pro frate, et omnes insolidum habitantes in una familia ad unum panem, et unum ignem morantes teneantur pro ipso, vel ipsa persona delinquente, et condemnato, vel condemnata: et quod pater si extat alias proximiores in gradu si sunt abiles, alias habiles teneantur, et debeant emere pro justo pretio bona, et res mobilia et immobilia ipsius delinquentis usque ad integram satisfactionem dicte condemnationis, et banni late contra ipsum vel ipsam condemnatam: et si dictus proximior non est sufficiens ad emendum omnia bona, et res dicti condemnati, vel condemnate emat quod potest, et sibi abile est, ita quod omnia bona, et res dicti condemnati vel condemnate sint empta usque ad integram satisfactionem totius dicte condemnationis per ipsos consanguineos, et affines: et quod per Potestatem, et alios Offitiales Comunis Trevii cogi possint tales attinentes, et proximiores in gradu recusaverint predicta observare

incurrant ipso facto poena XXV. florenorum pro quolibet ipsorum recusantium, et nihilominus predictam emptionem facere compellantur: et Potestas vel alius Officialis ad quem talia exequi pertinent si negligens fuerit incurrat poena Lx florenorum auri de suo Salario Comuni Eugubii applicandorum, sui temporis Sindicatus de quibus ipse Potestas, et Officiales omnino debeant Sindicari: et predicta Statuta seu reformata in contrarium non obstantibus quibuscumque omnino volumus observare.

Quod servetur constitutio, que incipit Egidius archa. appellantur

Rubrica 92

Item statuimus, et ordinamus ad reprimendam maliciam, et subterfugias appellantium, quod constitutio, que incipit: Egidius miseratione divina Episcopus Sabinensis etc: que loquitur contra appellantes in certis casibus, et alia constitutio, que incipit Geraldus Dei gratia Abbas majoris Montis Euronii alme urbis etc: que etiam loquitur contra appellantes in certis casibus de ceteris Statutis seu reformationibus Comunis Eugubii in contrarium loquentibus non obstantibus quibuscumque de verbo ad verbum, et de sillaba ad sillabam per Potestatem, et alios officiales dicti Comunis Eugubii sine interpetratione aliqua inviolabiliter observentur. Si quis, aut si qua contra predicta fecerit ipso facto poena Lx librarum denariorum sine diminutione aliqua incurrant Comuni Eugubii applicandorum. Si autem Potestas, vel alius Officialis negligens fuerit in predicta non facere observare poena XXV. florenorum auri Comuni Eugubii applicandorum sui temporis Sindicatus incurrat, quam sine diminutione aliqua Camerario ipsius Comunis Eugubii solvere compellatur. Que autem constitutiones intelligantur de verbo ad verbum omnino inserte et punctaliter scripte in presenti volumine Statutorum ac si per ipsos Statutarios fuerit de novo Statutum, et reformatum.

Quod facientes fornacem calcine teneatur solvere Duanerio

Rubrica 93

Item statuimus, et hac presenti lege firmamus, quod facientes fornacem calcine in territorio Trevii teneantur, et debeant solvere Duanerio seu cultori Duane pro Duana dicte fornacis libras denariorum tres, et pro fornace cuspporum seu mactonum pro qualibet coptta solidos **XX.** denarios: et quod predicti facientes dictas fornaces calcine seu cuspporum, et laterum dedicta calana cuspis, et mactonibus non possint vendere alicui forensi, nisi primo solverit ipse forensis dicto Duanerio seu cultori dicte Duane pro modo et ordine infrascripto. videlicet pro qualibet salma calcine denarios **II.** pro qualibet salma cuspporum seu mactonum denarios **II.** ad poenam **XXV.** librarum denariorum, et ad similem poenam teneantur vendentes calcinam seu cuspos seu mactones, et permictentes portare forensibus sine solutione predicte Duane, et quilibet possit ipsos accusare, et denunciare, et habeat quartam partem poene

Quod quilibet portans ~~incertos~~ infrascriptos res solvere teneatur Camerario Comunis

Rubrica 94

Item quod quilibet tam de terrigena quam forensis volens contrahere extra ~~territorium~~ Trevii res, et salmas teneatur, et debeat ad dictam poenam **XXV.** libras denariorum solvere dicto cultori sive coptimatori dicte Duane modo infrascripto pro qualibet salma Zaffaraminis libr~~a~~rum **III.** denariorum pro qualibet libra Zaffaraminis denarios **IV.** pro quolibet centenario Nucellorum Agmidolarum Siccorum denarios **XII.** et sic etiam pro qualibet cuspa agmidolarum siccarum denarios **IV.** Duane: pro quolibet corio bovino, cavallino, seu grosso denarios **XII.** pro qualibet salma aliorum coriorum, sive pellium solidos quinque denarios abinde vero infra denarios tres pro qualibet pelle: pro qualibet salma vini sive musti denarios **IV.**; ultra quatuor solidos, quos pro qualibet salma portans teneatur solvere camerario dicti Comunis Trevii: pro quolibet caldarello olei denarios **VI.**

pro qualibet salma lignorum exceptis lignis ab igne, de quibus non solvitur, denarios
II.

Quod nullus extrahat extra terram Trevii inscriptas salmas

Rubrica 95r

Item Statuimus et ordinamus quod nullus, seu nulla persona tam terrigena quam forensis audeat, vel presumat extrahere extra territorium Terre Trevii, neque extrahere attentare aliquam rem, seu salmam predictarum rerum sine solutione Duane supradicte seu sine bullecta, vel licentia Duanerii estimatori, seu emptori dicte Duane ad poenam **XXV.** librarum denariorum, et amissionis bestie et salme: et quilibet possit delinquentes in predictis denuntiare, et accusare, capere, et arrestare, et captos in fortiam officialium Comunis Trevii ducere, et consignare: et quod quilibet officialis, seu specialis persona dicte terre Trevii teneatur, et debeat ad requisitionem dicti Duanerii ire ad capiendum, et arrestandum quoscunque contra facientes, seu defraudantes, vel defraudare procurantes dictam Duanam, et eidem Duanerio in predictis dare auxilium, et favorem ad poenam **XXV.** librarum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qui requisitus fuerit, et neglexerit ire et auxilium, et favorem non dederit dicto Duanerio, ut supradictum est contra defraudatores dicte Duane quarum quidem poenarum supradictarum tertia pars applicetur, et sit Comunis Trevii tertia pars accusatorum, seu captoris et reliqua tertia pars Duanerii, seu estimatoris dicte Duane. Duana **Tc.** et **To.** exigi possit et intelligatur a flumine Molendinorum supra versus Trevium derebus ibidem exactis, vel portatis. Duana plani intelligatur a dicto flumine infra versus plani Trevii derebus ibidem extractis, et portatis licet veniant portantes versum terram Trevii, et intelligatur, quum defraudare dictam Duanam, dum voluit defraudatis, vel non solutis spatulas loco, et domo ubi dicta Duana exigitur, vel dum exit extra portam Terre Trevii

De poena portantis mercantias, et animalia ducentes non solventes pedagium

Rubrica 96

Nos Statuarii suprascripti, et comunis intentionis nostre salubre

propositum non tam circa puniendi malefitia comissa versatur, quam ut com=
mittendis eisdem via, et materia precludatur: poervenerit quod ad audientiam nos=
tram, quod furta, et defraudationes quamplurime in solutione pedagiorum dicte
terre Crevii ejusque comitatus actenus committebantur: et cum nostrum sit am=
poteando justitiam favere poacem, et que pacti sunt contraria resecare placebit
nobis ipsorum fraudulentiam, nequitiamque mansuetudine nostra ex super abun=
danti justitia reprimere hujusmodi governo velata furta fraudationes, quam pre=
fati pedagii delegere, et perpetua securitate dotare presenti itaque constitutione
atque Statuto nostro proprio valitturo poecipimus sancimus atque firmamus quod
pro lege haberi volumus, et mandamus, ad quam legem omnes, et singuli cujuscum=
que conditionis existant sint penitus, et totaliter obligati. Ita quod portantes
mercantias ducentes animalia, et res alias absque solutione dicti pedagii juxta
ordinamenta infrascripta super hujusmodi causa per nos firmata nullatenus tran=
sire debeant atque poresumant, poro ut de preterito, et de antiqua consuetudine inde ita
terra Crevii extitit observatum, antiqua autem ordinamenta, et capitula eorumdem
que ambigua obscura et formidolosa atque periculosa erant, irritamus, et annullamus
et decernimus de cetero non valere, et ista que magis mansueta, et placida sunt ex
nunc Statuimus, et ordinamus, et mandamus inviolabiliter observari -

De poena forensis, seu terrigene portantis mercantias, et animalia ducentes, et aliis rebus

Rubrica 97

Statuimus, et ordinamus in primis quod quelibet persona forensis,
vel terrigena portans res forentium cujuscumque Status, et conditionis existat poro
mercantia animalibus victualibus, et de rebus aliis quibuscumque, quas alibunde
portando immicteret, vel induceret, seu conduceret de loco, seu districtu predicto, et
de ipso loco seu districtu predicto extraheret seu duceret vel ducere vellet, vel extrahi
faceret. Sic alibunde portando, vel huic extrahendo res predictas, quoscumque concur=
rat solvat, et solvere teneatur, et debeat poro dictis talibus rebus mercantiis vic=
tualibus, et rebus quibuscumque ducendis, et extrahendis ut supra, poro exitu,
transitu, et pedagio cammerario, vel passagerio ad hoc deputato infrascriptarum
pecuniarum quantitates poarticulariter, et distinctim inferius denotatis: et
contrafacientes in X. librarum denariorum, et majori usque in quantitatem
quinquaginta librarum denariorum auferendorum sibi de facto arbitrio dictorum
Potestatis, et Priorum, qui poro tempore fuerint inspecta qualitate delicti, et

conditione fraudis, et persone pensata: et perdat res mercantiam, et animalia de quibus pedagium non solverit, nec pulticiam fecerit, et bestias honeratas, rebus predictis & in totum fraudaverit, si non in partem rerum non perdat bestiam, Sed solummodo res non assignatas: et intelligatur, et presumi possit, et debeat quod libet dictum pedagium defraudare faciendo transitum, sive exitum cum rebus quibuscumque predictis seu altera ipsarum per quamcumque partem districtus dicte terre sive bulletta, vel pulicia solutionis talis passagii scripta manu dicti passagerii ad hoc deputati, vel de ipsius licentia nisi esse die fori dicte terre: videlicet die Jovis, qui portant dictas res mercantias, animalia, vel alias res quascumque immicteret indictam terram Eresii animo, et intentione vendendi predicta indicto foro Eresii ubi ipsas res animalia, et mercantias tenuerit, quod tunc talis ad solutionem dicti pedagii nullatenus teneatur, scilicet si licitum sit dicta die Jovis, et Veneris sequenti usque ad horam tertiam extrahere predictas res mercantias, et animalia et duere et portare quo voluerit pro ipsius libito sine solutione alicujus pedagii, vel gabelly libere tute favore dicti fori, vel diebus nundinalibus, quibus diebus sine solutione alicujus datii, vel passagii, quibus inducere extrahere possit, et quaslibet mercantias dumodo in dictis nundinis dictas mercantias et animalia per diem ad minus tenuerit ad vendendum in nundinis antedictis.

De poena forensis, vel terrigena portans res forentium

Rubrica 98

Statuimus, et ordinamus quod quicumque forensis vel terrigena portans res forentium immicteret seu duceret in locum seu districtum predictum mercantiam animalia, victualia, seu res aliquas, de quibus solvi deberetur pedagium ut dictum si in locum inducerit die sequenti post diem immissionis, qua tales res immisse fuerint in locum predictum immictens, seu ducens eas res ipse passagerio absque dolo, et fraude debeat assignare narrando, et specificando ipsi passagerio verum numerum, seu pondus animalium victualium, seu aliarum rerum sicut inferius est expressum: si vero in assignatione fraudem aliquam commiserit non assignando verum numerum, seu verum pondus rerum, seu animalium quas portaret, aut non assignando res predictas passagerio, vel non solvendo pedagium prelibatum, presumatur pedagium fraudasse, et dictus passagerius contra talem immictentem res predictas non assignando eas, ut supra, vel in consignatione fraudem commiserit, vel non solvendo pedagium prelibatum cogatur ad solvendum poenam predictam, et perditione rerum animalium, mercantiarum quarumcumque, de-

quibus solutio, vel assignatio facta ne esset, et quas immiserit, vel extraxerit, et non assignaverit, seu in assignatione ipsarum aliquam fraudem comiserit in assignando minorem numerum seu minus pondus, ut porgertur, et in omni casu fiat consideratio de qualitate delicti et fraudis persone, et ordinatione conditione: nisi predicta fierent, et commissa in die fori, et nundinarum ut supra, quam tunc ad poenam, neque ad amissionem, vel damnum aliquod minime teneatur

De poena defraudantis pedagium in rebus predictis

Rubrica 99

Statuimus, et etiam ordinamus, quod quicumque furta, et pedagii predicti defraudatores invenerit, seu apprehenderit de quibus mercantiis animalibus, et rebus aliis pedagium passagerio ad hoc deputato non assignatum, et ipsum transeuntem comictentem, seu delinquentem, aut mercantias animalia seu res in fortiam Officialis Comunis Trevii conduxerit, et assignaverit sua inventione proprie industrie opere, cura, et solicitudine habeat, et habere debeat tertiam partem totius, quod id defraudatum fuerit, et inventum, ipsasque defraudationes, et delinquentes statim sine diminutione aliqua coram dictis Officialibus, et passagerio, vel alio deputato teneatur presentare quod si non fecerit ut scriptum est, et Officiali non assignaverit arbitrio Potestatis Trevii effectualiter puniatur aliam tertiam partem passagerio, aliamque tertiam partem Comuni Trevii applicamus, poenas autem omnes Comuni Trevii volumus applicari: et omnes, et singuli habitantes in dicta strata, et burgo Trevii, vel circumstantes teneantur favere, et auxilium prebere dicto passagerio, vel alio exactori deputato vel dicto inventori dictas fraudes, et furta predagii predicti, sub poena arbitrio dicti Domini Potestatis auferenda de facto

Allume de cenere Soma	ß	3
Armese Soma	n	20
Assari Soma	n	2
Assogna Soma	n	6
Agli Soma	n	2
Anguille Soma	n	10
Aceto Soma	n	4
Argento libre	n	1
Arcioni de Batto Soma	n	6
Biado Soma	n	1

Bovi uno	ß	2
Bollicelli Soma	n	5
Bolle et Bollumi Soma	n	6
Botoro Soma	n	10
Brocche Soma	n	5
Balestra Soma	n	12
Bambace Soma	n	20
Bracio de panno de lana	d	4
Castrati Centinaro	ß 33.	d 4
Cavallo semenado ~~vel vendere~~ uno	ß	5

Cavalla una	℔	5	
Castrati uno	ʃ	8	
Cograme concio Soma	℔	10	
Cograme pilloso Soma	"	6	
Cinci Soma	"	6	
Circhi Soma	"	4	
Carne Secca Soma	"	6	
Caldagie vecchie Soma	"	5	
Chiovi Soma	"	6	
Cascio Soma	"	10	
Canepa Soma	"	6	
Cipolle Soma	"	2	
Capizzo de panno	"	2	
Coli Soma	"	2	
Cofani Soma	"	20	
Casse Soma	"	5	
Cidri Soma	"	8	
Cottrepro una	"	2½	
Corazze una	"	2	
Campane una	"	20	
Capelli Soma	"	10	
Calzaricti paggio uno	ʃ	2	
Ceste Soma	℔	2	
Catini Soma	"	2	
Carrati Soma	"	5	
Castagne Soma	"	2	
Cera Soma	"	20	
De corrente Soma	"	2	
Drapi di Seta libra	"	3	
Ferro novo Soma	"	6	
Fieno Soma	ʃ	8	
Ficora Soma	℔	3	
Formaggio Soma	"	10	
Foglia Soma	"	2	
Funi Soma	"	6	
Funicelli de Seta Soma tt:	"	3	
Frisci de Seta per libra	"	1	
Fructi Soma	"	2	
Fardello Uno	"	10	

Femmenella X. libre	℔	5	
Guado Soma	"	4	
Gambari Soma	"	4	
Indico Soma	"	20	
In	"	1	
Ideo uno	"	5	
Lupini Soma	"	2	
Lena Soma	ʃ	4	
Lana Soma	℔	10	
Lana fina Soma	"	20	
Libri de lege uno	"	10	
Lance o Lanciotti Soma	"	10	
Libro de Grammatica uno	bot	1	
Libri de medecina, ovvero altri uno	℔	5	
Merciaria Soma	"	20	
Mulo per vendere uno	"	15	
Metallo Soma	"	10	
Mele Soma	"	10	
Macina una	"	20	
Malarance Soma	"	8	
Mactera una	bot	"	1
Massaria vecchia Soma	℔	"	10
Musto Soma	"	3	
Mela Soma	"	2	
Nucilli de amandole Soma	"	10	
Nuci Soma	"	3	
Olio Soma	"	6	
Ora Soma	"	10	
Panni bambacilli Soma	"	20	
Panni de lana Soma	"	10	
Panni fini Soma	"	20	
Porci pro uno	ʃ	8	
Paglia Soma	ʃ	8	
Paratura de virla Soma	℔	3	
Piombo Soma	"	10	
Pictana una	"	5	
Poma Soma	"	2	
Pamenti Soma	"	5	
Pescia Soma	"	4	

Panno Canavaccio Soma	G	6	Sospedanio Soma	G	5
Pigna Soma	"	5	Sardella Soma	"	5
Panno de lana braccio uno	D	4	Scotano Soma	"	4
Pietre preziose libra	G	20	Sega una	"	1
Per fardello uno	"	10	Tasole Soma	"	2
Rame non lavorato Soma	"	6	Terre et Rena da Biacheri Soma	"	3
Rotelle Soma	"	10	Talgitii Soma	"	5
Robba motanata Soma	"	5	Tondina Soma	"	5
Rena da Biacheri Soma	"	3	Tratofani libra	D	2
Rose per libra	D	6	Vinovecchio Soma	G	5
Siricho Soma	G	20	Uva passa Soma	"	10
Speciaria Soma	"	20	Vitro lavorato Soma	"	6
Stagno Soma	"	10	Vitro rotto Soma	"	4
Somero ad vendere o comperato uno	"	4	Visco Soma	"	10
Soacto Soma	"	10	Vasa de terra Soma	"	6
Spago Soma	"	6	Varnelli Soma	"	10
Sale Soma	"	6	Vatisca una	"	5
Spine Soma	D	8	Verretoni Arcetoni Soma	"	10
Stagnegna Soma	G	20	Zaffarame Soma	Ur	6
Stamegna una	"	2	Zaffarame centinajo	G	25
Senesa Soma	"	5	Zaffarame Decima	"	5
Sotto Soma	"	10	Zaffarame libra	"	1

Capitula Pedagii

Rubrica 100

Statuimus etiam quod nullus exactor dicti pedagii sive pedagerius directe vel oblique, tacite, vel expresse, palam, vel occulte possit et valeat exigere, vel infrascriptis personis aliquam solutionem prodicto pedagio, vel nomine dicti pedagii, imo sub virtute juramenti et pena X. florenorum auri, quam ipso facto incurrat teneantur precise et sine aliqua interpretatione, scilicet simpliciter pro ut jacent servare infrascripta capitula, pacta, et conventiones particulariter, et distinctim omni meliori modo via jure causa, et forma, quibus de jure fieri potest

Quod Passagerius non possit aliquid accipere portantibus litteras, seu bullas Domini nostri Pape, Camerarii, Vicecamerarii Tesaurarii

Rubrica 101

In primis quod nullus portans litteram vel bullam Domini nostri Pape, et aliorum Summorum Pontificum futurorum Camerariorum, Vicecamerariorum Tesaurarii Romane Curie, vel Domini nostri Pape: sive etiam sit officialis in Curia Romana teneatur solvere pedagium in transeundo vel redeundo cum suis quibuscumque vasis armesibus salmis, et rebus aliis quibuscumque, imo penitus sint liberi, et indennes

Quod non possit similiter aliquid exigere a Cardinale, nec Secretario, sive familiari

Rubrica 102

Item quod nullus Cardinalis, nec ipsorum Secretarius, sive familiaris, nec aliquis legatus Domini nostri Pape, vel ejus Vicelegatus, nec eorum comitiva teneantur aliquid solvere de eorum rebus, vel salmis quibuscumque pro pedagio, sive gabella predicta

Quod non possit etiam aliquid exigere ab Oratoribus Venetorum, Florentinorum, dominorum de Camereno de Urbino, dominorum Priorum Perusinorum

Rubrica 103

Item quod Oratores Venetorum Florentinorum Domini de Fulgine Dominorum de

Camerino Domini Fabriani, Domini de Urbino, dominorum Priorum Pertusinorum, nec ipsorum, et cujuscunque ipsorum familiares, de ipsorum rebus, et arnesibus quibuscunque prodicto pedagio in ipso transitu aliquid solvere minime teneantur; hoc tamen excepto quod si ducerent aliquas mercantias bestiarum, vel aliarum quarumcunque rerum pro ipsis debitum pedagium solvere teneantur.

Quod non possit similiter aliquid exigere de sale, et grano Camere Ecclesie

Rubrica 104.

Item quod de sale sive grano Camere Ecclesie, vel domini nostri Pape, vel alicujus Cardinalis, vel predictorum superscriptorum in capitulo precedenti non exigatur pedagium dummodo constet esse predictorum, et Camere antedicte.

Et similiter a gentibus armorum &c.

Rubrica 105

Item quod gentes armorum, sive stipendium non teneantur aliquid solvere pro ipsorum rebus in transitu.

Quod Passagerius teneatur retinere superdicta capitula

Rubrica 106

Item quod Passagerius sive exactor dicti Pedagii teneatur retinere superdictum ordinem dicti Pedagii cum dictis capitulis apud locum ubi dictum pedagium exigitur, et illa ostendere in forma publica omnibus videre, et legere volentibus: et superscripta capitula retinere teneatur scripta in hostio, vel superhostium ubi dictum pedagium exigitur, ita quod a singulis possint bene inspici legi et videri, nec dictus exactor pedagii alicui possit injustitiam inferre, et ne ultra debitum, et

contra formam dictorum capitulorum, et pedagii aliquid alicui indebite extorquere possit, quod autem ultimum capitulum observari volumus, et mandamus ad poenam XL. solidorum denariorum vice qualibet qua contra contenta in ipso capitulo reperitus fuerit exactor predictis omnia, et singula particulariter, et distinctim faciant observari, et de predictis quatibet hebdomada quilibet de per se inquisitionem faciant, et repertum culpabilem de facto punire sub poena X. librarum denariorum de suo salario vice qualibet Comuni Trevii applicandorum, de quibus omnibus dictos officiales volumus sindicari, et repertos punire, et condemnare sui tempore sindicatus

Quod vie omnes terre Trevii, et pladie scopentur qualibet septimana

Rubrica 107

Item statuimus quod omnes vie terre Trevii, et pladie qualibet septimana, vel saltem bis in mense scopentur, et mundentur per dominos patronos, et habitatores domorum, et possessionum circumstantium, et juxta dictas vias stantium ad poenam XX. solidorum denariorum pro vice qualibet, et emundentur dicte vie semper in vigiliis solemnium festivitatum infallanter ad dictam poenam: et quod officiales extraordinarius hic fieri faciat ad poenam centum solidorum denariorum vice qualibet, qua contrafecerit Comuni Trevii applicandorum

Quod omnes vie terre Trevii, et pladie actentur per patronos, et habitatores domorum, et possessores circumstantium

Rubrica 108

Item etiam ordinamus quod omnes vie dicte terre, et pladie aptentur per dictos dominos patronos, et habitatores domorum, et possessorum circumstantium bene, et diligenter: ita quod quilibet cum salmis, et bestiis habilitor, et bene transire possit ad dictam poenam excepto quod juxta portam ceci aptetur via

expensis Comunis Trevii: et quod predictus Offitialis predicta faciat fieri, et observari ad requisitionem cujuscunque petentis de Trevio, et plagia sub dicta poena centum solidorum denariorum Comuni Trevii applicandorum, de quibus debeat sindicari sui tempore Sindicatus

Quod omnes vie extra terram Trevii per adjacentes, et patronos, et Colones possessionum semel in mense emundare

Rubrica 109

Item statuimus quod omnes vie extra terram Trevii inquibuscunque vocabulis situate similiter per adjacentes, et patronos, et dominos atque colonos possessionum circumstantium debeant ad minus omni mense semel emundari, et aptari: ita quod quilibet cum salmis, et sine habiliter pertransire possit sub dicta poena, et prefatus Offitialis extra ordinem sub dicta poena centum solidorum ad requisitionem cujuscunque petentis de facto executorem faciat. Si quis autem vias dicti Comunis, vel aliquam vicinalem, vel ipsarum partem occupaverit de facto poena **XXV** librarum denariorum incurrat ab ipso quod exigatur de facto per dictum Offitialem, et via informam pristinam reducatur, et prefatus Offitialis extra ordinem ad petitionem cujuscunque petentis executionem faciat de predictis cognita veritate. Sub dicta poena aliquibus aliis Statutis, vel statuto de predicta materia loquentibus minime derogando

Quod flumen Molendinorum Sportella Marroge Riucciani, et Catarene caventur, et actentur per Comune Trevii

Rubrica 110

Item statuimus quod flumen Molendinorum Sportella Marroge Catarena, et rigorcuanum caventur, et aptentur ipsa, et quodlibet ipsorum per totum territorium Trevii, et homines Trevii quarumcunque baliarum predicta

flumina, et quodlibet ipsorum prout ordinatum fuerit per ipsum Comune, et Superstites agendi caventur, et aptentur, et quelibet balia teneatur partem suam dictorum fluminum manutenere, et conservare ad poenam XXV. librarum denariorum pro qualibet balia: si contra fieret, et quilibet de Eresio ad petitionem sui superstitis, sive Capitanei, sive caput decem piro ut fuerit ordinatum cavare, et aptare debeant cum fuerit requisitus per balium, et bandimentum ad poenam XX. solidorum denariorum provice qualibet, et sub dicta poena XXV. librarum denariorum Officialis dicti Domini Potestatis, qui pro tempore fuerit ad petitionem dicti superstitis Capitanei, vel illius ad hoc deputati de facto executionem faciat de prefatis dictis omni exceptione remota: et omnia alia Flumina Alveoli, et Forme, nisi ordinarie fuerint per Comune Eresii in generali Consilio dicti Communis caventur, emundentur, et conserventur per adjacentes ipsorum fluminum alveolorum, et formarum.

Quod via nova actetur

Rubrica 111

Item Statuimus, quod via nova aptetur, cavetur, et conservetur per Comune Eresii quia ingratia est, et etiam via que itur Spoletarii versus molendinum beroiti, et arbores beroiti, quia regalis, et ingratia est: et in dictis viis tempore quo aptentur quilibet suam partem facere teneatur sub dictis poenis XX. solidorum denariorum, et sub dicta poena centum solidorum denariorum Officialis predictus ad hoc deputatus executionem faciat.

Quod pontes fluminis novi, Molendinorum Marroge, Sportelle, Catarene, et Riucciani per Comune manuteneantur et conserventur

Rubrica 112

Item Statuimus quod Comune Eresii teneatur et debeat fieri facere manutenere, et conservare sui expensis pontes Fluminis novi, Molendinorum, Marroge, Sportelle, Catarine, et Riguarani, alios autem pontes faciant, et conserverent adjacentes ipsorum pontium et &c illa balia, que fecit pontem in dictis viis:

et quelibet batia ad minus teneatur facere, et conservare unum pontem inviis illis, quas aptaverint cum dictis adjacentibus dictis pontibus sub poena X. librarum denariorum pro qualibet batia, et XX. solidorum pro quolibet adjacente, et vice qualibet qua contra faceret in non servando predicta de quibus prefati officiales ad dictam poenam executionem faciat de predictis

Quod via Comunis a Strata publica infra versus flumen actentur

Rubrica 113

Item statuimus pro conservatione viarum dicti Comunis Crevii quod a Strata publica infra versus flumen quilibet, qui habet possessionem, vel laborator alicujus possessionis juxta aliquas vias teneatur, et debeat poena XL. solidorum denariorum cavare et cavari facere, aptare et conservare, et manutenere foveam latitudinis in fundo quatuor pedum manus, et profunditatis quinque pedum manus ad minus ab omni latere dictarum viarum, et majorem partem terre projicere super viam ad hoc ut dictus conserventur vie predicte. Super quibus prefatus officialis diligentem examinationem, ac executionem faciat ad predictam poenam X. librarum denariorum

Quod terre hominum Terre Crevii a Strata infra per quam itur Fulginas, et Pissignanum versus planum, quilibet laborator teneatur actare

Rubrica 114

Item etiam ordinamus pro conservatione terrarum, et possessionum terre Crevii a Strata infra, qua itur Fulginas et per Pissignanum versus planum Crevii ubi opus fuerit quilibet laborator alicujus possessionis, et pecie terre teneatur, et debeat facere circum circa possessionem suam insimul cum vicino sus laboratore, qui ad infrascripta cogi possit omnino si recusaret foveas latitudinis trium pedum manus in fundo, et profunditate totidem ad hoc, ut agua de dictis pos-

sessionibus, et poctiis terrarum exire possit, et cursum habeat per dictas foveas, et prefatus officialis de facto ad poenam predictam ad petitionem cujuscumque petentis executionem faciat de predictis XX. solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice

De arboribus prestantibus impedimentum domo, vel in possessione alicujus vicini

Rubrica 115

Item statuimus quod si qua arbor prestaret impedimentum in domo alicujus vicini, vel in possessione alicujus vicini, que propter dictum impedimentum suam possessionem habiliter laborare non posset vel supradictam domum rami vel frondes caderent, que aquam per cuppos habiliter labore non permicterent, quod ad requisitionem dicti vicini infra X. dies post dictam requisitionem dictam arborem, vel ramos ipsius dominus inuidere teneatur, ita quod non prestet impedimentum: et si infradictum tempus, et terminum X. dierum non fecerit dominus dicte arboris, licet dicto vicino dictam arborem inuidere pro suo libito voluntate absque poena, et banno, vel emendatione aliqua. Si autem aliqua vitis arborem alicujus vicini occupaverit, vel ascenderit, vel apprehenderit, volumus quod vitis sit domini dicte arboris in cujus ipsa vitis permanet, et gubernator, dominus autem vitis nullatenus contradicat poena centum solidorum denariorum de facto auferendorum, et si dominus dicte vitis eam inciserit puniatur ea poena qua si vitem alicujus incidisset; videlicet poena centum solidorum denariorum sine diminutione aliqua et tantumdem dare compellatur domino dicte arboris pro incisione predicta

De fontibus, et cisternis, et puteis

Rubrica 116

Item statuimus et ordinamus quod in fonte Comunis Eresii in platea, nec in aliis fontibus sive cisternis, sive puteis existentibus in Territorio Eresii nec in conductibus ipsius Comunis, et maxime in conductu quo labitur aqua ad fontem platee possit per aliquam personam fieri, vel poni, vel

projci aliqua turpitudo, vel lavari juxta per X. pedes perticę ad poenam centum Solidorum denariorum Communi Trevisii applicandorum, et quod nulla persona ponat vel immictat aliquod impedimentum, quo minus aqua labi possit habiliter in ecto conducta nec ipsum, vel ipsius muros, vel partem ipsorum murorum rumpat, vel aquam deviet quam labatur pro ut debet, et quod juxta dictum conductum nulla persona aliquam arborem plantet per decem pedes perticę sub poena X. librarum denariorum a contrafaciente de facto auferendorum et quilibet ipsam arborem incidere, et exellere possit absque poena, et banno: et quod semper dictus conductus fonticella, fons platee, cisterne platee, et loci fratrum Sancti Francisci expensis dicti Comunis, et ipsorum conductus conservent ad hoc dicta terra Trevisii abundet aquis, quam conductum fonticella per Marinteatorem ipsorum ad minus semel in anno, ac etiam cisternas platee, et loci Sancti Francisci debeant emundari: fons autem platee semel in hebdomada ad poenam centum Solidorum denariorum vice qualibet, de quibus omnibus per dictum Officialem extraordinarium fiat inquisitio diligenter, et repertos culpabiles de facto punire ad poenam ipsi Officiali, librarum X. denariorum sui tempore Sindicatus

De poena extrahentis, vel portantis granum, vel aliud genus bladii

Rubrica 117.

Item Statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujuscumque conditionis existat terrigena, vel forensis audeat, vel presumat extrahere, nec portare nec extrahi, et portari facere extra districtum Trevisii aliquod genus grani ordei, sicci, spelitii, panicii Milii, farris, seminis lini canavitii, vel alicujus alterius generis bladii: et dominus teneatur pro famulo, et pater pro filio, et filius pro patre, et frater pro fratre: possit tamen forensis sive terrigena transire per districtum Trevisii cum dictis bladiis, vel alicujus predictorum per vias rectas, dumodo per litteram comitatus ubi dictum granum, vel bladum emerit in terra fidem fecerit Potestati, et prioribus Terre Trevisii quod dictum granum, vel bladum emerit in terra, vel loco unde extraxit, et portat per territorium, alias cadat in infrascripta poena: et si quis terrigena, vel persona terrigena vendiderit aliquod genus bladii alicui forensi, vel terrigene causa portandi extra territorium Trevisii, seu districtu inviat in simili poena, tamquam si extraxisset dictum bladum extra districtum Trevisii: et nihilominus talis terrigena, seu forensis qui dictum bladum extra Dixtrictum Trevisii habeat secum ballectam Potestatis, et dominorum Priorum

Trevii cum sigillo Potestatis, et Comunis Trevii alias incidat in poenam infrascriptam. Si qua persona conduceret in terra Trevii aliquod genus bladii, et retinuerit indicta terra per spatium quinque dierum dictum bladum de cetero non possit dicta terra extrahere sub infradicta poena, scilicet indicta terra vendere possit, et debeat pro pretio condecenti: et ille intelligatur defraudare, et extrahere, qui exiret portas Trevii, et terram Trevii sine licentia supradicta: Si quis autem contrafecerit in predictis, vel aliquo predictorum perdat bestiam honeratam, et salmam, et incurrat ipso facto sine aliqua diminutione in poena XX s. florenorum auri, cujus poene, et pretii bestiarum, et salme tertia pars sit inventoris, vel accusatoris, et relique due partes sint Comunis Trevii, et quilibet possit capere, et arrestare, denuntiare, et accusare, et nomen accusatoris teneatur in credentia dummodo probet per unum testem fide dignum: et quilibet Potestas et alii Offitiales dicti Comunis teneantur eidem inventori arrestatori, denuntiatori, vel accusatori prestare auxilium, consilium, et favorem sub poena centum librarum denariorum Comuni predicto applicandorum: et si quis asserceret se ire ad molendina Comunis, et defraudaret vel iret extra dictam viam, eundem ad dicta molendina puniatur ac si fraudasset, et &c. quas poenas volumus intelligi esse expressas in quolibet capitulo presentis Statutis de grassia non extrahenda.

De Capris non retinendis

Rubrica 118

Item etiam Statuimus et ordinamus ut materia litigandi, et jurgia, et alia incomoda, et inimicitie que consequi possent de facili inter homines, et personas Trevii amputentur propter damna immensa, et numerabilia, que quotidie inferuntur per capras, que contra debitum rationis, et equitatis indicto districtu retinentur, et ad declarandum certa antiqua et ambigua posita in presenti volumine Statutorum Comunis Trevii etc: quod nulla persona tam terrigena, quam forensis in posterum, et hinc antea audeat vel presumat quovis quesito colore retinere, vel retineri facere aliquam, vel aliquas capras Treum, vel Tragos in territorio, et districtu Trevii: excepto a fonte podii, et conducto supra versus Montes ubi sunt termini declarati poena XX s. solidorum denariorum pro qualibet capra, vel Trago, et vicequalibet, quod contra factum fuerit per dominum, vel patronum, vel pastorem dictarum caprarum, vel Tragorum de facto solvenda, possit tamen quilibet in casu necessitatis pro lactando puerum vel alio casu cum licentia Domini Potestatis, et Offitialis

infrascripti habenda unam capram retinere ligatam, et non aliter, nec alio modo. Si quis autem, vel si qua cum dicta capra damnum dederit, vel non ligatam retinuerit poenam quadraginta solidorum de facto solvere compellatur, et quartam poenae ex inventionibus ipsius Officialis inventa ipsi Officiali applicetur, et quilibet possit delinquentes denuntiare, et accusare, et hanc quartam partem poenae predictae potestas aut Officialis ad petitionem cujuscunque petentis de predictis excusationem faceret compellatur, et sit poena **XXV.** denariorum pro quolibet, et vice qualibet solvere teneatur si negligentes fuerint, vel remissi in exequendo jam dicta statuta, et reformationes Comunis Exerii. Non obstantibus quibuscunque statutis consuetudinibus legibus, vel reformationibus quae ea suspensa, et irrita esse volumus, et mandamus in presentibus jam expressis, et hanc reformationem volumus perpetuo perdurare, et habere roboris firmitatem

De porcis non retinendis

Rubrica 119.

Item statuimus, et ordinamus hac lege in perpetuum valitura, quod nulla persona cujuscunque conditionis existat tam terrigena quam forensis audeat, vel presumat retinere in territorio, et districtu Exerii aliquem vel aliquos porcos, vel porcas magnos, vel parvos nisi unum, vel duos ad plus pro quolibet foculari, quos unum, vel duos per locum retinere debeat in domo propria vel conducta ligatos a Kalendis Maii usque ad festum omnium sanctorum. Si quis autem si qua persona contra fecerit in plures retinendo, et dicto tempore non ligatos incidat in poenam **XX.** solidorum pro quolibet et vice qualibet qua reperta, vel reperta fuerit contra faceret. Si quis autem cum dictis porcis uno vel duobus damnum dederit pro quolibet, et qualibet vice **XX.** solidos denarios solvere teneatur: et quilibet possit tales delinquentes, et facientes contra predicta accusare, et denuntiare, et habeat quartam partem poenae vel banni: et similiter officialis qui pro sua industria invenerit delinquentes vel dictos porcos damnum dare reperuerit habeat quartam partem banni predicti: et in casu quolibet damno passo dominus porci vel porcorum emendare effectualiter compellatur poena dupli officialis, qui de predictis fuerit negligens, vel remissus de facto auferenda sui tempore sindicatus. Addicientes quod mercatores terrigenae quam forenses soliti, et consueti possint per octo

dicti retinere mandriam porcorum in Territorio Trevii absque poena, et non altra
dummodo forenses mercatores solvant in Comuni Trevii id quod solvunt forenses
pasculantes in territorio Trevii secundum formam Statutorum Comunis Trevii refor=
mationibus ac consuetudinibus non obstantibus quibuscumque que quoad predicta
omnia cassa sint suspensa irrita, et inania

De poena non permictentes se gravari

Rubrica 120

Item statuimus, et ordinamus ad refrenandam versutiam superbiam,
ac temeritatem quorumdam superbiorum, et temerariorum, quod nulla persona cujus
cumque status conditionis, et preheminentie fuerint de Trevio, vel ejusdem distric=
tu, et comitatus, et etiam aliunde audeat, vel presumat aliquo quesito colore vetare,
vel prohibire, vel denegare bajulo, vel bajulis, vel aliis familiaribus, vel berroha=
riis, vel aliis officialibus, et personis terre Trevii missis, vel destinatis mandato
Curie Domini Potestatis Cancellarii, vel magnificorum Dominorum Priorum, vel
mandato alicujus Officialis Comunis Trevii pignus, vel pignora, vel tenutam poe=
na X. libras de facto auferendi. Si quis autem vel si qua persona pignus, vel te=
nutam acceptat per bajulum, vel bajulos, vel alios Officiales, vel familiares, vel ber=
ruarios reaccuperit, vel abstulerit auctoritate propria. Si Officiali poena XXV.
librarum denariorum ipso facto incurrat. Si bajulo, vel bajulis, vel aliis berroha=
riis, vel familiaribus, vel aliis personis reaccuperit poena XX. librarum denariorum
ipso facto incurrat. Si qua autem persona separaverit personaliter bajulo, vel
bajulis, vel aliis familiaribus, vel berrohariis, et Officialibus, vel aliis personis non pa=
rando mandato, et voluntate predictorum valentium ipsum pignorare, vel tenu=
tam capere Si Officiali pre dictam poenam XXV. librarum denariorum in=
currat. Si aliis XX. librarum denariorum ipso facto incidat quam poenam Potestas,
vel alii Officiales de Trevio de facto persolvi faciat: et nihilominus si persona=
liter possit haberi talis delinquens in palatio domini Potestatis, vel ipsius, vel
carceribus Comunis Trevii immictatur, et cogatur pro ut de ipsius domini Po=
testatis, vel Officialis processerit voluntate, et inde non discedat talis delinquens
donec debitum pro quo pignus capiebatur, vel tenuta cum omnibus expensis dam=
nis, et interesse partis ad petitionem cujus talia fiebant integre et sine
diminutione aliqua effectualiter persolverit in pecunia numerata de quibus
omnibus ex suo officio, et ad petitionem cujuscumque Petentis Potestas, et alii

Officiales terre Crevii executorem faciant sub poena duplii quantitatis **XXV.** librarum denariorum si negligens fuerit, vel remissus constitutionibus Statutis reformationibus consuetudinibus non obstantibus quibuscunque quam nformatis et legem volumus perpetuo observari, et auctoritate presentis habere roboris firmitatis.

De inimicitiis investigandis, et pace fienda

Rubrica 121

Statuimus, et ordinamus quod Potestas qui pro tempore fuerit ad regimen Comunis Crevii teneatur, et debeat precise jurare, et suam curiam inservire, inquirere, et investigare omnes, et singulas inimicitias preterquam de homicidio que essent inter quoscumque trebanos, et ipsis inventis cogere inimicantes inter se pacem firmam facere ad petitionem, et terminum ipsius domini Potestatis, et ad petitionem cujuscumque petentis: et si quis dictorum inimicantium pacem facere recusaverit expresse ipsum, vel ipsos de Crevio et districtu longe per **XX.** miliaria ad minus ad confinia ponere, et ibi ipsum, vel ipsos stare faciat, et morari, et non permictat quod inde discedat, nisi primo cum adversario pacem fecerit. Et nihilominus ipsum, vel ipsos, qui pacem recusaverint in centum librarum denariorum Comuni Crevii condemnetur. Et nihilominus dominus Potestas ab ipso, vel ipsis, qui pacem facere recusaverit recipere debeat bonos, et idoneos fidejussores de **V.** librarum denariorum cortis, et plus sicut sibi videbitur de non offendendo aliquem toto tempore sui regiminis: et qui contra fecerit pro vice qualibet in **V.** librarum denariorum cortis et plus sicut sibi videbitur Comuni Crevii condemnetur. Et si quis occasione predicta appellaverit ipsa appellationis causa expensis Comunis Crevii defendatur, et de predictis inimicitiis inveniendis, vel inquirendis Potestas infra unum mensem post introitum sui officii inquirere teneatur, et si Potestas, vel Suacuria predicta non fecerit, vel negligens fuerit perdat de suo salario centum libras denariorum cortis, que remanere debeant in Comuni, et qui dictas inimicitias Potestati dixerit in credentia teneatur in quibus Potestas si contra fecerit absolvi non possit et si quis consuleverit quod absolvatur ab aliquo predictorum in **XXV.** librarum denariorum cortis condemnetur hoc modo. Insuper quod Potestas, et Sua curia teneatur, et debeat cogere, et cogi facere quatuor homines de proximioribus consanguineis, quos habuerit ille qui cum suo adversario pacem facere recusaverit eos detinere

possit in palatio, vel alibi prout sibi videbitur expedire, et factis negare suadebit, et quilibet possit talem pacem facere recusantibus offendere sine pena

Incipit Liber maleficiorum

De citationibus faciendis in maleficiis, et causis criminalibus

Rubrica 122

Statuimus, et ordinamus quod quecumque persona masculus, vel femina de Trevio, vel districtu esset de aliquo maleficio accusata denuntiata, vel contra eam per inquisitionem ex officio curie processum fuerit debeat ex parte dicti Potestatis vel Judicis semel citari, vel requiri personaliter, vel bis ad domum ejus solite habitatio-nis, quod veniat, et compareat infra primam diem post citationem factam coram Judice Po-testatis ad se excusandum de hiis de quibus accusata, vel denuntiata est, vel contra eam ex officio curie inquiritur et si dicta persona citata in termino citatis legitime non compa-ruerit ad se excusandum de contentis in processu formato contra eam elapso dicto ter-mino possit, et debeat poni in banno usque in quantitate in qua condemnari debetur si dictum maleficium contra eam legitime probatum esset, et in ipso bannimento, et banno assignetur ei terminus trium dierum infra quem possit, et ei liceat comparere ad se ex-cusandum, et defendendum, et si infra dictum terminum, et bandimento predicto non venerit ipsa nec alius pro ea legitime qui excuset sive legitime eam defendat elapso termino bandimenti eidem assignato condemnetur in quantitate, et pena que impone-retur ex forma Statuti predicto maleficio sive maleficiis tamquam si de maleficio le-gitime constaret contra eam, et dicta persona esset convicta, et testibus superata. Si autem persona accusata denuntiata, sive inquisita fuerit forensis, et extra terram, et districtum Trevii citetur bis sono tube in scalis palatii dicti Potestatis

bis spatio trium dierum, quod compareat coram dicto judice ad se excusandum de hiis de quibus contra eam procedere factis dictis citationibus ponatur in banno, in quo banno terminus quinque dierum dicto accusato assignetur infra quem possit, et sibi liceat comparere ad se excusandum quibus terminis elapsis, et ipsa non comparente per se, vel alium legitime possit et debeat condemnari ac si de maleficio constaret contra eam, et dicta persona esset convicta, et testibus legitime superata si vero dicta persona forensis sive terrigena sive districtualis dicte terre comparere voluerit, et legitime se excusare coram Judice dicte terre per se excuset confitendo, vel negando terminum eidem assignetur quinque dierum per dictum Judicem ad omnem suam defentionem faciendam de contentis in processu formato contra eam. Qui terminus sit, et habeatur pro legitimo capitulo, vel lege aliqua non obstante, et teneatur potestas, Judex et Notarius ad petitionem inquisite persone accusate, vel denuntiate ante remantionem, et excusationem ipsius legere totum processum persone inquisite accusate vel denuntiate presente suo advocato, vel procuratore, et suas legitimas exceptiones recipere, et defentiones, et idem petenti copiam totius processus dare sine aliquo pretio, vel mercede et donec copia detur accusato, vel denuntiato, vel inquisito, et idem terminum, et tempus ad defentionem datum non currat, et in pa termino defensionis datum Judex pronuntiare debeat exceptionem obstare, vel non obstare pro ut sibi de jure videbitur, vel idem in processu cavere, reservare, et tempus remantionis advocatus dicte persone, vel procurator ipsius possit interesse predicte excusationi, et Judex teneatur, et debeat observare et observari facere ad poenam **XXV.** librarum denariorum dictorum salario pro qualibet vice, et quolibet cujus poene medietas sit dicti Communis, et alia persone accusate, denuntiate, et inquisite, et teneantur dicti Dominus Potestas, et ejus Judex a dicta persona recipere a tempore excusationis idoneos fidejussores de stando, et parendo mandatis curie, et de solvendo omnem condemnationem de eo factam, vel fiendam, et dicti Dominus Potestas sui officiales, vel familiares, vel aliquis ipsorum non possit, nec debeat aliquam personam de Erevio, vel ejus districtu carcerare, vel in carcerem ponere, nec etiam in turri, vel in alio loco tenere occasione alicujus maleficii commissi per eum, nec ob aliam causam. Si ipsa persona dederit, vel dare voluerit cum effectu idoneos fidejussores de solvendo condemnationem fiendam de eo, et factam, et de parendo mandatis Curie, et si predicta persona predictos fidejussores dare noluerit liceat et licitum sit Domino Potestati, et suis officialibus ipsam ponere in carceribus, et eam donec solverit retinere, et predicti dicti Domini Potestas, et officiales familiares, et quilibet ipsorum observare teneantur ad poenam **L.** librarum denariorum pro qualibet vice Communi Erevii applicandorum dumtamen, quod predicta se non extendant, videlicet quod non possint carcerari in furibus latronibus, homicidiariis falsariis, et in illis, qui personaliter puniri deberent

De poena blasfemantes Deum beatissimam Virginem Mariam, vel Sanctos

Rubrica 123

Quia continue gratias et laudes domino nostro Jesu Xto referre debemus, et agere, quas nec mens nostra potest concipere, nec lingua proferre; Nam multas quidem adeo mirabiles largitates, et innumerabilia circa nos beneficia conseguens pro quibus nihil dignum nos egisse confidimus. Ideo Statuimus, et ordinamus quod si qua persona blasfemaverit Deum, vel Virginem Mariam ejus Matrem pro quolibet ipsorum, et qualibet vice in XXV. libras denariorum Communi Cretii condemnetur. Si vero alia verba vituperosa vel injuriosa in obbrobrium dixerit videlicet ad onta de Dio, et della Vergine Maria, vel alia verba hiis similia indecem librarum denariorum vice qualibet Comuni Cretii condemnetur. Si vero Sanctos, vel Sanctas Dei, vel aliquem ipsorum blasfemaverit in X. libras denariorum vice qualibet, et pro quolibet Comuni Cretii condemnetur, et cuilibet sit licitum accusare, et habeat tertiam partem banni, et habeatur in credentia, et etiam sit pro legitima probatione super predictis blasfemantibus probatio unius testis de auditu, et alterius testis de publica voce, et fama. Si vero juraverit sanguinem Dei, vel Virginis Marie in XX. solidorum denariorum Comuni Cretii condemnetur. Si vero juraverit sanguinem aliorum Sanctorum, vel Sanctarum in X solidorum denariorum pro quolibet, et vice qualibet condemnetur, et eamdem poenam incurrat si juraverit per corpus sivera, vel aliquod membrum supradictorum, et stetur, et credatur Sacramento accusatoris, et Potestas teneatur, et debeat tales blasfemantes, et jurantes punire et poenam exigere sub poena XXV. librarum denariorum Comuni Cretii applicandorum.

De conspirationibus et proditionibus non fiendis

Rubrica 124

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque haberet, faceret, vel pertractaret

in terra, vel districtu Crevii aliquem tractatum, vel conspirationem dictam ——— terram subvertendi, vel aliquod ejus castrum sive fortilitium occupandi, et quietem, et bonum statum presentis statuti populares perturbandi si in portam Communis pervenerit, vel pervenerint per dictam terram Crevii trahuntur ad cudam astini usque ad locum justitie postquam furcis collo laqueo suspendentur, sive suspendatur itaq; penitus moriatur, et omnia ejus, sive eorum bona dicto Communi publicentur, et confischentur, et in predictis ordinamentis et quolibet eorum volumus, et mandamus masculinum genus concipere femininum legibus, seu constitutionibus in contrarium disponentibus non obstantibus quibuscumque ——

De rumore non fiendo in platea, et in terra Crevii

Rubrica 125

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujuscumque conditionis existat tam terrigena quam forensis audeat, vel presumat in platea Communis Crevii, sive in dicta terra facere, vel concitare aliquem rumorem propter quod bonum et pacificum Statum Terre Crevii perturbari posset et poena librarum CC. denariorum, et intelligatur dictum pacificum Statum perturbari posse quoniam in predictis a potee artificum existentium circum circa plateam claudentur, et per eos artifices derelinquerentur, et arma caperentur, et similiter si in dicta terra homines dicte terre eorum negotia derelinquerentur, et arma caperentur per eos ad rumorem trahendo. Si vero aliam rumorem facerent ad quem currerent homines a V. supra in XXV. librarum denariorum Comunis Crevii condemnentur, vel condemnetur

De poena homicidium committentibus

Rubrica 126

Statuimus, et ordinamus quod quicumque in terra Crevii, vel ejus

territorio dolose et assensate homicidium commiserit, et in fortiam Comunis pervenerit si fuerit in personam alicujus terrigene, vel de territorio dicte terre Trevii absque redemptione aliqua capite puniatur ita quod penitus moriatur et ejus bona Comuni Trevii applicentur, et confiskentur. Si quis vero mandaverit aliquod homicidium fieri, et mandatum homicidii perfectum fuerit tam mandans, quam mandatarius simili poena puniatur. Si quis vero mandaverit homicidium fieri, et mandatum sibi committum non fecerit, sed per ipsum non stetit quam dictum maleficium committeretur tam mandans quam mandatarius in libris trecentis denariorum condemnetur, Si quis vero alicui homicide dederit vel prestiterit adsistendo auxilium, consilium, et favorem ut homicidium aliquod committeretur, et per dictum homicidam executioni mitteretur in libris quingentis denariorum puniatur, quam poenam si non solverit infra decem dies a die late sententie contra eum, vel eos capite puniatur ita quod penitus moriatur. Si quis vero non ex proposito vel dolo aliquod homicidium in persona alicujus trebani, vel de ejus districtu commiserit, vel fecerit sed ex aliqua culpa inducentis libris denariorum condemnetur si pacem habuerit a propinquioribus dicti occisi quicumque ante latam sententiam: si autem pacem non habuerit, et apertum probatum fuerit quod non ex proposito, vel dolo dictum homicidium commiserit sed ex aliqua culpa in libris CC̃C̃. denariorum condemnetur, Si vero homicidium per aliquem de Trevio, vel ejus districtu in personam alicujus forensis committum fuerit puniatur committens ea poena qua puniretur civis, vel terrigena illius civitatis terre, vel loci unde esset talis occisus. Si aliquem in illa civitate terra, vel loco forensem occidisset, et si dictus occisus esset distans per C̃. miliaria, et ultra quod scire non posset, vel quod ignotus esset in libris CC̃C̃C̃. denariis puniatur, et simili poena si quis dictum homicidium fieri mandaverit, vel mandasset si ex consilium auxilium vel favorem dicto homicide ut dictum homicidium habilius committeretur adsistendo in libris CC̃C̃. denariorum puniatur, Si vero indicta terra Trevii vel ejus territorio forensis forensem vel trebanum occiderit, et in manu Comunis pervenerit sine aliqua remissione poena capitis puniatur, ita quod penitus moriatur, et ejus bona Comuni Trevii ex tunc sint penitus confiscata. Si quis vero aliquem homicidam in domo sua propria, vel conducta receptaverit in libris quinquagenta denariorum Comuni Trevii condemnetur vice qualibet. Si quis vero aliquem alium exbanditum, et condemnatum Comunis Trevii receptaverit, vel retinuerit in domo sua propria vel conducta, et dictus talis exbanditus, vel condemnatus esset exbanditus vel condemnatus in C. librarum denariorum vel ultra receptans in XX. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, Si vero talis exbanditus, et condemnatus esset exbanditus, et condemnatus in XXX. libris abinde supra usque in quinquaginta libris Denariorum dictus talis receptans in centum solidis denariorum Comuni Trevii condemnetur, et si dictus talis esset exbanditus, et condemnatus a XXX. libris

infra in C. solidis denariis Comuni Trevii condemnetur, et inquolibet predictorum casuum teneatur quis exbandimentum receptasse quando una die exbandimentum vel una nocte indomo retinuerit, vel secum stare visus fuerit, et potestas quicumque est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat sub vinculo prestiti juramenti, et poena L. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum contra predictos, et quemlibet ipsorum predictorum inquirere, et repertos culpabiles ut supra condemnare

De poena conducentis, vel detinentis res sive bestias derubatas

Rubrica 124

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujuscumque gradus conditionis existat de Trevio, vel ejus districtu audeat, vel presumat aliquo tempore vel sub aliquo quesito colore portare, vel portari facere, sive conducere, vel conduci facere interra Trevii, vel ejus districtu aliquas res, sive bestias derubatas extra territorium, et districtum Trevii poena librarum XXV. denariorum Comuni Trevii applicandorum Si dicte res, sive bestie furate fuerint valoris, vel communis extimationis librarum XXV. denariorum, et abinde infra, et abindevero supra inviidat inpoenam librarum centum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et in quolibet dictorum casuum condemnetur ad restitutionem sive ad emendationem dictarum rerum furatarum damnum passo, et simili eadem poena puniatur detinens sive receptans si predicta scierit, et aliter non et fuerit forensis indefectum dicte poene puniatur, et in restitutione predicta damnum passo condemnetur, et si dictus forensis dictam minorem poenam solvere non poterit infra decem dies a die late sententie contra eum justigetur, et justigari debeat per totam terram Trevii et bulletur in fronte cum ferro ignito signo Comunis Trevii, et perpetue exbandiantur dedicta terra Trevii, et ejus districtu poena furcarum

De poena conficientis, vel fieri mandantis falsum instrimentum

Rubrica 128

Statuimus, et ordinamus, quod si quis confecerit aliquod instrumentum

falsum, vel alias scripturas, vel si quis fieri fecerit, vel si quis usus fuerit, vel falsificaverit in libris CC. denariorum Comunis Trevii condemnetur, et perpetuo sit infamis si quis autem publica instrumenta, vel scripturas falsas confecerit, vel fieri fecerit, vel falsificaverit, vel usus fuerit in libra rum CCC. denariorum Comunis Trevii condemnetur, et mitrietur, et fustigetur per terram Trevii, et de dicta terra et ejus districtu soluta prius poena expellatur, et perpetue exbandiatur de dicta terra, et ejus districtu sub amputatione ejus manus dextra sibi amputanda si quo tempore post modum in fortiam Comunis devenerit, et in quolibet predictorum tenea tur, et condemnetur parti lese de damnis, et interesse, et expensis in duplum si ipsa pars lesa voluerit, et placebit

De poena producentis falsos testes, et testis, qui falsum testimonium tulit

Rubrica 129

Statuimus, et ordinamus quod si quis produxerit falsos testes contra aliquam personam in aliqua causa civili pro quolibet falso teste in XXV. librarum denariorum Comunis Trevii condemnetur, et talis testis qui falsum testimonium tulit in C. librarum denariorum Comunis Trevii condemnetur, si quis vero in causa criminalis produxerit contra aliquam personam falsos testes pro quolibet teste in L. librarum denariorum Comunis Trevii condemnetur: et testis, qui in causa criminali falsum testimonium dixerit in C. librarum denariorum Comunis Trevii condemnetur: et in quolibet casu producens teneatur parti lese ad damna, et interesse, et expensis in duplum, in quo duplo debeat condemnari per Potestatem, vel ejus Judicem talis producens quoniam Potestati, vel Judici legitime de expensis, vel interesse constiterit. Si quis vero privatam scripturam falsificaverit, que scriptura contineat aliquid dari, vel fieri in L. librarum denariorum Comunis Trevii condemnetur, et sit ipso jure infamis, et in quolibet casu dicti falsificatores dictarum scripturarum teneantur parti lese ad damna expensis, et interesse in duplum, et si predicti circa predicta, vel aliquod predictorum delinquentes dictam poenam non solverint infra XV. dies adie late sententie contra eos numerandos, et postquam in fortiam Comunis Trevii venerint quod dominus Potestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit habeat plenum, et liberum arbitrium in puniendo eos pro ut sibi videbitur inspecta qualitate criminis, et persone poenam cum quarto nullatenus remittendo

De poena facientis furtum, vel robbariam

Rubrica 130

Statuimus, et ordinamus quod si quis, vel si qua furatus, vel furata fuerit alicui aliquam rem X. solidorum valoris vel infra C. solidorum denariorum Comuni Trevii condemnetur. Si vero fuerit valoris XX. solidorum in X. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero fuerit valoris XXX. solidorum in XL. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur. Si vero supra valorem XL. solidorum denariorum, vel abinde supra usque in tribus libris in XX. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero fuerit valoris C. solidorum denariorum infra XXX librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur. Si vero fuerit valoris X. librarum denariorum in L. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero abinde supra puniatur arbitrio Sotestatis usque librarum denariorum inspecta qualitate rei furate, vel subtracte conditione persone, et temporis. Si vero pervim aliquis rem aliquam alicui derobaverit, vel furatus fuerit, et dictaris fuerit valoris XX. solidorum vel infra in X. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero fuerit valoris XXX. solidorum vel abinde supra usque in XL. solidorum denariorum in XX. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero fuerit valoris abinde supra usque in centum solidorum denariorum in L. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur; Si vero abinde supra puniatur arbitrio Sotestatis usque inventis libris denariorum inspecta qualitate persone et quantitate et conditione loci et temporis; Si vero dicte res subtracte vel derobate fuerint majoris extimationis XXV. librarum denariorum tunc dominus Sotestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit habeat plenum et liberum arbitrium contra predictos fures et derobatores inprocedendo, inquirendo, et sententiando inspecta qualitate rei subtracte seu derobate conditionum personarum loci criminis, et qualitate temporis dummodo poena non sit minor poenis supra scriptis, et in similibus poenis inuidat graduatim, qui talia furta receptaret, sive auxilium, consilium, vel favorem prestaret, et quod publici et famosi fures, et latrones, et Stratarum distrobatores furchis laqueo suspendantur ita quod moriatur omnino et illi intelligantur publici, et famosi fures et latrones, et Stratarum distrobatores, qui tria furta sive tria latrocinia sive tres distrobatores diversis horis, et temporibus commiserint excedentia in totum valorem XL. librarum denariorum de quibus futurorum Sotestatum dicte terre conscientias oneramus

De poenâ committentis incendium, seu combustionem

Rubrica 131

Statuimus, et ordinamus quòd si aliqua combustio, vel incendium factum fuerit in aliqua Domo, casserina, area, vel paleari, vel barcharea bladii grateis comburens Domum in terra Cressii vel ejus districtu aut combustionem faciens condemnetur quemadmodum si homicidium commisisset et prout in capitulo de homicidio continetur, et dictum damnum patienti emendare indupplum, et in predictis debeat condemnari et si in paleari meta, vel barcha ignem miserit in XXV.ti librarum denariorum dicto Comuni condemnetur, et damnum patienti emendet. Si autem in aliis rebus incendium vel guastum commissum fuerit in Cressio, et districtu prout similiter puniatur, et si ille cui incendium, vel guastum factum, seu commissum fuerit ignoraverit malefactorem jurando ad Sancta Dei Evangelia malefactorem ignorare villa, contrata, seu terseria in qua talia commissa fuerint damnum patienti emendare teneantur; Si autem extimatio rei excederet quantitate XL.ta Solidorum denariorum tota tersaria in qua commissum fuerit tale maleficium emendare teneatur, salvo quod homines castri, et plathee ad emendationem dicti damni nullatenus teneantur et si aliqua damna data fuerint, vel incendia, et ignoraretur malefactor tunc super ipsis damnis, et incendiis datis, et quibuslibet eorum cognoscendis, et inveniendis talis ordo servetur: videlicet quod cui, vel quibus damnum datum fuerit talis offerat petitionem suam Judicii, vel Notario, seu aliis Officialibus curie, et intentionem in qua contineatur damnum suum, vel ejus extimationem, et res que sibi fuerint deguastate, et super ipsa intentione juret de veritate dicenda, et super hoc Sindicus de tersaria, in qua fuerit datum damnum si voluerit aliquid dicere, vel ostendere dummodo non habeat advocatum, et detur sibi terminus ad probandum dictam intentionem, et extimationem damnorum predictorum vocando duos homines de propinquioribus vicinis ad ipsius damnum, quos ipse producat in testes, qui possint testificare, vel de visu, vel credulitate quorum extimationi stetur, et fides potenissima habeatur dummodo probet damnum patiens suas fuisse restaxas, et in ipsa causa summarie procedatur, et decidatur. Non obstantis si juris ordo fuerit pretermissus dummodo pro ipso damno ex extimatione ipsius fiat divisio contratarum hoc modo, videlicet quod Porte Rose, et Radicosa Mancianum cum eorum pertinentiis sit una contrata: populus Sancti Nicolai Sancti Clementis Sancte Marie de prete bono, et Sancti Donati sit una contrata: contrata sive populus Sancte

Marij ad Vallem Sancti Johannis Dediano Sancti Angeli de Barbiciano et Sancti Andree sit alia contrata, contrata Sancti Martini, Sancti Petri a Pretheren (a Petro) appetentis Sancti Severini, Sancti Bartholi sit alia contrata: Villa pelani Aspori, et Villa custarum una contrata: Villa dictini, et Rugosicchi una contrata: Papidia una contrata Bovaria cum suis pertinentiis una contrata. Porcaria cum suis pertinentibus una contrata. Fracta gotii cum suis pertinentiis una contrata; Fracta Fransaricorum alia contrata; Fracta Episcopi alia contrata: et si Sindicus, vel Capitaneus terserie ubi commissum fuerit dictum damnum incendium, sive combustio, vel aliquis dedicta tersaria probare poterit per duos testes de visu, vel quinque boni fame de publica fama ipsum incendium, damnum, vel combustionem factum fuisse per aliquam specialem personam quod ipsa tersaria, vel contrata ad ipsam emendationem nullatenus teneatur non obstante quod dictum damnum substinens juraverit ignorare malefactorem dummodo declaret nomen dicti malefactoris

De re non emenda ab aliqua persona infama

Rubrica 132

Statuimus, et ordinamus quod quicunque emerit aliquam rem ab aliqua persona infamata de furto, vel aliis criminibus infamibus seu malefitiis infamibus scienter pro tum, et rem perdat, et rem domino restituat. Scite primo quod res ipsa furata, vel subtracta sit, si vero conditionem rei, vel venditorem ignoraverit rem restituere teneatur dummodo dictus emptor probet dictam rem emptam fecisse publice recepto pretio a domino dicte rei

De insultu sine armis, et cum armis

Rubrica 133

Statuimus, et ordinamus quod si quis, vel si qua insultum fecerit contra aliquam personam movendo se de loco ad locum eundo contra eam irato animo, vel inspectuose si sine armis in C. Solidorum denariorum Comuni Trevii condemnetur, si vero cum armis, si quidem cum spata nuda, vel cultello ferritorio nudo, vel falcione

cione lancea ferrata, vel falcastro in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero cum aliis armis in VIII. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero insultator tempore insultato percusserit insultatum poena insultu confundatur in percussione; Si ex percussione major poena quam de vero insultum factum fuerit contra aliquem ad domum habitationis ejus, vel ad possessionem ejus propriam, vel conductam Si sine armis in XV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, Si vero cum aliis armis in viginti librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, et in quolibet casuum predictorum sit licitum insultato se ipsum defendere cum moderamine inculpate tutele, Si vero aliquis miserit manus ad arma et non extraxerit contra aliquem in C. solidorum denariorum Comuni Eresii condemnetur de insultu Si insultum fecerit nihilominus condemnetur

De percussione cum manu vacua sine sanguine, vel cum sanguine, et de poena percutientium cum armis

Rubrica 154

Statuimus et ordinamus quod si quis, vel si qua percusserit aliquam personam manu vacua in facie ipsius a collo supra sine sanguine pro qualibet percussione in XV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, Si vero pugnum in capite dederit, vel per capillos injuriose ceperit, vel manu vacua alio modo percusserit pro qualibet vice in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, Si vero ex percussione faciei, et sanguis exierit in viginti librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero a collo infra cum pugno calce, vel alio modo manu vacua sine sanguine percusserit, vel impinxerit pro qualibet percussione, vel impinta in C. solidorum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si cum sanguine percusserit in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, Si vero impinxerit, et in terram cadere, vel eam prostraverit in terram, et sine sanguine in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si cum sanguine in viginti librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si vero per terram strazinaverit in XXV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si quis vero, vel si qua percusserit aliquam personam cum cultello, spatea, falcione, lancea ferrata, falcastro vangha lapide, vel cum aliis armis. Si quidem in collo, et a collo supra in capite cum sanguinis effusione pro qualibet percussione in XL. librarum denariorum Comuni Eresii con-

condemnetur. Si vero in facie sive vultu in L. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero ex percussione facta in facie sive vultu esset signum ibidem per apparentem cicatricem perpetua remansurum in C. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero ex ipsa percussione, vel propter ipsam percussionem oculum perderit, vel lumen oculi privatum fuerit in CC. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero ex percussione, vel propter percussionem dentem, vel dentes, vel partem ipsorum cadere fecerit pro quolibet dente ultra poenam percussionis predictus in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si vero auriculam, vel partem ipsius amputaverit sibi in L. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si vero percusserit sine sanguine, si cum livore in XXV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur, Si sine livore in XX. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si vero offregerit in C. librarum denariorum condemnetur; Si vero a collo infra percusserit sicut sanguinis effusione pro qualibet percussione in XXX. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero percusserit, et vulnus atrox magnum cum sanguine fecerit in L. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero membrum videlicet manum, vel pedem sibi amputaverit in C. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero debilitaverit adeo quod debilitatum remaneat in LX. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero digitum amputaverit in XXV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur de percussione ut supra dictum est, et digitus in nullo casu intelligere pro membro de jure, quod officium est membri, et non membrum; Si vero percusserit, et sanguis non exierit in XV. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur pro qualibet percussione Si vero admenaverit, et non percusserit in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur pro qualibet admenatione; Si quis vero ceperit per personam aliquam irato animo extrahendo, sive cum tirando pannos eidem de dorso dilaniaverit in X. librarum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Si vero per personam eum ceperit irato animo in C. Solidorum denariorum Comuni Eresii condemnetur; Si vero caput cum de capite alicujus ceperit, vel de capite alicujus cadere fecerit in L. Solidorum denariorum Comuni Eresii condemnetur. Volumus etiam, et presenti Statuto firmamus quod in omnibus, et singulis maleficiis commissis, et committendis, de quibus in hoc capitulo, vel aliis capitulis hujus Statuti non fieret mentio vel si fieret non esset certa poena imposita quod Potestas, et ejus Judex vel Notarius possit, et possint ac debeant procedere de similibus ad similia, et eis, et cuilibet ipsorum liceat imponere poenas, et condemnationis delinquentis pro ut imponuntur ex forma presentis Statuti in similibus delictis, vel quasi similibus

Quod domini pro eorum Servitoribus teneantur

Rubrica 135

Statuimus, et ordinamus quod domini pro eorum servitoribus teneantur forensibus, et famulis si publica vox, et fama esset quod ipsi famuli, et servitores fecissent maleficium de ipsorum suorum dominorum voluntate, et si ipsi domini guerras, aut inimicitias aliquas habuerint cum aliquo trebano, et servientes habuerint forensis talis serviens percusserit aliquem presumatur fecisse de sui domini voluntate, et quod nullus de Trevio, vel districta audeat, vel presumat aliquem forensem in sua domo tenere sine licentia Potestatis quam ipse Potestas dare possit cum licentia Magnificorum Dominorum Priorum, qui pro tempore fuerint, et qui contra fecerit in **XXV.** libranum denariorum Comuni Trevii condemnetur

De poena offendentis, vel injuriantis facto, vel dicto Priores, sive Potestatem, et Officiales, Massarium, vel Cancellarium Camere, vel Offitiales Comune

Rubrica 136

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona cujuscumque conditionis existat de Trevio, vel ejus districtu audeat, vel presumat offendere sive injuriam inferre facto, vel dicto cum armis vel sine Priores terre Trevii sive Potestatem vel aliquem ipsorum dum starent in officio vel ad sindicatum subpoena quatruplj aliarum poenarum a Statuto permissarum inter Trebanos, et Trebanos sibi ad invicem offendentes sive verbis injuriantes: nec non audeat, vel presumat offen-

dere

dere vel injurare dicto vel facto aliquem ex numero magnificorum XVIII. Judicem Potestatis terre Ereyii sub poena triplii aliarum poenarum ut supra a statuto permissarum: et si quis offenderet injuriaret dicto vel facto ut supra militem Sotium Potestatis Terre Ereyii, vel aliquem ex suis officialibus dum in officio sive scindicatu existerent, vel Cancellarium, Camerarium, vel Massarium Comunis Ereyii vel aliquem alium officialem dicti Comunis poena dupli aliarum poenarum a statuto permissarum puniatur, et Potestas terre Ereyii tam de injuriis, seu offentionibus sibi, et suis officialibus factis, et illatis, quam aliorum cognoscere procedere valeat omnimodo, et processus inde facti, et sententie inde late valeant, et teneant pleno jure

De poena corrumpentis Potestatem, et suos Officiales

Rubrica 13ª

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona cujuscumque condictionis existat tam terrigena, quam forensis corrumpi vel corrumpi facere Potestatem, sive Judicem, sive alios Officiales ejusdem dum in officio permanebant pecuniis, vel enseniis, ut ipse Potestas, sive Judex vel Officiales ejus in aliqua causa sint eis favorabiliores poena librarum XXV. denariorum Comuni Ereyii applicandorum totiens, quotiens fuerit, vel esset per aliquem contra factum, et si dicti Potestas, sive Judex, vel Officialis dicti Potestatis, vel alijquis ipsorum se corrumpi permiserint incidant in poenam librarum quinquaginta denariorum Comuni Ereyii applicandorum tempore eorum scindicatus auferendorum totiens quotiens per eos, vel aliquem ipsorum se corrumpi permiserint, nec recipiant dicti Officiales seu Potestas aliquod ensenium aliquo quesito colore sub poena prescripta singula singulis referendo

De poena committentis scelus Sodomiticum

Rubrica 138.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat in terra

Trevii, vel ejus districtu vitium Sodomie committere poena librarum XXV. denariorum Comuni Trevii applicandorum pro quolibet committente a XVIII annis infra abindevero supra usque ad annos XXV. tam agenti, quam patienti si fuerint dicte etatis incidant in poenam quinquaginta librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et si de eis vel alterius ipsorum esset publica vox et fama quod essent Sodomite arbitrio Potestatis, sive Judicis in librarum centum denariorum puniantur a XXV. annis supra usque in XXX. annos in librarum centum quinquaginta denariorum Comuni Trevii condemnetur, et plus arbitrio Potestatis sive Judicis usque in librarum ducentum denariorum considerata condictione persone, et fama eorum, vel alterius ipsorum abinde vero supra in librarum trecentum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et si de ipsis esset publica vox et fama vel altero ipsorum quod esset, vel essent Sodomite ad dictam poenam solvere non poterit infra decem dies a die late sententie igne comburantur, et si major cum minore predictam committeretur poena major super scripta gradatim puniatur, et similiter minor, et si aliquis vi aliquem devastaret in alio novo agendo a latere posteriori capite puniatur ita quod penitus moriatur, et in predictis omnibus superscriptis casibus sufficiat probatio XII. hominum terre Trevii examinandorum per Potestatem sive ejus Judicem, sive ejus curiam de predicta publica voce, et fama probanda, et in predictis et quodlibet predictorum Potestas Terre Trevii sive ejus Judex, vel curia ejus valeant inquirere, et per inquisitionem procedere contra predictos predicta committentes

De poena cognoscentis Virginem, vel Maritatam

Rubrica 139

Statuimus, et ordinamus quod quicumque non conjugatus, sive uxoratus vi aliquam virginem carnaliter cognoverit eam in uxorem accipere teneatur, et eam de bonis suis dicti viri dotare teneatur secundum facultatem, et ipsius patris ipsius Virginis, vel suorum et si predictam obmiserit, et facere recusaverit infra XV. dies a die commissi delicti, vel unum mensem si fuerit de consensu patris dicte Virginis, vel propinquorum suorum in capite puniatur, et nichilominus pater dicti delinquentis sive ipse delinquens de bonis eorum, vel alterius ipsorum dictam Virginem dotare teneantur secundum facultatem, et ipsius predicte Virginis, vel suorum, si quis vero Virginem vi per personam ceperit, et eam carnaliter non cognoverit, sed animo, et intentione

ipsam cognoscendi carnaliter cepisset in libras centum denariorum Comuni Eu-
vii condemnetur tam conjugatam, quam non. Si vero maritatam si carnaliter co-
gnoverit in libris ducentis denariorum Comuni Eugubii condemnetur quam poenam
si solvere non poterit infra X. dies, a die late sententie capite puniatur, et semper
in predictis intelligatur si fecisse, quoniam virgo, vel maritata alta voce clamas-
sent, vel vociferassent; si vero maritata violenter ceperit causa cognoscendi eam
carnaliter, et non cognoverit in libras quinquaginta denariorum Comuni Eu-
vii applicandorum condemnetur: si quis vero conjugatus virginem carnaliter
cognoverit si in libras ducentum denariorum Comuni Eugubii condemnetur, et
nihilominus paterdicti conjugati, sive conjugatus de bonis ipsorum, vel
alterum eorum dictam virginem stupratam in libris ducentum dotare teneun-
tur, quod si predicta non fecerint, vel neglexerint, sive renuaverint infra unum
mensem a die commissi delicti, vel duos menses si processerit de partium voluntate,
videlicet patris sive propinquorum dicte Virginis alter dictus delinquens capite
puniatur: Committentes autem incestum tam masculus, quam femina poenis
legalibus puniantur: Si vero predicta delicta, vel aliquod predictorum de consensu
utriusque partis commissa essent, tunc in eo casu Potestas, sive ejus Judex, sive
ejus curie de predictis se nullo modo intromictere valeant, nec aliquo modo contra
dictos delinquentes, vel alterum eorum per inquisitionem procedere valeant te-
neantur namque ad denumptiationem fiendam, sive per accusam in predictis
procedere si denumptiatio, vel accusatio facta fuerit a patre, vel matre fratre
carnali vel consobrino, vel marito dictarum mulierum talia committentium
et nihilominus dicta mulier maritata suas dotes admictat, et viro suo appli-
centur, et in libris centum Comuni Eugubii condemnetur quam poenam si solve-
re non poterit infra X. dies a die late sententie contra eam per terram Eugubii
justigetur et similiter dictus delinquens, si vero fuerit virgo, vel vidua simili
poena puniatur

De poena exsortiantis, vel de Monasterio extrahentis Moniales

Rubrica 140

Statuimus, et ordinamus quod si quis exsortiaverit, sive per vim ali-
quam monialem, vel carceratam carnaliter cognoverit, vel de monasterio per vim extra-
erit

causa eam carnaliter cognoscendi capite puniatur, Si quis autem agere habuit
non si sed sponte cum aliqua Moniali sacrata in libras CCC. denariorum
condemnetur utrique ipsorum justigetur per totam terram Eresii, et de ipsa ter-
ra, et ejus districtu perpetuo bannientur, et in banno ponantur sub dicta poena.
Si quis autem Monialem non sacratam, sed oblatam carnaliter non si cognoverit
in libras CC. denariorum condemnetur utrique similiter, et eodem modo de invarcera-
tis intelligantur, quam poenam si solvere non poterit dictus delinquens sive delin-
quentes infra decem dies a die late sententie computandos per totam terram Eresii
justigentur. Si quis autem laicus repertus fuerit cum aliqua Moniali, vel cane-
rata colloquium habere ad monasterium in libras X. denariorum pro quolibet, et
sic equalibet puniantur, salvo et reservato si habuisset, et obtinuisset licentiam
a domino Potestate terre Eresii, sive ejus Judice. Si quis vero non laicus, seu Regularis
ad dicta Monasteria sive Monasterium cum dictis Monialibus, vel aliqua earum
colloquium haberet conducatur inhoneste coram Potestate terre Eresii, et si dicto
Potestati videbitur convenire talem religiosum Sotiari faciat a familia ejus
cum tubis pulsantibus usque ad domum eorum solite habitationis, et hoc locum
non habuit quando accessissent causa celebrandi divinum officium, et celebrato
tamen sine aliqua mora recedere teneantur

De poena venenantis, vel malia facientis

Rubrica 141.

Statuimus, et ordinamus quod si quis prepararet aliquod genus veneni
alicui persone postquam ei in cibo, vel potu daret talis delinquens in libris mille de-
nariorum condemnetur si ille, vel illi cui datum fuerit dictum venenum non mori-
retur, quam poenam si solvere non poterit infra X. dies a die late sententie comput-
tandos manus ejus dextera amputetur, et de dicta terra, et ejus districtu perpetue
banniantur, et si aliquis ex dicto vereno dato morietur, et talis delinquens in for-
tiam Comunis devenerit per totam terram Eresii trahinetur ad caudam asini
usque ad locum justitie consuetum postquam igne comburatur, et omnia ejus
bona Comuni Eresii applicentur, et confischentur. Si vero aliquis aliquem
animo venenandi venenum preparasset, et non dedisset, et hoc probari posset per
duos testes idoneos, et fide dignos in libris centum denariorum condemnetur, quam
poenam si solvere non poterit infra X. dies, a die late sententie computandos per

totam terram Ereviì justigetur, et de dicta terra, et ejus districtu perpetuo exbanniatur. Si vero qua persona tam masculus, quam femina fecerit alicui persone aliquas malias, ita quod in aliqua persona illius cui facte essent dicte malie de natura ejus evanaretur, vel aliquo alio modo deperiret vel amitteretur sive usum vere ejus consuetum non exerceretur, et probari poterit per duos testes fide dignos vel per X. de publica voce et fama bone condictionis vite, et fame in libris quingentis denariorum puniatur, quam poenam si solvere non poterit infra X. dies a die late sententie computandos igne comburatur, ita quod penitus moriatur

De poena negantis filium, maritum, vel aliquem Offitialem, vel Notarium

Rubrica 112

Statuimus, et ordinamus quod quicunque negaverit in judicio coram Potestate, vel aliis Offitialibus Comunis Ereviì, aliquem esse, vel fuisse maritum filium uxorem, patrem matrem, fratrem, sororem, aviam, aviam, judicem, vel Notarium publicum, Potestatem Judicem, Notarium, vel alium offitialem Comunis Ereviì, vel respondendo petitionibus, vel aliis interrogationibus dixerit se non credere ipsos filium, maritum, uxorem, patrem, matrem, fratrem, sororem, avum, aviam, Judicem, vel Notarium publicum, Potestatem, Judicem, Notarium, vel alium offitialem Comunis Ereviì esse, vel fuisse dum modo publice apparuit per famam publicam esse, vel fuisse dictos nominatos, vel aliquem ipsorum in X. libris denariorum Comunì Ereviì condemnetur, et ista talis negatio postquam constiterit de predictis alicui nocere non poterit, vel possit, et Judex dicti Comunis qui protempore erit, sive Potestas, vel ejus Offitiales, poena prestiti juramenti, et XXV. librarum denariorum debeat, et teneatur totum istud capitulum legere, et vulgari sermone eidem tali, qui negare debet petitionibus, vel interrogationibus productis, et repertum culpabilem punire et condemnare secundum formam Statuti

De novitate, et lapidibus non ponendis in platea, et viis Comunis

Rubrica 143.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat facere aliquam novitatem, vel edificium in platea Comunis, in carbonariis novis, nec in viis Comunis qui sunt juxta lacum extra portam castri Cresii nec juxta ipsum lacum usque ad terram Sancti Mitiani, nec in aliquibus viis publicis ipsius Comunis nec a muris dicte vie extra scalas, vel lapides imponere sine consensu, et licentia consilii generalis, et qui contrafecerit in libris XXV. denariorum puniatur

111

De non apprehendendo vias Comunis, vel vicinales auctoritate propria

Rubrica 144

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque auctoritate propria invaserit occupaverit vel apprehenderit aliquam viam publicam, vel vicinalem in Cresio vel ejus districtu, vel in parte ipsius teneatur, et debeat poena librarum XXV. denariorum dicto Comuni applicandorum ipsam viam, vel partem ipsius relapsore, et reducere in pristinum statum infra decem dies proxime secuturos a die dicte invasionis, vel occupationis computandos

De poena edificantis juxta muros Comunis

Rubrica 145

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat

neque possit edificare sive edificium facere juxta murum Communis Trevii a latere in-
teriori per mediam ~~porticam~~ porticam, et qui contra fecerit in libris quinquaginta denariorum Co-
munis Trevii condemnetur, et a latere exteriori nullus edificare valeat juxta dictum mu-
rum per octo perticas sub dicta poena, et nichilominus dicta edifitia in quolibet predic-
torum casu sub dicta poena elevare teneatur sive aliqua conditione

De poena deguastantis clausuram Molen-
dinorum

Rubrica 146

Statuimus, et ordinamus quod quicumque deguastaverit, vel deguastari fecerit
aliquam clausam, vel aliquod paramentum de catasta molendinorum Communis Trevii
quo minus aqua fluens equaliter, et aspte non decurrat ad ipsa molendina pubicitur
per Potestatem in **XXV.** librarum denariorum Communi Trevii applicandorum, et qui-
cunque deguastaverit ipsa molendina, vel aliquod ipsorum et in Centum libris de-
nariorum puniatur; et ~~unum~~ compensatione teneatur ~~ligat unum~~ superstrem ad manutenen-
dum ipsa molendina

De poena prohicientis lapides, vel
alia arma contra aliquem

Rubrica 147

Statuimus, et ordinamus quod si quis de Trevio vel ejus districtu projece-
rit contra aliquem bastonem lapidem, vel hiis similia, et non percusserit in cen-
tum solidos Communi Trevii condemnetur pro quolibet lapide, sive bastone, et qua-
libet vice, si vero cultellum ferritorium, nudum, spatam lanceam ferratam, dardam,
manarinsem, et hiis similia projecerit, et non percusserit in **X.** libras denariorum
vice qualibet Communi Trevii condemnetur, si vero percusserit solvat bapnum conten-
tum in capitulo de presenti materia loquente

De poena prohicientis lapides, vel alia arma contra aliquem

Rubrica 148.

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque projecerit aliquem lapidem, vel aliquod aliud injuriose de muro Castri Trevii, et platee contra aliquem, vel alios quos in aliqua rissa, sive ~~de~~ aliqua domo, vel turri de Trevio, et districtu in L. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur: et domus, vel turris de qua projectum fuerit funditus destruatur, si predicta projectio facta fuerit de mandato domini domus, vel alicujus de sua domo, vel familia aliter autem destrui non debeat, sed projector solvere teneatur L. libras denariorum: et si projiciendo aliquem percusserit, vel ex percussione aliquod membrum percussum perdiderit talis projector solvat illam poenam, quę continetur in Statuto de hoc loquente; Si vero aliquis de palatio, vel turris Comunis projecerit subjaceat illis poenis superius enarratis non tamen quod turris, vel palatium Comunis destruatur salvo quod si aliquis de turri, vel palatio Comunis Trevii mandato Potestatis, vel Judicis, vel Vicarii, vel Notarii Comunis Trevii projecerit, vel pro evidenti utilitate, et bono, et pacifico statu dicti Comunis quod in tali casu projiciens non teneatur ad poenam, et hoc capitulum sit precisum, et quod penitus observetur

De poena prohicientis lapides in domum alicujus

Rubrica 149.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque masculus, vel femina major XIV. annorum projecerit aliquem lapidem in domo alicujus, vel in tectum ipsius domus si fuerit de die in decem libras denariorum, si vero de nocte in XX. libras denariorum provisi quilibet Comuni Trevii condemnetur, et de predictis Potestas teneatur fauere inquisitionem ad petitionem cujuscumque petentis

De poena exterminantis possessionem

Rubrica 150

Statuimus et ordinamus quod quicumque exterminaverit terras, vel confinia, aut extinaverit terram, vel insulam, vel alias possessiones inter se, et alium vicinum, vel inter aliquas alias personas sua auctoritate, sive requisitione, vel presentia partis, dammodo fraudulenter fecerit, vel faciat in **XXV.** librarum Denariorum Comuni Trevii condemnetur et damni patienti emendet et si dictum bannum solvere non poterit in persona arbitrio Potestatis, vel Judicis puniatur

De poena turbantis aliquem in possessione sua

Rubrica 151.

Statuimus et ordinamus quod nullus invadat, vel apprehendat tenutam alicui datam, vel occupare presumat rem immobilem, vel tenutam, quam aliquis habeat contra aliquem auctoritatem Curiæ Comunis Trevii pro causa civili vel alia quacumque de causa, et qui contrafecerit in tribus libris denariorum Comuni Trevii condemnetur: et si quis alia bona propria alicujus invaserit vel per aliquem aliquo legitimo titulo aliquo tempore processa apprehenderit, vel propria auctoritate turbando aliquem in possessione intraverit in **X.** librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et inquolibet casuum predictorum tenutam, vel aliquam possessionem restituere teneatur de facto

De poena apprehendentis possessionem Comunis Trevii

IV

Rubrica 152

Statuimus, et ordinamus, quod nullus de Trevio, vel ejus districtu

vel forensis audeat, vel presumat apprehendere, vel aliquam novitatem facere in possessionibus sive Communantiis Comunis Trevii ubicunque positis, nec de juribus dicti Comunis alicui ad judicare, et qui contra fecerit in X. librarum denariorum Dicto Comuni debeat condemnari, et Potestas dicti Comunis predicta faciat observari, et quod Dominus Potestas infra unum mensem post introitum sui officii dictas possessiones dicti Comunis debeat terminare, et ad hec faciendum in consilio generali dicti Comunis eligi faciat duos homines pro qualibet terzeria ad predictas ~~correctas~~ faciendas sub virtute prestiti juramenti, et debeat inquirere quolibet mense sui regiminis si contra predictam fieret aliquo capitulo non obstante dummodo jus aliquod non servetur in loco ~~publico~~ et ~~curali~~, sed sint Comunis Trevii libera et absoluta, et dicto Comuni libere applicentur. Quicumque apprehenderit, vel novitatem fecerit in predictis per officiales Potestatis Comunis Trevii in X. librarum denariorum pro qualibet vice. Comuni Trevii condemnetur, et inqualibet contrata Comunis Trevii duo homines eligantur ad reinveniendum dictas ~~correctas~~ servitas

De poena se sperjurantis

Rubrica 152

Statuimus et ordinamus quod quotiens apparuerit aliquem se sperjurasse, quando sibi aliquid peteretur, seu petierit ab aliquo, et post sacramentum constiterit se sperjurasse per testes, aut aliam legitimam probationem, quod talis sperjurans in X. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et nichilominus quantitatem petitam solvere teneatur et quod Potestas, sive Judex teneatur, et debeat facta probatione predicta dictum talem se sperjurantem condemnare in X. librarum denariorum, et inquantitate petita ad petitionem cujuscumque petentis, et ipsam condemnationem exigere et executioni mandare sub poena XXV. librarum denariorum pro qualibet vice de suo salario Comuni Trevii applicandorum cujus poene medietas sit Comunis Trevii, et alia medietas sit petentis debitum supradictum

De pena reponentis arma alicui in apotecis diebus festivis

Rubrica 153

Statuimus, et ordinamus, quod nullus qui habitaverit circa plateam

Comunis Trevii, aut prope ipsam plateam de die Dominico, de die Jovis, et in festo Sancti Venture in festo Nativitatis Domini, resurrectionis, in festo Sancti Miliani, vel aliis festivitatibus, que communiter custodiuntur audeat recipere, vel reponere alicui aliquod genus armorum poena X. librarum denariorum, et Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur predicta facere observari sub poena predicta

De poena arma portantibus

Rubrica 154

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona Terrigena, vel forensis audeat vel presumat deferre, seu portare per terram Trevii, seu pladium dicte terre aliquod genus armorum offendibilium, et defendibilium exceptuato Coreto, pauseria, et gorcerio contrafaciens quilibet puniatur pro quolibet, et qualibet vice in poenis infrascriptis, videlicet per totum territorio in tribus librarum denariorum, pro spata, seu stocco in tantumdem, pro quatrellecto acuto, et malitioso in X. librarum denariorum, et quolibet alio genere armorum offendibilium in XL. solidorum denariorum, et qualibet vice, et quolibet genere, seu specie armorum defendibilium in XX. solidorum denariorum puniatur excepto tabulacio pro quilibet deferens, pro quolibet, et qualibet vice puniatur in XV. solidorum denariorum exceptis Prioribus, et XVIII. terre Trevii, quolibet durante ipsorum officio, et per quatuor annos postea, et custodibus dicte terre licent impune arma portare. Que poena omnes, et singule in festo Beati Miliani, et die precedenti, et sequenti quibuslibet delinquentibus duplicetur etiam portantibus dicta arma, vel aliquod predictorum de nocte. Que poena exigantur, et exigi debeat, et possint per Potestatem, qui pro tempore fuerit, et ejus officialis, et ad manum Camerarii dicti Comunis, qui pro tempore fuerit facere devenire de facto sine strepitu, et figura judicii, licet tamen quibuslibet in eundo, et redeundo extra terram Trevii arma portare per terram Trevii recta via ad domum suam propriam, vel conductam, seu hospitium, vel domum aliam in qualibet arma reponere, dummodo dicta arma ligata deferat, et palam; que etiam poene omnes, et singule exigantur de facto sine aliqua diminutione Statuto aliquo in contrarium loquente non obstante, et quod Potestas faciat Strupetari, et inquirere per officiales, et familiares suos, quolibet die et stetur, et credatur relationi familiaris cum juramento predictum familiarem si dubitaretur prestando ad postulationem illius quem dixit deferre arma, et quod omnibus, et singulis quibus concederetur licentiam portandi arma per Potestatem, et Consilium Comunis Trevii pro bono Statu, et custodia Comunis portare possit impune cum apodissa que eis dabitur per Potestatem et ejus officiales quam apodissam secum portare continue teneatur, et dictum

capitulum bandiatur ad hoc ut homines nullam pretendere possint ignorantiam, et quod Potestàs qui nunc est, et pro tempore fuerit observare, et observari faciat omnia, et singula contenta indicto capitulo ad poenam **XXV.** librarum denariorum Communi Eresii applicandorum

De poena ludentibus ad ludum taxillorum

Rubrica 155

111

Statuimus, et ordinamus quod nullus audeat, vel presumat ludere ad ludum azzardi vel fabas tumachetas, vel ad alium ludum simile in terra Eresii, vel ejus distric-ta sub poena, et ad poenam librarum **V.** denariorum Communi Eresii applicandorum pro quolibet ludore, et quatibet vice, et in libris tribus, qui steterit ad videndum, et nulla persona audeat, vel presumat in domo propria, vel conducta recepitare aliquem ad ludendum, nec retinere ad aliquod ludum reservatum de nocte poena librarum **XX.** denariorum dicto Comuni applicandorum pro quolibet ludente, et de die librarum **X.** et quilibet possit accusare, et credatur ei cum uno teste fide digno de visu vel saltim cum tribus de publica voce, et fama, et habeat quartam partem dicte condemnationis a Camerario Comunis, et nomen ejus teneatur secretum per dictum Camerarium, et Potestatem poena librarum **XXV.** denariorum Comuni Eresii applicandorum: et si constiterit quod aliquis major **XXV.** annorum luderet cum aliquo minore de die, vel de nocte in aliqua domo sive grotta, vel in alio loco secreto interipsos, et minor perderet postquam veniret ad notitiam Offitialis quod ille major constringatur de facto per dictum Potestatem, sive ejus Judicem ad dandum, et restituendum omne, et id totum quod vincisset dicto minori poena Potestati librarum decem denariorum Comuni Eresii applicandorum si cum effectu predicto executioni non mitteretur, et Potestas, et Judex, sive ejus offitiales superscripta poena de facto deverere faciant in Comuni Eresii per apoditam ad manus Camerarii sine aliquo processu fiendo contra dictos ludores, et admictantur tamen eij benefitia confessionis, et solutionis ante terminum deserbendum in apodita per ipsos solvendum, et dandum dictis ludoribus per dictum Potestatem sive Judicem, vel offitiales ejusdem ad tabulas autem, et schaccos quilibet ludere possit sine poena

111

De poena interficientis, sive vulnerantis bestias grossas, sive minutas

Rubrica 156.

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque interfecerit aliquam bestiam grossam videlicet bovem, vaccam, vitulum, equum, mulum, asinum, et hiis similia incidat in poena **XXV.** librarum denariorum Comuni Ervii applicandorum, et in emendatione bestie occise. Si quis vero sagitaverit, vel vulnus atrox fecerit in libra rum **XV.** denariorum Comuni Ervii condemnetur, et in emendatione damni, et interesse damni passi. Si quis vero interfecerit caprum, porcum, prendem et hiis simi lia in **X.** librarum denariorum Comuni Ervii condemnetur et in emendatione dicte bestie occise. Si quis vero vulneraverit sive cooperit in solidorum centum denariorum condemnetur; Si quis vero interfecerit ocam, gallinam, et hiis similia in solidorum **XX.** denariorum Comuni Ervii condemnetur, et in emendatione damni passi.

De poena dicentis alicui Notarium falsum

Rubrica 157.

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque dixerit alicui Notario de Ervio, vel districtu falsum, vel falsum scripsisse, seu negaverit ipsum esse Notarium publicum, et postmodum probatum fuerit esse publicum Notarium per testes vel per publicum instrumentum Notarie ipsum esse publicum Notarium, et ad probatio trium testium de fama, et si opposuerit non valeat ipso jure, et si dixerit falsum, seu falsum scripsisse solvat bannum **XXV.** librarum denariorum Dicto Comuni applican dorum, et in **X.** librarum denariorum si opposuerit ipsum non esse Notarium publicum, et probatum fuerit legitime ipsum esse Notarium publicum per dominum Potesta tem, qui pro tempore fuerit debeat condemnari Dicto Comuni et Potestas, qui pro tem pore fuerit predicta observare teneatur poena **XXV.** librarum denariorum Dicto Comu ni de suo salario applicandorum.

De poena dicentis alicui verba injuriosa, et reimproperantis injuriam

Rubrica 158

Statuimus, et ordinamus quod si qua persona dixerit alicui verba injuriosa pro quolibet verbo, et qualibet vice in X. solidorum denariorum Comuni Cressii condemnetur, et plus usque ad XL. solidorum ad arbitrium domini Potestatis inspecta conditione personarum dicentium, et cui dicuntur, et verborum qualitatem, et loci ac etiam temporis, et si qua persona reimproperaverit alicui injuriose homicidium illatum sive factum in persona sui patris, vel alterius sui consanguinei dicendo non fuit mihi mortuus pater, vel frater, vel mater, vel alter consanguineus, vel quare — non vendicas mortem talis cui consanguineo, vel alia verba hiis similia in L. librarum denariorum Comuni Cressii condemnetur, si vero reimproperaverit vulnus, si cum armis, et sanguine illatum, vel vulnus illatum patri, vel fratri, vel alicui suo consanguineo in XXV. denariorum sive qualibet Comuni Cressii condemnetur. Si vero reimproperaverit aliam percussionem sive cum sanguine, seu tam sibi, vel alicui suo consanguineo in X. librarum denariorum Comuni Cressii sive qualibet condemnetur, dumtamen legitime constet Curie illi contra quem talia verba reimproperata fuerint aliquem dictorum suorum consanguineum fuisse mortuum. Quando nors fuerit reimproperata, vel vulneratus, quoniam vulnus fuerit reimproperata. Si vero aliquis alicui dixerit o homicida, o fur, o falsario, revagliosus derobator in centum solidorum denariorum Comuni Cressii condemnetur, et similiter, et eadem poena puniatur si quis dixerit alicui mulieri honesta pouctana ribalda, et hiis similia simili poena complectatur: si quis autem dixerit blastemando „ che te venga la rabbia carboncello „ et hiis similia in solidorum XX. denariorum Comuni Cressii condemnetur

De poena comictentis vindictam in personam alterius

Rubrica 159

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona de Cressio, vel alibi unde audeat

vel presumat in Trevio, et districtu facere vindictam, seu actionem pro aliqua injuria facta sibi, vel suis consanguineis contra alijquam personam, nisi tamen contra illam que sibi dicitur fecisse injuriam, et qui contra fecerit solvat nomine poene duplum illius poene, quam solvere teneretur pro illo maleficio secundum formam Statutorum Comunis Trevii loquentium de ipso maleficio, que poena, et bannum debeat in Comuni Trevii devenire.

De poena ponentis cornua, vel alia inhonesta ad domum alicujus

Rubrica 160

Statuimus, et ordinamus quod si qua persona posuerit aliqua cornua ad hostium alicujus persona, vel membra designata, vel alia inhonesta depinxerit, vel posuerit in libravum XXV. denariorum Comuni Trevii condemnetur pro quolibet cornu, re inhonesta, et pictura, et vice qualibet

111

De poena intrantis aliunde, quam per portas, et rumpentis muros

Rubrica 161

Statuimus, et ordinamus quod nullus, seu nulla persona audeat, vel presumat intrare castrum sive poladium Trevii aliunde quam per portas, vel portam Comunis Trevii de die, et de nocte, et si quis contra fecerit inducentis libris denariis Comuni Trevii condemnetur, si quis vero, vel si qua fregerit vel rumperit murum Comunis, in aliquo loco, vel foramen in muro Comunis fecerit in trecentis libris denariis Comuni Trevii condemnetur, et in predictis, et circa predicta potestas habeat arbitrium in procedendo, condemnando, et condemnationem predictorum exequendo, et executioni mandando auctoritate presentis capituli

De poena mulieris intrantis in palatium

Rubrica 162

Statuimus, et ordinamus quod nulla mulier de Trevio possit intrare aliquam camera-
ram

palatii Potestatis, vel quoquunam dedie, et si citata fuerit pro aliquo pro bajulum Communis intret per palatii hostium versus plateam non aliunde, et que contra fecerit in centum solidorum denariorum Communi Trevisii condemnetur, et pro quatibet vice, et nulla mulier cogi possit in palatio Communis, sed cum justa causa acciderit cogi possint mulieres in Ecclesia Sancti Johannis novi de Trevisio, salvo quod in homicidio, membri mutilatione, et incombustione domus vel meta bladii, vel furto excedente summa **XL.** solidorum denariorum, et excepto prodimento quod predictum Statutum non vendicet sibi locum in predictis mulieribus, et Potestas, vel ejus Officiales in **XXV.** libranum denariorum si contra fecerit Communi Trevisii condemnetur

Quod filii familie possint in maleficiis respondere

Rubrica 163

Statuimus, et ordinamus quod filii familias majores **XIV.** annis possint in maleficiis respondere non obstante si non intervenerit consensus patris, et processus factus valeat, et teneat, et qui fit non obstante **L.** in **C.** qui legitimam personam, et **L.** cum non solum **C.** de bonis quibus liberis, idem autem observetur in his qui patrem non haberent

Quod mulieres possint testificari in maleficiis

Rubrica 164

Statuimus, et ordinamus quod mulieres possint in maleficiis, accusationum inquisitionum reddere testimonium, et ipsarum testimonium pro legitima probatione habeatur non obstante communis foro, et testes extra de verborum signi, et aliis quibuscunque

De poena carcerantis vel confinantis aliquem

Rubrica 165.

Statuimus, et ordinamus quod nullus Officialis Communis possit, neque valeat aliquem carcerari si noluerit dare fidejussores idoneos, et sufficientes nisi

poena esset personalis vel in corpore, sive in aliqua parte corporis veniret puniendus poena solidorum centum denariorum Comuni Trevii applicandorum, nec etiam aliquem tornere tare, vel ad confinias mictere sine licentia dominorum priorum Terre Trevii poena librarum X. denariorum Comuni Trevii applicandorum

De maleficiis commissis inter mulieres, et mulieres

(Rubrica 166)

Statuimus, et ordinamus quod in omnibus maleficiis, que comicterentur inter mulieres, et mulieres facto, vel dicto in medietate poene in Statutis maleficiorum descripta puniantur salvo de venens, homicidio, furto, proditione, et malia

De poena non observantis pacem

(Rubrica 167)

Statuimus, et ordinamus quod omnes paces facte, habite, et celebrate de quibuscunque maleficiis sint firme, et rate, et potestas, et alii officiales Comunis Trevii debeat facere ab omnibus observare, et si aliquis fregerit pacem factam de aliquo maleficio cum sanguine effusione cum armis frangens dictam pacem in duentis libris denariis Comuni Trevii condemnetur, si vero de aliquo alio maleficio quocumque modo facta fuerit frangens talem pacem in L. libris denariis Comuni Trevii condemnetur, que locum habeant si pacem talis Trebanus per testes probari poterit, vel etiam per publicum instrumentum, et quilibet possit eum offendere sine poena, et banno

De poena facientis affigliato bactimaglias

(Rubrica 168)

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona de Trevio, vel ejus districtu audeat vel presumat facere suo affiliato bactimaglias, atque crescian, et qui contra fecerit in dando, vel accipiendo in centum solidorum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et liceat cuilibet accusare, et habeat terciam partem bani

et sit secretum, et quod nullus fornarius de Crevio, vel ejus districtu possit quoquere ad suum furnum, vel quoquere facere aliquam cresciam, seu panem majorem duorum panum usualium, et idem modus servetur in infantatis, hoc videlicet quod nullus audeat florere, vel sprellare aliquod duplerium, sive faciam ad poenam C. solidorum denariorum, et eandem poenam incurrat tam emens ensenias, quam recipiens, et quod Potestas in principio sui offitii teneatur facere jurare omnes fornarios de Crevio, et districtu servare predicta, et facere quolibet mense solemnem inquisitionem, et repertos culpabiles punire, et condemnare secundum formam dicti Statuti, et si Potestas predicta non servaverit condemnetur per Sindicum Comunis Crevii in XXV. librarum denariorum Comuni Crevii applicandorum

Quod filius carceretur ad petitionem Patris

Rubrica 169

Statuimus et ordinamus quod si aliquis filius familias decetare contingerit, quod Potestas teneatur ad poenam C. librarum denariorum de suo salario Comunis Crevii applicandorum ad petitionem patris, vel alterius cujus potestati subjectus sit vel suppositus fuerit ipsum capere, detinere, et carcerare pro ut sibi placuerit.

De poena facientis in strata scalas, vel pilastram

Rubrica 170

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat facere, vel fieri facere in aliqua strata in castro Crevii aliquas scalas, vel pilastram, qua aliquod impedimentum prestaret, vel reddat indictis stratis, vel alicui persone, poena X. librarum denariorum, et Potestas teneatur de predictis inquirere ex suo offitio, vel ad petitionem cujuslibet potentis, et scalas, vel pilastram factas facere elevari.

De poena euntis post tertium sonum campane

Rubrica 171.

Statuimus, et ordinamus quod audeat ire per castrum, vel plateam Crevii

post tertium sonum campane, que pulsatur de sero usque ad sonum campane, que pulsatur de mane poena X. Solidorum denariorum possit tamen quilibet ire cum lumine in manu, sive igne evidenti sine poena, et banno, et stare possit prope domum suam propriam, vel conductam in qua habitaret per tres domos proximiores ipsius domui sine lumine, vel igne sine poena, et banno, et quod Potestas, et sui officiales predicta faciant observare vinculo juramenti, et poena librarum X. denariorum de suo salario Comuni Vercellarum applicandorum.

De poena petentis debitum solutum

Rubrica 172.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque petierit alicui aliquod debitum, de quo sibi, vel alii pro eo de ejus voluntate, vel mandato fuisset satisfactum in centum solidorum denariorum Comuni Vercellarum condemnetur, et nihilominus duplum illius quantitatis quam petierit solvere teneatur, cujus poene medietas sit Comunis Vercellarum, et alia illius, a quo petierit.

De poena forensis percutientis Vercellanum

Rubrica 173.

Statuimus, et ordinamus quod si alicui forensi acciderit, quod absit in Vercellis, vel ejus districtu aliquem Vercellanum percutere cum armis, vel sine, cum sanguine, vel sine quod puniatur poena dupli, quam puniretur Vercellanus si alium Vercellanum offendisset, et si Vercellanus offenderit forensem puniatur illa poena, qua puniretur forensis in terra illius offensi.

De poena laborantium possessiones forensium non solventium dativas

Rubrica 174.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque forensis habuerit aliquam possessionem in Vercellis, et districtu teneatur expresse pro ipsis Dativis solvere sicut alii Vercellani

bani, et quod laboratores rerum sive terreni, et bonorum forensium solvant datiras pro rebus forensis, et dictus laborator possit, et sibi liceat fructus retinere donec datiram per ipsum laboratorem solutam, et etiam expensas legitimas si aliquas fecit integre rehabeat, et si dictus forensis laboratorem molestaret expensis Comunis Trevii defendatur, et si predictus laborator predictam non observaverit in **XXV**s. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et quod nemo audeat, vel presumat laborare possessiones alicujus forensis nisi primo pronunciatur Camerario Comunis Trevii solvere omnes datiras contingentes dictis possessionibus forensis, quas laboraverit poena **X**s. librarum denariorum pro qualibet petia terre quam laboraverit, et quod banniatur semel in mense, et quod Potestas teneatur vinculo juramenti, et poena librarum **XXV**s. denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum facere solemnem inquisitionem contra laboratores predictos, qui promissionem non fecerint ~~cautam~~ Comunis Trevii de solvendo datiram, contingentem possessionem forensis, et si aliquis reperiretur dictam promissionem non fecisse dicto Camerario in dictis **X**s. libris denariis debeat per dictum Potestatem Comuni Trevii condemnari.

De eo, qui declinaverit jurisdictionem Comunis Trevii

Rubrica 175.

Statuimus et ordinamus, quod si quis de Trevio districtu, vel aliunde fuerit denuntiatus, accusatus, vel inquisitus occasione alicujus maleficii, sive excessus, sive alicujus damni dati, et dictus talis denuntiatus accusatus, vel inquisitus cessaverit sive declinaverit jurisdictionem Comunis Trevii, et officialium ejusdem quod Potestas, et Notarius damnorum datorum, vel alii Officiales Comunis Trevii teneantur, et debeant eo ipso quod fuerit declinata ipsa jurisdictio coram eo, vel aliquo ipsorum notificare ipsum maleficium, sive damnum datum dominis Prioribus terre Trevii, qui Priores vinculo juramenti teneantur, et debeant jura Comunis defendere, et manutenere in qualibet curia tam Ecclesiastica, quam seculari, et nihilominus Potestas, et ejus Officiales teneantur, et debeant procedere contra dictum declinantem, vel declinantes jurisditionem Comunis Trevii de hiis que per ipsum declinantem, vel declinantes obmissum esset, vel contra factum, et plus in libris **XXV**s. denariis Comuni Trevii applicandis ob declinationem jurisdictionis predicte, de quibus Potestas, sive alii Officiales Comunis Trevii procedentes, et qui processissent contra talem, vel tales declinantes dictam jurisdictionem ad sindicatum ejus, vel eorum minime teneantur

tur nec de predictis valeant sindicari, et talis declinans offendi possit ab omnibus sine
poena, et ipso jure sit privatus in Comunii Eresii officio et beneficio in eternum

Quod Potestas non possit aliquem grava re in pignoribus

Rubrica 176.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Eresii, nec aliquis suus
officialis non possit aliquem Erebanum gravare in auro, vel in argento, vel pignoribus
occasione alicujus accusationis, vel inquisitionis, vel processus, qui fieret contra ipsum
occasione alicujus maleficii, vel accessus facti, vel comissi per ipsum, si ipse accusatus,
vel inquisitus noluerit idoneam cautionem dare, seu fidejussores idoneos de sua condem-
natione solvenda, et de parendo mandatis curie Comunis Eresii, et quod Camerarius
Comunis Eresii, qui pro tempore fuerit, nec aliqua alia persona audeat, vel presumat
recipere aliquod depositum in auro, vel in argento aut pignoribus aliquo colore quesito
poena XX. librarum denariorum Comunii Eresii applicandorum, et cuilibet possit
contrafacientes accusare, et habeat tertiam partem banni, et quod Potestas, qui pro tem-
pore fuerit teneatur, et debeat ad petitionem cujuscumque petentis super predictis
inquirere, et procedere, et repertos culpabiles de aliquo predictorum punire, et condemnare
poena XXV. librarum denariorum de suo Salario Comunii Eresii applicandorum de-
quibus Dictus Potestas debeat sindicari.

De poena facientis hostium, quod operiatur versus viam

Rubrica 177

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona in castro Eresii, vel poladia
Eresii habeat, vel faciat in domo sua propria, vel conducta in castro, vel poladia Eresii
aliquod hostium juxta viam publicam, quod aperiendo volvat versus viam, sed volva-
tur versus domum suam, et qui contra fuerit in X. librarum denariorum Comuni
Eresii condemnetur, et dictum hostium pro dominum ipsius domus elevetur ad dic-
tam poenam.

De sententiis dandis in consilio generali

Rubrica 178

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat vinculo juramenti, et poena XXV. librorum denariorum de suo salario Comuni Ebrii applicandarum, ferre condemnationes, et sententias in generali consilio dicti Comunis in causis criminalibus per sententiis per Notarios, sive Massarios librorum, et Massaritiarum Camere dicti Comunis, Et de ipsis sententiis facere duos libros, et fieri facere, et per ipsius Notarium unum in cartis bombicinis, et alium in cartis pecudinis in publicam formam redactis, et ipsis abstulatis et inventis eorum dibus, et lectis statim consignare, et tradere ipsi Massario, sive Notario librum dictarum sententiarum in cartis pecudinis factum Alius vero in cartis bombicinis penes ipsum Dominum Potestatem remaneat, quas condemnatas, et librum condemnantium ipse Massarius ad cameram dicti Comunis deferat, et penes ipsius Massarium ponat

Quod nemo cogatur ad se excusandum, nisi prius accusatio, sive inquisitio fuerit registrata

Rubrica 179.

Statuimus, et ordinamus, quod Potestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit, nec aliquis ejus Officialis possit, nec debeat cogere aliquem accusatum, vel inquisitum nisi primo ipsa accusatio, vel inquisitio fuerit registrata, vel scripta in actis, et autentiis libris accusatione, vel inquisitione Comunis Ebrii, et missa copia ad cameram Comunis Ebrii, et citatus fuerit dictus accusatus, vel inquisitus nisi pro tali maleficio veniret imponenda poena personalis, vel membri abscisionis poena XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Ebrii applicandorum: et si secus fieret non valeat quod actum fuerit ipso jure, et quod omnes accusationes, vel inquisitiones note cui porrectis fuerint teneatur scribere in dictis libris eadie, vel sequenti die poena XXV. librarum denariorum dicto Comuni applicandorum

Qualiter commictens maleficium cogatur ad confitendum

Rubrica 180

Statuimus, et ordinamus quod si aliquis accusatus, denumptiatus, vel inquisitus esset in curia Comunis Tervii occasione alicujus maleficii, et ipsum maleficium se excusando negaverit, et postmodum ipsum maleficium probatum fuerit per unam testem bone condictionis, et fame de visu omni exceptione majore, vel per aliquod indicium sufficiens ad torturam, quod ipse talis accusatus, vel inquisitus, vel denuntiatus debeat semel citari personaliter, vel bis ad comum diversis diebus, quod veniat ad confitendum dictum maleficium coram curia dicti Comunis, et si in aliquo termino dictarum citationum non venerit habeatur pro confesso, et convicto maleficii superdicti, et quod sententia, contra que cum ferri debeat tamquam si fuisset confessus dictum maleficium de quo esset accusatus denuntiatus, vel inquisitus, et valeat ipsa sententia plenojure si feratur.

De domibus, et muris non destruendis

Rubrica 181.

Statuimus, et ordinamus quod nullus de Tervio, vel ejus districtu, sive forensis habens domum in castro Tervii, vel platea Tervii infra muros castri, vel platee possit lapides, vel muros ipsius domus alicui vendere, vel alienare causa destruendi, vel quod ipse destruat ad poenam **L.** librarum denariorum pro qualibet vice, qua contrafecerit, et Potestas teneatur quolibet mense inquirere de predictis sub poena **XXV.** librarum denariorum Comunis Tervii applicandorum

De poena forensium ementium de proventibus Comunis

Rubrica 182

Statuimus, et ordinamus quod nullus forensis cujuscunque condicionis existat possit vel sibi liceat aliquo colore quesito emere, vel emi facere per se, vel interpositam personam aliquid de proventibus spectantibus Comuni Trevii, vel ipsis, vel aliquibus ipsorum habere partem, vel ipsos proventus colligere poena centum librarum denariorum pro quatibet vice Comuni Trevii applicandorum, et si sensus fecerit ipsa emptio non valeat ipsos jure aliqua ratione, et sibi nullum jus ipsa emptione aquiratur, et quod Sindicus qui electus fuerit per consilium generale dicti Comunis Trevii ad predicta vendenda non possit, nec debeat aliquid de dictis proventibus vendere ipsis forensi, et quod si contra fecerit in predictis solvat bannum vice qualibet, que contra fecerit XXV. librarum denariorum, et quod nullus Trebanus possit pro aliquo forense emere aliquid de dictis proventibus, nec aliquem forensem recadmictere in ipsa emptione pro aliqua parte ad dictam poenam Comuni Trevii applicandam, et Potestati, qui pro tempore erit in XV. dies post introitum sui officii faciat, et facere teneatur solemnem inquisitionem contra delinquentes in predictis a quatuor annis citra, et per ipsum tempus et per ipsos repertos culpabiles punire, et condemnare secundum formam dicti Statuti in poena in ipso contenta poena XXV. librarum denariorum de suo Salario Comuni Trevii applicandorum

Quare Potestas possit punire de similibus ad similia

Rubrica 183

Statuimus, et ordinamus quod de omnibus ea quod Statuta, ordinationes vel reformationes non loquerentur dictus dominus Potestas sive ejus Judex possit punire de similibus ad similia, et illud sit simile quod dicto domino Potestati sive ejus Judici videbitur convenire

De diminutione poenarum

Rubrica 184.

Statuimus, et ordinamus quod si quis fuerit accusatus denumptiatus, vel inquisitus in Curia Comunis Eresii de aliquo malefitio, comparuerit coram ipsa curia et in malefitium de quo ipse acusatus denumptiatus, vel inquisitus sponte confessus fuerit in quarta parte sue condemnatis minus debeat condemnari, et si infra decem dies a die excusationis ipsis pacem habuerit cum suo adversario, et ex ipsa pace apparuerit publicum instrumentum, et infra alios X. dies ipsum instrumentum produxerit Comuni ipsa Curia in quarta parte residui sue condemnationis minus debeat condemnari, et si infra X. dies a die late sententie condemnationis contra ipsam condemnationem de ipso factam solverit Camerario Comunis Eresii pro ipso Comuni recipienti ~~alia~~ quarta pars residui dicte condemnationis sibi debeat relevari, et hoc locum in homicidiis habere non permittimus, et si quis condemnatus fuerit sententia condemnationis, et poenas infra decem dies a die late sententie Camerario dicti Comunis non solverit quod quartam partem plus ipsius condemnationis solvere teneatur.

De duplicatione poenarum

Rubrica 185.

Statuimus, et ordinamus, quod omnes, et singule poene quorumcumque malefitiorum de quibus in Statutis Comunis Eresii fit mentio, et aliorum quorumcumque duplicentur, et duplicata esse intelligantur in quibuscumque malefitiis, que in posterum committentur in prascriptis locis, vel aliquo eorum, et in prascriptis temporibus, vel aliquo eorum, videlicet in Palatio Comunis residentie Domini Potestatis, in palatio populi Terre Eresii, in quo consules dicte terre, et Notarius reformationum, et Camerarius Comunis moram faciant, seu facere consueverint in platea Comunis Eresii, in quolibet Ecclesia terre Eresii, et ejus districtu, vel ante in macello Comunis, et in qualibet congregatione, que fieret per Comunes, vel Capitaneum contratarum, et in corrupto fiendo, vel mortuo seppelliendo in malefitiis commissis de Comuni propriam, vel conductam offendenti, vel

minantis non incestoris visse, et in possessionibus ipsius, et in diebus quibus Trebani
consueverint aliquam adminantiam, vel monstram fauere, et in maleficiis comissis vel
commictendis nocte tempore videlicet post sonum campane, que pulsatur de sero ad
caudes, usque ad sonum campane que pulsatur de mane prodie, et in festo beati
Miliani, et in die Nativitatis domini nostri Jesu xti, et in festo Paschatis
Intercisis, et in die Veneris Sancti et in festo Paschatis resurrectionis, et in festo
Sancti Egidii, et quicumque in dictis locis, vel dictis temporibus, vel aliquo eorumdem
maleficium aliquod fuerit, vel comiserit condemnetur delinquens duplo poena, qua
puniri deberet si alio loco, vel tempore maleficium, vel maleficia commisisset

Infra quantum tempus debeant termina re processus

Rubrica 186

Statuimus et ordinamus, quod Potestas, qui pro tempore fuerit suique offi-
tiales teneantur, et debeant, et quilibet eorum de omnibus, et singulis accusationibus
denuntiationibus inquisitionibus, et processibus per ipsum fiendis, et quos factos repe-
rierit per predecessorem prudentis in actis recipere bonos, et idoneos fidejussores de
condemnatione solvenda tempore comparitionis ipsorum accusatorum denuntiato-
rum, vel inquisitorum, si dictos fidejussores idoneos datos non comparuerit coram
predecessore, et finire, et terminare processus criminales infra XXX. dies ad ince-
ptione dicti processus, et processus quos invenerit pendentes a die assignato librorum
sibi facte, et infra alios XXX. dies condemnationes de ipsis factis executioni mandare
et ad Camerariam dicti Communis facere punire, et si non fecerit dicte condemnatio-
nes in suo salario compensentur, et si aliquis fuerit contumaciter exbanditus, et
de suis bonis inverirentur quod ad manus dicti Camerarii faciat devenire, et si
non fecerit quod in dicto suo salario compensentur, et excomputentur, et si non
invenirentur quod debeat fieri quolibet mense solempnis inquisitio de bonis exban-
ditis predictis in contrata unde fuerit predictus condemnatus, sive exbanditus, et si
non fecerit ut supra compensentur in suo salario per Sindicum dicti Communis de
beat sindicari de predictis sub poena L. librarum denariorum, et poena sit, et
esse intelligatur Potestati pro quolibet processu non diffinito, et terminato infra dic-
tum tempus XXX. dierum L. librarum denariorum, et Consules, qui pro tempore
fuerint debeant sindico protestari predicta sub poena XX. librarum denariorum
pro quolibet ipsorum

De illis qui non tenentur ad poenam in maleficiis

Rubrica 187

Statuimus, et ordinamus, quod delinquentes, seu maleficia committentes in Brevio vel districtu in casibus infrascriptis, vel aliquo eorumdem non teneantur ad poenam, et pro ipsis, et de ipsis maleficiis, vel delictis non possit contra delinquentes per Potestatem, vel aliquem alium, vel officialem procedi: videlicet quoniam male ficium, vel maleficia fierent, seu committerentur, vel facta, vel commissa essent ad sui delinquentis defensionem primo insultati ab offenso, vel quoniam offensor, vel offensus esset de una eadem familia ad unum ignem, et ad unum panem morantes, et maleficium inter ipsos commissum fuerit sine morte, vel membri abscisione, vel debilitatione, vel faciei vituperatione cum evidenti signo, vel cicatrice perpetuo remanentura in quibus tribus casibus mortis, vel membri abscisionis, vel debilitatis, vel vituperatis faciei possint delinquentes media poena pro qua alii puniri debent vel quoniam maleficium seu maleficia facta, seu commissa essent non studiose vel quod esset offendens minor XII. annis dummodo predicta probentur saltim per unum testem de visu in casibus quod ad defensionem, vel non studiosa si pueres non adessent, et in aliis predictis casibus, vel aliquo ipsorum ad poenam delinquentes nullatenus teneantur, et hoc locum non habeat in filiis percutientibus patrem, vel matrem, sive Avum, vel Amitam, quo casu dicti delinquentes poena triplicii puniantur secundum formam Statuti maleficiorum

De testibus cogendis in maleficiis

Rubrica 188.

Statuimus, et ordinamus quod si aliquis, vel aliqua esset, vel essent datæ intestes occasione alicujus maleficii, et recepto juramento de veritate dicenda nolent dicere, et testificare veritatem de qua viderent, quod Potestas, sive ejus Judex valeant detinere tales testes in palatio Communis per tres dies continuos, et esset fœmina in ecclesia Sancti Johannis, vel in aliquo Monasterio, et masculus sive masculo deducto in testem transacto dicto

tribus diebus Potestas, sive ejus Judex liceat tali testi, sive testibus ponere in tormentum in ligando eum super bancam, vel ad funem nontamen valeat ipsos tormentare sine licentia dictorum Priorum et si reperiretur post modum dictos testes malefitios fuisse, et confiteri noluisse Potestas, sive valeant ipsos punire de perjurio

De poena imponenda per Offitiales

Rubrica 189

Statuimus et ordinamus quod Potestas Curiæ ejusque Judex, et Notarius et Socius similes, et quilibet eorum possint eisque et cuilibet eorum liceat ex eorum vel alicujus ipsorum offitio pro executione, seu exercitatione ipsorum, vel alicujus ipsorum offitii imponere poenam seu poenas cuicumque personæ, et quibuscumque personis eisdem, vel alteri ipsorum non parentibus, vel obedientibus usque in quantitate decem librarum denariorum in diem, et quolibet die, et non plus dum tamen non possit pro uno, et eodem facto facere nisi unum præceptum in die uni personæ inter omnes, et indictas poenas exigere possint contra facientes postquam de inobedientia constiterit pro ut eis visum fuerit, convenire dicta competenti dilatione ad minus unius diei, et pro eodem negotio sive facto non possint ultra quinque præcepta fieri, et si ultra fierent non valerent ipso jure salvis aliis poenis in Statutis contentis

De poenis exigendis sine sententia lata

Rubrica 189

Statuimus, et ordinamus quod quotiescumque contingerit per inquisitionem, vel accusationem per Potestatem, vel Curiam contra terrigenam, vel forensem procedi occasione alicujus malefitii, vel excessus per eum commissi quod postquam constiterit de ipso malefitio, vel excessu in actis Curiæ per confessionem delinquentis, vel legitimam probationem testium Potestas, vel ejus Offitiales possint, et debeant auferre poenam usque in quantitate Cx solidorum denariorum, et abinde infra de facto non obstante quod non fuerit lata sententia per ipsum Dominum Potestatem, vel suos Offitiales contra talem delinquentem dum modo quod ipse processus non excedat poenam Cx solidorum denariorum

De arbitrio Potestatis puniendi maleficia non punita

Rubrica 190

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, sive ejus Judex possint, et valeant procedere de omnibus, et singulis maleficiis commissis ante initium sui officii per sex menses, et non ultra, exceptis prodictione, venenatione, homicidio, falsitate, combustione domorum blaxdii, et hiis similia facturarum, membri mutilatii, et furti de quibus procedi possit per ipsos vel alterum ipsorum usque ad triennium a die commissi maleficii computando non obstante aliquo Statuto, lege, vel reformatione in contrarium disponente, nec non contra omnes, et singulos qui se appellaverint in criminalibus, et appellatis eorum non essent prosecutis

Quod Potestas valeat procedere per inquisitionem diebus feriatis, et non feriatis, et non vitietur processus, sive sententia ratione solemnitatis omissæ

Rubrica 191

Statuimus, et ordinamus, quod in omnibus, et singulis maleficiis, et processibus pendentibus presentibus, et futuris in procedendo, cognoscendo, et sententiando omnes, et singuli dies habeantur, et intelligantur, ac etiam sint juridici, et in dictis diebus possit procedi cognosci, et sententiari non obstante L. omnes dies, et L. dies festos C. de feriis, et C. conquestus extra de feriis, vel quibuscumque aliis L. Statutis, vel capitulis in contrarium loquentibus, et citatio, cognitio, et sententia quibuscumque diebus facte, sive facta, late, vel lata valeant, et teneant pleno jure, et processus facti, vel fiendi, et sententie late, vel ferende in quibuscumque causis criminalibus non possint tolli, vel cassari, impugnari, vel aliquo modo vitiari dicta de causa, vel idcirco quod reus non esset citatus perhemptorie ad sententiam audiendam

vel ex eo quod reus non esset citatus ad opponendum contra processum diendum, et allegandum in causa quidquid vult de jure suo, et processus facti, et fiendi, et sententiæ ferendæ in causis criminalibus valeant, et teneant, et intelligantur rite, et de jure facti, et late, ac etiam sint non obstante quod in eis, vel aliquo ipsorum ordo jure, sive solemnitas, vel substantialitas jure esset obmissa, vel non servata, sive pretermissa in totum, vel in partem dummodo de maleficio constet per confessionem, vel aliquam probationem legitimam testium, vel instrumentorum: excipimus etiam infrascriptis diebus tam judiciales strepitum cessare volumus: videlicet diem Natalis domini nostri Jesu Xti, diem Paschatis resurrectionis, ejusdem diem Epiphanie, diem Ascensionis, Pentecostem, diem nativitatis Johannis Baptiste, et dies festivitatum omnium Virginis gloriose, et etiam Dies festivitatum omnium Apostolorum, et diem festivitatis beati Miliani, quos tam dies volumus esse in criminalibus causis feriatos, in quibus etiam in illis debemus voluptatibus occupari, nec ullis exactionibus profanari, vel vexari possit, tam inquisitio formari, et citatio fieri, et processus dictis diebus

De recognitione librorum Potestatis

Rubrica 192

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Trevii reassignet, et reassignari faciat per Notarios suos in consilio generali omnes libros factos, et scriptos indicto officio octo diebus ante finem sui officii, et ipsos libros abinde in antea habere nec revidere possit per se, nec per aliquos suos Officiales auctoritate alicujus consilii, et si aliqua scriptura vel processus aliquis, vel aliqua denovo occurrerit infra octo ultimos dies faciat fieri novos libros, quod si Potestas non fecerit in XX. librarum denariorum Comuni Trevii condemnetur

De poena frangentis carceres Comunis

Rubrica 193

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat frangere

seu frangi fauere carceres Comunis Ereuii, et qui contra fecerit in prędictis, vel aliquo prędictorum solvat Camerario Comunis Ereuii proipso Comuni recipienti nomine poene Centum librarum denariorum, et omnes, et singuli prestantes, seu dantes auxilium, consilium, vel favorem, et illi, seu illi qui dictos carceres fregerit, seu frangi fecerit, et subjacuant dicte poene, et nihilominus illi qui in dictis carceribus essent detenti, seu ille qui detentus esset pro Comuni, seu Specialibus personis in dictis carceribus dare, et solvere teneantur omnes, et singulas quantitates, et pecuniarum quantitatem, quam seu quas dicto Comuni seu Specialibus personis solvere tenerentur singulis quantitatibus, et omnibus prędictis per dictum Potestatem, qui pro tempore fuerit dicto Comuni debeant condemnare, et quod Potestas, ejus Judex, et quilibet officialis Potestatis pro eorum officio exercendo possint, et valeant quotiens, et quoniam ei, vel alicui eorum videbitur assignare pro carceribus poatatium residentię ipsius domini Potestatis, et quilibet teneantur stare, et indenon discedere sine licentia talis officialis seu Potestatis sub dicta poena centum librarum denariorum

De poena aperientis hostia domorum occulte

Rubrica 194

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat aperire hostia, sive hostium Domus alicui persone occulte sine licentia Domini domus sub poena librarum X denariorum vice qualibet qua contra factum fuerit, et hoc locum non habeat in proximioribus usque in secundum gradum se actinentibus, et credatur domino cum ejus juramento, et cum uno teste de fama etiam si ille testes essent actinentes Domini dicte Domus et hoc si non intraverit dictam Domum, si vero occulte intraverit sine licentia Domini domus in libris XXV denariorum condemnetur: et hoc intelligatur contra velle Domini domus quoniam quis de domo exiret, vel postmodum ingrederet, et credatur juramento Domini domus cum tribus testibus de fama examinandis per dictum Dominum Potestatem, vel ejus Judicem, et admittendis per ipsum Dominum Potestatem, vel ejus Judicem. Si sic videbitur, et placebit inspecta condictione personarum non obstante quod ipsi testes essent actinentes Domini dicte Domus, et sententia inde lata per ipsum Dominum Potestatem, et Judicem valeat, et teneat pleno jure non obstante quod esset negatum per illum contra quem procedentur, ac etiam esset contradictum testibus prędictis

De poena dicentis, vel facientis aliquid inhonestum alicui mulieri

Rubrica 195.

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona cujuscunque conditionis existat audeat, vel presumat aliquo modo in aliquo coreo, sive festivitate, nec in aliquo alio loco in terra Vercelli, vel ejus districtu aliquem actum, sive verbum inhonestum facere, vel dicere alicui mulieri contra velle ipsius mulieris, vel mariti sui cum duobus testibus de fama admictendis per ipsum dominum Potestatem, vel ejus Judicem si eis videbitur convenire inspecta condictione personarum, et sententia inde lata valeat, et teneat jolene jure acsi dictum delictum fuisset sine aliqua condictione per delinquentem confessatum.

De poena turbantis officium domini Potestatis, vel suorum officialium

Rubrica 196

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujuscunque conditionis existat audeat, vel presumat aliquo modo, vel quesito colore turbare inquietari, aut turbari, vel inquietari facere, nec fasorem alicui prebere dicto, vel facto officium Potestatis Vercelli, vel suorum officialium quocunque, et qualitercunque per eorum, vel alterum ipsorum dicto, vel facto fieret, vel exerceretur, sive percipueretur in terra Vercelli, vel ejus districtu poena librarum centum denariorum pro quolibet, et qualibet vice qua contra factum fuerit Comuni Vercelli applicandorum, et hoc si fuerit Potestas, vel ejus Judex eorum officium exercentes, si vero fuerit miles Socius in libris **L.** denariorum, si vero fuerint alii officiales in libris **XXV.** denariorum, et quilibet teneatur prestare dare dictis officialibus, vel altero ipsorum auxilium, consilium, vel favorem totiens, quotiens fuerint requisiti sub poena et ad poenam **XXV.** librarum denariorum sine aliqua diminutione pro quolibet inobediente, et vice qualibet, et credatur, et stetur relationi dictorum officialium, vel alterius ipsorum non obstante aliquo statuto, lege, constitutione, vel reformatione in contrarium disponente

De poena facientium aliquam cohadunationem, et arma capientium

Rubrica 197

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona cujus status, vel condicionis existat audeat, vel presumat aliquo modo, vel quesito colore ex aliqua injuria, vel offensa sibi, vel fratri suo sive propinquo facta, vel illata, vel quę dicerętur facta fuisse facere vel fieri promictere aliquam congregationem suorum proximiorum vel aliorum cum armis, vel sine, nec consentire, vel ordinare pro defensione sue persone vel ex aliqua alia causa in domo sua propria, vel conducta, nec in aliqua alia domo, vel loco in terra Ęrevii, vel ejus districtu poena librarum L denariorum pro quolibet, et quolibet vice, qua contra factum fuerit sine licentia domini Potestatis terrę Ęrevii dicto Comuni applicandorum, salvo, et reservato nisi essent fratres carnales, sive consobrini in secundo gradu a latere paterno tamen, et simili, et eadem poena puniatur ille, vel illi ultra dictum modum arma caperent pro defensione alicujus sui propinqui, vel amici, vel benevoli, aut congregationi adire in loco alico occasione predicta sive querelam facere aut auxilium, vel favorem facere prębere cum armis, vel sine, et si fuerit forensis in duplum dicte poene puniatur, et de predictis quilibet possit, et valeat accusare, et habeat tertiam partem dicte poene, et nomen ejus teneatur in secretum, et de predictis omnibus, et singulis Potestas terrę Ęrevii, vel ejus Judex qui nunc sunt, vel pro tempore erunt valeant per inquisitionem procedere etiam per publicam vocem, et famam quam probari possit per quatuor testes fidedignos recipiendos, et examinandos ac etiam admictendos per ipsum dominum Potestatem, vel ejus Judicem pro ut eis videbitur convenire inspecta qualitate facti, et condicione personarum summarię, et de plano sine strepitu, et figura judicii, et sententia inde lata valeat, et teneat pleno jure non obstante Statuto, reformatione, et aliis quibuscumque

De bonis hospitalis Sancti Johannis non fraudandis

Rubrica 198

Statuimus, et ordinamus quod quicumque subtraxerit, seu abstulerit, aut fraudaverit

de bonis, et rebus hospitalis Sancti Johannis novi de Ereio in centum libris denariorum per Potestatem Comunis Ereii dicto Comuni condemnetur, et nihilominus ad restitutionem dicte rei subracte, ablate, vel fraudate ipsi hospitali condemnetur per Potestatem predictum, et de ablatione seu subtractione ipsius rei stetur sacramento duorum testium summarie receptorum vel V. de publica voce, et fama et Potestas predictus teneatur omnia, et singula super dicta observare, et observari facere sub poena centum librarum denariorum dicto Comuni de suo salario applicandorum, et illud idem intelligatur in Sindico dicti hospitalis, videlicet de subtractione, et ablatione bonorum dicti hospitalis, qui Sindicus teneatur, et debeat reddere rationem de introitibus, et exitibus, et gestis, et de bonis dicti hospitalis dominis Prioribus dicte terre singulis duobus mensibus

Quod Offitiales non faciant novitatem in palatio

Rubrica 199.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Terre Ereii, vel ejus Offitiales, vel familiares, vel aliquis ipsorum non possint, nec debeant facere, seu fieri facere aliquam novitatem in palatio Comunis Ereii sine deliberatione consilii generalis dicte terre sub poena XXV. librarum denariorum Comuni Ereii applicandorum pro quolibet, et qualibet vice, et [illegible] Camerarius Comunis predicti solverit aliquam pecunie quantitatem contra formam presentis Statuti de suo proprio solvisse intelligatur, et non de pecunia Comunis

Quod nullus presentet Potestati

Rubrica 200.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona de Ereio, vel ejus districtu audeat vel presumat mictere aliquod ensenium Potestati, vel alicui suo Offitiali, vel familiari, nec etiam alicui forensi, qui venerit ad ipsum Potestatem, vel staret cum ipso in palatio dicti Comunis, et qui contra fecerit in recipiendo dictum ensenium in X. libris denariis de predictis, et quodlibet predictorum per Sindicum qui erit protempore ad Sindicandum dictum Potestatem Comuni Ereii debeat condemnari sub dicta poena, et quilibet possit accusare contra facientem, et denuntiare, et stetur sacramento

accusatoris, vel denunciatoris sine aliqua probatione.

Quod nil detur, aut donetur Potestati

Rubrica 201.

Statuimus, et ordinamus quod nullus Prior dicti Comunis audeat, vel presumat proponere in aliquo consilii dicti Comunis quod aliquid detur, vel concedatur alicui Officiali dicti Comunis de bonis dicti Comunis, vel Specialium personarum aliquid aliud nisi Salarium eidem permissum poena C. librarum denariorum Comuni Tervii applicandorum cuilibet ex Prioribus proponitam facientem, vel deliberantem, et quicumque consiliarius consuleret in predictis in **XXV.** librarum denariorum condemnetur Comuni predicto, et in eadem poena incurrat Notarius, qui propositam scripserit, et si fieret non valeat ipso jure, et contra delinquentem teneatur Potestas inquirere ad petitionem cujuslibet petentis poena **XXV.** librarum denariorum de suo salario, et hoc capitulum sit precisum quod tolli non possit consilio, vel arrenga.

Quod Potestas teneatur facere custodire carceres

Rubrica 202

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Tervii, qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat custodire, et custodiri facere carceres Comunis Tervii, et carceratos, seu detentos, qui sunt in ipsis careribus, vel pro tempore erunt vel mictentur, seu detinebunt in ipsis sine aliquo salario, vel mercede omni suo rescio periculo, et fortuna, et carceratos, et carcerandos eosdem salvare donec satisfecerint, et solverint quantitates, vel res alias pro quibus detinentur capitulo aliquo in presenti capitulo alias volumine infra, vel superposito, seu contento in aliquo non obstante quę seu quod in quantum predictus esset, vel essent contraria volumus esse cassa, irrita nullitatisque valoris. Statuentes etiam quod Campana quę in turri dicti Comunis sit vidibitur, et placuerit dominis Prioribus et **XVIII.** bonis hominibus de dicta terra electis pro bono statu dicti Comunis, idem Potestas per suos familiares pulsari faciat ad consilium, et alia occurrentia, vel si fortuna dicti Comunis suo rescio, et fortuna sine aliquo salario, vel mercede ad poenam C. librarum denariorum

de suo salario in quibus condemnari debeat per Sindicum qui erit ad Sindicandum eum=
dem pro quolibet, qua contra fecerit in predictis, vel aliquo predictorum, et nihilominus
comune, et speciales personas conservare teneatur indemnes. Volumus etiam, et fir=
mamus presenti Statuto quod liceat dictis dominis Prioribus, et XVIII. si eis
placuerit providere de alio homine pro pulsando campanas predictas prout
eis vel majori parte ipsorum videbitur convenire, et de illo, qui debeat claves
dicte turris Comunis tenere dum tamen salarium illis qui pulsarent dictas cam=
panas non possit excedere quoquomodo quantitatem XXX. solidorum denariorum
in mense, et dictus talis, qui eligetur, vel deputabitur ad pulsandum dictas cam=
panas prestare debeat fidejussores idoneos prout predictos Priores, et XVIII. fue=
rit declaratum

De cassecto petitionum

Rubrica 203

Statuimus, et ordinamus quod Camerarius Comunis, qui pro tempore
fuerit teneatur, et debeat de pecunia dicti Comunis quoddam capsectum emere,
quod sit, et esse debeat clausum cum duabus clavibus, una quarum sit, et esse
debeat penes Guardianum Fratrum Minorum, alia penes Camerarium Co=
munis Trevii cum quodam foramine ex parte superiori, et ipsum capsectum
ponere in Ecclesia loci Fratrum Minorum de Trevio, et in fine officii cotes=
tatis, et aliorum Officialium dicti Comunis sit licitum cuilibet persone mictere
peticionem in dictum capsectum, quam dare valeat contra dictum cotestatem, et
ejus officiales, et alios quoscumque dicti Comunis super quibus peticionibus
audiendis, et videndis sit, et esse debeat sindicus, qui erit ad Sindicandum dictos
officiales. Qui Sindicus super peticionibus missis, et inventis in dicto capsecto
debeat procedere summarie nonobstante quod non sit appositum nomen denum=
ptiantis, et bene, et legaliter sindicare debeat ante cotestatem, et ejus offi=
tiales, et alios quoscumque dicti Comunis de omnibus per eos injuste commissis,
et ipsos condemnare secundum peccatum per ipsos, vel eum commissum secundum
formam Statuti dicti Comunis. Quod capsectum debeat aperiri mane, et sero
dum cotestas, et ejus officiales, et alii quicumque steterint ad Sindicandum, et Prio=
res qui pro tempore fuerint si permicterent quod predicta non fierent non pos=
sint habere in Comuni aliquod officium usque ad X. annos deinde completos,
et nihilominus quilibet dictorum Priorum solvat bannum XXV. librarum denariorum

Quod Potestas teneatur facere inquisitionem de rebus Comunis

Rubrica 204

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Crevii in principio sui regiminis faciat, et fieri faciat solemnem inquisitionem de balistris, Confalonibus, et bendonibus, et aliis rebus, et massaritiis Comunis, quibus reinventis ipsas Massario dicte Comunis debeat facere reassignari.

Statuta contra inquisitionis officium non tenetur

Rubrica 205

Statuimus, et ordinamus quod omnia capitula, Statuta, reformationes, et constitutiones consiliariorum facta, et facienda impedientia aut obviantia inquisitioni directe, vel per obliquum sint cassa, et irrita ipso jure, nullius valoris existat, et quicumque non observaverit, vel mandaverit non observari omnino sint ipso jure officio privati, et C. librarum denariorum poena incurrant Comuni Crevii applicandorum: mandamus omnia, et singula capitula inquisitionis mitti, et poni in capitulis Statutorum

Quod Potestas, et sui Officiales teneantur observare omnia Statuta

Rubrica 206.

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, et Officiales ejus teneantur, et debeant executioni mandare omnia, et singula Statuta, ordinamenta, et reformationes

consiliariorum Comunis Crevii facte et facienda juxta suum posse, que non essent contra jurisdictionem, et libertatem Ecclesie, et constitutiones Ducales: et si Potestas non observaverit, vel executioni mandaverit, vel fuerit negligens, vel remissus perdat de suo salario L. libras denarios, que deveniant in Comuni. Si vero Judex non servaverit perdat de suo salario XXV. libras denarios. Si vero Notarius non servaverit solvat X. libras denarios pro quolibet, et qualibet vice, qui omnes supradicte poene deveniant in Comuni salvis aliis poenis in Statutis contentis.

Quod contumaciter condemnatis solventibus infra X. dies condemnationis diminuatur quarta pars

Rubrica 207

Statuimus, et ordinamus quod delinquentes, et per contumaciam condemnati, vel exbanditi si voluerunt solvere condemnationem infra X. dies a die late sententie quod possint cum diminutione quarte partis condemnationis de ipsis vel ipso facto, et beneficium solutum cum diminutione quarti infra X. dies habeat, et habere possit capitulo aliquo non obstante.

Quod platea Comunis sit libera, et expedita

Rubrica 208

Statuimus, et ordinamus quod platea Comunis, que est ante palatium ipsius, et populi a muris Domorum intus existentium circa ipsam plateam sit libera, et expedita sine impedimento, et ingomboramento specialium personarum ita quod nulli liceat in muris ipsarum Domorum, nec ante ipsas domos habere aliquam banchum vel assidem, que egrediatur extra versus plateam ad poenam centum solidorum denariorum Comunis Crevii applicandorum, et hoc capitulum

bandiatur infra unum mensem post introitum Potestatis

De trabacchis, et impedimentum non fiendum in platea Comunis

Rubrica 209

Statuimus, et ordinamus quod nullus qui habeat domum ante plateam Comunis a domo olim franciòli Vengnoli usque ad domum Francisci domini hugolini debeat habere trabacchum, vel aliquod lignum quod prestet impedimentum platee ad poenam centum Solidorum denariorum, et nihilominus debeat elevare, vel removere suis expensis

De poena tenentis latrinas circum circa plateam Comunis Vrevii

Rubrica 210

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona habeat, vel teneat aliquam latrinam in aliqua domo stante circa plateam Comunis Vrevii sub terra, vel supra terram, et quicumque habeat ipsam deguastare totaliter teneatur infra octo dies, et qui contra fecerit in X. libbrarum denariorum Comuni Vrevii condemnetur, et quod nulla persona audeat, vel presumat aliquam turpitudinem, vel immunditiam proicere, nec ponere, nec tenere vegetes in via, qua itur ad plateam ad locum Fratrum Minorum juxta domum Milazii Nicole, et simutii loci olim Carlutii Magistri Januarii, et contrafaciens in X. Solidorum denariorum Comuni Vrevii condemnetur, et cuilibet sit licitum accusare, et bandiatur hoc capitulum infra unum mensem post introitum Potestatis

De turri Comunis aptanda

Rubrica 211.

Statuimus, et ordinamus ad hoc ut campane Comunis que sunt in turri dicti Comunis mantineantur, et conserventur quod dicta turris cooperiatur, et acteletur ita et taliter quod dicte campane sint, et permaneant illese expensis Comunis pro dicti pro ut et sicut melius videbitur dictis Prioribus dicte terre Crevii cum magistris quos conducere voluerint vel videbitur convenire, et quod Potestas, et Priores qui pro tempore erunt teneantur facere fieri dictum opus, et cooperitorium pocenda XXV. librarum denariorum pro quolibet ipsorum de eorum salario Comuni Crevii applicetur, et Camerarius, qui pro tempore fuerit possit expensis facere pro dicto opere faciendo sine aliqua alia deliberatione, et habeantur pro legitimis expensis

De apotecis Comunis locandis

Rubrica 212

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat omnes claves omnium apotecharum in domo palatii populi existentes juxta plateam, et juxta Stratam aperte inferiori ipsius palatii reaccipere, et apud se devenire facere, et ipsis rehabitis bandiri faciat tam in plateam Comunis Crevii quam in consilio generali dicti Comunis, quod quicumque velit ipsas apotechas sive domos vel aliquam ipsarum ad pensionem pro uno anno proximo venturo veniat coram ipso domino Potestate, et promictat pensionem quam plus offerenti dabitur cum consilio Comunis Crevii auctoritate. Que apothece, et Domus dentur, et apensionentur plus offerenti per Sindicum Comunis Crevii ad hoc speciatiter electum in consilio generali, in quo consilio sint, et esse debeant ad minus LX. Consiliarii electi, et jurati, et si aliter fieret non valeat ipso jure dummodo quod dicta locatio non possit dari alicui ex nobilibus dicte terre, vel alteri pro eis, et si aliquis conductor dictarum apotecarum, sive domorum, vel alicujus ipsarum, ipsam apotecam sive domum retinere velit post annum dicte locationis teneatur, et debeat solvere Camerario dicti Comunis pro ipso Comuni recipienti illam quantitatem pensionis quam solvit, vel

vel solvere promisit anno tunc proximo preterito, et quod nullus conductor dictarum apotecarum a parte superiori versus plateam possit retinere in ipsis apothecis aliquem porcum sive bestiam, vel bructuram ibi fauere, vel prohiciere in plateam Comunis poena centum solidorum denariorum pro quolibet Comuni Ebrevii applicandorum, et quilibet possit accusare, et habeat tertiam partem banni, et teneatur in credentia

De marco, et ponderibus Comunis

Rubrica 213

Statuimus et ordinamus, quod Camerarius Comunis Ebrevii qui nunc est, et pro tempore erit teneatur, debeat vinculo juramenti, et poena X librarum denariorum de suo salario Comuni Ebrevii applicandorum de pecunia, et avere dicti emere unum marchum ponderis X. librarum ad minus, et justum pondus tucchensis, et ipsum Massario Camere dicti Comunis assignare, quem in dicta camera debeat retinere cum quo marcho debeant sciaugumari, et adjustari omnia, et singula pondera cum quibus ponderatur in dicta terra Ebrevii, et quod omnes, et singuli mercatores, pizicaroli, macellarii et quilibet alia persona de Ebrevio, vel districtu vel aliunde mercantes vendentes, vel ementes in Ebrevio, vel districtu teneantur, et debeant in eorum apotecis, et macello, et aliis locis ubi eorum artem exercent habere, et tenere pondera prima adjustata cum dicto marcho, et nulla alia pondera sive nullum aliud pondus actum sive acta ad ponderandum in dictis domibus apotecis macello, et locis, vel aliquo eorumdem debeant retinere nisi adjustata cum marcho predicto predicti nec aliquis ipsorum exercentes artem sive artes predictas ad poenam centum solidorum denariorum pro quolibet pondere, et quolibet vice non vendere, vel emere cum alio pondere nisi cum pondere adjustato ad poenam predictam pro quolibet, et qualibet vice qua contra fecerint in predictis vel aliquo predictorum ipsi, vel aliquis ipsorum quam adjustationem dicti tales ementes et vendentes debeant adjustari facere anno quolibet infra XV. dies a die introitus dicti anni ad marcum predictum dicti Comunis, et Potestas qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat quolibet mense bis ad minus de predictis inquirere, et inquiri facere unum ex suis Notariis pro predictis, et reperios culpabiles punire in dictis poenis quas solvi faciat de facto sine aliqua alia condemnatione, vel sententia, et ad manus Camerarii dicti Comunis per apodixam facere devenire teneatur, et Potestas teneatur omnia et singula superdicta observare, et observari facere ad poenam XXV. librarum denariorum dicto Comuni applicandorum.

De ponderatione florenorum

Rubrica 214

Statuimus, et ordinamus quod per Camerarium Comunis Trevii emanetur, et emi debeat expensis dicti Comunis unum pesonem cum bilanciis actum ad ponderandum florenos causa ponderandi florenos adjustatum cum pesone Comunis Fulgini. Qui penson retineatur per Massarium Comunis Trevii in camera dicti Comunis, et peripsum Massarium debeat retineri, et conservari, et quilibet de Brevio seu districtu habens seu habentes pesonem seu pesones debeant ipsos adjustasse cum dicto pesone Comunis Trevii poena X. librarum denariorum pro quolibet, qui repertus fuerit habere pesonem non adjustatum cum dicto pesone dicti Comunis, et predictum pesonem emat, et emere teneatur dictus Camerarius sub poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et Sotestas teneatur inquirere, et inquiri facere de predictis qualibet septimana, et repertos culpabiles de predictis in dictam poenam Comuni Trevii debeat condemnare, quod si non fecerit in XXV. librarum denariorum Comuni Trevii debeat condemnari per Sindicum qui erit ad Sindicandum eumdem

De poena non mensurantis cum passo sigillato Comunis Sigillo

Rubrica 215

Statuimus, et ordinamus quod omnes vendentes pannos de lana in Trevio, et ejus districtu teneantur, et debeant habere passum de ferro ad passum civitatis Spoleti sigillatum ad sigillum Comunis Trevii, et vendentes pannum de lino, sive canipa in Trevio, et ejus districtu debeat habere bracchium Comunis solitum sigillatum sigillo Comunis Trevii, et qui contra fuerit puniatur in centum solidorum denariorum pro quolibet vice qua inventus fuerit, et Sotestas debeat quolibet mense inquirere et inquiri facere per suos regiminis sub poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandarum

De poena mensurantis nisi cum mensuris sigillatis sigillo Comunis

Rubrica 216

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat vendere vel vendi facere, sive emere, vel emi facere in Trevio, et districta nisi cum cuppa mezzenga quarto, vel quavis alia mensura sigillata sigillo Comunis Trevii pena centum solidorum denariorum pro qualibet vice, et qualibet mensura de facto per solettatem auferenda, et cuilibet liceat contrafacientes accusare, et habeat tertiam partem banni, et quod Camerarius dicti Comunis, qui pro tempore fuerit teneatur habere unam cuppam justam sigillatam sigillo Comunis Trevii cum qua debeat sciagumare omnes alias cuppas, et mensuras ad mensuram dum pena X. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum

= Extraordinariorum liber =

111

De poena tabernariorum vinum vendentium cum mensuris non sigillatis

Rubrica 217

Statuimus, et ordinamus, quod Tabernarii, et vinum vendere volentes in Trevio et districtu teneantur, et debeant habere, et retinere continue omnia, et singula vasa sigillata sigillo Comunis Trevii videlicet pobictum, medium, tertium fogliette, et vas pronumbata, et cum ipsis, et non cum alijs vasis mensurare, que vasa debeant esse integra, et sine aliqua fractura, ex qua capacitas dictorum vasorum, vel alicujus ipsorum non impediatur infra dictorum vasorum, vel alicujus ipsorum, et quod nullus tabernarius, vel vinum vendens in Trevio, et districtu audeat, vel presumat per se, vel alium dare, vel dari facere unum vinum pro alio, et cum ipso vino aquam miscere, et teneatur, et debeat dictus vendens dare, et implere omnia, et singula vasa sigillata, et dare plena, et quod nullus predictorum possit vendere vinum ad minutum absque licentia Notarii damnorum datorum

dicte terre, quam licentiam dare teneatur cuilibet petenti ad pocam centum solidorum denariorum de suo salario Comuni Ereuii applicandorum secundum modum, et formam in Statutis loquentibus de dictis tabernariis contentis, et qui contra fecerit in predictis, vel alique predictorum Camerarius dicti Comunis pro ipso Comuni recipienti nomine poene XV. solidorum denariorum pro qualibet vice qua contra factum fuerit dare, et solvere teneatur, et Potestas qui erit pro tempore teneatur, et debeat sub vinculo juramenti, et poena XXV. librarum denariorum de suo salario facere de predictis solemnem inquisitionem inquirere semel qualibet hebdomada, que poena veniat in Comuni, et hoc Statutum volumus observari et nullo modo tolli possit consilio, vel arrengha

Quod vinum non vendatur nisi servatis infrascriptis condictionibus

Rubrica 218

Item statuimus, et ordinamus ad hoc ut vinum quod est in terra Ereuii, et districtu non deveniat ad manus paucorum, et ne ultra quam decet vendatur, vel in ipsius vini venditione modi illiciti teneantur quod nulla persona cujuscumque conditionis existat audeat, vel presumat emere, vel emi facere seu incoptimari aliquam quantitatem vini magnam, vel parvam postquam repositum fuerit in vegete, vel carrato causa revendendi ad poenam cuilibet contrafacienti, et pro qualibet vice, et pro qualibet vegete, vel carrato Lx. librarum denariorum, et quod nullus cujuscumque status existat audeat, vel presumat aliquam quantitatem vini vendere alicui persone, vel aliquo alienationis titulo in alium transferre, qui, vel que presumatur causa revendendi emere, vel recipere ad dictam poenam pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, et quod Potestas qui pro tempore fuerit, et ejus Judex teneantur, et debeant vinculo juramenti, et poena centum librarum denariorum de predictis inquisitionem facere quolibet mense super qua examinent ad minus XX. testes, et contrafacientes punire poena predicta, et quod nullus vendat vinum ad minutum pro aliqua persona sine licentia Potestatis Priorum, et antepositorum in officio tunc residentium ad poenam X. librarum denariorum pro quolibet, et qualibet vice possint tamen hospitatores morantes in burgo emere vinum ad vendendum ad minutam unam salmam per vicem sine vitio, et non ultra donec illam salmam sic emptam vendiderit qua vendita possit aliam emere. Nec possint dicti hospitatores, vel tabernarii ad burgum morantes vendere vinum ad minutum alicui Ereano ultra quantitatem, vel pretium pro quo venditur Ereuii nec forensem ultra unum denarium pro foglietta, plus quam vendatur Ereuii poena C. solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice

De poena vendentium vinum diebus Veneris Martii ad Sanctam Mariam de pede Trevii

Rubrica 219

Statuimus, et ordinamus quod nulli liceat, nec possit portare nec vendere seu tenere vinum diebus veneris dominice martii, nec aliquo die ipsorum dierum Veneris ad ecclesiam Sancte Marie de pede Trevii nec alibi in stratis publicis seu vicinalibus campis, vel possessionibus preter ad burgum Trevii nec in aliis festis dicte eccleſie ad poenam C. solidorum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et quilibet possit accusare contrafacientes, et habeat tertiam partem banni, et credatur sacramento accusatorum cum uno teste de visu

De poena facientis tabernam in molendino

Rubrica 220

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat tabernare, vel tabernam facere prope molendina aque Comunis Trevii per XXX. perticas ad justam perticam Comunis predicti, et Potestas teneatur predicta facere observari poena XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum

De poena macellariorum carnes vendentes

Rubrica 221

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Trevii faciat congregari omnes Macellarios de terra Trevii, et ipsos jurare faciat sequimenta ipsius Domini Potestatis, et sue curie inter quos Macellarios eligantur duo Capitanei de eorum arte qui capitanei debeant inter ipsos Macellarios dividere banchas macelli, et ipsi macellarii faciant custodiri macellum ne in ipso, aut in parte ipsius fiat aliqua turpitudo, et si quis contrafecerit in XX. solidorum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et si quis Macellarius partem non habens in macello macellare, et solvere jura rata, possit in dicto macello macellare, et non possit

nec debeant aliquam bestiam morbosam, gravellosam, vel morticinam macellare, nec por-
tare, vel mictere porsi, vel alium intus portam carbonarij nove licuat tamen ipsis Ma-
cellarijs extra dictam portam macellare, et quod nullus possit aliquam porcam, vel
pecudem, nec aliquam aliam bestiam morbosam macellare, nec vendere in macello Comunis
nec unicas carnes pro alijs, et contrafaientes pro quolibet vice pro quolibet bestia in cen-
tum Solidorum denariorum Comuni Trevij condemnetur, et pro quolibet, et de facto accipian-
tur, et Camerario Comunis solvantur, et cuilibet sit licitum denumptiare, et accusare
et habeat tertiam partem banni, et teneatur in credentia, et nihilominus deinde ad
unum annum completum non possit macellare, nec macellum facere in macello Co-
munis Trevij sub dicta poena quotiens contra fecerit, licet tamen extra portam novam lacus
et portam juxta domum Miliani Morinj in ipsis macellis macellare, et vendere carnes
porchette, vel pecudinas, vel alias carnes non sanas, et quod Macellarij colligere debeant
sanguinem in aliquo vase, ita quod non cadat in terra, nec in banca dicti macelli, et ipsum
sanguinem in continenti extra castrum Trevij portare, et in consilio majoris extimatio-
nis primo juramentibus omnibus consiliarijs ad scrutinium eligatur unus idoneus su-
prestis cum salario per dictum consilium ordinando, qui non sit de Macellarijs, qui
suprestis teneatur, et debeat vinculo juramenti, et poena centum Solidorum denario-
rum de facto eidem auferendorum per Sotestatem dicte terre, qui contrafecerit ibidem
omnes, et singulas bestias interficiendas, et macellandas in macello Comunis antequam
interficiatur videre, et cercare, si sunt sane, et bone, et ipsis bonis, et sanis inventis occidi
permictere, et mortuis ipsas sigillare, et qualibet ipsarum in quolibet pede bestie macel-
lande sigillo eidem dando, et assignando per Comune Trevij, vel consilium superdictum antequam
bestie decorientur, et ad faciendum omnia, et singula superdicta observari, qui suprestis jux-
ta causam eidem possit alium loco, sive substituere in predictis, et Potestas teneatur
inquisitionem facere bis in mense ad minus videlicet XV. singulis diebus tam contra
suprestitem predictum quam contra Macellarios in predictis vel infrascriptis aliqualiter
delinquentibus, et ipsum, vel ipsos in aliquo culpabiles penis debitis punire, et ma-
xime sub dicta poena, et nihilominus per unum ex suis Notarijs quotidie perquirj fa-
cere, et minarj contra dictos Macellarios, et suprestitem, et etiam non permictere
quod dicte bestie vendantur, vel occidentur per Macellarios, vel aliquem ipsorum nisi prius
vise, et sigillate fuerint per suum Notarium ut consuetum, et quod banee macelli debeant
esse quinque ad minus de quatuor pedibus una, et quod Macellarij habentes bancas in
dicto macello, vel partem teneantur solvere pro quolibet banca Comuni Trevij XL.
solidos denarios annuatim, et quod dictum macellum reconaneat dicto Comuni liberum,
et absolutum, ita quod nullus dictorum macellariorum in ipso macello jus aquiratur, et
quod dictum macellum fieri, et actari debeat post palatium dicti Comunis residentie
Domini Sotestatis dicte terre in loco solito, et ibi expensis Comunis Trevij fieri debeat
quandam trasanam coopertam de cuppis, que capiat medietatem claustri palatij
predicti, que consuevit macellum fieri, et fiat ex parte versus domum olim Miliani

Alencete, quod opus dictus Potestas terre Ereuii, qui nunc est, et Priores dicte terre, qui
tunc erunt teneantur, et debeant vinculo juramenti, et poena centum librarum denariorum
Potestati de suo salario, et dictis Prioribus, et cuilibet eorum XXV. librarum denariorum
eisdem, et cuilibet eorum per dictum dominum Potestatem auferendum de facto fieri fauere
cum effectu, et quod Camerarius, qui pro tempore fuerit predicto Comuni teneatur, et debeat
vinculo juramenti, et poena L. librarum denariorum expendendorum decenter in dicto,
et pro dicto opere occurrentes ad requisitionem, et mandata dicti domini Potestatis de
quacumque pecunia dicti Comunis solvere sine aliqua alia deliberatione consilii, sed
solum habita apodissa a dictis domino Potestate, et Prioribus, et si contigerit quod
ipsam pecuniam non haberet penes se de pecunia Comunis quod teneatur ipsam
inquirere expensis Comunis, et ut ipsam rehabere possit ex nunc dicta pecunia
imponatur, et imponi debeat in prima collecta imponenda pro salario Potestatis:
Que omnia dominus Potestas sub dicta poena faciat adimpleri, et quod omnes, et singu-
li Macellarii, et qui soliti sunt macellum fauere cogantur in dicto loco macellare
et macellum fauere, et alibi macellum, seu macellare non possint sub poena XXV.
librarum denariorum pro quolibet, et vice qualibet eisdem per dominum Potestatem dicte
terre de facto auferendorum, et quod quilibet Macellarius de Ereuio, et districtu, et quilibet
alius macellarius macellum fauere habeat, et habere debeat, et teneatur in banca in quama-
cellum facit, vel faciat infrascripta pondera, et quodlibet ipsorum, videlicet mediam libram
de ferro unam libram, duas libras, tres libras, quatuor libras de ferro juxtas, et sigillatas si-
gillo Comunis Ereuii, cum quibus debeat carnes vendendas ponderare, et quod nullus Macel-
larius possit ponderare, usque in quatuor libris carnium cum statera poena XL. soli-
dorum denariorum pro quolibet, et qualibet, ab inde vero supra possit cum statera justa
quilibet Macellarius ponderare sine poena: et si aliquis dictorum Macellariorum pon-
derauerit, vel inuentus fuerit habere in banca macelli pesam, vel stateram non justi
ponderis, vel cum ipsis pesis, vel statera ponderare in centum solidorum denariorum per
Potestatem dicte terre pro quolibet, et vice qualibet, et qualibet pesa non justa, vel
statera Comuni Ereuii condemnetur de facto auferendo: volumus etiam predicti Ma-
cellarii, vel aliquis ipsorum non possint ponderare, vel ad pondus vendere caput, vel
pedes alicujus bestie ille qui voluerint emere, vel emerit carnes, et debeant dare, vende-
re, ponderare carnes cuilibet petenti, et emere volenti placuerit poena XL. soli-
dorum denariorum, et cuilibet sit licitum accusare, et denuntiare, et habeat tertiam
partem banni, et credatur sacramento ipsius, videlicet de ponderatione capitis, vel
pedis, in alio vero casu quandocumque recusauerit dare carnes de illo loco, et membro quod
peteretur credatur sacramento accusatoris, vel denuntiatoris cum uno teste tes-
tificante de veritate visus, et auditus: et quod dicti macellarii debeant dare, et
tagliare carnes usque ad fundum videlicet de schina porci, vel lardo usque ad fun-
dum ac etiam de ventresca petenti, et volenti emere, et qui contra fecerit solvat
de facto Camerario Comunis XL. solidos denarios, et quod nullus macellarius, vel

aliquis ipsorum audeat vel presumat per se, vel alium inflare, vel inflari facere ali-
quam bestiam nec inflere argnones alicujus bestie de aligua re, et qui contrafe-
cerit Camerario Comunis Trevii de facto solvat XX. solidos denarios pro qualibet bestia
et qualibet vice qua contrafecerit, et quilibet possit ipsos accusare, et habeat tertiam par-
tem banni, et stetur sacramento accusatorum, et quod idem modus servetur in macellariis
vendentibus carnes extra terram Trevii in districtu ejus, qui servatur in aliis ma-
cellariis de Trevio, et quod Potestas qui pro tempore erit debeat predicta omnia [observari facere], nunc vel oriri vel
gulaque in dicto capitulo continentur sub poena etiam dictis, et poena L. libra-
denariorum de suo salario Comunis Trevii applicandorum, et si acciderit in futurum
quod aliquis macellarius renuntiaret artem macelli quod talis renuntians tenea-
tur et debeat promictere Camerario Comunis Trevii pro ipso Comuni recipienti, et dare
y domos fidejussores operando in Trevio, vel ejus districtu dictam artem macelli inde ad XXV.
annos, et si contrafecerit talis promictens condemnetur in centum librarum denariorum Comu-
ni Trevii applicandorum per Potestatem dicte terre: et quod Potestas dicti Comunis qui pro
tempore fuerit infra XV. dies ab introitu sui officii virtute juramenti, et poena XXV. li-
brarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum teneatur, et debeat facere
generalem inquisitionem contra omnes, et singulos Macellarios, qui renuntiarent artem
macelli facere in Trevio, et ejus districtu Camerario dicti Comunis pro ipso Comuni recipien-
ti, et si invenerit ipsos, qui renuntiaverunt, vel aliquem ipsorum macellasse a tempore dicte
renuntiationis citra, et contra dictam eorum renuntiationem fecisse, punire, et condemna-
re teneatur, et debeat secundum formam dicti Statuti, et quod de dicta tali renuntiatione
fiat instrumentum per Notarium reformationis dicte terre.

De assectatione carnium.

Rubrica 222

Statuimus, et ordinamus cum sit inconveniens quod quilibet mense super as-
sectatione carnium fiat propositio in consilio generali quod Priores, et antepositi, qui pro
tempore fuerint teneantur, et debeant qualibet septimana mictere ad civitatem Fulgini,
et Spoleti ad explorandum pretia pro quibus in dictis civitatibus carnes castratine, et
porcine venduntur, et sicut invenerint vendi in dictis civitatibus, vel aliqua ipsarum
in qua minus venderentur faciant per bevarios, seu macellarios Terre Trevii dari,
et vendi detracto denario gabelle, cum in terra Trevii nulla gabella solvatur ad poe-
nam X. librarum denariorum cuilibet Dictorum Priorum, et antepositorum predicta
non observantium. Qui Macellarii de Trevio debeant dictas carnes vendere, et dare pre dicto
pretio ad poenam centum solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et vice qua-
libet

De poena Pizicajolorum, non habentium ponderia, et mensuras justas

Rubrica 223.

Statuimus, et ordinamus quod ad hoc ut ementibus, et vendentibus cum debita justitia mensuretur, et ponderetur quod omnes, et singuli Pizicajoli, et alii quicumque persona vendentes carnes siccas, lardum, caseum, et hiis similibus debeant causa pesandi predictam mediam libram, unam libram, duas libras, tres libras, et quatuor libras sigillatas sigillo Communis Ereverii dictas carnes caseum, et lardum vendere singulam libram ad mensuram, et modum quo, et quibus venduntur in civitate Fulginii detracta gabella, et non aliter, et qui contra predictam, vel aliquod predictorum fuerit solvat nomine Camerario Communis Ereverii pro ipso Communi recipienti **XL.** solidos denarios pro quolibet, et quolibet vice, et quolibet casu capitulorum predictorum, et cuilibet sit licitum accusare, et habeat tertiam partem banni, et credatur sacramento accusatoris cum juramento sine alia probatione in quam poenam Potestas qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat delinquentem Camerario Communis Ereverii sine strepitu, et figura Judicii summarie, et de facto solvi facere, et quod predicti, et quilibet predictorum habeant, et habere teneantur, et debeant causa vendendi alienum in earum domibus mensuras ad stragnimum, et mensuram Communis Sproleti sigillatas sigillo Communis Ereverii, et qui contrafecerit solvat pro quolibet, et vice qualibet poenam superius nominatam, et quicumque repertus fuerit habere, et tenere in sua domo vel apotecha non justa pondera, vel mensuras, vel eum ipsis, vel ipsorum aliquo vendere ponderare, vel mensurare pro quolibet, et vice quolibet in centum solidorum denariorum Communi Ereverii condemnetur: et cuilibet sit licitum contrafacientem, vel facientem accusare, et denuntiare, et habeat tertiam partem banni, et sua juramento credatur cum uno teste testificante de visu de falsis ponderibus, in aliis vero casibus suprascriptis stetur, et credatur suo sacramento, que omnia, et singula Potestas teneatur facere observari, et quolibet septimana semel ad minus unum de suis Notariis cum aliquibus de sua familia mittere ad inveniendum, et inquirendum de predictis ad apotechas, et domos Pizicajolorum, et repertos culpabiles punire in poenis predictis poena Potestati predicta non observanti pro quolibet vice **XXV.** librarum denariorum, et quod Priores qui erunt pro tempore ad poenam predictam quolibet mense mittant pro assectu predictorum, quoniam mittant pro assectu carnium retentium

De poena Fornariorum pane non bene coquentium

Rubrica 224

Statuimus et ordinamus quod omnes Fornarii, sive Fornarie de Ivrea, et districtu teneantur, et debeant furnos proprios et conductos sollicite habere actos cum bono solo, et omnibus instrumentis, et panem cujuslibet generis, et cujuslibet persone vi-
cem primo petenti coquere, et gubernare, et exercere bene et legaliter fideliter, et diligenter quibus Fornariis, et cuilibet ipsorum pro eorum fornatico salario et mercede satisfiat in hunc modum; videlicet quod quoniam contigerit cuspam grani valere XXX. solidos, vel ab inde infra quod dicti Fornarii, et quilibet ipsorum, qui panem coquerent possint eis que liceat accipere pro fornatico et eorum salario et mercede pro qualibet fornata panis de grano de XXX. panibus unum panem tamen, et non plus inter omnes: esto quod plures essent Fornarii ad unum furnum, et de pane, et de mistura de XX. panibus unum panem tamen, et si contigerit cuspam grani valere XL. solidos ab inde supra usque in quinquaginta solidos liceat eis accipere pro fornatico et eorum salario et mercede de XL. panibus de grano unum panem, et de triginta panibus misture unum panem de mistura tamen et non plus, et si contigerit cuspam grani valere tribus libris tunc sit in potestate domini panis, vel illius qui dictum panem ad furnum portaverit dare sibi fornaticum de pane ad rationem predictam, vel solvere pro quoquitura, et gubernatura panis ad rationem duorum solidorum denariorum pro qualibet cuspa panis, vel farine unde facti fuerint dicti panes solvendo pro rata ad dictam rationem pro quantitate panis, vel farine ad rationem cuspe, et dicti Fornarii, et quilibet ipsorum sint, et esse debeant taliati, et contenti dicto fornatico salario, et mercede ut dictum est secundum tempora supradicta, et secundum voluntatem, et sectionem dominorum panis et ultra, vel aliter nihil recipere possint percipere, vel habere per se, vel alium, seu alios aliqua ratione, vel causa aliquo quesito colore, et non possint, nec debeant ligna petere, vel recipere, nec aliquid aliud sub poena prestiti juramenti, et ad poenam centum solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, qua contrafecerint in predictis, vel aliquo predictorum, in quam poenam Potestas, qui pro tempore fuerit teneatur ad petitionem cujuscumque petentis exigere de facto a contrafacientibus sine strepitu, et figura judicii, et ad manus camerarii facere devenire ad poenam XXV. librarum denariorum de suo salario Comunis Ivrei applicandorum, et sub poena prestiti juramenti de quibus Potestas debeat principaliter sindicari per sindicum, qui erit ad sindicandum eumdem, et de predictis, et infrascriptis idem Potestas quilibet septimana semel ad minus inquisitionem generalem facere teneatur, et Notarium suum ad furnos mictere ad

inquirendum, et veritatem perquirendam per sacramentum tam a Fornariis, quam a portantibus panem ad coquendum, et quod dicti Fornarii, et quilibet eorum teneantur dictos panes pro dicto fornatico salario, et mercede bene et legaliter quoquere, et stazò nare, et gubernare, et si panis poneretur aliquem defectum, vel damnum dicti Fornarii de eorum proprio emendare teneantur secundum dictum, et declarationem fiendam per dominum, et dominam panis, vel personas portantis panem ad furnum cum juramento, cujus vel quorum, et cuilibet ipsorum dicto, et declarationi stetur, et credatur, et si quis, vel si qua ad aliquem furnum aliquem, vel aliquos panes, vel panes amiserit amministens possit Fornarius panem reaccipere sua auctoritate sine poena, et banno usque ad congruam satisfactionem, et credatur dicto petenti, et cuilibet liceat confacienti accusare vel denuntiare, et accusator, vel denuntiator habeat tertiam partem banni, et Potestas, et sui Officiales teneatur vinculo juramenti, et poena **XXV.** librarum denariorum facere jurare in principio sui regiminis omnes, et singulos Fornarios, et Fornarias de carum domibus a **XIIII.** annis supra omni mense quod predicta observent per totum annum, et de predictis idem Potestas, et sui Officiales omni mense teneantur facere solemnem inquisitionem per consilios dictorum Fornariorum durante suo officio ad dictam poenam Communi Trevisii applicandam, et quod Potestas teneatur, et debeat ipsis Fornariis solitis furnum facere, seu fieri facere ipsos furnos, et si aliquis Fornarius ipsum furnum facere noluerit teneatur, et debeat ipsum furnum dare ad pensionem illi qui voluerit ipsum furnum pro illo pretio quod placuerit dicto domino Potestati, qui pro tempore fuerit et Prioribus terre Trevisii poena **XXV.** librarum denariorum dicto Communi applicandorum

De poena Sessitricium non texentium pannum certo pretio

Rubrica 225.

Statuimus, et ordinamus quod omnes, et singulares Sexitrices de Trevisio, et in Trevisio, et in Trevisio commorantes teneantur, et debeant omni occasione, et exceptione remota texere telam panni cujuscunque conditionis existat pro decem denariis ligamine, et plus, accipere non possint, et dare vicem primo petenti ad poenam C. solidorum denariorum, et cuilibet sit licitum accusare, et habeat tertiam partem banni, et teneatur in credentia

De poena, Mactonariorum non jurantium, et facentium mactones certo pretio

Rubrica 226.

Statuimus, et ordinamus quod omnes, et singuli Mactonarii, vel cuspos facientes in districtu Trevii teneantur, et debeant quolibet anno jurare ad Sancta Dei Evangelia ac etiam promictere Camerario Communis Trevii pro ipso Communi recipienti, et speciabilibus personis ejusdem facere cuspos, latera sive mactones ad illum modum, et formam, que vel qui eis videbitur, et cuilibet ipsorum dabitur, et assignabitur per Camerarium dicti Communis, qui pro tempore fuerit, et ipsos cuspos, et mactones vendere cuilibet volenti emere videlicet miliare dictorum cuspsorum pro XII. libris denariis, et miliare laterorum, sive mactonum pro septem libris denariis, et non pluri, poena X. librarum denariorum pro quolibet ipsorum, et qualibet vice, qua contra fecerit, et quod Camerarius, qui pro tempore fuerit teneatur eis dare dictum modum, et formam, et quod Notarius damnorum datorum duabus vicibus in mense ad minus teneatur per se et suos familiares accedere ad dictas formaces, et inquirere, et repertos culpabiles condemnare, et exigere poena XXV. librarum denariorum de suo salario dicto Communi applicandorum

De poena Mensuratorum lapidum

Rubrica 227.

Statuimus, et ordinamus quod Mensuratores lapidum mensurent ita quod denovem centinariis lapidum fiat bona partita muri ad poenam XL. solidorum denariorum pro qualibet vice, et lapides sint aptati ad muranedum, et dicti Mensuratores jurent dictam mensuram, et officium exercere bona fide, et legaliter aliter omnino mensurare non debeant, et possint, et debeant habere pro ipsorum salario pro quolibet C. lapidum a parte qualibet II. denariorum, et si dicta novemcentum lapidum non sufficerent in una partita muri mensurator de suo proprio adimpleat, et subjaceat dicte poene

De poena Mensurantium diebus festivis

Rubrica 228.

Statuimus, et ordinamus quod omnes Mensuratores terrarum, et possessionum

murorum, vel lapidum non audeant, nec presumant mensurare ac terminare aliquam terram, vel possessionem, vel lapides, sive muros diebus dominicis, vel aliis festivitatibus in Statuto contentis, seu prohibitis ad poenam ..... solidorum denariorum, et idem intelligatur in senatoribus Comunis Eresii, et quilibet possit accusare contrafacientes, et habeat tertiam partem banni, et teneatur in credentia.

De poena Victoralium non habentium barilia sigillata

Rubrica 229

Statuimus, et ordinamus quod Victorales, vel quicumque vinum, seu mustum deferre voluerit ad victuram teneantur deferre, et portare, et habere barilia sigillata de **XIII.** quartis ad minus, et cum ipsis debeat vinum, et mistum portare, et non cum aliis et ipsa barilia sint bona, et boni odoris, et quod sint sigillata sigillo Comunis, et si plures essent capaces quod **XIII.** quartis, et illud plus signetur in illis baricibus, et quicumque non haberet aut contra faceret solvat nomine poene **X.** solidos denarios, et dapnum emendet conductori, et ementi vinum, vel mustum et hoc capitulum bandiatur, et Sotistas teneatur, et debeat vinculo juramenti, et poena **X.** librarum denariorum de suo salario tempore vendemie mictere unum ex suis Notariis rimando pro contra facientibus, et repertos culpabiles punire in dicta poena et stetur relationi ipsius Notarii, et pro quolibet dictorum mense ipse Sotistas teneatur facere generalem inquisitionem de predictis, et repertos culpabiles dicta poena punire, et quod in consilio generali eligatur ad brevia unus bonus homo, et legalis qui debeat sigillare dicta barilia de mense septembris

De poena Cestajolorum non portantium cestas ad terram

Rubrica 230

Statuimus, et ordinamus quod quilibet qui faceret cestas, vel panarias in Eresio, vel districta teneantur, et debeant apportare ad plateam Comunis Eresii illas cestas, et panarias quas eis injunctum per rectorem eorum dummodo quod notarius dammorum datorum teneatur mictere qualibet hebdomada pro rectore

predicto, et sibi injungere quod debeat precipere illis qui faciunt dictas cestas, et panarias pro qualibet hebdomada apportent illas cestas, et panarias, que per dictum Notarium fuerint declarata ad vendendum videlicet volentibus emere pro tanto pretio, et qui contra fecerit solvat de facto Camerario dicti Comunis pro qualibet vice que contra fecerit XX. solidos denariorum. Qui Notarius teneatur plateam discutere pro predictis, et de facto contrafacientes condemnare poena X. librarum denariorum de suo salario Comuni Ebredii applicandorum.

De poena habentis foveas juxta muros Comunis

Rubrica 231.

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat retinere, nec habere foveas juxta muros Comunis intus, vel extra terram, nec letamen per fenestram proicere, vel tenere in ipsis foveis ad poenam C. solidorum denariorum pro qualibet contrafaciente, et qualibet vice, et Notarius damnorum datorum qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur quolibet mense scrutari pro predictis, et inquisitionem facere, et in actis redigere virtute prestiti juramenti et poena X. librarum denariorum de suo salario Comuni Ebredii applicandorum, et Sindicus, qui erit ad Sindicandum eumdem de predictis debeat Sindicare, et repertum culpabilem punire, et condemnare in dicta poena.

De poena ingombrantium vias

Rubrica 232

Statuimus, et ordinamus quod quicumque habeat possessiones juxta vias per totum districtum Ebredii teneatur incidere sepes, arbores, et muros arborare qui impedimentum prestarent in dictis viis hominibus euntibus per dictas vias, et ipsas possessiones prout adjacentes mantenentur, et actentur, et quilibet facere teneatur infra XV. dies post bandimentum sub poena C. solidorum denariorum Comuni Ebredii applicandorum, et Potestas de predictis quolibet mense inquirere teneatur.

De foveis, et letaminis non tenendis in certis viis

Rubrica 233.

Statuimus, et ordinamus quod in via que itur a porta Ceci ad Ecclesiam

Sancti Stephani de pladia usque ad portam Sancti Fabiani, nec in aliqua alia via in pladia Trevii nulla persona habeat, nec facere possit, et debeat foveam letaminis, vel aliud ingombramentum, et contrafacientes pro qualibet vice per Notarium Damnorum Datorum in Vs solidis Denariis Comunis Trevii condemnetur, et possint accusari, et in credentia teneatur

De poena prohicientium letamen in foveis

Rubrica 234

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat vel presumat prohicere, vel habere letamen, vel aliquod impedimentum in via a porta Lacus usque ad terram que fuit olim Marchi Vengaroni, nec prope dictam viam perduas perticas, nec etiam in carbonariis Comunis, videlicet a porta Lacus usque ad portam Cecci, et a porta Lacus usque ad portam S. Stephani, et a porta Cecci in via usque ad carcerem, que vocatur carcer Ampuzule, nec in via per quam itur a porta Lacus usque ad Domum filiorum Zaccarii, nec in via, que progreditur a porta Stephani versus Fulginum usque ad clausuram filiorum Magistri Angeli Bertoni, nec etiam in aliquo fosso Comunis, et si quis in predictis, vel aliquo predictorum contrafecerit puniatur pro qualibet vice in C. solidorum denariorum Comunis Trevii applicandorum, et Sollestas qui pro tempore fuerit teneatur, et debeat semel in mense ad petitionem cujuslibet petentis poena X. librarum denariorum de suo salario inquirere, et predicta bandiri facere primo mense sui regiminis, et quilibet possit contrafacientes denuntiare, et accusare et accusator habeat tertiam partem banni, nec terram vel renam cavare. sub dicta poena

De poena prohicientis, et excorticantis bestiam morbosam

Rubrica 235

Statuimus, et ordinamus quod nullus de Trevio, vel ejus districtu, vel alibi de audeat, vel presumat aliquam bestiam morbosam projicere, nec excorigare intus muros, et murum Comunis, nec prope per viginti perticas, contrafaciens in Viginti solidis denariis Comunis Trevii condemnetur, cujus banni tertia pars sit accusatoris, et teneatur in credentia, et licitum sit licitum accusare

De poena mensurantis terras et domos nisi prius recepto juramento

Rubrica 236.

Statuimus, et ordinamus quod nullus de Ervio, vel ejus districtu audeat, vel presumat mensurare terras, domos, muros castalena, lapides nisi primo de ipso officio et mensuratione fideliter coram Potestate, et suis officialibus corporaliter prestiterit sacramentum, et ipso sacramento apparuerit publicum instrumentum postea dictum vero sacramentum possit suum officium publice et libere exercere pro mercede infra
5/ solidos pro quolibet modiolo terre, pugillo tasterum, pugillo castalem mensuratis per
eum XII. denarios accipere debeat ad plus in quo salario computetur ipsius viaticum et missio terminorum et si contrafecerit pro qualibet vice in XL. solidis denariorum
Comuni Ervii condemnetur, et quod omnes mensuratores terrarum possessionum, lapidum et aliarum rerum qui soliti sunt mensurari debeant mensurari predicta ad justam perticam, et pedem Sancti Miliani, et perticam Comunis Ervii, et si aliter fieret ipsa mensura et mensurare omnes et singule, et contracti, qui fierent alicujus venditionis donationis, vel concessionis occasione, vel alicujus rei aliter que ad dictam mensuram non valeant, nec teneant ipso jure, et quod mensuratores qui soliti sunt mensurare, et qui mensurarent teneantur, et debeant omnia, et singula observare et etiam jurare ad Sancta Dei Evangelia corporaliter tactis scripturis coram Notario qui fuerit rogatus de venditione, donatione et cessione predicta, et coram Notario reformationum Comunis Ervii infra octo dies post introitum ipsius Notarii pena XXV. librarum denariorum si secus fecerit, et quilibet possit contrafacientes accusare, et habeat tertiam partem banni, et predicta Potestas debeat facere bannire infra octo dies post introitum sui officii, et facere observari penam X. librarum denariorum, et quod mensuratores aliquam mensuram signare nisi ad dictam perticam Sancti Miliani ad dictam poenam

De poena euntis cum corpore mortuo extra terram Ervii

Rubrica. 237.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona habitatrix in Castro Ervii, vel

pladia audeat ire extra portas castri Ereuii, et pladię cum aliquo corpore mortuo ad poenam X. solidorum denariorum pro quolibet vice, liceat tamen octo hominibus ire cum dicto corpore ad sepeliendum ipsum tamen, et hominibus villarum si venerint dum modo quod intrent per portam dicti castri, vel pladię

De poena extrahentis aliquid de capite mortui

Rubrica 238.

Statuimus et ordinamus quod omnes homines de Ereuio, vel districtu Guaraiam ibunt cum aliquo mortuo, vel mortua ad Ecclesiam ipso corpore deposito in Ecclesia debeant statim redire, et quod nullus audeat, vel presumat aliquid extrahere de capite, nec caputeum, nec birretum ciallordam nec illam, nec in ipsas res abscindere, nec pannos dedorso dilaniare, nisi pannos quibus prius ante mortem utebatur portare in die luctus, et nulla mulier audeat, vel presumat ire cum mortuo ad ecclesiam nec stare ad domum alicujus mortui scapigliata nec tempore luctus stare scapigliata, vel alibi de die luctus exceptis matre, uxore, filia, et sorore, et idem intelligatur in masculis qui non subjacent dicte persone inferius denotate, et nulla mulier, que actineat in tertio gradu dicto mortuo audeat vel presumat ire in die oblato ad ecclesiam ubi mortuus fuerit sepultus nec ad aliquam ecclesiam occasione oblati mortui liceat tamen mictere familiam, vel famulos cum oblationibus sine aliquo rumore clamore, vel luctu, et qui contra fecerit in predictis, vel aliquo predictorum solvat pro quolibet vice viginti solidos denariorum liceat tamen quatuor hominibus ad dictam Ecclesiam permanere ad sepeliendum mortuum, et alia ministeria facere sine aliqua poena, et nulla mulier, que de domo mortui recesserit dicta die, vel seguenti ad domum mortui iterato vadat, et nulla persona ipsa die mortis, vel luctus, et die qua fuerit luctus, sive oblatio presumat in domo mortui, et ad poenam ipsam domum ire vel stare ad comedendum nisi tamen illi de familia mortui, nec facere aliquod vestimentum de novo pro aliquo mortuo excepta uxore mortui, que possit vestes viduales habere, et nulla persona possit ire ad petendum licentiam a Sotestate, et sua curia quod faciat contra presentem Statutum, vel aliquod predictorum poena XX. solidorum denariorum, et nulla mulier in die oblato debeat se scapigliare ad Ecclesiam, sive luctum, vel rumorem facere, vel clamorem, et qui contrafecerit in predictis, vel aliquo predictorum pro vice quolibet subjaceat dicte poene, et nullus audeat, vel presumat ad plateam Comunis accedere ad faciendum aliquod corructum occasione alicujus mortui, vel mortue liceat tamen cuilibet mortuo, vel mortue per ipsam plateam transire nullam moram faciendo et qui contrafecerit in predictis, vel aliquo predictorum in XX. solidorum denariorum Comunis Ereuii condemnetur, et predicta omnia, et singula Sotestas

faciat observari, et inquirere tempore luctus. Nec Potestas contra predicta, vel aliquod predictorum licentiam possit concedere, et ad predicta invenienda omnes sui Notarius mictere teneatur per cistrum et pladiam Trevii, et Potestas teneatur jurare facere Capitanei contratarum, quod denumptient contrafacientes, et accusent, et relationi unius, vel duorum, vel plurimum fides potenissima habeatur et si non accusarent subjaceant ipsi poena, et hoc capitulum Potestas post introitum sui offitii publicii infra octo dies bandiri facere teneatur, et quod nulla mulier audeat, vel presumat in oblatione alicujus mortui cum aliqua offerta, vel pane ad Domum mortuus ire. Sed omnes mulieres, que ire voluerint pro oblationibus pro anima dicti mortui ad poenam X. solidorum denariorum pro qualibet ipsarum qualibet vice et Potestas, qui pro tempore fuerit teneat, et debeat supradicta omnia et singula et quod libet eorumdem observare, vel observari facere subpoena quinquaginta librarum denariorum de suo salario Comunis Trevii applicandorum

De poena non euntis ad laboritia Comunis Trevii

Rubrica 239

Statuimus, et ordinamus quod quicumque non iverit ad laboritia Comunis Trevii ad petitionem Potestatis, vel suprestis operis, quod habeant potestatem faciendam pignoram et omnia, que sibi videbuntur ad hoc ut opus melius compleatur

De poena euntis ad quaitam de nocte

Rubrica 240

Statuimus, et ordinamus quod nullus masculus major XIIII. annis audeat, vel presumat ire de nocte ad aliquam quaitam alicujus mulieris infantate, et qui contrafecerit in X. solidis denariis pro quolibet vice qualibet Comuni Trevii condemnetur

De poena Molendinariorum non dantis vicem

Rubrica 241.

Statuimus, et ordinamus quod omnes Molendinarii de Trevio debeant dare vicem primo euntibus et petentibus ad macinandum et mutturam sibi accipere secundum ordinamentum de hoc factum, et non plus, et cum ~~nostre sortis~~ mensuris assignatis per Comune Trevii, et ipsas ~~nostras sortes~~ mensuras deferre in ea magnitudine in qua fuerint a principio, et omnia, et singula faciant, et observent bona fide, et sine fraude, et si secus fecerint pena C. solidorum denariorum volumus incurrere ipso facto in quo debeat condemnari, et nihilominus ~~petatur~~ inquiri debeat contra eos semel in mense si contra predicta, vel aliquod predictorum fecerint, et ipsos omni mense jurare faciat, et cogere ad predicta observanda, et Potestas, et sui officiales hec faciant observare, et Potestas etiam, qui nunc, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat observare, et observari facere omnia, et singula, et in dicto capitulo contenta ad florenum XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni Trevii applicandorum, et quod ipsi Molendinarii, et quilibet ipsorum accipiant, et accipere debeant pro mutura pro qualibet cuppa grani quod macinaverint unum ramajolum grani dummodo quod dicta cuppa grani sit capax XXX. ramajolorum: et de mistura pro qualibet cuppa unum ramajolum dummodo quod dicta cuppa sit capax XX. ramajolorum misture, et dicti ramajoli sint, et esse debeant sigillati sigillo Comunis Trevii, et si dicti Molendinarii predicta non observarent in C. solidorum denariorum pro qualibet, et qualibet vice, que contrafecerint Comuni Trevii condemnetur, et quod farrinajoli, qui farinam recolligunt debeant recipere pro qualibet cuppa farine, quam recolligerint a domino farine pro suo labore unum denarium tantum, et non aliud, et qui contrafecerit pro qualibet vice in X. solidorum denariorum Comuni Trevii condemnetur, et quicumque eius ad manuinandum ad dicta molendina bladum amiserit quod molendinarii dictorum molendinariorum teneantur, et debeant summarie sine strepitu, et figura Judicii emendare, et restituere dictum bladum illi, qui amiserit, et stetur, et creditur sacramento illius, qui admiserit usque in quantitatem unius cuppe grani, et duarum cuppa-rum alterius bladii et Potestas, et sui officiales teneantur facere observari antequam molendinarii discedant de palatio sub dicta poena

De impedimento elevando de viis

Rubrica 242

Statuimus, et ordinamus quod Potestas Comunis Trevii, qui nunc, et pro

tempore fuerit, teneatur sub virtute prestiti juramenti facere tolli, et removeri omne impedimentum de viis publicis, et vicinalibus de castro Trevii pladia, et toto districtu Trevii ad petitionem cujuscumque petentis, et hoc Potestas in principio sui officii infra octo dies publice bandiri faciat, ut veniat ad noticiam singulorum, et in ipso banno assignetur terminus octo dierum ad tenendum impedimentum predictum, et quicumque impedimentum predictum non removerit Potestas faciat inquisitionem contra illum, qui tale impedimentum posuerit, et illum punire, et condemnare debeat in tribus libris denariis Comuni Trevii applicandis, et nihilominus dictum impedimentum removere teneatur, et terciam partem banni habeat accusator, et sit licitum cuilibet accusare, et quod nulla persona projiciat aliquod impedimentum, vel turpitudinem, nec faciat in aliqua via Castri, vel pladie Trevii poena X. solidorum denariorum pro quolibet vice, et quod dicte vie debeant reduci per adjacentiam ad modum consuetum, et pro ut vel hacte nus fuerit predicta facere bandiri poena XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum

De non prohiciendo impedimento in viis.

Rubrica 243

Statuimus et ordinamus quod Potestas faciat cagomberare omnes, et singulas vias de Trevio et districtu, et nulla persona projiciat de die aquam a pro angulo in aliqua strata publica, et qui contra fecerit solvat bannum in Comuni X. solidos denarios, et sit licitum cuilibet accusare, et habeat tertiam partem banni, et hoc capitulum bandiatur, et similiter locum habeat de nocte usque ad tertium sonum campane, que pulsatur de sero, et Potestas, qui pro tempore erit, et Notarius reformationis inquirere debeant poena X. librarum denariorum pro quolibet, et dicto Comuni applicandorum

De poena incombrantibus vias olim Massa victi

Rubrica 244

Statuimus, et ordinamus quod via, que itur ab angulo macelli, et vadit ante domum olim Massarietti Angloni, et murum veterem Comunis, et exit ad Domum olim Petri Bellexis sit libera, et nulla persona faciat immunditiam, vel impedimentum, et qui contra fecerit solvat bannum X. solidos denarios, et cuilibet sit licitum accusare

De picicajolis vendentibus in platea Comunis

Rubrica 245.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque voluerit stare, et morari in die Jovis, vel aliis diebus in platea Comunis Trevii ad vendendum olera, poma, panem, salem, oleum, sagimen, vel alias res ad Piczicajolas seu Piczicajolas spectantes, sive pertinentes, et qui solitis sunt stare in dicta platea ad vendendum teneantur, et debeant annuatim solvere Camerario Comunis Trevii proipso Comuni recipienti XX. solidos denariorum et intelligatur etiam de Piczicajolis panifaulis, et Fogliajolis utriusque sexus existentibus in dictis locis, et etiam panifaulis, sive panifaulę ubicumque stabunt in Trevio, et Districtu teneantur annuatim solvere pro quolibet XX. solidos denarios, et Sotes tas faciat bandiri infra tres dies post introitum sui Offitii, et in dicto banno assignet terminum trium dierum infra quem debeant se facere ascribi, quod si non fecerint in XL. solidos denariorum pro quolibet et qualibet condemnetur, et quod Panifacule facientes panem ad vendendum in castro vel pladia Trevii teneantur, et debeant stare, et morari ad vendendum panes in platea Comunis Trevii singulis diebus dominicis, et Jovis pro qualibet et quolibet die, et quod Sotestas teneatur, et debeat poena X. librarum denariorum, et vinculo juramenti dictis diebus mictere unum ex suis Notariis ad inveniendum, et inquirendum de predictis, et repertos culpabiles punire, et condemnare in dicta poena, et stetur relationi dicti Notarii.

De modo vendendi animalia

Rubrica 246

Statuimus, et ordinamus quod quicumque habuerit aliquod animal ad vendendum illud animal non vendat nisi primo ipsum animal duxerit ad vendendum vel causa vendendi tribus Jovis ad castrum Trevii, et qui contra fecerit in XX. solidis denariis Comuni Trevii condemnetur, et eligatur unus Notarius ad scribendum animalia omnia, quę ducuntur ad vendendum in foro Trevii, qui sit, et esse debeat de Notariis banco, qui pro tempore fuerit, et scribere debeat ipsa animalia sine aliquo salario, vel mercede, et contrafacientes cuilibet sit licitum accusare, et teneatur in credentia, et habeat tertiam partem banni.

Quod fiat forus bestiarum

Rubrica 247.

Statuimus, et ordinamus pro bono, et pacifico Statu dicte terre Trevii, quod in terra Trevii sit, et esse debeat forum bestiarum de quolibet genere bestiarum secundum formam Statuti, et ordinamenti loquentis de foro habendo in terra Trevii positum sub rubrica superscripta: Quod Statutum volumus vigere, et perpetuam firmitatem habere Statuti sive ordinamenti reformati in contrarium loquentis non obstantium et quod Potestas, qui nunc est, et pro tempore fuerit teneatur, et debeat dictum Statutum sive ordinamentum facere observari ad poenam **XXV.** librarum denariorum, et quod nulla persona de Trevio, vel districtu portet, vel extragat de territorio Terre Trevii aliqua victualia nisi illa portaverit, et retinuerit in die Jovis in terra Trevii: contrafacientes ipso facto poena **XL.** solidorum denariorum incurrat pro quolibet, et qualibet vice, salvo quod pro pullis, caseo, et ovis extractis, sive portatis contra dictam formam sit poena **X.** solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, in qua poena per dotestatem auferatur eisdem sine diminutione aliqua, et Potestas teneatur de predictis inquirere, et de sua familia mictere liceat tamen quibuscumque personis dedictis victualibus excepto blado, et vino emere diebus Jovis in foro Trevii, et illa quo voluerint portare sine poena.

De modo vendendi calcinam

Rubrica 248

Statuimus, et ordinamus quod calcina semper vendatur ad cutmum ad istam mensuram Comunis Trevii, et quod cuspa calcine lapidum non petate vendatur ennenti **XV.** denarios, et non ultra, et cuspa calcine petate vendatur sex denarios, et non plus, et venditor qui plus acciperet in **C.** solidis denariis Comuni Trevii condemnetur, et volumus quod nullus laycus possit, nec debeat vendere calcinam alicui persone, que non sit supposita jurisdictioni Comunis Trevii nisi ad minutum, et ipsam mensurare debeat bona fide sine fraude, et qui contrafecerit subjaceat dicte pene.

De muro Comunis fracto reparando

Rubrica 249

Statuimus, et ordinamus quod ubicumque esset, vel inveniretur murus Comunis

nis fractus in castro Trevii, vel foladia ruptus, vel modo aliquo devastatus, quod talis murus ~~expoena~~ Comunis Trevii reaptetur, et Potestas de mense Januarii proximo venturo debeat ire ad videndum dictos muros, et ubi essent rupti, vel guastii fauere reparari sub poena L. librarum denariorum de suo salario, in qua poena per sindicum, qui eos sindicabit, debeat condemnari, et inventum culpabilem, et Notarius reformationis tenea-tur sinnulo juramenti, et poena XXV. librarum denariorum de suo salario omni hebdomada dictos muros revidere, et ubi fractos invenerit, et sollicite fauere reparari una cum dicto Potestate

De aqueductu cohoperiendo

Rubrica 250

Statuimus, et ordinamus quod Potestas, qui pro tempore fuerit, et quodlibet officium gloriosatus terre Trevii teneatur, et debeat sub poena XXV. librarum denario-rum pro quolibet Comuni Trevii applicandorum singulis duobus mensibus eorum du-rante officio fauere fieri cohoperire in aqueductum Comunis, et actari tres perticas vollte muri si expedierit, et cohoperiatur de supra de tanta terra quod via possit ire super ipso aqueductu, et incipiatur a capite ipsius aqueducti, et deductus remun-dari, et aptari pro ut expedierit, et quod nulla arbor possit esse prope ipsum aque-ductum per duas perticas ad hoc ut radicas ipsarum arborum non deguastent ipsum aqueductum, et nulla mulier a valle Sancti Romomerii ultra possit lauare pannos lane, vel quavis res poena C. solidorum denariorum, et Potestas, et Notarius damnorum datorum, qui sunt et qui pro tempore erunt teneantur sinnulo juramenti de pre-dicti, et quodlibet predictorum omni mense fauere inquisitionem, et contrafacien-tes condemnare in dicta poena, et eam punire. Ad que probanda sufficiat pro-batio unius testis de visu, vel saltim trium bone conditionis, et fame de publica fama

De via aqueducti Comunis

Rubrica 251.

Statuimus, et ordinamus quod via, que vadit et incipit in aqueducto cu-pi Comunis Trevii actetur et remundetur usque ad dictum fontem cupi ex ~~poena~~ Comunis Trevii, et quod nulla persona de Trevio vel ejus districtu audeat, vel presu-mat facere in dicto aqueductu et fonte aliquam turpitudinem, vel bructuram, nec possit, nec debeat facere aliquod impedimentum in ipso ad poenam C. solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice dicto Comuni applicandorum, et quilibet

contrafacientes possit accusare, et habeat quartam partem banni, et nomen ejus in credentia teneatur, et si talis malefactor non inveniretur quod illa contrata in qua facta fuerit dicta turpitudo, vel impedimentum teneatur solvere illam poenam, et pecuniam homines dicte contrate et quod Notarius ibi custodie qui nunc est, et pro tempore erit teneatur, et debeat ire qualibet mense Fratando pro predictis una vice, et si non fuerit incurrat poenam C. solidorum denariorum de suo salario Comuni Ervii applicandorum et nichilominus ipse Notarius quolibet mense facere bandiri predicta teneatur ad dictam poenam, et nulla possit in dicto aqueductu lavare pannos, nec prope per quatuor pertigas, nec de aqua dicti aqueductu extrahere nisi per fontes in ipso existentes poena X. librarum denariorum, et Sotestas, et Notarius damnorum datorum, qui pro tempore fuerint teneantur inquirere de predictis, et repertos culpabiles punire, et condemnare in dicta poena

Quod XV dies de mense Maii, et XV de mense Augusti sint feriati

Rubrica 252

Statuimus, et ordinamus ad hoc ut arcii, et alia laboritia Comunis Ervii magis utilia deducantur ad effectum, et quod omnis occasio Sotestati, et aliis Officialibus tollatur per XV. dies de mense Maii, et XV. dies de mense Augusti continui ad petitionem Sotestatis sint feriati, et quod nullus de Ervio, et ejus districtu faciat dictis diebus aliquod laborittium nisi laboritia Comunis, que fuerit deliberata per consilium dicti Comunis, et qui contrafecerit in laborando solvat V. solidos denariorum pro poena, et dictum capitulum bandiatur, et quod Sotestas teneatur, et debeat predicta observare, et observari facere sub poena prestiti juramenti, et L. librarum denariorum de suo salario Comuni Ervii applicandorum, et hoc capitulum sit precisum, quod tolli non possit consilio, vel arrengha

Incipit liber damnorum datorum

De arbitrio Officialis damnorum datorum

Rubrica 253

Statuimus et ordinamus quod tam Notarii Potestatis terre Ervii quam Officialis custodie valeant die et nocteque ire cum famulis per terram Ervii ~~et~~ per ~~ea~~ comitatus ~~et~~ partium et districtum inquirendo damna illatores personaliter, vel cum bestiis et repertos culpabiles punire et condemnare secundum formam presentis statuti loquentis de damnis datis, et similiter bestias eorum, et credatur dicto Officialibus in omne quantitate et domne, et toto quod devenire fecerint in Comuni videlicet de inventoribus eorum quartam partem poenarum solutarum habeant a Comuni ac etiam valeant procedere per inquisitionem ad petitionem omnium et singulorum personarum, et repertos culpabiles summarie et de facto punire et constringere ad solutionem per apodixam sine strepitu et figura Judicii Camerario Communis solvendo vista et reperta solummodo veritate tamen simpliciter per testes, vel alio debito et juridico modo.

Quod Notarius damnorum datorum puniat de facto

Rubrica 254.

Statuimus, et ordinamus quod dictus Notarius teneatur et debeat delinquentes in suis officiis quocumque modo punire de facto sine strepitu et figura judicii omnibus juris solemnitatibus obmissis sine condemnatione alicujus a diebus feriatis et non feriatis prout sibi videbitur et placebit.

De Gualdariis eligendis pro damnis datis portandis

Rubrica 255.

Statuimus, et ordinamus quod in quolibet populo de Crevio, et ejus districtu quod sit ad minus XX. foculariorum eligantur per Priores, et antepositos XVIII. qui erunt de mense Januarii, et Julii quolibet anno, et dictis mensibus duo homines, qui sint Gualdarii, et accusatores privati, seu referendarii omnium, et singulorum damnorum datorum, que commicti, vel dari viderent seu sciverint in possessione aliorum per quoscumque homines, et personas seu bestias quorumcumque, quorum officium duret sex mensibus tantum, et quicumque fuerit una vice non possit eligi, nec esse alia seu alius sex mensibus successivis, qui sic electi statim citari debeant per baylium dicti Comunis, quod seguenti die compareant coram Potestate dicte terre seu ejus officiales ad jurandum, et promictendum officium ad quod electi sunt facere bona fide sine fraude, et referre dictis Officialibus omnia, et singula damna que viderint seu sciverint dari per quoscumque seu quorumcumque bestias in possessionibus alienis infra octo dies postquam sciverint, seu viderint dannum hujusmodi esse datum sub poena prestiti juramenti et C. solidorum denariorum pro quolibet, et qualibet vice, que contra fecerit in predictis et credatur relationi cujuslibet dictorum Gualdariorum contra quemlibet dannum dantem, seu cujus bestia dannum dederit sine aliqua alia deliberatione usque in quantitatem XX. solidos denarios, et cum uno teste fidedigno de visu cujus relatio habeatur pro plena, et legitima probatione omnium dannorum datorum que retulerint; aliqua lege, vel statuto in contrarium loquente non obstante quibus per presens Statutum quantum ad hoc volumus derogari, Et nomen dicti Gualdarii sic referentes teneatur in credentia, et si dicti Gualdarii per dolum vel fraudem, seu aliqua simonia, vel corruptione hujusmodi damna non retulerint ut dictum est in XXV. librarum denariorum vice qualibet condemnetur, et habeant dicti Gualdarii sic referentes quartam partem de omni eo quod occasione eorum relationis hujusmodi devenerit in Comuni, Et Potestas qui pro tempore fuerit teneatur unum de suis Notariis ad officium dannorum datorum specialiter deputare, qui teneatur omnes et singulas relationes hujusmodi, et alias quascumque accusationes denuntiationes, et inquisitiones super quibuscumque damnum dantis, et processus superinde in libris, et actis dicti Comunis ponere, et super ipsis procedere, et poenas exigere, et ad manus Camerarii dicti Comunis facere devenire, et dannum passis facere emendari secundum formam Statuti, et ordinamenti dicte terre de tali materia loquenti, et habeat, et habere debeat dictus Dominus Potestas de omni eo quod occasione dannorum datorum predictorum devenire facent in Comuni pro dicto

quartam partem tantum ultra salarium in suo sindicatu, et sectione contentum [in] aliquo statuto in contrarium loquente non obstante

De poena damnum dantis in orto

Rubrica 256

Statuimus, et ordinamus quod quicumque damnum fecerit in orto alicujus personaliter, vel cum bestiis solvat pro qualibet bestia, et pro qualibet macta pecudum, et pro quolibet porco, et proqualibet macta gallinarum X. solidos denarios et si damnum fecerit personaliter XX. solidos denarios, et credatur, sacramento accusatoris de quantitate, et extimatione damni usque ad quantitatem V. solidos denarios, et non plus

De poena damnum dantis in groco personaliter, vel cum bestiis [C]

Rubrica 257

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat dare damnum personaliter, vel cum bestiis in groco alicujus, et si quis damnum fecerit colligendo flores C. solidos denarios de facto Camerario Comunis solvere teneatur sine aliqua diminutione. Si vero alio modo faciendo erbam, vel suspendendo grocum predictum XX. solidos denarios solvere teneatur. Si vero cum bestiis damnum fecerit solvat, et solvere teneatur sine aliqua diminutione de facto XX. solidos denarios proqualibet bestia, et qualibet vice. Si vero cum aliis bestiis minutis solvat proqualibet bestia et qualibet vice XII. denarios, dummodo quod porcus intelligatur bestia grossa, et de extimatione damni credatur sacramento accusatoris usque in quantitatem V. solidos, et omnes pene duplicentur de nocte

De poena damnum dantis in olivis personaliter, vel cum bestiis

Rubrica 258

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat damnum dare

in olivis alicujus, videlicet olivam colligendo de ipsis olivis, vel de possessione alicujus et si quis contra fecerit in colligendo de arboribus olivas C. solidos denarios Camerario dicti Communis solvat de facto. Si de terra colligerit XX. solidos denarios dicto Camerario solvere teneatur, si vero dammum dederit in ipsis olivis faciendo corrodere fructus vel arbores olivarum quinque solidos denarios pro qualibet bestia grossa, vel minuta, et qualibet vice dicto Camerario solvere teneatur, Statuto aliquo in contrarium loquente non obstante et dammum patienti emendet in duplum et credatur sacramento accusatorum, et dammum patienti [illegible] usque ad quantitatem X. solidorum denariorum tam de extimatione quam de anni dati, et cuilibet sit licitum accusare, et denuntiare, et habeat tertium partem, et ejus nomen teneatur secretum.

De poena dantis damnum in vineis, vel pergulis

Rubrica 259.

Statuimus, et ordinamus quod si quis, vel si qua inventus, vel inventa fuerit per aliquem, seu aliquam in districtu Eresii dare dammum in vinea, sive pergulis alicujus persone nocte tempore, quod talis inventus dare dammum in ipsis vineis, vel pergulis, vel aliqua ipsarum solvat, et solvere teneatur Camerario Communis Eresii pro poena X. librarum denariorum pro vice qualibet, et quolibet dammum dante, que poena exigatur per Notarium dannorum datorum, qui pro tempore fuerit sine strepitu, et figura judicii, et cuilibet sit licitum accusare et denuntiare contrafacientes, et Stetur, et credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu.

De poena dantis damnum in vinea, et aliis fructibus

Rubrica 260

Statuimus, et ordinamus quod si quis dammum dederit in vinea alicujus, seu possessione colligendo uvas, agmindolas, nuces, et alios fructus solvat pro vice qualibet qua dammum dederit in vinea XX. solidos denarios. Si vero ex ipsa vinea uvas secum exportaverit pro quolibet rasspo X. solidos denarios pro dictis vero aliis fructibus X. solidos denarios, et Stetur, et credatur sacramento accusatoris, et quod omnes poene duplicentur de nocte.

De poena portantis extra districtum Uvas vel Amindolas

Rubrica 261.

Statuimus, et ordinamus quod si quis extraxerit extra territorium Eresii Uvas Agmindolas, nuces, nucillos, agmindolarum, vel nucium a mindolos, vel alios fructus usque in medium quartum solvat pro vice qualibet XX. solidos denarios a medio quarto supra XL. solidos denarios solvere teneatur a medio quarto infra X. solidos denarios solvere teneatur, et pro quolibet raspo uvarum X. solidos denarios solvere teneatur

De poena portantis Uvas vel Amindolas in Trevio

Rubrica 262

Statuimus, et ordinamus, quod si quis portaverit ad terram Eresii, vel inventus fuerit portare per districtum Eresii per Notarium, vel ejus familiem uvas, agmindolas, nuces, vel alios fructus extra suam possessionem sine licentia dicti Notarii vice quaslibet X. solidos denarios solvere teneatur

De poena damnum dantis in arboribus, et vineis flondes faciendo

Rubrica 263.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque damnum dederit in arboribus alicujus faciendo flondes solvat pro vice qualibet X. solidos denarios, et idem modus servetur in illis, qui fecerint flondes in vinea alicujus postquam fuerit vindemiata, et si ante fecerit quam fuerit vendemiata XX. solidos denarios solvere teneatur, et cuilibet sit licitum accusare, et denunciare, et habeat tertiam partem banni, et damnum domino vineæ emendet in duplum

De poena facientis flondes in surco suo, vel alieno

Rubrica 264.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat vel præsumat facere flondes

Rubrica 258. Setustiss.

Questa Rubrica (che è eguale a quella N.o 36. dello Statuto Recenzione) è stata in parte modificata dalla Notificazione del Governatore di Trevi dei 13. Ottobre 1813. = che venne anche fatta stampare

145 BV

de turco alieno ad poenam X. solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, et stetur sacramento accusatoris usque in quantitate superius declarata pro Comuni, et de emendatione damni usque in quantitatem V. solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et de suo non possit fauere, nec etiam apportare nisi cum licentia damnorum datorum notari, et dummodo quod juret, quod sit de suo turco proprio antequam licentia concedatur

De poena dantis damnum in vineis a mense Martii usque ad medium mensem Octobris

Rubrica 265

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat dare damnum a medio mense Martii usque ad medium mensem Octobris in vinea alicujus cum aliqua bestia poena XXV. solidorum denariorum pro qualibet bestia

De poena portantis palos vinee

Rubrica 266

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona possit asportare ad terram Eresii palos, vel forcutias vinee sine licentia dicti Notarii poena X. solidorum denariorum, et si quis damnum dederit in dictis palis, vel furcoris solvat poenam prędictam, et idem intelligatur si damnum dederit in sarmentis, et damnum patienti emendet

De poena prohicientis lapides in possessione alicujus

Rubrica 267

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat prohjcere, vel ponere lapides in possessione alicujus poena XL. solidorum denariorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice et nihilominus lapides projectos elevare teneatur infra terminum assignandum per Solestatem, vel Judicem ad petitionem petentis ad poenam C. solidorum denariorum, et credatur sacramento accusatoris et Notarius damnorum datorum teneatur hoc capitulum facere observari poena X. librarum denariorum de suo salario tempore sui Sindicatus prodicto Comuni retinendo

De poena dannum dantis in pratis

Rubrica 268.

Statuimus, et ordinamus, quod quicumque dannum dederit personaliter in prato alicujus non falciato a Kalendis Martii usque ad Kalendas Septembris provice qualibet X solidos denariorum solvere teneatur, et quicumque in dictis pratis dannum dederit cum bestiis solvat pro quolibet bestia grossa quinque solidos denariorum, et pro qualibet mucta precudum V. solidos denariorum solvere teneatur dummodo quod cuilibet sit licitum accusare de prato suo quandocumque sibi videbitur

De poena falciantibus in montibus Custarum

Rubrica 269.

Statuimus et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat falciare cum falce fenaria in montibus hominum bajlie custarum usque a Kalendis Augusti ad poenam C. solidorum denariorum pro qualibet vice Comuni Trevii applicandorum, et quilibet possit accusare, et habeat tertiam partem banni liceat tamen a dictis Kalendis in antea cuilibet de dicta baylia ad velle suum falciare, forensibus autem extra dictam bailiam non liceat aliquo tempore

De poena dannum dantis in pascuis Comunis

Rubrica 270

Statuimus, et ordinamus quod pascua Comunis Trevii lacus putidi, et canalis et montis lapidie per speciales personas aliquando occuparetur, et dannum inferetur in eis quod Potestas, Judex, et Officialis dicti Comunis teneantur, et debeant ad petitionem cujuscumque tenentis dicta pascua cogere illos, vel illum, qui laborarent vel dannum darent in dictis pascuis ad solvendum, et mensurandum bladum stans in dictis pascuis, et ad solvendum dannum datum pro ut per dictum talem ementem facta fuerit extimatio usque in quantitate XX. solidorum denariorum pro quolibet in habere, et persona que ibi dannum daret cum bestiis, vel sine, qui dominus Potestas teneatur predicta executioni mandare et exigere ad petitionem ementis dicta pascua de facto sine strepitu, et figura judicii ad poenam XXV. librarum denariorum de suo salario Comuni

Eresii applicandorum, et si quis mentibus impedire et pacifice possidere in C. libris denariis Comuni Eresii condemnetur per d. testatem qui pro tempore fuerit, et credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu.

De poena capientis fenum, vel paleam de palearе

Rubrica 271.

Statuimus et ordinamus, quod nemo audeat vel presumat accipere paleam, vel fenum de palearе, vel cappanna alicujus sine licentia dicti domini palearis domo, vel cappanna, et si quis contra fecerit si de die XL. solidos denariorum Camerario Comunis Eresii solvere teneatur si vero de nocte X. librarum denariorum de facto dicto Camerario sine aliqua diminutione solvere teneatur pro quolibet contrafaciente, et quatibet vice, et damnum patienti emendet in duplum, et credatur sacramento accusatorum cum uno teste de visu.

De poena aucupantis cum bucino

Rubrica 272

Statuimus et ordinamus quod nullus forensis audeat, vel presumat aucupare, sive aucellare in districtu Eresii cum rete, nec cum bucino, nec piscari in districtu Eresii ad poenam X. solidorum denariorum pro qualibet vice, et quilibet possit accipere retem cumque aucellaret, vel piscaretur sine poena, nec aliquis, qui non fuerit suppositus jurisdictioni Comunis Eresii.

De poena capientis columbos

Rubrica 273

Statuimus, et ordinamus, quod nulla persona audeat, vel presumat capere, vel capi facere aliquem columbum, seu columbam domesticam, seu terrigenam in aliquibus possessionibus vel locis ad aliquod ingenium, seu artem, vel retem in terra Eresii, seu ejus districtu, nec etiam aliquem, seu aliquam interficere, vel contra aliquem balistrare, et qui contra fecerit in C. solidis denariis pro quolibet

contrafaciente, et quotibet columbo, seu columba, que caperetur, seu ut prejudicetur interficeretur, vel contra eam balistraretur Comuni Eresii condemnietur, et cuilibet liceat contrafaciente denuntiare, et accusare, et habeat quartam partem poene, et credatur in predictis et quotibet predictorum accusatori, seu denuntiatori cum juramento, et uno teste de visu, vel tribus de publica fama

De poena retinentis canem dissolutum

Rubrica 274.

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat retinere, capere vel capi facere aliquem canem dissolutum a festo Sancte Marie de mense Augusti usque ad XV. Diem mensis Octobris, et contrafacientes cuilibet sit licitum accusare, et denuntiare, et habeat tertiam partem banni dummodo nomen accusatoris non teneatur in credentia, et si dictus canis dampnum dederit in vinea alicujus infra dictum tempus solvat dominus canis prorrie qualibet solidos XL. denariorum Camerario Comunis Eresii de facto, et dampnum prestantie emendet in duplum, et credatur sacramento accusatorum de omnibus contentis in dicto capitulo cum uno teste de visu scilicet de die, et de nocte credatur suo sacramento, et omnes poene contente in dicto capitulo duplicentur de nocte

De arbore prestante impedimentum elevando

Rubrica 275.

Statuimus, et ordinamus quod si aliqua arbor prestaret impedimentum alicui quod in aliqua via publica transeuntibus per eam equester, vel pedester aut in aliqua domo teneatur dominus arboris ipsam incidere ad petitionem cujuscumque petentis ad poenam XX. solidorum denariorum, et quod si dominus arboris recusaverit incidere secundum formam traditam in dicto capitulo, vel tardaverit quod facta primo denuntiatione, ille qui petit incidere, et tagliare possit a requisitione in antea sua auctoritate sine poena, et banno

De poena incidentis arborem domesticam

Rubrica 276.

Statuimus, et ordinamus quod si quis inciserit, vel tagliaverit aliquam arborum

Domesticam alicui solvat nomine poene C. solidos denariorum, et si quis tagliaverit alienas arbores alicui solvat nomine poene XC. solidos denariorum preterquam in arboribus in sepe existentibus silvestribus, et damnum semper indupplum emendare patienti teneatur

De poena dantis damnum in silva, vel sepali

Rubrica 277.

Statuimus, et ordinamus quod si quis damnum dederit in silva, vel sepali alicujus incendio in ipsis si de die fuerit in XX. solidos denariorum si de nocte in XL. solidos denariorum Comuni Trevii condemnetur, et si quis damnum dederit in silva tagliata, vel sepali solvat duplam poenam contentam in dicto capitulo, et damnum patienti in quolibet casu dicti capituli debeat emendare

De damno dato per Familiam Potestatis

Rubrica 278

Statuimus, et ordinamus quod si aliquis officialis, vel familiaris Domini Potestatis et Notarii reformationis terre Trevii, qui nunc sunt, vel pro tempore erunt dederit damnum in vinea, vel orto alicujus Trebani, vel aliis fructibus alicujus de Trevio, quod solvat quatruplum dicte poene quam solvunt alii Trebani de predictis cuilibet sit licitum accusare, et stetur sacramento accusatorum, et quod Sindicus qui eos sindicabit debeat de predictis inquirere, et ipsos, vel aliquem ipsorum repertos culpabiles punire, et condemnare sub poena prestiti juramenti, et XXV. librarum denariorum Comuni Trevii applicandorum, et damnum patienti emendet in quatruplum

De poena dantis damnum in vineis cum bestiis

Rubrica 279

Statuimus, et ordinamus quod si quis damnum dederit in vinea alicujus cum aliqua bestia si de die fuerit in X. solidos denariorum, si de nocte in XX. solidos denariorum pro qualibet vice, et qualibet bestia Suo Comuni Trevii condemnetur

et liceat cuilibet accusare, et habeat tertiam partem bannii in quibus poenis pert Notarium damnorum datorum debeat condemnari, et quod omnes poene contente in dicto capitulo duplicentur a Kalendis Martii, usque ad Kalendas Novembris

De poena dantis damnum cum Jumentis, et bestiis

Rubrica 280

Statuimus, et ordinamus quod quicumque dederit damnum cum Jumento, equo vel mula in bonis alicujus solvat pro qualibet dictarum bestiarum, et vice qualibet side die fuerit XX. solidos denarios, et si de nocte fuerit XL. solidos denarios, et stetur sacramento accusatoris tam de accusatione quam de extimatione dampni quod damnum exequatur pro accusatore si fuerit de die usque ad X. solidos denarios, et si fuerit de nocte usque ad XX. solidos denarios pro qualibet bestia

De poena dantis damnum in silva incisa cum bestiis

Rubrica 281.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque dederit damnum in silva alicujus Societatis persone cum bestiis infra unum annum postquam fuerit incisa solvat pro qualibet bestia grossa X. solidos denarios pro qualibet minuta V. solidos denarios

De poena dantis damnum cum pecudibus, et castratis

Rubrica 282

Statuimus, et ordinamus quod quicumque dederit damnum cum pecudibus, et castratis in bonis alicujus solvat de facto pro qualibet macta dictorum castratorum V. solidos denarios, et macta dictarum bestiarum intelligatur de V. pecudibus, vel castratis ab inde supera solvat pro qualibet dictarum bestiarum XII. denarios, et quilibet possit damnum dantem cum dictis bestiis denuntiare, et accusare, et de predictis stetur sacramento accusatoris

De poena dantis damnum cum pullis

Rubrica 283.

Statuimus, et ordinamus quod si macta pullorum, vel gallinarum alicujus damnum dederit alicui in vinea dum erunt uve in orto, dum erunt olera, in groco dum erunt flores, vel in blado alicujus solvat dominus, vel domina pullorum pro vice qualibet V. solidos denarios, et stetur sacramento accusatoris, et si damnum erit a III. solidis supra quod ponatur pro parte accusatoris unus homo, et unus pro parte accusatoris, qui jurent dictum damnum extimare bona fide, et sine fraude, et secundum extimationem dictum dandum patienti emendet.

De poena euntis per possessionem alterius cum bestiis

Rubrica 284.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat ire per possessionem alicujus nec semitam facere, sive iter per eam, nec bestias aliquas ducere sine licentia domini terre, et qui contrafecerit pro qualibet vice in XX. solidos denariorum condemnetur per Notarium damnorum datorum, qui pro tempore fuerit summarie qui Notarius teneatur, et debeat predicta executioni mandare sub poena X. librarum denariorum de suo salario Comuni Ebredii applicandorum, et quilibet possit delinquentes accusare.

De poena aspronantis bestias

Rubrica 285.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat aliquam bestiam aspronare per foveam alicujus in districtu Ebredii a Kalendis Martii in antea usque ad Kalendas Julii nisi per suas propriis foveas tantum, et qui contrafecerit in V. solidos denariorum condemnetur pro vice qualibet, et cuilibet sit licitum accusare, et habeat tertiam partem banni, et teneatur in credentia, liceat tamen cuilibet aspronare bestias per foveam quam habent communem cum aliquo, dummodo damnum non faciat illi, qui foveam haberet communem cum ipso ad poenam in statuto contentam.

De poena ponentis mandriam in districtu Trevii

Rubrica 286.

Statuimus, et ordinamus quod nulla persona audeat, vel presumat de Trevio vel ejus districtu retinere, et retinere facere aliquam mandriam castratorum bestiarum bovinarum porcorum, sive porcarum ultra unum diem ad pascurandum, et qui contra fecerit in predictis in tribus libris denariorum Comuni Trevii condemnetur, et quilibet possit ipsum denuntiare, et accusare, et habeat medietatem dicte poene mandria autem intelligatur a X. bestiis supra, et hoc locum non habeat in bestiis macellandis in Terra Trevii dummodo quod dicti Macellarii Trevani, et quilibet ipsorum teneantur, et debeant facere scribi in libro Comunis Trevii, per Notarium reformationis dicte terre ipsas bestias macellandas, et quantitatem ipsarum, et si dicte bestie inveniretur, et non essent scripte ut dictum est dicti Macellarii eas retinentes ad pascurandum subjaceant ipsi poene, et quilibet ipsorum quod capitulum quolibet mense potestas dicte terre faciat bandire

De poena retinentis bestias ad pascurandum

Rubrica 287.

Statuimus, et ordinamus quod nullus forensis vel Trevanus, vel alia persona pro ipso forense audeat, vel presumat retinere, vel retineri facere aliquam bestiam cujuscumque generis sit in districtu Trevii a duobus diebus supra, nec ipsas bestias pascurare, et qui contra fecerit in X. librarum Denariorum Comuni Trevii condemnetur, et quilibet possit delinquentes accusare, et habeat tertiam partem banni

De poena retinentis Capras in senaita

Rubrica 288.

Statuimus, et ordinamus quod nemo possit retinere nec cum eis pascurare infra senaitas infrascriptas, videlicet de ponte podii infra, et a domo filiorum domini

Francisci adomo filiorum Capizicti a domo filiorum Francischetti infra aliquas capras neque yrcos nisi occasione infirmitatis, vel lactando pueris cum licentia Notarii suprascripti primo habita fide secundum formam Statuti dicti Comunis, et dicti tales quibus dicta licentia fuerit concessa dictam capram retinere non possint nisi ligatam, et qui contra fuerit in predictis vel aliquo predictorum puniatur pro vice qua libet in XX. solidis denariorum, et quicumque damnum dederit cum dictis capris puniatur in dicta poena, et quilibet possit eos accusare, et credatur sacramento accusatoris

De poena retinentis Capras, vel Ircos

Rubrica 289.

Statuimus, et ordinamus quod omnes de bailia custrarum possint, et eis liceat retinere bestias caprinas ab infrascriptis Senaitis supra; videlicet a domo filiorum Francisci a fonte Podii a fonte Massone, et a via qua itur ad Ecclesiam Sancti Silvestri a fonte Veneruii, et a possessione heredum Petroni Massaronis, ab inde vero infra non subpoena XL. solidorum denariorum pro quolibet bestia caprina, et vice quolibet, et si quis damnum dederit cum dictis bestiis in bonis alicujus ab infrascriptis Senaitis infra solvat pro quolibet bestia, et quolibet vice XX. solidos denariorum Camerario Comunis de facto; si vero damnum dederit ut supra dictis Senaitis supra cum dictis bestiis solvat pro quolibet bestia et quolibet vice V. solidos: liceat tamen unicuique a dictis locis infra retinere unam capram ligatam causa lactandi puerum, vel occasione infirmitatis, habita prima licentia a Notario damnorum datorum, qui retinens debeat jurare, quod dictam capram valt retinere dictis de causis, vel aliqua ipsarum, et quilibet contra faciens possit denuntiare, et accusare, et habeat tertiam partem banni, et credatur sacramento accusatoris cum uno teste de visu, et nomen accusatoris teneatur in credentia

De poena non custodientis bestias caprinas

Rubrica 290.

Statuimus, et ordinamus quod nemo audeat, vel presumat mictere ad pascurandum, vel in pascuro retinere sive custodere aliquam bestiam caprinam nec motengam poena X. librarum denariorum pro quolibet contrafaciente et quolibet bestia, et quolibet vice et nulli de Eresii, vel ejus districtu liceat dictas bestias caprinas, vel motengas alicujus forensis custodire in districtu Eresii ad dictam poenam nisi ipsas haberent ad Societam, vel ipsas bestias emisset a dictis forensibus

a quibus habuisset ad soccitam dummodo quod prius debeat coram Potestate, et Prioribus dicte terre Crevii jurare, quod in dicta venditione emptione, vel soccita nulla sit fictio, vel simulatio, et qui contrafuerit puniatur simili poena, et Notarius damnorum datorum, qui nunc est, vel protempore fuerit teneatur vinculo juramenti, et poena X. librarum denariorum de suo salario quolibet mense bis inquisitionem fauere de predictis, et quilibet possit accusare, et denuntiare contrafacientes, et quod nullus possit aliquod Jumentum mictere denocte per scapile ad quod similiter quilibet admictatur ad accusandum, et ad probandum predicta sufficiat unus testis, vel dictum duorum testium de fama, vel saltim de fama publica V. testium bone fame que habeatur pro legitima, et plena probatione.

De accusantis bestias non habentibus

Rubrica 291

Statuimus, et ordinamus quod si aliquis de Crevio, vel ejus districtu fuerit denuntiatus, vel accusatus de aliquo damno dato cum bestiis, et tempore damni dati fuerit inventus non habere talis ~~accusatio~~ non valeat, nec teneat ipso jure, et accusatus possit probare per unum testem idoneum, sive vicinum, se bestias non habuisse de quibus accusatus est, et similiter hoc locum habeat in vallariis, et in aliis accusatoribus quibus probatis accusator pro accusato poena solvere teneatur, et vallarius a suo offitio sit privatus, et nullo casu admictatur intentio negativa.

De poena notificantis, Notario

Rubrica 292

Statuimus, et ordinamus quod si quando dictus Notarius, vel ejus familia iret pro suo offitio exercendo notificaret in V. solidis denariis pro vice qualibet, et quolibet contrafaciente de facto solvere teneatur.

Quod quilibet possit accusare damnum dandis

Rubrica 293

Statuimus, et ordinamus quod cuilibet sit licitum accusare, et denuntiare

damnum dantes personaliter, et cum bestiis, et Stetur, et credatur sacramento accusatoris usque in quantitatem V. solidorum denariorum pro quolibet accusato etiam si plures essent in ipsa accusatione, et si damnum esset ultra probari possit per duos homines eligendos unum a parte accusatoris, alterum a parte accusati, et quod predictos extimatores positas fuerit extimatum per dictum Notarium executioni mandetur

De beccariis quod liceat retinere capras

Rubrica 294.

Statuimus et ordinamus quod beccariis sit licitum retinere capras, et yrcos occidendi a festo Sancte Marie de augusto usque ad medium mensis decembris, et si quis cum dictis capris, sive yrcis damnum alicui dederit solvat pro quolibet capra, et quolibet yrco, et vice quolibet XL. solidos denariorum, et credatur sacramento accusatorum cui damnum datum erit

Quod cuilibet liceat ducere bestias inventas in possessione ipsius

Rubrica 295.

Statuimus, et ordinamus quod cuilibet sit licitum ducere, et capere bestias, quas invenerit in possessione sua, patris, vel domini damnum dantis, vel de possessione quam ipse laboraret dummodo quod dictas bestias assignet Notariis damnorum datorum communis Ereerii ea die, qua capiet sine poena, et banno

Quod Pater teneatur pro filio

Rubrica 296.

Statuimus, et ordinamus quod quicumque damnum dederit, et inventus fuerit personaliter damnum dare solvat poena in Statutis, et ordinamentis Communis Ereerii contentis, et teneatur pater, et mater pro filio avens, vel avia pro nepote, et dominus pro famulo

Quod quilibet possit accusare bestiamen

Rubrica 297.

Statuimus, et ordinamus quod quilibet de Crevio possit, et valeat accusare, et denuntiare de quolibet genere bestiarum, et de quolibet damno dato, et stetur sacramento accusatoris de damno dato usque ad extimationem quinque solidorum denariorum tam de accusatione, quam de damni extimationis dati.

Quod quilibet possit accusare damnum dantes

Rubrica 298.

Statuimus, et ordinamus quod cuilibet sit licitum accusare, et denuntiare damnum dantes personaliter, et cum bestiis, et stetur, et credatur sacramento accusatoris usque in quantitate V. solidorum denariorum pro quolibet accusato etiam si plures essent in ipsa accusatione, et si damnum esset ultra probari possit per duos homines eligendos, unum a parte accusatoris alterum a parte accusati, et quod per dictos extimatores positos fuerit extimatum per dictum Notarium executioni mandetur.

De accusis factis per filium familias in damnis datis

Rubrica 299.

Statuimus, et ordinamus, quod omnes, et singule accuse, et denuntie facte, et date per aliquem filium familie, sive per aliquem famulum alicujus domini de damno dato in bonis patris, sive domini cujus famulus esset, quod pater accusantis, et dominus famuli, qui accusaverit aliquem de aliquo damno dato in dictis bonis, et possessionibus cum bestiis vel sine possit ipsas accusationes, et denuntiationes retroagere et retrahi facere infra decundam diem post citationem illorum, qui fuerint accusati, vel denuntiati dammodo quod dicti accusatores, et denuntiatores morentur, et stent una cum patre suo sive domino ut supra est expressum.

Quod credatur relationi Notariorum damnorum datorum, et sue familie

Rubrica 300.

Statuimus et ordinamus quod de omnibus damnis datis, et de omnibus ad officium damnorum datorum custodiarum reformationis, et operum Comunis Crexii spectantium stetur, et credatur relationi, et simplici scripture dicti Notarii, et familie suorum, et in predictis damnum datis sufficiat una citatio facta una die pro alia personaliter, vel ad domum

Quod Notarius possit punire de similibus ad similia

Rubrica 301.

Statuimus, et ordinamus quod de omni eo quod Statuta, et ordinamenta, vel reformationes non loquerentur dictus Notarius possit punire de similibus ad similia, et illud sit simile quod dicto Notario videbitur convenire

Quod Notarius damnorum datorum debeat interesse laboritius

Rubrica 302

Statuimus, et ordinamus quod dictus Notarius, vel ipsius familia teneatur interesse personaliter, vel laboritius tota die dum laborantur poena X. solidorum denariorum de suo salario inferendum, nec non sub dicta poena, et ad petitionem cujuslibet petentis, et dictus Notarius possit punire de facto de libris quinque in V. solidis denariis pro quolibet ipsorum

Quod Notarius damnorum datorum sit superstis operum

Rubrica 303.

Statuimus, et ordinamus quod Notarius damnorum datorum Comunis Crexii

sit, et ipse debeat superstes omnium operum dicti Comunis, et debeat, et teneatur dicta opera fieri facere prout in Statuto dicti Comunis plenius continetur poena X. librarum denariorum de suo salario

Quod Notarius damnorum datorum possit imponere poenam

Rubrica 304

Statuimus, et ordinamus quod Notarius damnorum datorum Comunis Ere= vii possit imponere poenam XX. solidorum denariorum, et ipsam poenam de facto exige re aspernentibus mandatum ipsius, et ad instantiam ipsius Notarii Potestas, et sui Offi= tiales teneantur vinculo juramenti, qui pro tempore fuerint contra tales aspernentes inquisitionem facere teneantur, ac etiam condemnare ita quod lecta ipsa condemna= tione metu poene alii transeant in exemplum, et ipsum statutum Potestas, et sui Officiales teneantur vinculo juramenti observare, et facere observari, et poena X. librarum denariorum pro quolibet vice, et quolibet mense ad terrorem facere banni= ri per terram Ervii ad hoc ut homines sint solliciti ad obediendum

Quod dictus Notarius non faciat aliquod depo situm

Rubrica 305.

Statuimus, et ordinamus quod dictus Notarius, vel familiaris ejus non faciat fieri depositum penes aliquem Erbanum de pecunia quam aliquis solvere teneretur pro aliquo damno dato poena X. librarum denariorum de suo salario dicto Comuni applican= dorum

Quod pignus assignetur Camerario

Rubrica 306.

Statuimus, et ordinamus quod dictus Notarius teneatur, et debeat pignora accepta per eum, vel ad ipsius petitionem hominibus, et personis, qui debent aliquid solvere assignare infra tertiam diem post acceptionem, vel acceptationem ipsorum

pignorum Camerario dicti Comunis poena X. solidorum denariorum pro suo salario Comuni Trevii applicandorum

De auxilio dando superstitibus Comunis

Rubrica 307.

Statuimus, et ordinamus, quod Potestas, et quilibet alius officialis Comunis Trevii, qui pro tempore erit teneatur, et debeat dare, et prestare auxilium, consilium et favorem in omnibus, et singulis laboritiis Comunis Trevii tersarie, et contrate ad ipsa opera facienda superstitibus eorumdem, et ad faciendum dari partem banni superstitibus secundum formam statuti dicti Comunis.

Quod quilibet habens possessionem a strata infra teneatur ponere foveam

Rubrica 308

Statuimus, et ordinamus quod omnes homines de Trevio, et districta tenentes, et laborantes possessiones a strata de pede Trevii inferius teneantur, et debeant laborare terras ipsorum poena XX. solidorum denariorum pro quolibet, et in quolibet suo possessione unam foveam facere mitti, et cavari ac manutenere ipsam, ita quod bene, et congrue possint exire deviare, et sciuquare aque dicta fovea.

De gualdariis eligendis per homines de plano

Rubrica 309

Statuimus, et ordinamus quod homines ville plani possint, et debeant quolibet anno de mense Augusti, et Septembris facere, et eligere quatuor vel circa Custodes, et gualdarios expensis, et salario hominum dicte ville ad custodiendum vineas montis Caprinis de die, et de nocte, qui custodire debeant, et accusare, et denuntiare coram Notario damnorum datorum omnem personam, et bestiam quas viderint damnum dare in dictis vineis, et quod Notarius damnorum datorum teneatur, et debeat vinculo prestiti juramenti recipere omnem denuntiationem quam dicti tales custodes

coram coduxerint assignandum, vel faciendum, et accusatos, et denunciatos punire, et condemnare secundum formam Statuti, et ordinem Communis Erevii, et poenas et bannà in quibus eos condemnaret fuere solvi, et pervenire ad manus Camerarii Communis Erevii subdicta poena

In Dei Nomine Amen

Anno Domini **MCCCCLXXXVIII.** Indictione **VI.** tempore Pontificatus Sanctissimi in Xto Patris et Domini nostri Domini Innocentii divina providentia Pape Octavi. Die vero **XXI.** Septembris

Magnifici Domini Priores coadunati in eorum minore aula pro regulandis damnis datis ex commissione eis facta a Concilio Generali subdie **XXI.** proximi preteriti mense Augusti concorditer eligerunt, et subrogaverunt loco Bartolomei Ser Jacobi unius electi in Consilio Generali pro Tergerio Malidie ad regulandum damna data absentis, et profecti ad nundinas ilatis ad domum, et &c. Bartholomeum Domini Francischini vocatum, et presentem, et &c.

Qui Magnifici Domini Priores, et antepositi supra scripti, et [illegible] quicunque electi dicta die **XXI.** Augusti, et dictus Bartholomeus ut supra surrogatus hodie, et causa dicto absentis profecti Bartholomei Ser Jacobi habito longo sermone inter eos, et matura deliberatione super omnibus, et singulis infrascriptis unico partito fabarum immisso, et solliciter obtento per omnes novem fabas concordes repertas in bussula alba nulla in contrarium inventa pro bono publico et comuni utilitate omnium, et singulorum oppedanorum terre, et comitatus Terre Erevii auctoritate eis concessa a dicto Consilio generali subdicta die **XXI.** mensis Augusti proximi preteriti decreverunt concorditer, et ordinaverunt infrascripta decreta, et infrascriptam deliberationem perpetuo valituram et solemnia et valida Statuta, videlicet super dandis datis, et officio Officialis, sive officialibus damnorum datorum dicte terre, quod primo Officialis predictus damnorum datorum dicte terre Domini Bartolomei testatis, nunc et pro tempore futuro sit Notarius publicus et autenticus, et de suo Notariatu, et fide ferat suum instrumentum, sive fides suis Communitatis, et actualiter exibeat Communitati Erevii Magnificis Dominis Prioribus, et Cancellario in introitu sui Officii aliter non admictatur quoquomodo, nec agenda per eum in officio valeant, aut sortiantur effectum. Sed omnino nulla sint, et nullius valoris, et efficacie aut momenti, et nullus Notarius damnorum datorum intra quinquennium possit exercere officium predictum in dicta terra, vel jure Comitatus, deinde predicti Magnifici Domini Priores, et Sex Deputati reformaverunt quod

facta sola simplici verbali accusatione coram dicto Notario, et officiali damnorum datorum cum juramento per quemcumque terriorem, vel habitantem in dicta terra, vel ejus agro de damnis personaliter, vel cum bestiis sibi, vel in bonis suis, aut sui Patris, Fratris, vel Filii aut suę Familię datis, et illatis pro tempore adhibeatur fides juramento dicti accusati in omnibus, et per omnia circa narrata in dicta accusa, ac si dictus accusatus esset convictus, et testibus fide dignis superatis usque in quantitatem damni illati, et vigenti solidos pro quolibet accusato, et de nocte creditur in duplo similiter quo ad poenam imponendam accusato ante dicto XX. et ab emendatione totidem, et officialis facta prima requisitione accusati quod solvat poenam et satisfaciat de damno predicto. Exinde et in posterum teneatur vinculo juramenti, et poena quęstionis, et non observatis Statutis exequi, et executioni mandare dictam accusam, quod ad poenam, et satisfactionem damni, ac si superdicta accusa esset lata sententia, et transivisset in rem judicatam, et hoc totiens quotiens accusaretur alijuis et supra cum juramento licicat tamen accusatori, et accusato se ad invicem convenire ante executionem, et facta comparatione accusatoris coram Notario predicto cum petitione quod cassetur accusa ante executionem teneatur dictus officialis cassare, et annullare dictam accusam solum recepto uno bajocco pro dicta cassatura, et quolibet accusato, et dictus officialis sub poena prestiti juramenti, et decem librarum denariorum totiens quotiens contrafactum fuerit teneatur dictam verbalem accusam inscriptis redigere in suo libro ad hoc specialiter ordinato cum die, mense, anno, et nomen accusati, et accusatoris notare, et modum, et locum damni describere in dicta accusa sub dicta poena, possit tamen pro suo labore de scriptura dicte accusę recipere dictus officialis solum quatrenos quatuor, quę quidem lex extendatur ad damna data per testes vero, vel confessionem possit condemnari, et sibi executio fieri in quacumque quantitate tam quo ad poenam, quam quo ad damnum, et servetur omnino Statutum de qualitatibus eligendis, et etiam Statutum sive reformatio quod inventionibus dicti officialis in damnis datis nulla adhibeatur fides, si iverit sine famulo, et Camerariis pecuniarum Comunis Ęrevii una cum Magnificis dominis Prioribus pro tempore teneantur sub poena XXV. librarum infra quinque dies consignare dicto officiali damnorum datorum post introitum potestatis unum librum de pajiro ad minus ducentarum cartarum cum stampa Comunis Ęrevii in qualibet carta in quo libro scribatur accusę inquisitę, sive querelę, testes, et omnia acta, et bullectę, et sententię. In datis vero damna data conmentibus, quę non sint presentibus contradicentia, Statuta Comunis Ęrevii serventur illesa, ac pariter reformata ea, et eas presertim, quę dictant quod dictum officialem eodem die, vel sequenti teneatur mictere in Cancellaria Comunis Ęrevii omnes, et singulas inventiones per eum faciendas, et pariter - - - -

Sub poenis in illis contentis, et cum damna data illata cum bestiis vel personis non reperirentur malefactores vel non denuntiarentur, eo casu homines de contrata illa teneantur ad satisfactionem damni predicti, et dictus officialis poena decem librarum

teneatur ponere dicte exibitionis, et presentate accuse, sive inquisitionis querele, vel denuntie ab ergo et postea ante presentem libro publico et producens accusam inquisitio nis vel denuntie sive querelam teneatur illa produere duplicata, et alteram officialis retineat apud se et etiam registret in suo libro, alteram mictat ad camellarium Communis, et pro productione dicte inquisitionis sive accuse aut denuntie, et pro registratione in libro dictus officialis non possit habere, neque recipere, neque petere, nisi unum bonum latin etiamsi plures essent in una, et eadem inquisitione accusa denuntia, vel querela sub dicta poena. Qui officialis teneatur expedire dictam accusam, inquisitionem, denuntiam, vel querelam intra quadraginta dies sine aliqua interpellatione, et ea officio suo sub poena predicta pro qualibet accusa inquisitione, denuntia, vel querela, et officialis predictus non possit recipere aliquam mercedem pro examinatione testium a tribus testibus infra inclusive ad inde vero supra possit recipere pro quolibet teste bononien unum et non ultra sub dicta poena. Et similiter non possit recipere nisi unum bononenum pro qualibet carta copiarum ad poenam predictam, teneaturque et debeat diligenter examinare testes, et interrogare eos in causa scientie, loco, tempore et presentibus ad hoc ut officiales ignorantes non pretendant ignorantiam de quo teneantur, et in dictis damnis datis uni testi, qui sit aetatis septem annorum usque ad decem annos credatur usque ad decem solidos, ad decim vero annis supra credatur in omni quantitate, et similiter credatur usque ad omnem quantitatem in damnis datis duobus testibus conformibus etiamsi sint infra septem annos, et de aetate ipsorum testium in dubio stetur judicio Magnificorum dominorum Priorum pro tempore qui possint judicare ex aspectu. Qui etiam officialis sub poena XXV. librarum pro quolibet, et qualibet vice teneatur pro mictere ad instantiam cujuscunque petentis legi, et perlegi omnia et singula acta, et alia quecunque descripta in suo libro, et teneatur dictus officialis ad omnem instantiam suprestitum cavationorum ire per cavatinis faciendis sub poena XXV. librarum pro qualibet vice, et similiter teneatur punire in quinquaginta solidos pro quolibet, et qualibet vice quotcumque facientes poaratas in quocumque flumine Territorii dicte terre, nisi, et statim facta piscatione illas vastaverit integraliter, et in totum hoc declarato quod nullus sine licentia Magnificorum Dominorum Priorum possit expiscare aliquod flumen dicti Territorii sub poena XX. librarum pro quolibet, et qualibet vice, et omnia, et singula supra scripta in dandis datis vires habeant, et extendant se ad preterita per sex menses ab introitu Domini Sotestatis, et ad futurum perpetuo locum habeant, et plenam validitatem, et ad predictorum omnium, et singulorum firmitatem, et robur queritur confirmatio ab illino Domino Mauritio Cibo Perusie Duatus et &c. Gubernator. Deinde regrentur in forma in volumine statutorum, et pro statutis habeantur, et serventur illesa omni tempore quibuscumque in contrarium facientibus non obstantibus

Reformationes

Rubrica 1ª

In Dei nomine, Amen: Anno Domini Millesimo quatricentesimo octuagesimo tertio Indictione prima tempore Sanctissimi in Christo Patris et domini nostri Domini Sixti divina providentia Pape quarti die vero decimanona Maji

Nos Gaspar Ser Antonii Antonellus Justitia, et Bonanmus Sanctilli Domini Priores Antepositi terre Erevii Dominus Natumbene de Natentibus utriusque juris doctor. Appollonius Factoris per Franciscus Domini Francischini Petrus Cole, Bartholomeus Bartoli Sanctis, et Ser Antonius Antonii Ciavarelli de dicta terra Erevii homines electi, et deputati ad infrascripta per prefatos Dominos Priores ex remissione eis facta per Consilium decem, et octo ut constat manu mei Cancellarii infrascripti, et vacantes, et cum diligentia ac amurata sollicitudine attendentes circa remissionem nobis factam per prefatum consilium ut ne in dicta terra, et ejus Comitatu ita de facili, et leviter in futurum committerentur blasfemia ac etiam ut ne ita de facili inhonorentur, et vilipendantur contra preceptum legis, et contra omnem honestatem et reverentiam non venerando et custodiendo Dies, et festivitates indictas a Sancta Romana Ecclesia propter reverentiam Dei ejusque gloriosissime Matris, et Sanctorum, et Sanctarum ejus. Deo unanimiter, et concorditer, ac unanimi voluntate nemine discrepante pro bono honesto, ac laudabili vivere infrascriptis Sancti omnibus ordinationibus, et reformationibus in perpetuum valituras, videlicet Diximus faciendum in primis.

Contra blasfemantes

Rubrica 2ª

Cum Deum, et Sanctos ejus toto corde, et opere laudare teneamur, a multis diabolicis seducti tentationibus contrarium faciunt blasfemando, quamobrem

et saltim metu poene compescantur, hinc est quod statuimus, et ordinamus, quod si quis Deum blasfemaverit dicendo: maledicto sia Dio por lo sconficto, vel per lumia dicto, aut por lus cortiato Dio, et hiis similia ipso facto incidat in poenam quindecim librarum denariorum, cujus poene quarta pars sit accusatoris qui teneatur in secreto, quarta pars sit officialis executionem facientis, et reliquę due partes sint montis pietatis, et credatur de predicto sacramento accusatoris cum uno teste idoneo, et fidedigno, et nonaliter nec alio modo.

Item si quis maledixerit beatam Virginem dicendo: maledicta sia la Virgine Maria, vel aliter membra beatę Virginis victuperose nominando, videlicet per anum, vel vulvam beatę Virginis Marię juraverit ipso facto incidat in poena quindecim librarum denariorum applicandorum, ut supra, et similiter credatur sacramento accusatoris cum uno teste idoneo, et fidedigno, et nonaliter nec alio modo.

Item si quis juraverit por Corpus, vel sanguinem, vel aliquod membrum Dei, vel Virginis Marię puniatur secundum formam statutorum, et applicetur, ut in statuto, et reformatione continetur, et si quis dixerit: por Dio: por la fede de Dio: por la Vergine Maria: por la nostra Domina, et hiis similia non teneatur ad aliquam poenam.

Item si quis maledixerit sanctum Johannem Baptistam, vel aliquem apostolorum, vel sanctum Miciianum protectorem populi dictę terrę dicendo: maledicto sia, aut ad despecto, vel per la maledicto, vel hiis similia ipso facto incidat in poenam decem librarum denariorum applicandarum, et exigendarum ut supra in primo capitulo continetur ac etiam procedatur.

Item si quis blasfemaverit ut supra alios sanctos, vel sanctas Dei ipso facto incidat in poena quinquaginta solidorum cujus poene quarta pars sit accusatoris, quarta officialis executionem facientis, et reliqui sint montis pietatis, et credatur sacramento accusatoris, vel officialis inventoris cum uno teste idoneo et fidedigno, et nonaliter, nec alio modo. Qui officialis seu Potestas coramquo fieret talis denuntiatio, vel accusatio teneatur sub poena decem librarum denariorum de suo salario tempore sui sindicatus retinendarum eadem die, vel sequente mictere copiam ad cameram talis denuntię accusationis sive inventionis facte por officiales prędictos non nominando accusatorem, vel denuntiatorem, sed nomen accusati, denuntiati, vel inventi, ut supra blasfemare, et similia, et qualitatem delicti, et diem, et locum dicti commissi delicti.

Item si quis juraverit per corpus, vel por sanguinem, vel per aliquod membrum dictorum sanctorum, vel sanctarum Dei ipso facto incidat in poena viginti solidorum applicandorum exigendo ut supra, et procedendo

Contra non servantes Festivitates

Rubrica 3.

Secundum exprecepto omnipotentis Dei teneamur festivis diebus nullum servile opus facere, quamobrem Statuimus et ordinamus quod de cetero nulla persona tam terrigena quam forensis, vel Judei in die Nativitatis Domini cum duobus sequentibus in die corporis xti, in die Paschatis Resurrectionis, et Sintes-tem cum duobus sequentibus, in die Ascensionis Domini, in die Adnumptiationis, Domine in die nativitatis ejusdem, in die Assumptionis ejusdem, et in omnibus diebus Dominicis audeat, vel presumat forum, sive mercatum facere, idest vende-re aliquod genus mercimonie, et hoc intelligatur non solum in dicta terra Ivrevii, sed etiam per totum territorium ejus, et maxime prope Ecclesiam Sancte Marie de plano Ivrevii, in quibus omnibus locis solummodo liceat emere, vel vendere ea que necessaria sunt ad comedendum, et bibendum pro illa die solummodo, et qui contrafecerit tam vendens, quam emens ipso facto incidat in poenam trium li-brarum denariorum, et similiter incidat in dictam poenam, qui fecerit aliquod servile opus in dictis diebus, excepto quod si aliquod dictorum festorum venerit in die Jovis Sabbati ad poenam predictam teneatur usque ad expletionem officii, et decantationis misse, et non aliter.

Contra Macellarios

Rubrica 4.

Item in dictis diebus, et omnibus ab ecclesia preceptis nullus macellator, vel quivis alius de Terra Ivrevii, vel etiam comitatu, neque forensis audeat vendere carnes publice, vel occulte sub poena trium librarum denariorum de facto per officiales exi-gendo, et hoc intelligatur usque ad meridiem dictorum dierum festivitatum predictarum

Contra Tabernarios

Rubrica 5.

Item Tabernarii nullomodo possint, nec debeant eorum Tabernas apertas tenere in aliquo festo ab ecclesia precepto, antequam complicatur predicatio

si porrigatur, vel ante inceptionem quantationis Misse, et similiter post sonum campane debeto sub poena trium librarum denariorum ipso facto ab officiali auferendorum

Contra Aromatarios

Rubrica 6.

Item quod Aromatarii non possint in diebus festivis ab ecclesia preceptis eorum apotechas apertas tenere ad aliquod vendendum contrafacientes autem idest vendentes aliquid sine infirmorum necessitate ipso facto incidat in poenam trium librarum denariorum

Contra barbitonsores, Cerdones, Sutores, et alios Artifices

Rubrica 7.

Item barbitonsores, Sutores, Cerdones, et alii Artifices cujuscumque artis in diebus festivis ab ecclesie preceptis teneantur dicta festa custodire incipiendo ad horam pulsationis campane ad salutationem angelicam in sero vigiliarum dictarum festivitatum sub poena trium librarum denariorum

Contra laborantes diebus festivis

Rubrica 8.

Item quod nulla persona cujuscumque conditionis existat tam terrigena quam forensis audeat, vel presumat modo aliquo publice, vel occulte tam in dicta terra Crevii quam ejus comitatu laborare neque laborari facere, neque terras colere, neque salmas, portare, neque trasinum ducere, neque aliud servile opus facere in festis Apostolorum, et in aliis festis ab ecclesia preceptis nisi ex pias causas, et tempore incensus gentium armorum quibus casibus poenam aliquam non incurrant, et qui contrafecerit ipso facto incidat in poenam triginta solidorum denariorum hoc autem limitato, et expresse declarato quod in omnibus aliis diebus festivis ab Ecclesia preceptis preter quam in diebus contentis in primo capitulo, et in diebus Apostolorum, quilibet possit vinum et oleum vendere, et emere, et etiam portare ligna facta, erbas pateas, et fenum a

aterra ad Domum propriam, aquam, vinetum aterra in comitatu granum ad molendinum et farinam exinde exportari panem facere sine poena, et bannio aliquo, et in aliis quibuscumque diebus licet festivis ab ecclesia tam non preceptis, et indictis quilibet possit, et valeat sua exercitia laudabiliter exercere impune quarum poenarum in supradictis capitulis detestationibus omnibus contentis quarta pars sit officialis inventientis ad executionem facientis, et reliqua sint Comunis Trevii.

Item quod in celebratione instrumentorum per tabelliones servetur decretum Reverendi Patris Domini Domni Episcopi Apoletani super inde emanatis, et in volumine statutorum inserti in omnibus, et per omnia sub poenis, et censuras in contentis, quas poenas de facto auferri possint a contrafacientibus.

Contra ludentes

Rubrica 9.

Item cum festivitates ab Ecclesia indicte sint ad laudem Dei dedicate et ut fideles agant ipsi Deo gratias de tot innumerabilibus beneficiis, et etiam ut Sancti quorum festa celebrantur pro nobis apud Deum clementiam intercedere dignentur, et nos nostra ingratitudine ludis, commessationibus, et ebrietatibus in illis Sacris diebus Deo dedicatis, Deum, et ipsos Sanctos magis quam in aliis diebus ad iracundiam provocemus quapropter statuimus, et ordinamus quod in terra Trevii, et ejus comitatu nulla persona cujuscumque status, seu conditionis existat audeat, vel presumat ludere ad aliquod ludum sive genus ludi tus illorum, chartarum, sive tabularum, sub poena trium librarum denariorum de facto auferendarum a quolibet contrafaciente, et receptatores talium ludorum publice, vel occulte scienter in duplum dicte poene ipsofacto puniantur sine ulla remissione, et receptatores intelligantur tenentes domos quocumque jure, vel titulo quarum poenarum quarta pars sit accusatoris, et teneatur in secreto, quarta officialis inventoris executionem facientis, et reliqua partes sint Comunis Trevii.

Contra Judeos

Rubrica 10.

Item quod nullus Judeus audeat, vel presumat apparere in publicum, idest extra Domos a die Cene Domini in admissione sonus Campane usque ad horam tertiam Dominice Resurrectionis sub poena triginta trium librarum denariorum, et sex

ictus torture:

Item quod in omnibus diebus festivis suprædictis venientes, et portantes fructus, et alia commestibilia cum bestia, vel sine ad vendendum in terra Eresii, et ejus comitatu, et exentes non teneantur ad aliquam poenam

Et ego Antonius Johannes de Gutterutiis de Sarnano publica imperiali auctoritate Notarius, et nunc Cancellarius, et Notarius Reformatus Communis et hominum Terre Eresii prædictis omnibus, et singulis, dum sic agerentur, et fierent interfui, et præsens fui, et ea rogatus scribere scripsi, et publicavi, et ad fidem, et testimonium præmissorum signum meum apposui consuetum, et quod supra remissum est in tertio capitulo de blasfemiis et in sexto capitulo de festivitatibus mea propria manu remisi, non vitio sed per errorem

Omisso signo

Nos Baptista de Lunariis de Bachaneto Juris utriusque Doctor, et Comes Palatinus Rmi D. Patriarcæ Antiochenus Perusii, Fulginii, Eresii, &c. cum potestate Legati de latere Generalis. Gubernator, et Locumtenens Generalis. De speciali mandato prefati Domini subscriptas omnes, et singulas reformationes, et capitula in præcedenti, o presenti folio supra infrascriptas confirmamus, et approbamus tamquam honestas, et licitas, et mandamus eas inviolabiliter observari. Datum Fulginii sub in possessione nostri majoris sigilli die IV. Aprilis MCCCCLXXXIII.

Laurentius de Sarnano

Reformatio contra Molenarios

Rubrica XX.

Magnificus Miles Comes, et legum Doctor Consultor super publica auctoritate Comunis dixit, et consuluit in publico, et generali consilio Comunis Eresii quod nulla persona de Eresio a X. ~~bucchis~~ infra per totum mensem Julii, Augusti, Septembris cujuslibet anni in futurum non possit, nec debeat macinare plus quam unam salmam grani qualibet hebdomada in molendinis Comunis Eresii, et si habuit a X. bucchis supra possit macinare duas salmas qualibet hebdomada poena unius floreni confaciendi, et eadem poena puniatur molinarius, qui consenserit contra formam prædictam macinare, et quilibet possit acusare seu denuntiare, et habeat quartam partem poene alia quarta pars sit officialis faciendis executionem, et leges sint Comunis, et hoc intelligatur si macine essent occupate ex moltitudine macinantium In libro ser Francisci per Angeli Cancellarii 1483

In Dei nomine amen. Anno Domini millesimo quatricentesimo octuagesimo tertio Indictione prima, tempore Smi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Sixti divina providentia Pape quarti, et die tertia mensis Aprilis. Nos Honofrius Antonii Sepe de urbe honorabilis Potestas terre Trevii. Lucas Antonii, Paulus Martini, et Ceteronus Ciccaglie Priores antepositi dicte Terre Trevii, Dominus Nardinbene de Valentibus Utriusque juris Doctor, Dominus Matheus Augustinii, Gaspar Ser Antonii, Magister Johannis Francisci Medicine Doctor, Gregorius Antonelli Palmutius, Geronimi Gaspar Bonanni, Pierjacobus Ciutii et Palmutius Marci dicte terre Trevii homines deputati, et electi per prefatos Dominos Priores, ex remissione consilii, sive arrenghe generalis, et vacantes, et cum diligentia, et accurata sollicitudine attendentes circa remissionem nobis factam per prefatum consilium sive arrengham generalem ut ne in dicta terra, et jus comitatu commictantur homicidia injuriarum ita defacili, et breviter ideo unanimiter, et concorditer nemine discrepante pro honore, et statu Smi D. N. Sanctegue Romane Ecclesie, nec non pro statu pacifico, et quieto dicte Terre Trevii ad perpetuam devotionem prefati Smi D. N. et Sancte Romane Ecclesie prefate, ac etiam Rmi in Christo Patris et Domini, Domini Laurenti Cantiochie Perusii, et &c. cum Potestate Legati de latere Gubernatoris dignissimi, et ad reprimendam nequitiam insolentiam homicidarum, idcirco in perpetuum, ac valitura sanctione, et lege

Contra receptantes exbanditos

Rubrica 12

Statuimus, et ordinamus quod de cetero nemo de Trevio, vel jus comitatu, aut habitator in dicta terra, vel ejus districtu audeat, vel presumat scienter receptare, seu recipere aliquem bannitum, seu condemnatum capitaliter, et ad mortem, in domo habitationis, vel in capanna, vel in agro, vel in alio loco sub poena viginti quinque florenorum pro quolibet, et qualibet via de facto, et intelligatur recepisse eo ipso quod dominus talis domi, vel habitator, seu stans in alejuo alio loco non adclamaverit alta voce, et sepe sepius ades quod circumstantibus verisimiliter possit audiri alli ladri alli assassini, et similia, donec poterit videre dictum condemnatum ut supra, et tali casu non puniatur receptans, et quoniam per familias et set absens alii de domo tenentur sub dicta poena

Item quod nemo, ut supra audeat vel presumat per se, vel alium dare, seu mictere aliquem cibum, seu potum nec aliquod comeditium cum aliquo ex dictis bannitis sub dicta poena

Item quod quilibet loquens, vel comertium habens scienter cum aliquo ex dictis

bannitis in domo seu habitationis, vel in aliquo loco, etiam si non esset [illegible] per familiam, sed esset de familia talis habitatoris domi vel possessionis, vel alterius loci, vel esset conductoris incidat ipso facto in dictam poenam, et [illegible] familias teneatur pro quolibet de sua familia in tali casu.

Item quod nemo audeat alibi loqui cum aliquo ex dictis bannitis ad poenam duem florenorum.

Item quod quilibet videns aliquem ex dictis bannitis teneatur statim alta voce vociferare, et clamare alli ladri, et alli assassini, et similia, et quilibet teneatur occurrere, et prosse capere talem bannitum ut supra, sub poena quinque florenorum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice.

Item quod quilibet possit impune, et sine poena aliquem offendere, vulnerare, et interficere talem bannitum ut supra.

Item quod quilibet interficiens seu capiens, aut capi faciens, et consignans curie Ercbane aliquem ex dictis bannitis ut supra promittetur, et laudetur hoc modo, videlicet Quia si talis interficiens, vel capiens, et consignans dicte curie aliquem ex dictis bannitis ut supra, esset bannitus ad mortem, vel aliter minori poene quod intelligatur ipso jure, et sine alia declaratione esse rebannitus, et restitutus, et liberatus, et absolutus ab omni poena, in qua fuisset bannitus, et si talis interficiens, vel consignans ut supra non esset bannitus, quod ipse possit nominare quemlibet alium bannitum, et talis sic nominatus habeat dictum privilegium, scilicet, quod ipso jure intelligatur liberatus, et absolutus ab omni ejus condemnatione ut supra, hoc intellecto, quod dictus talis habens privilegium predictum si non habet pacem cum adversariis, quod sit paratus eam facere, et recipere heredibus interfecti damna, et interesse ad declarationem Potestatis, et Priorum dicte terre, et quod pro uno homicida interfecto non possit liberari, et absolvi nisi unum, et quod dictum privilegium liberatoris banni non intelligatur, quo ad supradictos Minicutium, et filios, et Milianum in castro Fabri, qui nuperrime crudeliter interficerint Filios Ciccaglie.

Item quod de cetero in meditate Potestas, et Priores cum Gonfaloneriis, et gonfalone et toto populo congregando ad sonum campane more solito ad l'arme teneantur ire ad domos, et possessiones omnes cujuslibet per aliquem, seu aliquam de Eresio, vel ejus districtu, vel habitatorem interficeret in territorio dicte terre, vel etiam extra ejus dixtrictu, dummodo interfectus, vel interfecta sit de dicta terra Eresii, vel habitator ejus districtu, et funditus ruere, demotire, incidere, et deradicare, et in vastum deducere domos, possessiones, et arbores in eis existentes dicti homicide, et etiam igne comburere si comode fieri potest, et in casu quo Potestas aut Priores essent negligentes, et quod incontinenti quoniam casus aucideret non exequerentur predicta, quod quilibet, et pro qualibet vice incidat ipso facto in poenam quingenta florenorum auri, de auro pro tertia parte applicanda Comuni Eresii, alia tertia officiali facienti executionem, et alia tertia fabrice Sancti Martini de Eresio

Item quod ad capiendum dictos homicidas, et ad faciendum dictum guastum quilibet teneatur obedire mandatis dicti Domini Potestatis Dominorum Priorum, et cujuslibet Officialis sub poena unius ducati auri pro quolibet, et quatlibet vice, et quolibet mandato auferenda a contrafaciente de facto

Item quod Potestas Crevii ejus Officiales possse teneantur persequi, et capere omnes homicidas, et ad mortem condemnatos, et de eis facere justitiam, et pro quolibet tale homicida, seu condemnato ad mortem, qui capetur, seu in capiendo interficeretur ab ipso Potestate, vel ejus familia habeat dictus Potestas pro quolibet decem ducatos auri de bonis Communis Crevii quos Priores, qui pro tempore erunt teneantur possse recuperare de bonis dicti homicida

Item et quando posset succedere, quod expediret dicte Communitati, quod per aliquos loqueretur dictis bannitis de licentia Gubernatoris, seu Potestatis, aut Dominorum Priorum dicte terre, quod sit liber, et exemptus a dictis poenis

Item quod quilibet per familias teneatur pro suo filio quando committeretur homicidium pro una legitima cum dimidia attritus dimidie, et in bonis dicti patris familie usque ad dictam legitimam cum dimidia debeat fieri dictum guastum, et demolitio, et eradicatio, et dictus per familias teneatur incontinenti prefatis Potestati, et Prioribus consignare tantum de bonis suis, quod ad sendat ad dictam legitimam cum dimidia, et si dictus per familias predicta recusaret quod universaliter fiat guastum in bonis suis

Nos Baptista de Sunariis de Bachaneto Juris utriusque Doctor, et Comes Palatinus Rome D. Patriarche Antiochiensis Perusie, Fulginii Crevii, et &c. cum Potestate legati de Latere Gubernatoris generalis locumtenentis generalis

De speciali mandato prefati Domini superscriptas omnes, et singulas reformationes capitula in precedenti, et presenti folio supra, et infrascriptas confirmamus, et approbamus tamquam honestas, et licitas, et mandamus inviolabiliter observari datum Fulginii Sabini sub sigilli nostri majoris sigilli die IV. Aprilis MCCCCLXXXIII

Laurentius de Sarnano

Item quod si contingat homicidium fieri per aliquem ex fratribus communiter viventibus, quod tali casu frater, seu fratres innocentes de dicto homicidio debeant inventi eorum bona dividere equaliter, et pro portionabiliter, et Potestas, et Priores cum Gonfaloneriis possint eligere, et eligant portionem predicto homicida, et illa portio sic electa demoliatur, et deguastetur ut supra

Item quod omnia supradicta habeant locum in homicidiis, et auxiliantibus, et consulentibus studiose, et non incommictendis casualiter, et non ex proposito

Item quod omnes dicte poene exigantur de facto, et sine scriptura, et quilibet possit accusare tales delinquentes, et quarta dictarum poenarum sit accusatoris, et teneatur ejus nomen secretum, et credatur tali accusatori cum juramento, et cum uno teste fide digno, et omni exceptione majore, et alia quarta pars sit Officialis executionem

faientis alia quarta Ecclesię sancti Martinj, et alia quarta Comunis Trevii

Et quoniam frustra fierent leges, nisi essent legitimi executores: Ideo statuimus et Dominus Potestas dicte terre, qui nunc est, et qui pro tempore fuerit valeat, et debeat in omnibus poenis procedere, condemnare, et exequi de facto, et sine processu, et extra judicialiter etiam cum carceratione, et tortura, et quod de hoc non se judicetur sunt

Et ad corroborationem omnium suprascriptorum capitulorum infrascriptę sunt tres brevia Sanctissimi D. N. P. Sixti, quorum tenor infra sequetur videlicet a tergo.

Dilectis Filiis Prioribus antepositis, et consiliis generali terre nostre Trevii intus vero

Sixtus Papa Quartus

Dilecti Filii salutem, et Apostolicam benedictionem. Supplicari nobis humiliter fecistis, quod cum vos quedam capitula seu reformationes contra homicidas ediderit is digna remur illa pro quiete, et bono vestro regimine edita, et per Venerabilem Fratrem Laurentium Patriarcham Antiochiensem Gubernatorem vestrum confirmata atque Apostolica auctoritate ad majus robur confirmare. Nos, qui tranquillitatem, et comodum vestrum pro peculiari vestra in nos caritate desideramus hujusmodi supplicationibus inclinati tenore porsentium capitula, seu Reformationes hujusmodi quatenus justa, et rationabilia sint, et in prejudicium Camere nostre Apostolice non tendant, Apostolica auctoritate approbamus, et confirmamus illaque ab omnibus ad quos spectat sub poenis in eis appositis observari debere decernimus, et declaramus. In contrarium faientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Rome apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die XII. Aprilis MCCCCLXXXIII. Pontificatus nostri anno duodecimo. Deinde Segumntur littere alterius manus subscripte, videlicet: Laurentius Grifus obmisso Sigillo Pontificali extra litteras

Sixtus PP. IV.

Universis, et singulis Gubernatori, Vicecomitibus, Potestatibus, Capitaneis, Judicibus, Baricellis, Officialibus et aliis nostris, et Sancte Romane Ecclesię mediate vel immediate subditis ad quos presentes littere pervenerint Salutem, et Apostolicam benedictionem. Accepimus cum animi molestia quos dam Antonellum et Matthiam ac Meneciutium eorum patrem, Nec non Cristianum Petri de Castro Fabri, districtu terre nostre Trevii duratus spoletani diabolico spiritu ductos commisisse nuper atrox, et orrendum facinus in Pierdominicum, et Luzianum impuberes natos quondam Brugliè de dicto castro, quem alias idem Antonellus proditorie interfecerat ipsos enim impuberes tamquam Patris eorum nece non contentis crudeliter interfecerint. Quare cum talia non sint oculis conniventibus tollerenda quippe que malj exemplj existunt volentes super his debite animadvertere omnibus, et singulis supradictis specialiter, vero dilectis Filiis Nobili viro Julio Cesari de Varano Domicello Camerinj, ac Guidone, et Rodulfo de Balionibus de Perusia tenore porsentium per quantum gratiam nostram

caram habent, et indignationem cupiunt evitare mandamus, quatenus latori presentium omnibus opportunis favoribus, consiliis, et auxiliis assistant, quibus mediantibus dictus Antonellus, et Macthias ac Monecutius, et Emisianus capiantur, et prout lator ipse presentium ordinabit consignentur omni excusatione, exceptione, et tergiversatione cessante, ita quod juxta ipsius latoris relationem possimus intelligere promptitudinem, et necessariam operam in hoc per unum quemque fuisse ~~fuisse~~ adhibitam.

Datum Rome apud Sanctum Petrum sub anulo Piscatoris die VIII. Aprilis MCCCCLXXXIII. Pontificatus nostri Anno duodecimo

Omisso Sigillo Pontificali extra litteras, et in fine dictarum litterarum est subscriptio sic, Laurentius Gritus

Et Ego Antonius Johannis de Guatterutiis de Sarmano publica imperiali auctoritate Notarius, et nunc Cancellarius, et Notarius Reformationum Communis, et hominum terre Creverii superscriptis omnibus reformationibus, et capitulis et supra legitur, dum sic agerentur, et fierent interfui, et presens fui, et ea rogatus quod aliis impeditus negotiis alio Notario michi fido scribere comisi, et publicari, et ad fidem, et testimonium predictorum signum meum apposui consuetum

Obmisso Signo

In Dei nomine Amen Anno Domini MCCCCLXXXIII. Indictione quinta tempore Smi in Christo Patris, et domini domini Sixti divina providentia Pape quarti die vigesima mensis Septembris Sabbati, et generali Consilio Communis, et hominum Terre Creverii ad sonum Campane vocumque, et requisitionem preconum dicti Communis, et mandato spectabilis viri Nicolaii Fondatii de tibertinis de civitate castelli honor ~~dicti~~ Potestatis terre Creverii in sala magna palatii dicti Communis residentie, et habitatoris magnificorum Dominorum Priorum antepositorum dicte terre more solito, et in sufficienti numero convocato, congregato, et coadunato in quo quidem consilio supradictus dominus Potestas presentibus tamen, et consentientibus Magnificis Dominis Prioribus antepositis dicte terre proposuit, et preponendo dixit quidem placeret dicto consilio et consiliariis in eo existentibus providere, et deliberare formare, et riformare super infrascriptis propositis

Primo super publica et evidenti utilitate Communis

Secundo quod provideatur de clausuris olivarum, et aliis damnis datis, ommissis, nonnullis porrepositis

Faundus vir Ser Johannis Angeli unus de numero dictorum Consiliariorum existentium in dicto consilio surgens vadens, quam ad consuetam arrengheriam ubi solitum est arenghari, ibique quam de more facta solemni, et exquisita invocatione arrengando superdictis proppositis sic dixit, et consuluit, quod domini Priores

antepositis vocatis quatuor pro quolibet terserio, et habito inter eos maturo consilio debeant providere dictis clausuris olivarum, et de aliis damnis datis, et quidquid per eos factum ordinatum fuerit habeatur pro rato, et firmo tanquam factum fuisset per consilium generale. Misso partito fuit solemniter obtentum per palluctis quinquaginta repertis in bussula alba del sic non obstantibus in contrarium palluctis XVII.a repertis in bussula nigra del non; et sic fuit reformatum plene—

Qui Domini Priores volentes executioni mandare dictam eorum commissionem eligerunt infrascriptos provvidos viros, videlicet de terserio Castri Dominum Nicolaum Domini Macthei, ser Nicolaum Nicolai, Apolonium Petri, Antonium Pasqui. De terserio Matidi; Petrum Franciscum Domini Franceschini, ser Johannem ser Petri, ser Galeasium, ser Jacobi, Franciscum Simonis. De terserio Plani Dominum Chiriacum, ser Guidum Antonium ser Antonii, Marcum Palmutii, Bartholomeum Sutorem.

Congregati in unum Magnifici Domini Priores antepositi terre Eresii, videlicet Antonellus Nicolai, Gaspar Johannis, Simon Nicolai in palatio eorum solite residentes una cum duodecim electis vacantes circa remissionem in eos factam, ut superius patet super clausuris olivarum, et de aliis damnis datis habito inter eos coloquio, et maturo consilio per Petrum Franciscum Domini Franceschini, sic fuit constitutum, et arrenghatum pro qualibet, et evidenti utilitate dicti Comunis, quod pecudes, et castrati nullo tempore possint ire per clausuras olivatas, nec ulla alia animalia, videlicet, bovina, equina, mulina, asinina, nec in eis minime intrare neque damnum dare, poena, et banno pro qualibet bestia pecudina solidorum viginti: in bestiis autem caprinis serventur statuta de eis loquentia, et quod nemini liceat neque possit denocte facere orbas in pratis alienis poena, et banno denarium librarum, si de die quinque librarum sit eis poena: et si damnum datum fuerit cum bestiis in dictis pratis puniantur poena denarium solidorum pro quasibet bestia, videlicet a Kalendis Martii usque quo fenum fuerit extractum de dictis pratis. In omnibus autem damnis datis serventur statuta hoc tamen excepto quod porci nullo tempore anni possint ire neque stare per prata poena viginti solidorum pro quolibet et quod serventur statutum loquens de equalbarii, et quod de omnibus damnis datis quarta pars sit officialis, videlicet de dictis poenis reliqua applicentur Comuni Eresii.

Nota
Non quod credatur Patrono accusanti usque ad quantitatem viginti solidorum.

Rubrica 13.a

Et quod credatur Patrono cui Damnum datum fuerit cum juramento usque

inquantitatem vigintì Solidorum, et cum uno teste in omnì quantitate, et in omnì casu contrafaciens prędictis teneatur damnum emendare patientì, quod si non fuerit gratiam de poena prędicta petere, nec habere possit, et quicumque accusaverit aliquem de damnis datis, et ipsam accusam posset probare per unum testem ipsa probatio valeat in quantitate unius floreni, et quod Notarius damnorum datorum non possit aliquo pacto pernoctare in aliqua domo comitatus et districtus Eugubii, nisi ex evidenti necessitate poena decem librarum officiali, et quicumque receptaverit, et unusquisque contrafacere possit accusare, et habeat quartam partem dicte poene, et credatur suo juramento cum uno teste, que accusa fieri debet coram, et justa Cancellarium, qui Cancellarius teneatur exequere dictam poenam, et quod omnia pignora, que accepta fuerint pro damnis datis elapso termino decem dierum liceat officiali ipsa subastare, et vendere, vel impegnare pro quantitate pro qua accepta fuerint

due ruote e mezza abrate

misso partito inter eos ad bussulas, et posuetas fuit ut scriptum per paluctos XV. reperitos in bussula alba del sic, nulla in contra reperta, in bussula nigra del non, et sic fuit solemniter reformatum

Et ego Malatesta Galeocti de Faybano de Fano publica imperiali auctoritate Notarius et Judex ordinarius, et nunc Cancellarius, et Notarius reformationum Communis, et Terre Eugubii prędictis omnibus, et singulis dum sic agerentur interfui, et ea rogatus scribere scripsi publicavi, et in testimonium veritatis signum meum apposui consuetum

Omisso Signo

Confirmamus, et validamus superscriptam reformationem necessariis de causis factam propter calamitatem olivarum, et inconvenientia bestiarum volumus observari.

C. Episcopus Aprutii Gubernator manu propria

Datum Fulginii in palatio nostre solite residentię die XI. Aprilis MCCCCLXXIII.

De compromissis fiendis, et qualiter proceda-

tur

Rubrica 14

Ad tollendum omnem materiam jurigiorum, et ut lites quantum possibile sint tollantur ac etiam ut discordię, et scandala auferantur ut in pace vivatur

statuimus, atque reformamus quod in causis civilibus quibuscumque, qui orientur inter consanguineos, vel affines usque in tertium gradum consanguinitatis, vel affinitatis gradu secundum jus canonicum computando, seu inter suos socios occasione eorum societatis, vel mercantiarum Potestas, seu quilibet alius Officialis dicte Terre Eresii teneatur, et debeat sub poena XL. librarum denariorum applicandarum pro medietate apostolice Camere, et pro alia Camera dicte Terre cogere realiter, et personaliter partes contendentes, seu litigantes ad compromissum generaliter faciendo de jure, et de facto constringendo, vel incarcerando, et multando partem recusantem seu partes recusantes infra quinque dies postquam petita fuerit ab altera pretium, seu ab aliquo litigantium etiam si simplici verbo petatur, et qualitercumque nascatur indios vel tres consanguineos, vel affines seu amicos comunes Neutri partium suspectos eorum arbitros arbitratores, et amicos comunes. qui arbitri ad acceptandum dictum compromissum cogantur per dictum dominum Potestatem, et incarcerentur, et mustentur toliens donec acceptaverint, et si pertinaces extiterint in acceptando puniantur in XXV. librarum denariorum pro quolibet recusante applicandarum pro medietate Camere Apostolice, et pro alia medietate Camere dicte Terre, et qui habeant liberum arbitrium, et amplam potestatem cognoscendi, terminandi, et et dicendi omnem causam, vel causas, lites, seu questiones litigantium de jure, et de facto, et omni jure solemnitate obmissa, et sine libello, et solitum habito colloquio cum partibus, et solum facti veritate inspecta et sine strepitu, et figura judicii, et ab eorum laudo, seu arbitramento nulla possit peti reductio ad arbitrium boni viri, nec de nullitate dicti nec in integrum restitutio postulari, et si petatur talis petitio reductio nullitatis dictum seu in integrum restitutionis petitio sit nulla, et nullius valoris ipso jure, et petens incidat in poenam viginti florenii auri applicandi ut supra, et si dicti arbitri fuerint discordes in laudando quod partes cogantur eligere arbitrum non suspectum alicui eorum, et si dicte partes non concordaverint in electione dicti tertii, quod dictus tertius arbitrus eligatur per Potestatem, qui pro tempore erit, qui una cum altero dictorum arbitrorum tertio arbitro requisitio possint laudare, et arbitrare et eorum laudum valeat, et teneat. Declarantes quod intelligatur affinitas durare, et soluto matrimonio et etiam nulla prole superstite ex eodem matrimonio adjuentes, quod ubi non peteretur ab aliquo pretium dictum compromissum, quod Potestas, et quilibet alius Officialis, ex officio teneatur sub dicta poena dictas partes ad compromissum cogere ante litis contestatem, vel ante terminum datum ad probandum in causa &c: teneantur autem dicti arbitri, et arbitratores dictam causam, seu causas expedire terminare, et finire infra mensem sub poena viginti librarum denariorum pro quolibet ipsorum sine diminutione alicujus applicanda pro medietate Camere Apostolice, et pro alia medietate Camere Eresii

De modo procedendi inter non conjunctos

Rubrica 15.

In aliis autem causis cuilibet, in quibus non caderet compromissum predictum, seu vertentibus inter conjunctas personas predictas statuimus, quod per consilium dicte terre palluctentur, et eligantur tres boni homines ydonei, et legales, et non sint Procuratores, vel Notarii, nec Litterati, videlicet unus pro quolibet terterio, qui sic electi habeant arbitrium, et liberam potestatem cognoscendi, terminandi, et concordandi, et componendi omnes, et singulas causas, seu causam, et dictam differentiam inter quoscunque vertentes usque in quantitatem centum librarum denariorum, seu in factis ubi fieri dictam verteretur, in litigio usque in dictam sententiam sine aliqua juris solemnitate, et sine libello, et sine aliquo ordine judiciorum, et coram eis non admictant aliquem Procuratorem, nec Advocatum sub poena triginta librarum denariorum pro quolibet ipsorum contrafacientium applicandorum ut supra. Teneantur autem dicti electi dictas causas, seu causam coram eis sic devolutas intergectas expedire componere, seu finire, vel concordare infra unum mensem a die quo fuerint requisiti ab aliquo litigante, seu litigare volente, vel a die quo coram eis fuerint causa devoluta sub poena quinquaginta librarum denariorum applicandorum ut supra, adjicientes quod a sententia decisione, compositione, vel concordia lata, vel facta per predictos non possit per aliquem appellari, vel de nullitate dicta, seu integrum restitutio postulari, et appellans, seu de nullitate diens, vel aliter reclamans, vel integram restitutionem petens non audiatur per aliquem Officialem, et incidat in poenam centum librarum de facto applicandorum ut supra, et nichilominus talis appellatio vel nullitatis aut in integrum restitutio petitio non valeat ipso jure et mandetur executioni, in quod declaratum, et factum fuerit per dictos electos nulla audita seu admissa exceptione addicentes, quod officium predictorum durare debeat per annum unum, et anno finito palluctentur, et eligantur alii tres simili modo cum dicta auctoritate ut dictum est, ut sic perpetuo duret tale officium, et Priores, qui pro tempore erunt teneantur, et debeant in quibuslibet Kalendis Martii palluctare, et eligere in dicto consilio dictos homines sub poena triginta librarum pro quolibet applicandarum ut supra, et predicta locum habeant in futuro tempore, et facere, et curare quod eligantur dicti homines ut supra sub dicta poena applicanda ut supra.

Item statuimus, et ordinamus quod predicti sic electi teneantur, et debeant omnes et singulas personas inimicitias, et inter quas in futurum inimicitiam averdaret, vel in presenti essent inimicate reducere ad pacem, et concordiam, et in predictis habeant arbitrium, et liberam potestatem constringendi carcerandi, mulctandi in quacumque quantitate denarii, et incarcerari, et mulctari faciendi omnes,

et singulas personas inimicatas, que pacem facere recusarent, ac etiam Potestas, et quilibet alius officialis dicte Terre Trevii debeant prestare auxilium, et favorem in predictis dictis electis sub poena triginta librarum denariorum pro quolibet vice, que contrafecerint, et toties possint, et teneantur dictas personas inimicatas multare, vel incarcerare donec pacem fecerint cum effectu, et de pace faciant instrumentum validum, cum cautelis necessariis consuetis, et cum poene adiectione, et bonorum obbligatione in forma valida declarantes quod si dicti electi circa dictas paces faciendas, et dictas inimicitias scandalas fuerint negligentes puniantur in quinquaginta librarum denariorum pro quolibet applicandorum pro medietate Camere Apostolice, et pro alia medietate Camere dicte Terre

In causis autem criminalibus, seu mistis dominus Potestas, et quilibet alius officialis dicte terre teneantur, et debeant procedere, et punire secundum formam statutorum dicte terre juris audacter

Quod nullus dicat viva la parte Guelfa, ne Gebellina

Rubrica 16.

Item quod juxta civiles sanctiones, que denovo emergunt novo indigent auxilio, et ut omnis scandalorum materia tollatur presenti lege. Statuimus, et ordinamus quod nulla persona tante presumptionis, et audacie existat ut in dicta terra Trevii, vel ejus comitatu, et districtu aliquo quesito colore directe, vel indirecte audeat, vel presumat se, vel alium, seu alios facere Guelfum, seu Gebellinum, seu aliquam partialitatem seu aliter nominando dictas partes, vel earum alterum, nec alicui reimproperare dictas partialitates, vel alteram earum seu dicere qualitercumque in futuro tempore, et si quis contrafecerit puniatur inducatis viginticinque sine aliqua diminutione applicanda pro medietate Camere Apostolice, et pro alia dicta Camere dicte Terre Trevii, et habeat de facto, et statim quinque tractus corde, quod Potestas statim facere teneatur sub dicta poena, et si Potestas qui pro tempore fuerit negligens fuerit in puniendo repertum culpabilem in predictis, vel aliquo predictorum puniatur in XL. libris denariis retinendis de suo salario tempore sui sindicatus applicandis pro medietate dicte Camere Apostolice et pro alia medietate dicti Communis dicte Terre Trevii

Statuimus insuper, et ordinamus pro honore, et reverentia Sancti Miliani Patris defensoris, et protectoris hujus terre, quod in futurum in festo Sancti Miliani, seu in aliquo alio festo domini Priores, et consilium, qui, et quod pro tempore erunt non faciant, nec ordinent, sive eligant nisi triginta armatos, videlicet

decem pro quolibet terserio bonos, et prudentes homines, et non scandalosos, et non plures sub poena **XL.** librarum denariorum pro quolibet dictorum Priorum, et consiliariorum applicandarum pro medietate Camere Apostolice, et pro alia medietate Camere dicte Terre Trevii, etiam dicti armati stantes per cipere mandatis dictorum Dominorum debeant, et ubi ipsis dominis Prioribus placebit sub poena quinquaginta librarum denariorum pro quolibet dictorum armatorum, et applicandorum ut supra

In Nomine Domini Amen Anno domini **MCCCCXLVIII.** Indictione **XI.** tempore Sanctissimi in Christo Patris, et domini, et domini Nostri Nicolai divina providentia Pape Quinti, et die **VII.** mensis Aprilis publico, et generali consilio majoris extimationis Comunis, et hominum Terre Trevii ad sonum campane, vocemque preconis dicti Comunis de mandato nobilis viri Francisci Antonii de Curre honorabilis Potestatis Terre Trevii ejusque comitatus fortie, et districtus de consensu voluntatis, et mandato magnificorum dominorum Priorum antepositorum Terre Trevii, videlicet Milianutii Marini Giliutii Mactie, et Mactie Antonii in sala magna palatii dicti Comunis solite residentie dicti domini Potestatis in sufficienti numero more solito convocato, congregato, et cohadunato in quoquidem consilio idem dominus Potestas, de consensu, et voluntate suprædictorum magnificorum dominorum Priorum antepositorum proponunt, et proponendo dixit inter alias propositas horum quilibet dedicto Consilio possit, et valeat consuli, et generaliter arringhari super evidenti utilitate dicti Comunis

Quod nullus possit fide jubere pro Potestate, et ejus Officialibus

Rubrica 17.

Dixit prudens Ser Angelinus Sanctis unus ex dictis Consiliariis surgens, et ad dictam arrengariam accedens primitus divino auxilio implorato super dicta proposita de evidenti utilitate dicti Comunis Trevii obmissis aliis sic dixit, consuluit, et arrengavit: quod nullus de Terra Trevii, nec de ejus comitatu, et districtu habeat, nec debeat, nec possit facere fidejussionem alicui Potestati Terre Trevii tempore sui Sindicatus, et in fine sui officii &c: sub poena quinquaginta florenorum auri applicandorum Camere Terre Trevii. Sed tantummodo retineatur sua ultima tersaria, et omnes alie sue res usque ad finem sui officii Sindicatus, et sententiam ferendam de administratione sui officii, et quod reformatio ista ponatur ad golumen, et in golumine Statutorum Comunis Trevii hoc tamen reservato quod non intelligatur pro Francisco Antonii de Curre presente Potestate, qui habuit ballam ante presentem reformationem, item quod

nullus Sindicus ad Scindiandum aliquem Potestatem Terre Eresii possit eligi, nec possit venire in terra ista nisi discat a terra ista per tot miliaria, quot Statutum dicte terre dictat ad dictam poenam, et similiter in volumine Statuto describatur, et ponatur item dixit, et consuluit quod Priores Terre Eresii. Scindiciter per Judicem Potestatis dicte Terre incipiendo a die primo Januarii proximi preteriti **MCCCCXLVIII.**

Sine aliquo pretio

In reformatione cujusquidem consilii misso solemni, et diligenti partito ad bussulas, et palluctas per prefatum Dominum Potestatem de consensu et voluntate supredictorum magnificorum dominorum, ut moris est hoc modo. videlicet quod quicumque vult, et sibi placet dictum, et consilium reditum per supra dictum Ser angelinum super dicta proposita reddat palluctam suam in bussula alba. et sic volentes modo contrarium reddat eorum palluctas in bussula rubea. et non. quibus palluctis datis recollectis, et numeratis per publicam tubicinam dicti Comunis publico contradicto consilio fuerint reperte in bussula alba. et sic palluctę septuaginta due non obstantibus tribus in contrarium repertis, et sic dictum, et Consilium reditum per dictum Ser angelinum fuit victum, et obtemptum, et reformatum.

Et ego Johannes contradam pasquicti de Miranda publica imperiali auctoritate Notarius, et Judex Ordinis predictis omnibus, et singulis interfui, et ea tamquam Cancellarius, et Notarius ad presens reformationum Comunis terre Eresii rogatus scribere scripsi, et publicavi; et Signum meum apposui consuetum.

Obmisso Signo

Reformationes contra Meretrices

Rubrica 18.

Vir egregius Ser Franciscus Petri unus de numero consiliariorum surgens, et ad solitam evidens arrengheriam ubi consuli, et arrenghari solitum est divino numine implorato super publica utilitate consulendo dixit: quod. Meretrices non possint neque de die, neque de nocte stare in terra Eresii excepto in Turriono loco eis deputato ubi eis licitum sit moram trahere ad eorum beneplacitum, et aliter non possint per aliquem receptari, neque domum propriam, vel conductam gratis, neque precio accomodare, excepto pro una nocte tamen poena **XXV.** librarum denariorum pro quolibet, et vice qualibet quo extiterit contrafactum persolvendarum, cujus poene quarta pars sit Officialis dehujusmodi executionem facientis, reliquum vero Comunis summarie procedendo. Misso partito fuit obtentum per palluctas quinquaginta quinque, sexdecim non obstantibus in contrarium appositum in libro Ser Francis-

ci

de Mevania ad Chartam triginta unam &c.

Pro hominibus Ville Custarum

Rubrica 19.

In Dei nomine Amen Anno ejusdem millesimo quatricentesimo quinquagesimo quarto Indictione Secunda Pontificatus Sanctissimi Domini Nostri Domini Nicolai divina favente clementia Quinti Summi Pontificis die vero vigesima Octobris Consilio Magnificorum Dominorum **XVIII**. bonorum virorum Communis et hominum Terre Trevii ad sonum Campane vocem, et requisitionem Forgconum, et banditorum Comunis predicti, et deliberatione prudentis Viri Johannis Ciccoli Prioris antepositi, et consensu per Thomę Johannis, et Angeli Macthiutii Suorum Collegarum in Sala magna palatii residentię, et habitationis Magnificorum Dominorum Priorum, antepositorum dicte terre more Solito, et in Sufficienti numero convocato congregato, et cohadunato in quoquidem Consilio prefatus Priorantepositus cum presentia, voluntate, et consensu Suorum prefatorum consotiorum, et collegare proposuit, et proponendo dixit: quid placet dicto Consilio, et consiliariis hic existentibus providere, et deliberare, formare, et reformare super infrascripta petitione, et contentis in ea videlicet

Captarum reformatio

Rubrica 20.

Exponitur reverenter pro parte virorum, et hujus Communitatis fidelissimorum servitorum hominum, et personarum ville Custarum Districtus Trevii dicentium quod cum ipsi habeant eorum confinia ad pascendum capras Satisarta, et stricta, et maxime tempore nivium hyemalium quibus infra confinia, quę nec habent, non possint comode pascolare appetunt ipsa confinia aliquantulum plus ampliare adhuc, ut comodius possint sine aliqua poena pascolare, et retinere capras ipsorum, et maxime vellent quod dicta confinia protendant, et extendantur modo infrascripto: videlicet incipiendo a Saxo asperi, et descendendo in pede montis asperi cum cima ipsius montis in capite vinearum, et veniendo ad caput vinee Francisci, et Martini Stephii, et veniendo ad domum, sive casalenum Androctii, et trahendo ad pedem Vignalis Marinutii Hermanni, et veniendo ad pedem possessionis Johannis Anchitti ad cava

lapidum, et trahendo ad conductum Communis in pede vinearum Nobilium de Eresio de directo ad caput possessionis heredum Dñi Johannis Gemme ad fontem Cichori Nicole, que confinia petunt ipsi Supplicantes eis fieri, et limitari, et plus, et minus prout Viris Magnifficis Dominis videbitur, et placebit, et hoc de speciali gratia petunt Contrapositis Magnifficis Dominis fieri sibi Deus Omnipotens Viros Magnifficos Dominos conservet in pace ad vota vestra

Super quibus omnibus, et singulis, et emergentibus ab eisdem petitum fuit per prefatum Priorem antepositum sanum, et utilem consilium a dictis Consiliariis ex hiis veri, et impertori

Facundus, et eloquens Vir Ser Angelinus Sanctis de Eresio unus de numero dicti Consilii, et in dicto Consilio existens surgens pedes, et ad consuetam dicti Communis arrengheriam vadens, in qua solitum est consuli, et arrenghari, et ibidem post solemnem ad factam Divini Numinis invocationem arrengando super dicta petitione dixit, et consuluit quare hujusmodi ampliatio remaneat in arbitrio dominorum Priorum, qui cum aliquibus vocatis informatisque de dictis confinibus terminare possint, et ampliare, ut eis videbitur auctoritate presentis Consilii non obstantibus quibuscumque

In reformatione, et summa quoris quod consilii facto et misso solemni et diligenti partito ad bussolas, et palluctas per prefatum Priorem Antepositum presentibus, et consentientibus suis superius specificatis collegis hoc modo videlicet quare quicumque vult, et sibi placet dictum, et consilium prefati Ser Angelini Consultoris redditum supradicta petitione, ut supra constat sit una pars, et restituat eis palluctam in bussola alba affirmative Del sic volentes oppositum in bussola rubea Del non negativa, unde datis, et reassumptis palluctis predictis, et publice in dicto consilio numeratis per unum ex Preconibus secundum formam Statutorum dicte terre inventum fuit dictum, et consilium, et prefati consultoris super petitione predicta placuisse omnibus **XVIII**. Consiliariis quorum omnium palluctę reperte fuerant in bussula alba Del sic, et sic fuit per consequens in dicto consilio solemniter obtentum stantiatum, deliberatum, formatum, et plenarie reformatum aliqua palluctа in contrarium non reperta

Die dicta **XX**. Octobris

Volentes itaque supradicti Domini Priores Antepositi exequere, et executioni mandare supradictam remissionem in eos factam per Consilium, et supra proximum presentem inito inter ipsos plurimo colloquio. Eandem unanimiter, et voto pari nemine discrepante super ampliandis confinibus supradictis tamquam melius informatis una cum eis sigeret Dictos videlicet

Paulum Jacobutii Palutii, Egidiutium Macthie Gilii: et Gasparem Constantini omnes de Eresio

Die XXVII. Octobris

Supradicti Domini Priores Antepositi, et Vocati porgedicti volentes procedere ad dictorum confiniuum, et Senaitarum amplictionem declaraverunt, et ampliaverunt ut infra videlicet incipiendo a termino antiquo videlicet a Saxo asperi veniendo, et ascendendo totum montem asperi, et descendat ad caput vineę Franciscii, et Martini Stefi, et veniant dedirecto per montem caprilis usque ad domum Androctii, et quod per dictum montem caprilis, et porciam in pede dicti montis Prefati homines dictarum villarum custarum habeant auctoritatem, et licentiam cum ipsorum capris, et animalibus ire ad potandum dicta animalia ad fontem diani. Ita tam quod damnum alicui non inferant, et redeundo ad dictam domum Androctii, que est in pede montis caprilis in valle diani, et vadat dicta Senaita dedirecto ad Semitam sive viam in monte Supradictam vallem diani exeundo per dictam viam usque ad caput vineę sive possessionis olim Dominici Varducci, et eundo per dictam viam per medium olim vineę sive possessionis dictorum heredum dicti Gilutii usque ad viam que sursum vadit per ipsum montem et eundo a puncta dicte vię in qua dicta via se insimul conjugunt, vadat dedirecto in pede vineę olim, et nec possessionis heredum Marinutii Hermanni, et in capite possessionis Johannis Petri Pauli, et intrent dicte Semaite in via, que est in pede possessionis Colangeli Cole, et intrando per Semitam per possessionem dicti Colangeli pertendant usque ad caput possessionis Pierangeli Francisci Magnoni, et veniendo in capite alterius possessionis Johannis Petri Pauli dedirecto eundo ad caput possessionis Miliani Convegne intrando in viam in pede possessionis Johannis Anchitti supra casam lapidum, et transeundo viam, que venit a custis Eresium intret caput possessionis heredum Marinutii Hermanni, et pertendat per custam Sancte Catharine ad caput clausure Johannis Celestii, et pertendat ad possessionem olim Petri Antonii Maximi a capite, et vadat dedirecto per viam conductus usque ad possessionem heredum Vucę Johannis Terrori, et eundo dedirecto ad confinia antiqua, ubi est terminus antiquus dictarum Semaitarum, et hii sit finis harum Semaitarum presentium, et predicta fecerit omnimodo via jure et forma quibus validius, et efficacius potuerit de jure, et virtute eis suprafacte remissionis

Et ego Cipriianus Magistri Antonii de Gualdo Diocesis nucerine publica imperiali auctoritate Notarius in presentia Vocancellarj, et Notarj reformationum Comunis et hominum dicte terre Eresii pro Sancta Romana Ecclesia Sanctissimo quoque Domino Nostro Papa, et Comune prefecto Specialiter ad dicta offitia inter alia deputatus Superscriptis omnibus, et singulis ut supra legitur presens dum sic ageretur interfui, et ex debito mei offitii rogatus scribere, scripsi, et publicavi, et in promissorum robur me subscripsi, et solitum Signum imposui

Obmisso Signo

De poena perjurantis

Rubrica 21.

In Consilio Magnificorum Dominorum **XVIII.** Comunis, et populi terre Eresii ex titi solemniter, et ligitime ordinato Statuimus, et sub annis 1477., et die prima Novembris ut presens in libro reformationum Comunis manu mei Antonelli Collis cipionis a folio 303. consilio, et arringha Johannis Petri Pauli. quod ad hoc ut metu pene perjurium non commictatur. Si quis de cetero aliquod commiserit perjurium puniatur de facto, et sine diminutione aliqua in quindecim libris denariis applicandis Camere Comunis Eresii et contra eos possit per curiam Domini Potestatis per inquisitionem, accusationem, et denuntionem, et presens reformatio perpetuo duret non obstantibus quibuscumque in contrarium

De poena retinentis ultra duos porcos

Rubrica 22

Item in Consilio magnificorum Dominorum **XVIII.** extitit solemniter decretum, et reformatum manu mei Antonelli Cancellarii predicti, ut presens in libro reformationum Comunis a folio 380 Consilio Ser Angelini Scriptis sub annis Domini 1463 et die **XXI.** Augusti quare ad evitandum omne scandalum, et errorem nullus de Eresio vel ejus districtu, aut ibidem habitans possit neque valeat in dicta terra, et ejus districtu extra suam Domum habere neque retinere ultra duos porcos sub pena et ad poenam in Statutis contentis salvo tantum privilegio mercatorum, et quilibet possit contrafacientes accusare, et habeat tertiam partem poene, et similiter si officialis eos invenerit, et executionem fecerit: et si ipse officialis negligens fuerit in exequendo tam accusationes coram eo factas, quam inventiones factas per eum, vel alium officialem dicti Comunis incurrat poenam viginti quinque librarum denariorum, et quilibet ipsum officialem de sua negligentia in predictis possit accusare, et similiter tertiam partem poene lucretur, et hec reformatio vim habeat Statuti, et perpetuo observetur aliquibus in contrarium non obstantibus

Franciscus Patriarcha Episcopus Cajetanus Fulginii, Eresii, et &c. Gubernator

Cum elapsis diebus constitium **XVIII.** populi terre Eresii quandam ad nostram devenerit noticiam fuisse reformationem quod nullus in territorio, et districtu Eresii posset extra domum retinere ultra duos porcos poena in Statutis dicte

terre contentis Salvo privilegio mercatorum, et quilibet contrafacientes valerent ac-
cusare hujusmodi: tertiam partem poene, et si officialis fuerit negligens in exi-
gendo dictam poenam ipso facto poena **XXV.** librarum incurrat vicequilibet, ut latius
constat manu Cancellarii dicte terre sub die **XXI.** mensis augusti presentis
anni. Vos igitur bonum publicum dicte terre, et parere dicti populi cupientes
volentes erroribus insuper obviatis pro bono publico, et ipsius populi concordia
et pace auctoritate apostolica tandem reformationem aprobamus, et affirma-
mus et presentis scripture patrocinio communimus omni modo, et &c.

Datum Eresii die **XXVII.** Augusti 1463.

Sinolfus Otherius

In Nomine Domini Amen Jesu Christi Amen. Anno Domini ab ejus nativitate mil-
lesimo quatricentesimo quinquagesimo octavo indictione Sexta tempore Sanctissimi in
Christo Patris, et domini nostri domini Calisti divina favente clementia Pape **III.**
die vero **XII.** mensis Martii

Publico, et generali consilio ac majoris extimationis Comunis, et populi terre Eresii
ad sonum campane, vocemque preconis de mandato nobilis viri Jacobi Victorelli de
Utriculo Civis Varniensis honorabilis potestatis dicte terre: in Sala magna palatii
dicti Comunis Solite residentie, et habitationis dicti domini Potestatis in Sufficienti
et determinato numero servatis servandis Secundum formam Statutorum dicti Comu-
nis in quoquidem consilio prefatus Dominus Potestas de voluntate presentia, et con-
sensu magnificorum dominorum priorum antepositorum dicte terre fuit dictam
propositam aliis omissis videlicet Super bono pacis, et publica, et evidenti utili-
tate dicti Comunis, et specialium personarum ejusdem largo, et amplo modo pro-
ponendo quod cuilibet liceret sanum, et utilem exibere consilium etc. Super quibus
omnibus etc.

Quare Cancellarius teneatur scribere
omnes condemnatos, et fidejussores in libro condem-
nationis

Rubrica 23.

Providus, et discretus Vir Ser Johannis Serpetri unus ex numero dicti
Consilii surgens pedes, et pergens ad dicitorium consuetum, ubi consilia solitum est et
ibi divino suffragio invocato dixit, et consuluit super publica, et evidenti utilitate dicti
Comunis. Quare ad evitandum omnem fraudem, et errorem presenti lege perpetuo
duratura auctoritate presentis generalis consilii firmetur, et ordinetur ac firmum

decretum Statutum, et ordinatum esse intelligatur. Quare de cetero omnes, et singuli condemnati quacumque occasione, vel causa in curia domini Potestatis dicte terre tam presentis, quam futurorum describantur illico post latam sententiam, vel condemnationem, et de scripturis adnictantur, et consignentur per dominum Potestatem, et ejus curiam quo tempore condemnationes ipse proferentur Cancellario dicte terre. Qui Cancellarius teneatur, et debeat dictos tales condemnatos cum eorum fidejussores describere particulariter, et distincte in uno libro de novo per Comune fiendo, et nominando liber condemnatorum, et ibi sint accensi donec cum effectu solvant, et facta solutione ex dicto libro solvens faciat de cassari per dictum Cancellarium, et si quis ex libro condemnationum curie Potestatis quocumque tempore residentis cassus ad modo appareret, et non ex dicto libro monu Cancellarii intelligatur fraudulenter cassum, et cogatur ac cogi possit, et debeat ad solvendum illam poenam, et condemnationem, qui in dicto libro manu Cancellarii descriptum apparet non obstante cassatione supradicta excepto non doccat ispresse, et clare condemnationem ipsam solventis esse Camerario dicti Communis, et pro ipso Communi recipienti: ex quo libro quilibet Potestas Erexii in principio eorum officii copiatur, et exhibere faciat, et teneatur omnes, et singulos ibi accensos, et presens reformans, et ordinamentum inviolabiliter observatur, et vim habeat Statuti nec revocari possit per aliquod consilium dicte terre quibuscumque in contrarium facientes, non obstante, et ita solemniter optentum, ac legaliter reformatum ordinatum in Statutum per vim palluctis bussula alba de Sic reportas **XXIII.** in contrarium repertis non obstantibus

Quare Sacristanus Sancti Francisci eligatur per dominos Priores

Rubrica 24

Item Statuerunt, et reformaverunt quod Domini Priores antepositi populi terre Erexii una cum Sanctesibus Sancti Francisci possint, et debeant eligere, et deputare Sacristanum in Ecclesia Sancti Francisci de Erexio quem voluerint et ad eorum libitum voluntatis, qui habeat conservare manutenere omnia, et singula bona dicte Ecclesie cum voluntate tamen, et contrascentia generaliter, sive Ministri dicti Ordinis

Qualiter exhibeantur Notarii Banca ad civilia, et qualiter imbussulentur

Rubrica 25

Item statuerunt, reformaverunt, et ordinaverunt quod omnes Notarii matriculati, et descripti in matricula Notariorum Communis Tresii imbussulentur ad officia bancha causarum civilium dicte terre, et extrahantur binatim de duobus mensibus in duos menses, et ipso bussulo vacuato reimbussulentur a capite, et ita duret in perpetuum sequetur, et observetur, actamen conditione adiecta quod si quis extraheatur ad dictum officium, et non fecerit, et solverit debitum ad eorum artem non possit, nec valeat ipsum officium exercere

Quare Massarii Camere non serviant per substitutum

Rubrica 26

Item statuerunt, et ordinaverunt quod nullus de cetero electus sive publicatus ad officium massariatus camere grani dicti Communis possit neque debeat aliquem ponere substitutum ad dictum exercitium nec talis substitutus esset de domo, et familia talis electi; si quis vero contrafecerit poenam X. florenorum, et privationis dicti officii ipso facto incurrat, et camerario Communis Tresii applicentur

Item statuerunt quod anno quolibet Domini priores antepositi, et XVIII. eligere debeant, et teneantur senatales, et eorum Notarii, qui tales electi non possint vigore eorum officii in causa propria interesse

Item statuerunt et reformaverunt ac etiam ordinaverunt, et reintegraverunt statutum propositum et volumine statutorum dicti Communis sub Rubrica: quare forenses teneantur solvere datias, et jacere custodiam, quod observentur, et observari debent ad litteram aliqua reformatione, vel quibuscumque aliis in contrarium faciente non obstante, que ex nunc sint irrita cassa revocata, et annullata auctoritate predicta, et nulli hoc statutum liceat infringere poena decem librarum denariorum Camere Communis Tresii applicandarum, et exigendo de facto sine diminutione

Quare Sportule non debeantur

Rubrica 27.

Item statuerunt, et ordinaverunt, et confirmaverunt statutum positum in volumine dictorum statutorum sub rubrica de portionibus accipiendis per Potestatem et &c. quod ipsum statutum firmiter observetur ut jacet ad dicendo quod nullus Potestas, vel aliquis ejus officialis possit petere, vel habere ab aliquo Ebreano, vel forense sportulas, nec aliquod salarium, seu mercedem recipere etiam si facte foret eidem comissio per Sanctissimum Dominum Nostrum Legatum, vel Gubernatorem, seu aliquem officialem Eccles[ie] poena centum librarum denariorum cuilibet contrafacienti, et nihilominus dictam causam teneatur prosequi, et expedire secundum formam statutorum Comunis Ebreii, et constitutionum Sanete Matris Eccles[ie] sub eadem poena statutorum, seu reformationum non obstantibus quibuscunque etiam si esset in causa appellatus excepto quod a forense seu forensibus haberepossit, et recipere sex denarios pro qualibet libra ut pridie in consilio sive reformatione

Quare, Mercatores teneantur exigere infra terminum sex annorum

Rubrica 28.

Item statuerunt, et confirmaverunt statutum positum sub Rubrica quod credatur libris Mercatorum a dicentes eidem quod prefati Mercatores descripti in dicto statuto teneantur, et debeant dictas quantitates exigere ab eorum debitoribus infra terminum sex annorum alias abinde in antea dictum debitum intelligatur, et sit prescriptum, et non audiantur

De poena ponentis lapides, vel aliud impedimentum in platea, et viis et aliis ut infra

Rubrica 29.

Item statuerunt, et confirmaverunt statutum positum sub Rubrica de novitate

et lapidibus imponendis in platea, et viis Communis ad dicentes eidem quod si Offitiales fuerint negligentes in non exequendo dictum Statutum incidat in poenam X. librarum denariorum pro qualibet vice, et quod quilibet edificans domum, vel conficiens aliquod laboreitium juxta dictas vias, quod possit cimenta, lapides, et ligna pro dicto edificio per mensem retinere, et non ultra sub poena in dicto Statuto contenta in licentiam longiorem habuerint, et dominis poioribus antepositis.

Item Statuto posito sub Rubrica de illis qui non tenentur ad poenam addicerent quod si quis de Ereio, vel ejus districtu commiserit aliquod maleficium dicto, vel facto contra aliquem non suppositum jurisdixioni Communis Ereii, et talis non subjectus non fuerit condemnatus in dicto Communi Ereii. Quod ille Erebanus delinquens cum tali non subposito non teneatur ad aliquam poenam, nec per Offitiales Ereii cogi possit ad aliquam solutionem poena pro forefactis: et hoc habeat locum dummodo subjectus non fuerit inceptor rixe

De poena prestantis opem, vel consilium maleficio

Rubrica 30.

Item Statuto posito sub rubrica de poena frangentis carceres ipsum confirmando addicerent quod quilibet qui dederit alicui, vel aliquibus auxilium, consilium, vel favorem ad perpetrandum aliquod maleficium dicto, vel facto quod eadem poena puniatur, qua punitur ille principalis malefactor: et hoc intelligatur in aliis maleficiis preterquam in homicidio in quo servetur Statutum loquens de homicidio

Quod quilibet Prioratus teneatur fabricari facere duas perticas muri

Rubrica 31.

Item Statuto posito, sub Rubrica de muro Communis reparando addiceret quod quilibet Prioratus teneatur, et debeat poena X. librarum denariorum pro quolibet, et quolibet vice facere fieri, et fabricare tempore ipsorum offitii duas perticas muri ad minus in muris Communis Ereii ubi magis necessarium fecerit, et quod sub eadem poena Camerarius Communis Ereii non possit neque debeat alicui ex prioribus dictam quantitatem decem libras solvere, nisi dictum murum fabricari fecerit cum effectu, sed penes Comune retinere teneatur, et si aliter solveret intelligatur solvisse de suo proprio, et Dominus Potestas

Trevii teneatur in prædictis favere dictis dominis potioribus, et Camerario sub eadem poena, et faciend executionem de prædictis poenis habeat quartam partem de quibus Camerarius Communis Trevii teneatur, et debeat notitiam facere, et intimare in eorum introitu

In quanta quantitate creditur Offitiali damnorum datorum

Rubrica 32.

Item statuto posito sub Rubrica de arbitrio Offitialis Damnorum Datorum ad=dicierunt quod dicto Offitiali credatur usque in X. Solidis, et non ultra de inventionibus per ipsum personaliter factis abinde vero supra credatur cum dicto, et attestatione unius testis Trebani fidedigni, et si patronus bestiarum fuerit presens damno dato credatur sibi sine aliquo teste in dictam summam, et quantitatem non obstante statuto sub rubrica posito quod credatur Offitiali sine relatione Notarii, et suæ familiæ quod ultra prædictam annullaverunt, et cassaverunt

De poena damnum dantis in pratis personaliter

Rubrica 33.

Item dicierunt statuto posito sub Rubrica de poena Damnum dantis in pratis, quod quicumque in pratis consuetis, et non falciatis damnum dederit personaliter faciando, vel herbas faciendo incidat in poenam XX. Solidorum denariorum dedie: de nocte vero duplicetur, et quilibet possit accusare, et habeat quartam partem poenæ exactæ, et quilibet dictum talem damnum dantem in prædictis pratis noctis tempore possit ipsum offendere sine poena, et banno, et damnum emendare teneatur patienti in dapnum

De poena damnum dantis cum jumentis, et mulis

Rubrica 34.

Item statuto posito sub Rubrica de poena Damnum dantis cum jumen=tis

etc. adiicierent, et corrigerent dicentes quod eadem poena solvant jumenta bestiæ molen-
ghe quoniam solvant, sive solvere debetur pro bovus, et aliis bestiis grossis, et non ultra
in damnis datis annullantes totaliter statutum prohibens retentionem. Malorum
in quibus servetur eadem lex, et ordo, ut in aliis bestiis grossis servatis quibuscumque
non obstante in contrarium

Addictio Statuti de electione Cancellarii

Rubrica 35.

Item statuto de electione cancellarii addicierent, quod Cancellarius Comu-
nis Ervii habeat, et habere debeat pro suo, et sui officialis salario sex florenos mense
quolibet, et non ultra ad rationem **XL.** bolenos pro singulo floreno, et de ipso officio non
possit fieri alicui electio, nec confirmatio sive reformatio nisi terminum pro sex men-
sibus, et non ultra poena cuilibet arrenghanti aut scribenti viginti ducatorum
auri Camere Apostolice applicandorum, et habeat pro cera, carta, et atramento,
et oleo inditis sex mensibus unum florenum cum dimidio ultra predictum sala-
rium: et si custodie ordinarie non fierent habeant solum unum florenum, et
ipse Cancellarius teneatur, et debeat finita ratione cujuslibet Camerarii reconsignare
Notario Camere Comunis pro tempore existenti libros datiarum, et introitus, et exi-
tus dicti Camerarii in autentica forma sub poena viginti quinque librarum dena-
riorum. Qui libri remanent in Camera dicti Comunis teneatur etiam ipse Can-
cellarius, et ejus officialis ostendere, et mostrare totiens, quotiens opus fuerit cuilibet
de Ervio omnes scripturas et reformationes factas, et fiendas in Comune Ervii
sine aliquo pretio vel mercede sub eadem poena, et ipse Cancellarius in qualibet ejus
refirma teneatur mutare Notarium, et officialem suum, qui distans sit a terra
Ervii per decem miliaria ad minus, et ipse Cancellarius et ejus officialis in omni-
bus, et per omnia teneantur, et debeant parere, et obedire mandatis Dominorum
priorum quantum ad custodias sub eadem poena. In aliis vero omnibus, et singu-
lis statutum predictum de electione Cancellarii sit ratum, et firmum non ob-
stante aliqua consuetudine in contrarium sive pratica

Quare Camerarius non possit aliquid solvere sine licentia magnificorum Dominorum Priorum

Rubrica 36.

Item statuto loquenti de Camerario addicienti quod ipse Camerarius non possit,

neque valeat aliquid solvere de pecunia Comunis alicui persone ordinarie vel extraordinarie sine expressa licentia et voluntate dominorum Priorum, et si solverit de suo proprio habeatur solvisse, et incidat in poena ejusdem quantitatis, et Cancellarius Comunis non teneatur, neque debeat dictam talem solutionem factam contra dictam formam scribere in libro Comunis Terevii sub eadem poena, et Rationatores dicti Camerarii teneantur sub poena unius floreni pro quolibet videre et revidere si dictas solutiones fecerit ipse Camerarius cum voluntate, et licentia dominorum Priorum, vel non

Quod Suplicatio semel prodita in Consilio amplius proponi non possit, et de aliis ut infra

Rubrica 37.

Item statuerit, ordinaverit, et reformaverit quod nulla Supplicatio data in aliquo Consilio Comunis Terevii sive in posterum danda, sive ottenta, sive prodita fuerit ulterius non legatur in aliquo alio consilio dicte terre poena legenti, et super ea consulenti decem florenos auri: de quo poena Potestas Terre Terevii executionem facere teneatur sub dicta poena, et si quis predictam supplicationem legendam a superioribus aliquam litteram, vel ambaxiatam proponeret quod domini Priores, qui pro tempore fuerint expensis Comunis contra dictam litteram, vel ambaxiatam rescribere aut oratorem mittere dictos superiori teneantur si opus fuerit sub poena **XXV.** librarum denariorum pro quolibet addicientes. Etiam quod si quis a Comune Terevii habuerit aliquam gratiam de aliquo termino solutionis quod infra secundam diem teneatur idonee satisdare se solvendo ad terminum statutum, alias gratia sit nulla, et nullius valoris

Item ordinaverint statuerint, et mandaverint omnia, et singula alia statuta in volumine Statuti Comunis Terevii descripta, et supra per eos facta, et ordinata observata, et firma, ac perpetuo observari sub poenis in illis positis, et adnotatis

Et ego Antonellus quondam Johannis de Marinis de Collescipione publica imperiali auctoritate Notarius, et Judex ordinarius, et in presentia i notario reformationum, et Cancellarius Comunis, et populi dicte Terre Terevii pro Sancta Romana Ecclesia, et Sanctissimo nostro Papa, et Comune predicto, predictis omnibus, et singulis dum sic, ut supra agerentur interfui eaquem rogatus non prejudicando in aliquo ecclesiastice libertati, nec meo officio scripsi, et publicavi, et in predictorum fidem, et testimonium me subscripsi, ac signum meum consuetum posui, ut infra

Omisso . . . . . Signo

In nomine Domini Amen Anno Domini millesimo quatricentesimo sexagesimo secun
do indictione X. tempore Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Pii
divina favente clementia Pape secundi ejusdem die vero prima mensis Martii
Consilio Magnificorum Dominorum XVIII. bonorum virorum Communis, et populi
terre Cresii in sala magna palatii dicti Communis solite habitationis, et ejusdem domino
rum priorum antepositorum dicte terre in numero sufficienti, et determinato servato, et
servandis solemniter convocato congregato et ordinato in quo quidem Consilio vir pro
vidus Prior antepositus de voluntate presentia consensu deliberante, et auctoritate colle
garum ejus dixit et proposuit quid dicto Consilio, et Consiliariis in eo existentibus vi
detur, et placet providere consulere ordinare deliberare, et formare volenti, et superpu
blica, et evidenti dicti Communis utilitatis specialium personarum ejusdem largo, et
amplo modo proponendo aliis propositis hac tamen obmissis super quibus omnibus,
et singulis et &c.

Vir prudens Ser Thomas Johannes unus ex numero dicti Consilii in dicto Con
silio existens surgens pedes, et ad solitam vadens arringheriam ibi quam divino auxilio
invocato supra, et consuluit superdicta proposita, et publicis dicti Communis utilitati
bus. Quod cum Officiales Potestatis Cresii nimis aliquando sint avidi, et cupidi in exi
gendo poenas delinquentis potius properatas tangentes quam causa justitie ministran
dum de cetero auctoritate presentis Consilii nullus ex Officialibus Potestatis Cresii
aliquam obtineat partem ex aliquibus ex ordinibus, et poenis per eos exigendum nisi
de eo solum quod eis Statuta antiqua dicte terre concedunt hoc addito et declarato quod
si hec nostra Communitas, vel Consilium aliquod dicte terre gratiam fecerit alicui ex ali
qua parva vel magna poena, ex qua pars aliqua Officiali devenerit intelligatur
etiam de rata ipsi Officiali tangente gratiam fuisse, et solum ipse Officialis ra
tam, et partem habeat de eo quodcumque effectu ad manus Camerarii predicti pervenerit
pervenerit et ultra petere vel habere non possit neque debeat aliquo modo, vel qua
sito colore, et si contrafecerit poenam viginti quinque librarum denariorum pro
quolibet, et qualibet vice incurrat in quam tempore sindicatus debeat condemna
ri, et hec lex, et reformatio vim habeat Statuti, et revocari non possit ac perpetuo
observetur aliquibus in contrarium facientibus non obstantibus

Super quodquod Consilio solemni misso, et recollecto partito et &c. victum fuit
optentum, et solemniter reformatum per XV. palluctas in bussula alba, del Sic.: repertis bua
bus in rubea del non in contrarium non obstante.

Et ego Antonellus quondam Johannis de Marinis de Collescipionis publica imperiali
auctoritate Notarius, et in presenti Notarius reformationum Communis, et Cancella
rius Terre Cresii predictis omnibus, et singulis dum sic ut supra agerentur, et fierent
interfui eaque ex debito mei officii rogatus scripsi, et publicavi in quorum fidem, et
testimonium me subscripsi, et signum meum consuetum posui

Obmisso . . . . . Signo

In Dei Nomine Amen. Hec est reformatio in Consilio Magnificorum Dominorum XVIII. bonorum virorum populi terre Trevii deliberatum, et solemniter obtentum sub annis Domini millesimo quatricentesimo sexagesimo tertio indictione undecima tempore sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Pii divina providentia Pape secun-di die vero XIV. mensis Aprilis, et manu mei Antonelli Collescipionensis Cancellarii et &c. Super dicta petitione taliter effectualiter extitit reformata ut distincte in libro reformationis Comunis apparet ad folium 370. videlicet

Supplicatur humiliter, et exponitur pro parte virorum fidelissimorum servitorum Thome Pascutii Pauli, Martini, et Jacobi Blasii de Trevio ipsorum nominibus propriis ac omnium aliorum de eorum terzeriis retinentium, et habentium precudes dicentium qualiter hiis diebus proximis decursis fuit ordinatum, et reformatum in consilio contra omnes, et singulos precudes habentes, et retinentes per aliam modum, et viam quam per nostros predecessores, et antiquos extiterit ordinatum in nostris Statutis, que pro preteritis-que ad presens tempus semper fuerint servata per Officiales Comunis, et semper fuerit clausure olivarum pro ut nec sunt, et homines retinentes precudes. Ideo cum omni humi-litate decurrunt ad virorum magnificorum Dominorum ut placeat reformare, Stanciare, et deliberare in verbo salubri, et sano Consilio non obstantibus aliis quibuscumque reforma-tionibus factis ut supra quod ipsi possint, et valeant dictas precudes retinere pro ut pro pre-teritis factis servatis, et usitatis per dictos Officiales Comunis ad hanc ut ipsi possint ri-vere et se mantinere in servitium Comunis pro ut alii homines de Trevio faciunt, et hoc quod jus sit jure consonans tamen ad gratiam singularum reputabant et habere ut altissimus Deus Omnipotens conservet, et augeat Statum nostre republice in Statu felici, et prospera administratione

De poena cantis cum pecudibus in Clau-surìs, et Majesis, et ut infra

Rubrica 38.

Super quibus omnibus, et &c. consultum et reformatum extitit quod precudes retineri possint generaliter per omnes homines de Trevio non obstante qua cumque re-formatione Statuti vel ordinamenti in contrarium disponentis. Cum hoc tamen quod a Kalendis Aprilis usque ad mensem Septembris non debeant intrare neque pascula-re in clausuris olivarum alterius, et si contrafecerint poenam quinque solidorum pro qua libet bestia et qualibet vice Dominus sive Custos dictarum bestiarum incurrat solvere de facto in Comuni Trevii. A Kalendis vero Septembris usque ad mensem Aprilis minime intrare neque pasculare possint in aliquibus clausuris olivate alterius, et contrafactum

fuerit capitalem poenam incurrant et sic supra neque etiam Maestes intrare, vel pascutare possint alienas, die pluvie, et post pluviam per tres dies. Si quis autem contrafuerit poenam nudii bolonen pro qualibet bestia, et qualibet vice solvere teneatur quarum poenarum quarta pars sit Officialis executionem facientis, et residuum Comunis Tresii in omnibus vero aliis serventur statuta, et hec reformatio duret perpetuo, et vim habeat statuti

Reverendissimus in Christo Pater, et dominus dominus F. Episcopus Cajetanus Fulginii Tresii, et &c. Gubernator visa superscripta reformatione, et ea diligenter examinata eandem comprobavit, et affirmavit, et presentis scripture patrocinio communivit omni meliore modo, et &c. Datum Fulginii die V. Maii **MCCCCLXIII.** Sub fide sigilli consueti

Jacobus Volaterranus

Que subscripta cum sigillo, et subscriptione Cancellarii predicti est in Cancellaria

MCCCCLXIV. die **XXIII.** Aprilis Jasonensis Tresii Jacobus

Antonius Dei, et Apostolice Sedis gratia Episcopus Eugubinus, Fulginii, Assisii, Nucerii, Vitti, Tresii, Ancone, Vallisciponis Gualdi capitis Jani Castabonii Vimigianilastagnoli Collis Marchesis Gubernator. Noverant universitates vestre ad aures nostras devenisse a nobis plurima mendola subrectitia, ac obrectitia quotidie impetrari rescripta, et licet aliquando coram Judicibus descritione, et obrectione, et mendatione opponatur tamen de Epistolis nichil cognoscitur scilicet aliis sequerunt relevare rescriptum, et presentes ac invicem variis, et diversis signentur supstantare nituntur, et ipsa rescripta concedentur ipsa exinde multiplicantur rescripta protellantur lites impense, et dispendia augentur homines laboribus fatigantur inducuntur odia, et rancores in dispendiis salutis animarum ac corporum, et lites, ex litibus quotidie oriri videmus. Nos igitur Antonius Gubernator Prefatus cui cura esse debeat ut homines nostri Gubernii cum justitia vivant et indebite non vexentur predictis occurrere volentes statuimus, et ordinamus quod in qualibet causa non possit supplicari nisi semel, et unum non possit nisi impetrari rescriptum, et in quacumque causa nostrum aliquod rescriptum fieri contigerit pro quacumque verba rescripserimus in decidendo causam jus, et justitia serventur statuta loci decidendo dictum causam volumus anteponi ipsis in loco deficientibus statutis Constitutiones Ecclesie sive hujusmodi provincie servari mandatum hiis deficientibus jus Canonicum, et ubi jus Canonicum defecerit jus civile servari jubemus in procedendo autem seriem rescripti volumus attendere, nec per aliquam nostram signaturam intelligimus nec intelligi possit, nec interpretari quod juri, et huic nostre constitutioni, et statuto derogemus nisi in rescripto manu nostra scripserimus per hec verba, videliet non obstante constitutione Ecclesie que incipit quod in qualibet causa et &c.

In Dei Nomine Amen Anno ejusdem Nativitatis millesimo quatricentesimo settuagesimo tertio indictione secta Contificatus Sanctissimi domini Sixti divina providentia Pape quarti Summi Contificis die vero XII. Septembris Sublicio generali Consilio Comunis, et hominum terre Cresii ad sonum campane, vocemque, et requisitionem proconum Comunis predicti, et mandato domini Nicolai Civitatis Castelli Potestatis dicte terre Cresii in Sala magna palatii residentis dominorum Priorum antepositorum more solito, et in sufficienti numero congregato coadunato et convocato in quo quidem Consilio Prefatus Dominus Potestas cum consensu prefatorum dominorum Priorum antepositorum proposuit, et proponendo dixit quid placet dicto Consilio, et Consiliariis in eo existentibus providere, deliberare, formare, et reformare super dicta, et contentis in ea videlicet, et &c. et receptatis per me Cancellarium propositis super quibus consulendum erat, et maxime super et evidenti utilitate Comunis et servatis servandis

Quod nullus condemnatus in criminalibus possit appellare, sed solum recurrere ad dominos Priores.

Rubrica 39.

Vir integer, et prudens Ser Johannes Angeli de Valentibus de Cresio unus de numero dictorum Consiliariorum surgens ad consuetam dicti Comunis arringheriam, ubi solitum est consuli, et arringhari, et ut omnia per eum dicenda recte procedenda hac ut voce divinum auxilium implorare, et super dicta proposita. Sic dixit, et consuluit pro publica, et evidenti utilitate dicti Comunis quod cum in terra Cresii, et districtu quotidie diversa delicta, et multa maleficia committuntur, et hoc non ex alia procedunt causa nisi propter earum impunitatem quam in medietate post de ipsis facta condemnatione se appellant, et recursum habent ad judicem competentem quam cum per lassum temporis inter lassentur pro parendis expensis non prosequuntur in grave ejus damnum, et prejudicium dicti Comunis nunc in antea quicumque cujuscumque status conditionis existat delicta commissa contra formam juris, et Statutorum terre Cresii, et reformationum, condemnationem per curiam dicte terre a dicta condemnatione et gravamine sibi illato a per pellaret ad quemcumque Judicem ipso facto, et ipso jure sit, et intelligatur absque alia declaratione privatis officiis et beneficiis dicte Terre Cresii adque ullo tempore unquam possit re eligi, et deputari durante tempore sue vite non possint, neque valeant petere, vel habere de dictis commissis delictis si appellaverant gratiam a Comunitate predicta, vel consilio, et si haberet et non valeat, et sit nulla: possint tamen dicti tales condemnati de poena contenta in con-

condemnatione recursum habere in termino X. Dierum a die condemnationis facte ad domi-
nos Priores pro tempore existentes, qui domini Priores habeant auctoritatem denuo cognos-
cere et revidere sauere pro tempore, quod iis videbitur opportunum ac etiam dixit et con-
suluit quod hinc in posterum nullus, ut supra condemnatus in Consilio predicto valeat
neque possit minime quam debeant habere gratiam nisi de medietate beneficiorum de mis-
sione, et secundum formam Statuti: videlicet pacis confessionis, et solutionis infra tempus
quibus non tempus a Statuto prefixo: hoc tamen intellecto quod nullo modo beneficio pacis
gaudere possit, nec valeat gratiam habere nisi ab offenso cum effectu habuerit, vel
petierit, et per testes fide dignos probaverit quibuscunque in contrarium facienti-
bus non obstantibus, unde misso solemni partito in consilio predicto secundum
formam statutorum dicte Terre, et obtentum fuit dictum, et consilium dicti Consulta-
ris placuisse **L.IV.** Consiliariis, qui pallucte reperte fuerint in bussula alba de
sic affirmativa **XV.** dumtaxat Consiliariis eorum palluctis in contrarium redden-
tibus in bussula rubea de non negativa non obstante, et sic fuit solemniter indicto
Consilio obtentum, et reformatum

Et ego Malatesta de Fano publica imperiali auctoritate Notarius et &c.

Omisso . . . . . Signo

De poena offendentis dicto, vel facto homines Castri Sancti Johannis comitatus Crevii occasione jam facte separationis

Rubrica 40.

In primis quidem prefati Magnifici Domini, et Consilium animadverten-
tes ut castrum, et homines Sancti Johannis manutenere, et ad tollendum materiam omnem scan-
dali, et errores cupientes pro posse predictis ovviare, et ut unusquisque terminos juris, et justitie
non excedat Statuerunt, decreverunt, ordinaverunt, et reformaverunt quod hinc in posterum
nulla persona cujuscumque Status, dignitatis conditionis, preeminentie existat audeat,
vel presumat publice vel occulte directe, vel indirecte inferre alicui persone de dicto castro
Comitatus Crevii, verbo, vel facto aliquam injuriam occasione separationis dicti Castri, et
hominum ejusdem a Comitatu Crevii predicto: nec reimproperare aliquid ex quo verisimi-
liter conjecturari possit ex causa predicta sub poena quacumque illius poene in qua veni-
ret imponenda ex forma Statuti Crevii alicui alteri trebano contra alium trebanum pre-
dicto comictenti, vel dicenti, et si non esse poena determinata tunc, et eo casu procedatur

De Similibus ad Similia: semper animadvertendo ad quatruplum quam, et pro Simplo semper habeatur, et dupliari possit dicta poena sit dupliqanda venit Secundum formam Statutorum, et Similiter nulla persona predictam audeat dicere alicui persone de dicto Castro presenti, vel etiam absenti te havemo recomparato, overro non fo mai recomperato comotu, aut dicere cum aliquo noi ne havemo comporati San Johannis subpoena quatruplj predicti &.

De poena tentantis, vel procurantis auferre, vel separare Castrum Sancti Johannis Comitate Trevii, et ejus obedientia, et pro ut infra.

Rubrica 41.

Item Statuerit, ordinaverit, decreverit, et reformaverit quod nulla persona cujuscumque Status, condictionis, dignitatis, et preheminentie sit, vel fuerit, audeat, vel presumat convocumque, et qualitercumque aliqua ratione occasione vel causa, vel quocumque quesito colore actreclare, dicere, operare, vel ordinare directe, vel indirecte, publice, vel occulte quod dictum Castrum Sancti Johannis homine ejusdem vel ejus pertinentie, et jurisdictio ullo unquam tempore separet a Comitate, et jurisdictione, et Dominii Terre Trevii, et illa persona quomodocumque, et qualitercumque, seu alio quesito colore, ratione occasione, vel causa actentaverit, prepararverit, diceret, faceret, operaretur vel ordinaret directe, vel indirecte ex qua percipi, vel excogitari possit verisimiliter quod dictum Castrum homines jurisdiziones, et pertinentie predicte amplius a dicta Comitate Trevii, et ejus Dominii separent, seu tollerent inimdat, et inimdisse intelligatur in poenam amputationem capitis, et confiscatione omnium ipsius bonorum, qui tentaverit diceret, faceret, prepararet, ordinaret, vel immiteret sicut supra, et quod predicta, vel aliquod predictorum reverterit sit semper ejus persona in manus ad omnibus personalibus factionibus, et habeat tertiam partem bonorum confischandorum, et si solus criminis fuerit primus ad revelandum sit penitus absolutus a poena predicta, et nihilominus consequeretur dictus aliud premium, et hec lex sit perpetuo valitura, et pro statuto quod tolli non possit aliquo alio Statuto, vel reformatione, quod si secus fieret pro nullo quod factum erit habeatur

De poena plorantium in funeralibus, et vociferantium extra domum defuncti, et pro ut infra in nigro continetur

Rubrica 42

Item d[i]c[t]i Magnifici Domini, et Consilium p[re]dictum sequent de bono in melius, et ad tollendum malam consuetudinem, et inhonestos mores mulierum statuerunt, ordinaverunt decreverunt, et reformaverunt quod hinc in posterum nulla persona mulier terre Eresii, vel alibunde in funeralibus audeat, vel p[re]sumat aliqua occasione, vel causa, vel quesito colore exire extra domum defuncti ad plorandum prout hactenus consuetum extitit, et ibidem stare: sed stent et stare debeant in domo predicta durantibus dictis funeralibus sub poena et ad poenam librarum X. denariorum cuilibet mulieri contrafacienti auferendarum de facto applicandarum pro quarta parte Offitiali facientis executionem, et pro alia parte dicto poene Camere Comunis Eresii, sed solum liceat hominibus masculis ante domum defunctorum stare honesto tamen modo non vociferando, et exclamando sub poena predicta: Nec possint dicte mulieres cum funeribus ire ad ecclesias sub dicta poena applicanda ut supra: et Potestas qui pro tempore erit, et ejus Offitiales extraordinarius teneatur, et debeat sub poena XXV. librarum denariorum decorum Salario retinendarum pro Camerario Comunis Terre Eresii, et applicandarum monti pietatis Eresii de p[re]dictis inquirere, et in ipsis procedere, et executioni mandare ut supra, et per familias domus mulieris contrafacientis p[re]dictis pro dicta muliere ad dictam poenam quod statutum reformatio sit perpetuo valitura, et solum milites inter Erebanos, et habitantes in Terra Eresii, et non in comitatu

De arbitrio, Magnificorum dominorum Priorum

Rubrica 43

Item statuerunt, ordinaverunt, et reformaverunt ad tollendum, et reprimendum audaciam, imo temeritatem inobedientium magnificis Dominis prioribus dicte terre pro tempore existentibus quod ex nunc p[re]fati Magnifici domini priores habeant arbitrium auctoritatem, potestatem, quam omnimodam pro exequendis rebus pertinentibus ad Comune Eresii, et ad eorum offitium pro ipsis exequendis imponendis poenam inobedientibus eorum mandatis p[re]dictis librarum X. denariorum cuilibet inobedienti, et ipsam poenam de facto exigendi, et exigi faciendo sine aliquo processu, vel dilatione per Solestatem

Terre Ereuii, seu ejus Officiales pro tempore existentes qui predictis dominis prioribus pa-
rere, et obedire teneantur, et debeant, quod Statutum habeat perpetuo pro lege valiturum
aliis in contrarium facientibus non obstantibus, que poena limitari possit per pre-
dictos dominos priores prout eis videbitur, et placebit.

Quod domini Priores teneantur manutenere aqueductum Comunis Ereuii sumptibus Comunis, et ipsi, et dominus Potestas teneantur ipsum ire ad videndum semel singulis duobus mensibus

Rubrica 144.

Item statuerunt, ordinaverunt, et reformaverunt quod Domini priores, qui nunc sunt, et protempore erunt habeant liberum arbitrium facultatem, et omnimodam potestatem providendi, ordinandi, et decretandi Comunis Ereuii exponendi pro manutentione aqueductus dicti Comunis ita, et taliter ut aqua per ipsum fluat, et ve-
niat ad dictam terram, et totiens, quotiens opus fuerit ipsum aqueductum mundari
faciendi secundum opportunitatem ipsius: et quod prefati magnifici Domini, et do-
minus Potestas dicte terre, qui nunc est, et protempore erit teneantur, et debeant poe-
na perjurii, et librarum X. denariorum pro quolibet ipsorum contrafacientes reti-
nendarum de eorum salario per Camerarium dicti Comunis ire ad videndum singu-
lis duobus mensibus semel ad minus totum dictum aqueductum impatiatur aliquod
incomodum quoniam minus aqua per ipsum ad dictam terram venire possit.

Suprascripte reformationes, et Statuta facta, condita, et ordinata fuerunt in pu-
blico generali Consilio Comunis, et hominum Terre Ereuii sub millesimo quatricente-
simo septuagesimo quarto sub die XIV. Septembris indictione VII. ut constat manu
mei Cancellarii dicti quibus omnibus suprascriptis interfui, et ex debito Officii roga-
tus fui.

Obmissso . . . . . Signo

Quod clementes vinum, vel mustum teneantur sigillare, et sciamare barilia sigillo Comunis, et ut

(infra)

infra

Rubrica 45.

In nomine Domini Amen. Expertus rerum Marcus Salmutii alias de mune-
ro ascendens ad dictam arrengheriam ibidem invocatione facta super publica, et evidenti
utilitate Comunis sic consuluit quod Nemo de Terra Ereclii suique Comitatus fortie, et dis-
trictus audeat, nec presumat vinum seu mustum forensibus vendere nisi adjustentur eorum
Baricia Sigillo Comunis posena librarum quinque cujus quarta pars sit Officialis executionem
facientis nihilominus remictatur dominis prioribus antepositis, qui provideant pro ut eis vide-
bitur de predictis solemni partito victum fuit per palluctas quinquaginta duas repertas in bus-
sula albadel sic, non obstante duodecim in contrarium repertas, et ita reformatum fuit sub an-
no millesimo quatricentesimo septuagesimo in publico, et generali Consilio terre Ereclii sub die
sextadecima Septembris

Postquam subdicto millesimo, et die decima decembris Magnifici Domini Priores ante-
positi predicti sedentes ut supra factis bannimentis, et &c. declaraverunt, et ordinaverunt
quod sit dictum impune accipere pro Sigillatura cujuslibet parium baricium denarios duo-
decim, et non ultra.

Et ego Baptistta Cancellarius predictus, et &c.

Obmisso . . . . . Signo

In nomine Domini Amen. Anno millesimo quatricentesimo septuagesimo quarto
indictione VII. pontificatus Domini nostri Sixti Divina providentia pape IV. die vero
XX. Octobris

Dominus Nicolaus Petius J. C. Prior Dominus Gregorius Ser Johannis J. M.
Ser Baptistta Ser Evangeliste J. P. Priores Antepositi Terre Ereclii vacantes circa
bonum vivere hominum dicte terre et ad refrenandum, et tollendum iniquitiam, et
malitiam hominum ementium Gabellam Sigillorum, qui usque nunc contra omnes
juris debitum et formam superscriptam reformationis exigerent, et exigi imperaverint ultra
denarios duodecim pro Sigillatura pariuum baricium propter quod a conficinis, et vencien-
tibus ad emendum vinum, et mustum nonnullas acceperunt querelas, et odium prepara-
tum toti Comitati dicte terre volentes predictis ovviare ex comitatis eis concessa secundum
formam Statutorum superscriptam proxime reformationes de predicta materia loquentes
ultra declarationem factam de eo quod accipere possint dicti Sigillantes ad tollendum om-
nem materiam scandalorum, et ut unusquisque ementium dictam gabellam tacitus sit
rei sibi determinate, et prefixe, et ipsius terminos non preceedat hac saluberrima
lege dictam reformationem confirmando ordinaverunt, declaraverunt, et proviserunt
quod eamdem poenam incurrat dictarum librarum V. forensis, qui venerint ad
emendum vinum, vel mustum cum baricibus non Sigillatis, et scialmatis ut supra

Item quod prefati ementes gabellam dictorum sigillorum teneantur, et debeant baricias forensium sciaumare cujus capacitatis sunt de modo sigillare sigillo Comunis videlicet rocha, et stampa Gabellariæ, et designare in eis cujus capacitatis sit per caracteras, et signum ignis ita et taliter quod omnibus videntibus appareat de quibus omnibus accipere possit dictos **XII**. denarios et non ultra sub poena dicto gabellario, vel alteri pro eo sigillanti predictam vel aliquod predictorum non observanti librarum quinque denariorum cujus quarta pars sit accusatoris alia quarta pars sit officialis facientis executionem, residuum vero applicetur Comuni Trevii de facto exigenda declaraverunt; quam quod ipsius quam acciperet dictus Gabellarius ultra dictos **XII**. denarios pro predictis solventi in duplum restituere teneatur de facto, et quod de predictis Potestas terre Trevii, et ejus Officialis teneantur inquirere, et predicta exequi sub poena X. librarum denariorum, ad inquisitionem cujuslibet petentis, et non ex suo mero officio, et ut dictus Gabellarius diligitatio fiat ne predicti forenses cum baricibus non sigillatis, et adjustatis ut supra vinum, vel mustum emant, vel portent prefati magnifici domini voluerunt, et ordinaverunt quod dicte poene librarum **V**. quarta pars sit ipsius Gabellarii in ea incurrerent tam dicti forenses, quam vendentes quomodo: ejus industria, vel relatione poena predicta venerit in Comuni: ordinaverunt quamquod dictus Gabellarius juste debeat adjustare sciaumare et sigillare, et signare ut supra sub dicta poena applicanda ut supra, et hoc fiat singulis annis. Et ego Baptista olim Jannutii de Vallaranis de Bollo publica apostolica auctoritate Notarius et &c.

Obmisso . . . . . Signo

In Dei Nomine Amen anno ejusdem Domini **MCCCCLXXVI**., et die ultima Novembris pateat cunctis Potestatibus, et Judicibus futuris terre Trevii, quod cum in preteritum Potestas, et Judices dicte terre pigri, tardi, et remissi fuerint informando processus, et aliquando per menses a die commissi maleficii adeo quod multa maleficia intermissa, et impunita remanserint cum nulla instantia prefixa sit Potestati, et Judici ad inchoandum processum sive inquisitionem: unde volens constitum opportunam huic morbo salubrem adhibere medelam Statuit, et reformavit quod quilibet Potestas, et ejus Judex teneatur, et debeat incheare processum, sive inquisitionem formare contra delinquentem occasione cujuscumque delicti perpetrati infra decem dies a die commissi, sive perpetrati delicti sub poena viginti librarum pro quolibet ipsorum, et quolibet maleficio: de qua reformatione constat manu mei per martini de mevanea Cancellarii sub anno, et die predicta

Idem Ser martinus qui rogatus fuerit manu propria

In Dei nomine Amen. Anno Domini millesimo quatricentesimo septuagesimo nono indictione duodecima tempore sanctissimi Domini nostri Domini Sixti Divina favente clementia Quarti Pontificis. Die vero vigesima quarta Februarii

consilio Comunis, et hominum terre Tresii in sala magna palatii residentis Magnificorum Dominorum Priorum ad sonum Campane vocemque pregconum, ut moris de mandato spectabilium virorum Petri Johannis Andree Pauli Martini, et Maxioli Nicolai dicte terre magnificorum Dominorum Priorum in sufficienti numero convocato, et cohadunato in quoquidem per prefatos Magnificos Dominos Priores extitit proposit quid videbitur, et placet dictis Consiliariis, et Consilio super bono publico ordinare et reformare...

. super qua quidem proposita et &c.

Faundius vir ser Franciscus Pierangeli unus de numero Consiliariorum surgens, et ad solitam arrengheriam ubi consuli et arrenghari solitum, et consuetum est vadens post factam Divini Numinis invocationem dixit, et consuluit ad tollendum, quod officiales preter et contra formam Statutorum, et ordinamentorum dicte terre non auferant aliquid ab hominibus et personis ejusdem, et ab illicitis se abstineant: quod Potestas, Judex, Sotius, Miles, Caterique officiales terre Tresii, vel aliquis ipsorum non valeant, neque possint aliquid percipere neque auferre ultra eorum deputatum salarium, et mercedem ab hominibus, et personis dicte terre nisi solum, et dumtaxat illud quod concessum ex forma dictorum Statutorum, et ordinamenta ejusdem terre sub poena in Statutis contenta: aliqua consuetudine, que potius est abusio, seu quedam observantia perversa actenus observata, et inducta, et inducenda quoscumque, et qualitercumque circa positiones actiones quas fecerunt, et faciunt officiales hujusmodi quicumque de causa seu quesito colore non obstante, que auctoritate presentis Consilii cassa, irrita, et vana sit, et nullius valoris efficacie ...

..... alia officialis exequendo alia tertia pars sit Comunis, officiales vero executionem non faciens de predictis incidat in eandem poenam sibi auferendam de facto tempore sindicatus, et si in futurum contigerit quod aliquis de Tresio solveret alicui ex predictis officialibus preter, et contra dictam formam aliquid quomodo ..... solventi pro quolibet, et qualibet vice ..... aliquo ..... cum juramento ..... in quantitatem .... abinde vero supra usque in omnem quantitatem cum juramento unius testis, vel alterius semiplene probationis et quicumque officialis de predictis esset repertus contra dictam formam incidat in poenam quatruplo in Comuni illius quod contra predictam formam receperit, et dictum teneatur restituere solventi et Camerarius possit retinere de suo salario sine aliqua declaratione totam poenam predictam et &c.

Item quod Sotius miles, vel alius officialis habeat et habere debeat percipere quod possit pro quolibet floreno quod exegerit ad instantiam specialium personarum Tresii a dicto videlicet ad cujus instantiam executionem fecerit bononenum medium usque ad quantitatem XX florini ab inde vero supra nil recipere possit, et tunc recipere debeat ut supra quoniam debitor ..... concordia cum suo creditore, et ante nil recipere debeat,

et si contra predictam formam fecerit incidat in poenam pro quolibet, et qualibet vice .iii. librarum denarium denariorum de facto in Communi Ereviij infine sui offitij pro Camerarium de suo salario retineri possit absque aliqua sententia, et executione, et ita per pactum et sexaginta septem repertas in bussula alba del Si quinque in pisside rubea inconvarium restitutis non obstantibus in forma obtentum sancimus, et ordinatum exhibit

Et ego Franciscus Johannes de mevania publica imperiali auctoritate Notarius, et in presentia Cancellarii, et Notarii reformationum ejus terre, et &c.

Omisso . . . . . Signo

Quod redatur catastis novis de terrenis scultis

Rubrica 46.

In Dei Nomine Amen. Anno Dominj millesimo quatricentesimo sexagesimo octavo indictione prima tempore Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Pauli Divina providentia Pape II. die vero quarta Septembris

Publico, et generali Consilio Communis, et hominum terre Ereviij ad sonum campane vocemque Preconis cohadunato, et congregato in sala magna palatij dicti Communis dicte terre in numero sufficienti existente, et recitatis per me Cancellarium propositis super quibus consulendum erat, et maxime super, et evidenti utilitate Communj, et servatis, que servari consueverint quod catasto novo prestetur fides donec contrarium probetur. Spectabilis Dominus Potestas dicte terre cum presentia, voluntate, et consensu magnificorum Dominorum Priorum antepositorum dicte terre prepositit, ut quid super predictis consulendum esse consuleretur

Unde eximius Doctus Dominus Quicianus Jacobutij de dicta terra unus de numero Consiliariorum ibidem existens arengheriam audiendo, et ut moris est in invocatione facta super publica, et evidenti Communis utilitate sic consuluit. Quod que multa scandala oriri poterant inter homines dicte terre Ereviij occasione terrenorum scultorum ad evitanda predicta quod catasto novo dicti Communis Ereviij adhibeatur fides tamquam publico instrumento donec non fuerit probatum in contrarium ejus, quod in dicto catasto continetur quod intelligatur de scultis repertis tempore renovationis dicti catastj novi super quo quidem consilio solemni misso, et recollecto partito &c. Victum fuit Obtentum, et solemniter reformatum per fabas XLVIIII. in bussula alba del Si repertas XI. non obstantibus repertis in bussula rubea del non

Et ego. Raimundus de bononia publica imperiali auctoritate Notarius, et in

presentiam Notarius reformationum Comunis, et Cancellarius dicte terre Eresii predictis omnibus et singulis dum sic ut supra agerentur, et fierent interfui, eaque ex debito mei offitii rogatus scripsi et publicavi in quorum testimonium me subscripsi, et signum meum consuetum posui

Omisso . . . . . Signo

Confirmamus, et pro confirmatis predicta ratis haberi volumus, et mandamus.
A. Eugubii Episcopus Fulginii Eresii et &c. Gubernator

Datum Fulginii die XV. Octobris 1468.

Qualiter fiant cavatine fluminum, et de modo ea manutenendi

Rubrica 47.

In Nomine Domini Amen. Anno a Nativitate ejusdem millesimo quatricentesimo sexagesimo nono indictione . . . Pontificatus Sanctissimi Domini Domini nostri Domini Pauli divina favente clementia Secundi Summi Pontificis die vero vigesima prima Decembris publico, et generali Consilio Comunis, et hominum terre Eresii ad sonum campane vocemque requisitionem preconum, et banditorum Comunis predicti in sala magna palatii residentie et habitationis magnificorum Dominorum Priorum antepositorum dicte terre more solito, et in sufficienti numero convocato, et congregato, et recitatis per me Cancellarium preposito Superquibus consulendum, et primo super publico, et evidenti utilitate dicti Comunis, et servata que servari consueverunt. Secundo quod nonulli asseruerunt quod esset bonum, et utile pro Comune providere circa manum tenere fluminum prout est Marogia Tatarena, Rugutianum, Alicum, Carlonum, et Flumicelli et quod dividerentur inter balias, et contratas in tantum quod in futurum manutenerentur, et prout ordinatum fuerit per Comune ita observetur, et quid agendum sit placeat providere

Spectabilis Dominus Potestas dicte terre cum presentia voluntate, et consensu magnificorum Dominorum Priorum antepositorum dicte terre proposuit ut quod supra predictis consulendum esset consuleretur

Amplissimus luculentissimus Doctor Dominus Gregorius Domini Thome unus de numero Consiliariorum ibidem existens arringheriam ascendens, et ut moris est invocatione facta super dictam servanda pregnosita sic consuluit quod de cetero quod perpetua conservatione, et manutentione fluminum marogie tatarene Rugutiani alvei Carlonis, et flumicelle

unaquaque villa seu contrata, et seu populus Terre Trevii teneatur per totum suum teni-
mentum remundare, ampliare, arripare, et manutenere dicta flumina ita quod apte, et
abiliter aque possint fluere per alueos, et cursus ipsorum fluminum ad sensum, et judi-
cium superstitum eligendorum: et ubi tenimenta contratarum, seu villarum se non extende-
rent tunc ad vicinales, et circumstantes videlicet domini possessionum, et terrarum cir-
custantium prope, et circum dicta flumina quibus terris, et possessionibus aque dictarum
fluminum noceat, et inundat teneantur manutenere, ut supra dicta flumina in temporibus
designandis per dictos superstites eligendos, ita quod aqua confluat ut supra unusquisque
contribuendo pro rata quantitatis terreni, seu terrarum suarum et pro executione predicte-
rum fiant tres superstites unus pro quolibet tertio quod habeant plenum arbitrium, et
autoritatem percipiendi mandandi, ordinandi, distribuendi per tres cuilibet de Trevio
ut supra declaratum est ac etiam imponendo poenas contra inobedientes prout et sicut
habet presens consilium generale dummodo non faciant novos alueos, et cursus aquarum, sed
supra jam factis tantum habeant arbitrium quibus superstitibus teneantur parere capi-
tibus contractarum, et omnes alii de Trevio, a quod partem unam per dictos superstites
assignatam teneatur ille cui fuerit assignata perpetuo in futurorum manute-
nere, et conservare sub poenis imponendis per dictos superstites, a quod potestas pro tem-
pore existens in officio teneatur sub vinculo prestiti juramenti concedere ad requi-
sitionem, et voluntatem dictorum superstitum unum officialem sue curie, qui exe-
quatur poenas contra inobedientes, et habere curam eorum, que ordinata erunt per
dictos superstites, et pro sua provisione habeat quartam partem dictarum poenarum
dictus officialis

Spectabilis Vir Perfrancischus Domini Francischini alius ex numero consiliariorum pre-
dictorum Arrengheriam super secundo proposita facta sic consuluit quod auctoritate
presentis Consilii eligantur, et deputentur in superstites dictorum cavationarum vide-
licet; de terserio Castri Dominus Gregorius Domini Thome de terserio matidie Hamabat Ser
Jacobi de terserio Sladie Marcus Salmanii superstites habeant tantum arbitrium in
predictis, et circa predicta quantum haberet totum presens consilium, et &c.

Super quibus quidem consiliis solemni missis, et recollectis partitis Consilium do-
mini Gregorii predicti victum fuit, et obtentum, et solemniter reformatum per
palluetas quinquaginta una repertas in bussula alba del sic, et viginti palluetas re-
perte in bussula rubea del non obstante: consilium vero dicti Perfrancischi victum
et obtentum fuit per palluetas quinquaginta novem repertas in bussula alba del
sic non obstantibus undecim palluetis repertis in bussula rubea del non, et ita dicta
et consulta obtenta fuerit ut supra

Ego Gaudentius de Vosaria publica auctoritate Notarius et &c.

Omisso . . . . . -Signo

Die ultima mensis Junii 1486 indictione quarta &c

Cunctis pateat quod cum esset contentio inter causidicos, et procuratores apud tribunal Potestatis terre Trevii cujus expensis deberet dari copia petitionum an expensis actoris, sive rei cumque fuerit allegatum per aliquos jus Commune, et per aliquos Statutum curie. Tandem Dominus Potestas sedens pro Tribunali in hac altercatione habito maturo consilio, tam de jure Communi, quam de Stilo Comune declaraverit, quod una sit sententia, et Stilus servandus quod impetrationibus a viginti quinque libras infra, et inclusive copie ipsarum detur sumptibus petentis ab inde supra sumptibus producentibus in rescriptis servetur ordo juris, et constitutionis de quibus omnibus ego Matheus existens Notarius causarum civilium dicte terre tunc temporis extitit ad plenum rogatus, ad quorum fidem omnium predictorum Ego idem Matheus Augustini fui rogatus in penultima carta mei libri, Et &c.

Rubrica 48.

In Dei Nomine Amen Anno Domini millesimo **CCCCLXXXIII.** indictione prima tempore Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Sixti Divina providentia Pape Quarti, et die 14. mensis Septembris

Convocato Consilio Magnificorum Dominorum decemocto consilio majoris extimationis, et consilio generali Comunis, et hominum terre Trevii de Commissione Magnificorum Dominorum Priorum ad sonum Campane requisitionemque preconis in Sala magna palatii Comunis dicte terre in sufficienti numero more solito, et consueto congregato, et coadunato, in quo quidem consilio. Ego Antonius de Sarnano Cancellarius, et Notarius reformationum terre predicte Demandato, et Commissione prefatorum Magnificorum Dominorum Priorum proposuit et proponendo dixit, et vulgarizavit infrascriptam propositam videlicet

Et primo super publica, et evidenti utilitate Comunis &c.

Famosissimus Vir Dominus Gregorius Domini Chiome unus ex Consiliariis in dicto Consilio existens surgens pedes sciens que ad solitam arrengheriam ibique facta divina invocatione dixit, et arrengando consuluit superdicta proposita pro utilitate dicti Comunis, quod infuturum Magnifici Domini Priores pro tempore existentes non admittant, neque concedantur aliquo modo, vel quesito colore aliquibus, qui emerint proventus Comunis Massarius Camere appensionaverint apoteas dicti Comunis, et alias res dicti Comunis videlicet pedagium, duanas vini, et olei, duanam plani, et omnes alios proventus, et apoteas dicti Comunis sine idoneis fidejussoribus ad poenam viginti quinque libras denarios Camere Comunis Trevii de facto applicandarum, et exigendarum pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, et quod Cancellarius debeat semper prohibere

quod aliter non fiat.

Et sic datis, et recollectis palluctis fuit octentum, et solemniter reformatum per palluctas septuaginta unam non obstante aliqua in contrarium reperta:

Nobilis Vir, et prudens Bartholomeus Ser Jacobi alter consiliarius indicto Consilio existens surgens pedes vadens, qui ad solitam arringheriam ibique invocato divino auxilio dixit, et consuluit super supradicta proposita, pro dicta utilitate Comunis quod presentes Magnifici Dominii Priores, neque futuri non possint neque debeant dare, neque mensurari facere granum alicujus ad molendinum Comunis cum bulletta, et sine, neque Mollari debeant dare, neque mensurare, neque mensurari facere, neque Cancellarius scribere aliquo modo vel quesito colore ad pondus viginti quinque librarum denariorum Camere Comunis Trevii applicandarum, et exigendarum de facto pro quolibet contrafaciente, et qualibet vice, et sic datis, et recollectis palluctis fuit octentum, et solemniter reformatum per palluctas sexaginta quatuor non obstantibus septem in contrarium repertis

Antonius de Sarnano Cancellarius Comunis Trevii hic fideliter registravit de mandato &c.

In nomine Domini Amen Anno Domini **MCCCCXXXII**. indictione **X**. tempore Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Eugenii Divina providente clementia Pape quarti, et die **XX**. mensis Julii publico generali, et speciali Consilio, et majoris extimationis Comunis, et hominum Populi Terre Trevii ad sonum Campane magne vocemque preconis dicti Comunis de mandato Nobilis vir Baptiste Cicchi de Macerata honorabilis Potestatis Terre Trevii ejusque Comitatus, fortie, et districtus de consensu, voluntate et mandato Magnificorum Virorum Fernerii Benedicti, Thome, Francisci Benedicelli, et Petri Bartholomei Dominorum Priorum antepositorum Comunis, et Populi dicte Terre Trevii in sala magna palatii dicti Comunis solite residentie dicti Domini Potestatis in sufficienti numero more solito, et secundum formam Statutorum dicti Comunis convocato congregato, et coadunato. In quo quidem Consilio idem Dominus Potestas de consensu, presentia, et voluntate Prefatorum magnificorum Dominorum Priorum antepositorum dixit, et proposuit inter alia dicta proposita videlicet

Quod cum Statuta antiqua defectiva, et caduca Comunis Trevii vigoris, et ordinationis alias facta sint per Statutarios super reformatione dictorum Statutorum constitutos revisa tum cum bono consilio in aliquibus incognitis partibus necessariis correcta, et in forma aperta clara, legibili, debita congrua, et juxta reducta, et rescripta in presenti volumine carte membrane ligato, et coperto tabulis cum corio rubeo, et bullis de octone pro ut ibidem in dicto Consilio ostensa, et aperta fuerint dicta Statuta, et Rubrice: omnes dictorum Statutorum per me Cancellarium dictum lecte, et vulgarizate diligenter fuerunt alta voce ad dictorum Consiliariorum intelligentiam de mandato dictorum Domini Potestatis, et Dominorum Priorum antepositorum Prefatorum, ad hoc ut Rector, et Officiales, et alii

homines hujus terre prejuxto, equo, et bono regimine ipsis valeant uti, et semper que
por eos gesta, et gerenda teneant roboris firmitatem, ut consonum est ratione ad modo
quod intra ista secundum vitrum devinciis malitia poreat justitia vigeat, innocentia
floreat, scelera destruantur, et pessimi timeant, et boni sub placida securitate quies
cant consilium petitur, ut provideatur super ipsorum Statutorum confirmationem,
et approbationem ita quod de jure teneant, et sint perpetuo valitura, et debite ac justi
roboris obtineant firmitatem ad bene, beate, justeque vivendum; et omnibus equa lanca
secundum merita justitia ministretur: super quibus omnibus, et singulis, et ipsorum
dependentibus, emergentibus, et connexis petitum fuit sanum, et utile consilium exi
beri pro bono, et pacifico Statu Sancte Matris Ecclesie, et dicte Comunis Evesii.

Vir nobilis Gregorius Domini Johannis unus consultor dictorum Consiliariorum
surgens ad dictam volitam arrengheriam et impremisso Christi nomine consulendo
arrenghavit, et dixit super dicta proposita de confirmatione Statutorum et &c. quod quidem
ubi non est lex, nec gaudium neque tranquillitas esset potest, et veh terre ubi justitia
tacetur, et veritas occultatur quod ex necessariis infra processibus pendentibus, et futu
ris dicta Statuta, et ordinamenta vigore, et auctoritate presentis generalis Consilii sint
approbata confirmata, et umologata, et quod ad observationem ipsorum Statutorum om
nes tam terrigeni, quam forenses ad quos se extendunt, et omnes officiales, et sine
aliqua interpretatione intelligendo simpliciter pro ut jacent penitus sint astricti,
et obligati, et singuli Potestates, Judices, Milites, Notarii, Camellarii, domini Prio
res, et alii officiales Comunis Evesii presentes, et futuri. Ipsa Statuta pro ut ja
cent sub poenis in ipsis contentis teneantur inviolabiliter observare, et semper
ea unicuique justitiam ministrare legibus Statutis, reformationibus, et aliis qui
buscumque non obstantibus in contrarium, et dummodo non sint, nec veniant
dicta Statuta contra Ecclesiasticam libertatem: et quod decreto veteribus Statutis nulla
adhibeatur fides imo cassa sint, et vana. Secundum predicta nova Statuta habeant
de jure valitudinem, et roboris firmitatem, et predicta consuluit, arrenghavit, et dix
it omni meliori modo, via, jure, causa, et forma, quibus magis melius ac validius po
tuit.

In reformatione cujusquidem Consilii, et dicti redditi per dictum Gregorium con
sultorem predictum superdicta proposita de confirmatione Statutorum facto, et
misso solemni, et diligenti partito ad bussulas, et palluctas ut more est per prefa
tum Dominum Potestatem de consensu presentia, voluntate, et deliberatione pre
fatorum Dominorum Priorum placuit dictum Consilium redditum per dictum Gre
gorium consultorem prefatum superdicta confirmatione Statuti XCVI. Consilia
riis dicti Consilii restituentibus eorum palluctas in bussula alba del Sì nonobstan
tibus duabus palluctis in contrarium predictorum repertis in bussula rubea
del non, et ita obtentum fuit, atque deliberatum Statutum, et plenarie reforma
tum auctoritate presentis Consilii

Et ego Nicolaus quondam Colutii de Sancta Victoria publica imperiali auctoritate Notarius, et nunc Notarius reformationum, et Cancellarius Comunis, et populi terre Ereuii pro Sancta Romana Ecclesia et &c. predicte confirmationi approbationi, emologationi statutii et reformationis presens interfui eaque rogatus scribere scripsi, et publicavi ad fidem que solito more signo signavi

Obmisso . . . . . signo

In Dei nomine Amen. Anno Dominii millesimo **CCCCLXXXXV**. Indictione **XIII**. tempore Sanctissimi in Christo Patris, et Domini nostri Domini Alexandri divina provvidentia Pape sexti **XV**. Mensis Martii

Publico, et generali Consilio Magnificorum Dominorum **XVIII**. majoris Extimationis, et generalis Consilii, et hominum populi terre Ereuii ad sonum campane magne, vocemque preconum dicti Comunis de commissione, et mandato eximii viri doctoris domini Guglielmi de Ocha Decani honorabilis Potestatis dicte terre ejus Comitatus, et districtus de consensu, et voluntate, et mandato Magnificorum Dominorum Priorum &c. Johannis Procatii, et Johannis Experii, et Jacobi Marmi Comunis, et populi dicte terre Ereuii in sala magna palatii residentie Prefatorum Dominorum Priorum in valido, et sufficienti numero more solito secundum formam Statutorum dicti Comunis convocato, cohadunato, et congregato. In quo quidem Concilio Ego Cristophorus scriba Demandato Prefatorum Dominorum Potestatis, et Priorum, et Antepositorum prepositi infrascriptam prepositam obmisso numero nullis aliis prepositis

Rubrica 49.

De approbatione, confirmatione, emologatione, ac publicatione predictorum Statutorum de numero rescriptorum placeant vobis Sanctiare, reformare ad Sanum consilium redi super omnibus premissis

Integer, ac modestus vir Bartholomeus, et Ser Jacobi unus ex Consultoribus indicto Consilio existens Surgens, et ad solitam arringheriam proficiscens ubi stans a divino auxilio implorato cum signo Sancte Crucis, dicendo, et arringando consuluit super dicta preposita dictorum Statutorum confirmationem &c. exemplii gratia omnibus superdictis Statutis cum reformationibus ut supra descriptis adhibeatur, et bona plena, et indubitata fides prout veteribus Statutis aquibus exorta sunt, et ita auctoritatem presentis Concilii pro approbata autentica, et emologata esse intelligantur, et juris valitudinem, et roboris firmitatem obtineant non rendendo a confirmatione predicta

veteris Statuti: Dando, et concedendo licentiam mihi Camellario, et Notario, ut prædicta in publicam formam extraherem omni meliore modo

In reformatione cujus quidem consilii redditi per suprædictum Bartholomeum Consultorem de confirmatione dictorum Statutorum, facto et misso diligenti partito ut moris est de mandato prefatorum Dominorum Potestatis, et Priorum datis, et recollectis fabis ac diligenter numeratis placuit dictum Consilium redditum per dictum Consultorem septuaginta octo Consiliariis dicti Consilii restituentibus eorum palluctis, et fabas in bussula alba delsi, non obstantibus octo fabis in bussula nigra del non in contrarium restitutis et ita optentum victum, et reformatum extitit auctoritate presentis Consilii

Et ego Christophorus de Fulignotis de Castroritaldo publicus imperiali auctoritate Notarius, et Judex ordinarius, et nunc Scriba, et Notarius reformationum Communis, et populi dicte terre Eresii pro Sancta Romana Ecclesia, et pro prædictis omnibus confirmationi, approbationi, et emologationi, et reformatis, ut premittitur præsens fui: easque rogatus scribere scripsi, et publicari: et in fidem omnium premissorum signum cum nomine meo consuetum apposui

Signum mei Christophori, et Notarii prædicti

Rubrica 50.

In Dei nomine Amen **MCCCCLXXXXVI.** Indictione **XIV.** tempore Sanctissimi in Christo Patris Domini nostri Domini Alexandri divina providentia Pape Sexti et die vero **XIX.** mensis Junii

Convocato, et cohadunato publico, et generali Consilio Communis et hominum terre Eresii ex magnificorum **XVIII.** majoris extimationis, et generalis, in valido, et sufficienti numero ut moris est in terra Eresii ad sonum Campane vocemque Preconis dicti Communis de mandato eximii viri Doctoris Domini Sperandei Domini Giancarinis de Euderto honorabilis Potestatis Terre Eresii, et magnificorum dominorum Priorum, et antepositorum dicte terre ser Thome Gabriellis Bartholomei Canse, et Berardus bellli magnificorum Dominorum priorum, et antepositorum terre predicte, in sala magna palatii dicti Communis de potentia prefatorum dominorum Priorum more solito. In quo quidem Consilio ego Christophorus Communis infrascriptus de mandato prefatorum dominorum Potestatis, et Priorum proposui, et proponendo dixi. quid videtur aeplacet dicto Consilio, et Consiliariis ejusdem providere statuere, et reformare super infrascripta proposita

Superbono publico, et evidenti utilitate Communis Eresii ac hoc ut unusquisque

ingenere, et in particulare diere, et arrengare ac consiliare possit.

Magnificus ac generosus vir eques, comes, et nobilis doctor dominus Nicolaus Selius unus ex Consultoribus indicto Consilio existens stans ad solitam arrengariam, ubi divino auxilio invocato diendo consuluit. Superdicta proposita de evidenti utilitate, quod omnia que venduntur et vendunt in terra Eresii, d suo Territorio, scilicet de leguminibus millio panico, erasis, et amarenis, et hiis similibus, debeatur vendi ad mensuram adjustatam, et equatam, et sigillatam remittendo mensuram priores, et duos arcos per singulos Tersarios eligendos per dictos dominos Priores, et quod factum fuit per eosdem valeat, et teneat ipso jure, tamquam factum esset per totum restum Eresii

Super quo dicto redito per supradictum dominum Nicolaum Selium Consultorem predictum. Facto solemnis partito ut moris est servatis servandis fuit victum, et obtentum per quinquaginta duos Consultores del Sic restituentes eorum fabas in bussula albadel Sic, non obstantibus viginti sex in contrarium restituentes in bussula nigra del non

XXVI. Junii MCCCCXCVI.

Supradicti Domini Priores restantes insimul congregati in palatio solite Comunis residentis volentes devenire ad electionem hominum, vigore remissionis mensurarum per consilium generale predictum dictis mensuris ad scudellam equitandis habito inter eos maturo colloquio unanimiter eligerunt infrascriptos viros videlicet

Tiberius Authorius
Antonius } Tersarie Castri

Dominus Antonius Domini Barilonibus
Ser Franciscus Domini Franciscini } Tersarie Matilice IV

Joannes Johannis Angeli &c.
Ser Johannes Angelinus } Tersarie Plani III

qui unaniniter sic electi una cum prefatis dictis Prioribus volentes exiqui, quod eis remissum per Consilium generale de mensuris predictis unaniniter, et concorditer nemine eorum discrepante statuerunt, ordinaverunt, et resolverunt: quod mensuram parvam videlicet scudella cum qua mensurantur fascioli, cicere, ac alia legumina, ac etiam millium, panicum, erasta, et amarena sive visciola, que scudella equaretur, et admittetur eo modo, et forma pro ut est mensura Fulginatensis, qua utitur Fulginis cum armis dicte Civitatis

Item statuerunt, et reformaverunt quod omnes, et singule persone vendere volentes in futurum in terra Eresii predictas res debeant habere scudellam equatam, et

sigillatam sigillo Communis Ivree magnitudinis pro ut illa dicta Fulginia, cum qua debeant vendere, et mensurare: et de quocumque genere leguminis debeant dare, et vendere cuilibet petentis scudellas tres pro pretio unius Boli. Item teneantur dare cuilibet petenti ce= rasta, amarena, et huis similia unam scudellam pro pretio pro qualibet scudella dena= rios sex, et non plus: et per alios, vel aliqua persona vendens contra predicta vel aliquod predictorum contrafacientes incidat in poenam decem solidos denarios pro qualibet vice et quolibet contrafaciente; de qua poena medietas sit Communis Ivree, et reliqum Offitia= lis exequentis: et ita reformatum, et ordinatum ut supra. Et ego Christophorus Fulignolus de Castro Ritaldo publicus imperiali auctoritate Notarius, et Judex ordinarius, et nunc Scriba, et Notarius reformationum Communis, et Populi dicte terre, predictis omnibus, et singulis dum sic agerentur interfui, Et prout fui interrogatus scribere, scripsi, et publicavi, et in fidem premissorum Signum cum nomine meo consuetum apponens

Signum mei Christophori Notarii predicti

Vista in dicta reformatione, et contentis mensura forense eadem justa, et honesta con= firmamus, et approbamus, sigillumque Reverendissimi Domini. In fidem predicte con= firmationis apponi statuimus. Habemus rata omnia in eadem reformatione con= tenta in omnibus, et per omnia

Johannes Baptista Sard. Locumtenens manu propria

Datum in Monasterio Sancte Marie in Campis de Fulgino prima Julii

MCCCCXCVI.

Baptista Orphinus Secretarius indignus
Reverendissimi Domini Gabriellis Cardinalis Gurtensis

۸۶۸۲

١٢٤٧

Mostra d'Antica Arte
Umbra
N.° 1891
Com.° di Todi -

foglî 152